LJUBLJANA,
TOREK, 11. JULIJA 1989

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LETO XXXI • ŠT. 158 • CENA 4.500 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK BOŽO KOVAČ
ODGOVORNI UREDNIK TIT DOBERŠEK

VENEC ZA GROB NEZNANEGA JUNAKA – Predsednik Bush je v spremstvu poljskih vojakov, generalov in mož protokola namenjen h grobu neznanega junaka. (Telefoto: Reuter)

»Poljski dogodki so zgled za ves svet«

Ameriški predsednik, v gosteh na Poljskem, je izrekel vse priznanje generalu Jaruzelskemu in reformam v državi – Sporazum o odpisu dolgov

OD NAŠEGA SODELAVCA

VARŠAVA, 10. julija – Skoraj tropska vročina, sila nenavadna za tukajšnje podnebje, ni motila prebivalcev Varšave, ki so se množično zbrali na ulicah in po nekajurnem čakanju pozdravili gosta, ameriškega predsednika Georga Busha. Prvi dan njegovega uradnega obiska se je začel s položitvijo venca na grob neznanega junaka. Nad množico, zbrano na Trgu zmage, so vihrale ameriške zastave, videti pa je bilo tudi veliko napisov Solidarnost. Ob slovesu so visokemu gostu zapeli tradicionalno pesem Živi še vsaj sto let.

George Bush se je nato odpravil na Umschlagplatz, nekdanji stranski peron ene izmed varšavskih železniških postaj, od koder so v letih 1940–1943 odpeljali v koncentracijsko taborišče Treblinka okrog 300.000 Židov. O boju in trpljenju poljskih Židov je ameriškemu predsedniku pripovedoval edini preživeli voditelj vstaje v varšavskem getu dr. Marek Edelman. Zgodovinski dogodki imajo posebno mesto v programu dvodnevnega obiska predsednika Busha na Poljskem. »Zgodovina, ki je tako pogosto kovala zaroto z geografijo, je zanikala pravico poljskega ljudstva do svobode,« je dejal Bush po prihodu v Varšavo in nadaljeval: »Danes pa odpira Poljski novo, jasnejšo prihodnost.«

Prisrčen sprejem, ki sta ga bila sinoči deležna predsednik Bush in njegova žena, opazovalci razlagajo kot dobro znamenje, ki pomeni, da se poljsko-ameriški odnosi, zašli v najhujšo krizo po uvedbi vojnega stanja na Poljskem decembra 1981, počasi vendarle normalizirajo.

Gostitelj in gost v svojih govorih na letališču nista omenjala tega obdobja nesporazumov, marveč sta vso pozornost posvetila prihodnosti oziroma novi etapi vsestranskega prijateljskega sodelovanja. General Jaruzelski je zagotovil, da Poljska »odločno stopa po poti pomembnih družbenopolitičnih in gospodarskih reform«, in opozoril, da je treba »filozofijo sovraštva v mednarodnih odnosih nadomestiti s filozofijo približevanja in tesnejšega sodelovanja«. Ko je Bush odgovarjal na pozdrav gostitelja, je ugotovil, da se je od septembra 1987, ko se je zadnjič mudil v tej državi – takrat kot ameriški podpredsednik – marsikaj spremenilo. Poljska je močno napredovala v prizadevanju za krepitev demokracije, vendar se je treba zavedati, da to zahteva veliko odrekanja. Poljskim oblastem in osebno generalu Jaruzelskemu je izrekel veliko priznanje za modro ravnanje in pogum pri uresničevanju sporazumov, doseženih za »okroglo mizo«, in poudaril: »Kar se dogaja na Poljskem, je zgled in navdih za ves svet.«

Eden izmed danes sklenjenih sporazumov predvideva tudi petletni moratorij za del poljskega dolga (za milijardo dolarjev), ki ga bo treba vrniti ameriškim bankam v naslednjih desetih letih. Za to preložitev vračila posojila so dobili soglasje pariškega kluba. Bush je napovedal tudi ukrepe, s katerimi bodo olajšali prodajo poljskega in madžarskega blaga na ameriškem trgu in spodbudili zanimanje tamkajšnjih poslovnežev za vlaganje kapitala, zlasti v razvoj zasebnega sektorja.

Bush je tudi obljubil, da si bo na sestanku »sedmerice« v Parizu prizadeval zainteresirati najrazvitejše države v svetu za finančno in drugo pomoč Poljski in Madžarski. Od ameriškega kongresa bo zahteval posojilo sto milijonov dolarjev za spodbujanje razvoja zasebnega sektorja na Poljskem, svetovna banka pa naj bi odobrila 325 milijonov dolarjev posojila za razvoj poljskega kmetijstva.

ILIJA MARINKOVIĆ

● General Jaruzelski in ameriški predsednik sta se danes pogovarjala dobri dve uri. Zunanja ministra Tadeusz Olechowski in James Baker pa sta medtem sklenila dogovor o ustanovitvi kulturno-informacijskih centrov v obeh državah in o prestrukturiranju poljskih dolgov. Opoldne je imel Bush v rezidenci ameriškega veleposlanika v Varšavi kosilo s predstavniki Solidarnosti in drugih neodvisnih političnih sil.

Napredek v Namibiji

LUANDA, 10. julija (Tanjug) – Angola, Kuba in Južna Afrika so na dvodnevnem sestanku v Luandi ugotovile, da se je v Namibiji situacija izboljšala, kar omogoča premagovanje težav in prispeva k sprejetju resolucije 435/78 Varnostnega sveta o dekolonizaciji tega območja. To piše v kratkem sporočilu, objavljenem ob zaključku četrtega sestanka mešane komisije za nadzor sporazuma o varnosti in miru na jugozahodu Afrike.

Med ankaranskim križiščem in Koprom 1991. ne bo več gneče

KOPER, 10. julija – Čez sedemnajst mesecev bo ankaransko križišče in Koper povezovala nova 6,7 kilometra dolga štiripasovnica. Tako piše v pogodbi, ki so jo danes podpisali predstavniki investitorja (Skupnost za ceste Slovenije) in izvajalca del (Slovenija ceste-Tehnika). Z gradnjo tega odseka obalne ceste bo odpravljen največji prometni zamašek v Sloveniji. Sedanja dvopasovnica namreč komajda požira povprečno 20 tisoč motornih vozil na dan, ob konicah pa pride na njej večkrat celo do zastojev.

Miran Marussig pravi, da bo gradnja štiripasovnice od ankaranskega križišča do Žusterne zahtevna, saj bo treba tri odseke zaradi strukture tal nasipavati in približno eno leto tudi dodatno obremenjevati. Na 6,7-kilometrski trasi bodo porušili osem večjih zgradb, preseliti bodo morali bencinsko črpalko, prestaviti komunalno napeljavo in zgraditi tudi več zunajnivojskih priključkov.

Dela so se pravzaprav začela že pred meseci z nasipavanjem morja med Semedelsko vpadnico in Žusterno, v poletnih mesecih pa bodo začeli prestavljati komunalne napeljave, vendar bo promet na sedanji dvopasovnici nemoten. Že jeseni pa bo zaradi gradbenih del prometni režim med ankaranskim križiščem in Koprom precej spremenjen.

IZTOK UMER

DANES V DELU

● **Tankovski argumenti**
Sekretar ideološke komisije pri srbskem cekaju razmišlja o revizionizmu v Jugoslaviji stran 2

● **Argumenti glede rebalansa proračuna niso več važni**
Čeprav je ZIS odgovoril na vsako pripombo Srbije, je ta ostala pri svojem

● **Juriš na Slovenijo, Hrvaško in zvezno vlado**
Beograjski komunisti menijo, da bi izjavo iz Cankarjevega doma lahko primerjali s požigom Reichstaga stran 3

● **Pohištvo, kako drago si!**
Sprehod po jugoslovanskih trgovinah s pohištvom stran 4

● **Vzhod je dobil svoj »program«**
Na sestanku varšavske zveze v Bukarešti so uzakonili »novo« politko Vzhodne Evrope

● **Sihanuk spet na poti kamboškega zbliževanja**
Nekdanji kamboški suveren pred pariškimi pogovori meni, da še marsikaj utegne zavreti dogovore stran 5

Štiri naloge kitajskih komunistov

Prve tri naloge namenjene »urejanju razmer« po demonstracijah v Pekingu

PEKING, 10. julija (Tanjug) – Kitajska komunistična partija je od vseh nalog, ki jih bo treba izpolniti, postavila na prvo mesto »popolno umiritev upora« in »nadaljnje urejanje razmer v državi«. Razvoj gospodarstva, ki je začelo stagnirati, je trenutno na drugem mestu.

Kot so danes uradno objavili v Pekingu, je na tretjem mestu ideološko-politično delo in boj »zoper buržoazni liberalizem«. Šele na četrtem mestu je »izgradnja same partije, čiščenje njenih vrst in boj zoper korupcijo«.

V Pekingu tudi poudarjajo, da bo imela partija različen odnos »do dveh protislovij«, oziroma da bo drugače ukrepala zoper tiste, ki so samo sodelovali na demonstracijah, od tistih, ki so hoteli te demonstracije izkoristiti za uresničitev svojih političnih ciljev. V Pekingu si očitno prizadevajo prepričati ljudi, da »čistke«, ki so se že začele, ne bodo prizadele vseh udeležencev demonstracij, temveč le tiste, ki so »kršili zakon«.

Prav zato, ker je v demonstracijah samo v Pekingu sodelovalo več milijonov ljudi (da pri tem niti ne omenjamo drugih mest), kitajska partija zdaj poudarja, da »ima razumevanje« za tiste, ki »niso vedeli, za kaj gre«, in so se kar tako udeležili demonstracij. Celo vse tiste, ki so se zaradi neznanja zatekali tudi »k skrajnim besedam in postokpkom«, bodo sprejeli z razumevanjem, zoper njih pa bodo uvedli načelo »vzgoje«, piše v današnjem uvodniku partijskega glasila Reumin Ribao.

Čeprav niso sporočili, kakšna naj bi bila ta »vzgoja«, pa lahko domnevamo, da bodo vsi ti ljudje kritizirani, da bodo z njimi politično obračunali, ne bodo pa jih kazensko preganjali.

Seveda pa so stvari povsem drugačne kar zadeva aktivne udeležence in organizatorje nemirov, pa tudi tiste, ki so iz ozadja spodbujali k vstaji. Vse te bodo brez usmiljenja kazensko preganjali. Gre za voditelje študentskih in delavskih »ilegalnih organizacij«, pa tudi za vse tiste, ki so jih pri tem spodbujali.

Napad na Kabul: deset mrtvih

Mudžahidi z raketami napadli afganistansko glavno mesto – Uničeno skladišče

KABUL, 10. julija (APS) – Afganistanski mudžahidi so zgodaj zjutraj z raketami napadli glavno mesto Afganistana Kabul. Uradne oblasti so v tej zvezi objavile sporočilo, v katerem je rečeno, da so mudžahidi le nekaj ur pred tem napadom razstrelili skladišče streliva na kabulskem letališču.

Kot je poročala alžirska tiskovna agencija APS, so zgodaj davi izstrelili na Kabul tri rakete. Policija pa je sporočila, da so ubili najmanj deset ljudi – koliko je bilo ranjenih, ni znano.

Kot so izjavili predstavniki Združenih narodov v Kabulu, so mudžahidi pred raketnim napadom uničili skladišče streliva na letališču afganistanskega glavnega mesta.

Solidarnostna pomoč za najbolj prizadete

Vodna ujma je prizadela enajst občin, sredstva solidarnosti pa bosta najprej dobila Ptuj in S. Bistrica

LJUBLJANA, 10. julija – Vodna ujma, ki je prizadela enajst občin, je povzročila izjemno veliko škodo, kar potrjujejo že prve ocene, sedaj ko delo komisij na terenu še zdaleč ni končano. Komu najprej pomagati z denarjem republiške solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč, saj je na računu le 562 milijonov za to razpoložljivega denarja. Na današnji izredni seji odbora podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti je bilo predlagano, naj bi ta denar razdelili kot akontacijo občinama Ptuj in Slovenska Bistrica (vsaki pol) za izvajanje najnujnejših sanacijskih del.

Dogovorili pa so se tudi, naj bi do konca meseca iz računov delovnih organizacij namenili približno 50 milijard dinarjev za solidarnost predvidenih sredstev – torej za odpravljanje posledic naravnih nesreč. Predstavnik ptujske občine je dal pobudo za dodatno zbiranje denarja. Na današnji seji so opozorili še na poseben problem, to je na solidarnostno obveznost naše republike (15 milijard dinarjev) do Srbije zaradi lanskih poplav. Naša republika še ni privolila v to, utegne pa se zgoditi, da bo za ureditev tega sprejet poseben zakon.

MIHAELA ŽITKO

● Izvršni svet slovenske skupščine je danes na podlagi predloga republiškega komiteja za trg in splošne gospodarske zadeve sklenil, da bo iz republiških blagovnih rezerv razdelili 100 ton koruze in 10.000 litrov plinskega olja D-2. Koruzo bodo dobili najbolj prizadeti individualni kmetje, plinsko olje pa bo za pogon gradbene mehanizacije in gasilskih vozil za prevoz pitne vode, je sporočil republiški komite za informiranje. Številka žiro računa RK Slovenije za pomoč prizadetim zaradi neurja je: ŽR RKS 50101-678-51579 »Za prizadete ob neurju v SV Sloveniji«.

in bi jih po merilih za to solidarnost kot akontacijo namenili prizadetim občinam. Že ta teden bo namreč občine obiskala republiška komisija. Prvi del denarja naj bi prizadete občine kot akontacijo prejele konec tega meseca, drugi del pa v začetku avgusta. Tako so predlagali, naj bi bilo odpoklicanih 20 milijard dinarjev (še neodpoklicanih) sredstev iz preteklega leta, ki so na računih delovnih organizacij, poleg tega naj bi pobrali 600 milijonov dinarjev iz solidarnostnih računov občin za letošnje prvo polletje. Preostali del denarja, ki naj bi ga odpoklicali, pa bo iz letošnjega prispevka za solidarnost.

Kot so povedali na današnji seji, bo letos za solidarnost – po ocenah – zbranih približno 109 milijard dinarjev, od tega prispevka iz dohodka delovnih organizacij 29 milijard dinarjev, iz enodnevnega osebnega dohodka zaposlenih pa 80 milijard dinarjev. Kot vse kaže, denarja za zagotavljanje vseh tekočih solidarnostnih obveznosti ne bo ravno na pretek, kvečjemu premalo. Tako bo odbor, so sklenili, predlagal republiškemu izvršnemu svetu, naj se solidarnostni denar, namenjen za zapiranje idrijskega in mežiškega rudnika, preusmeri za prvoten namen

● Nedavno neurje, ki je sicer hudo opustošilo velik del severovzhodne Slovenije, ni bilo tako hudo v Prekmurju, vendar je na posevkih naredilo precej škode. V soboški občini ugotavljajo, da je zaradi velike moče in močnega vetra poleglo veliko posevkov. Ocenjujejo, da je na primer na poljih Kmetijskega gospodarstva Rakičan in kmetijske zadruge Panonka nastalo za okrog 75,3 milijarde dinarjev škode. J. P.

TEMA DNEVA

Pomoč prizadetim

Narava nam ne prizanaša vselej. Njeno razdiralno moč bodo v Halozah in tudi drugje, kjer je prejšnji teden pustošila vodna ujma, še dolgo čutili. Več let bo moralo preteči, da si bodo ti – že tako revni kraji – po nesreči opomogli. Pri odpravljanju posledic naravne nesreče z razsežnostjo prave katastrofe pa ne smejo ostati osamljeni.

Najprej je seveda treba pomagati ljudem, ki so ostali brez domačij, obleke, hrane in marsikje tudi brez pitne vode. Če se je ponekod v prvih dneh po nesreči pri najosnovnejši pomoči ljudem še zatikalo, čeprav je prav ta zlata vredna, je zdaj vse kolesje že steklo. Pomoč na prizadeta območja že prihaja tudi iz drugih krajev.

V prizadetih občinah so že pripravili prve ocene škode. Na tem mestu nima pomena navajati, koliko milijard (novih) dinarjev je tako rekoč odnesla voda niti koliko odstotkov družbenega proizvoda posamezne občine je to. Krajev, ki so jih doletele naravne nesreče, pri nas nismo nikoli pustili samih v nesreči. Že dobri dve desetletji delujoč sistem solidarnosti za pomoč pri odpravljanju posledic naravnih nesreč tudi tokrat ne bo odpovedal, čeprav bodo morali v prizadetih občinah večino bremena prevzeti nase sami in pri tem pokazati precej samoorganiziranosti.

Še bolj kot kdaj prej pride prav v teh časih v poštev pregovor, da kdor hitro da, dvakrat da. Toda tudi vreča republiške solidarnosti je bolj prazna. Časi so za vse neusmiljeni, vendar pa to ne bi smelo biti opravičilo za stiskaško obnašanje; pomagati je pač mogoče na mnogo načinov. Solidarnosti – če je resnično potrebna – ne kaže razmejevati na tisto za boljše in na ono za slabše čase.

MIHAELA ŽITKO

Splošne in neposredne volitve v skupščine

Republiška ustavna komisija se je lotila amandmajev, ki zadevajo družbenopolitični sistem

LJUBLJANA, 10. julija – Republiška ustavna komisija, ki je tretji dan dela določala delovno besedilo predloga dopolnil k slovenski ustavi, se je danes lotila amandmajev, ki zadevajo družbenopolitični sistem. Pri tem je potrdila zahtevo iz javne razprave, po kateri celovita in neodtujljiva pravica slovenskega naroda do samoodločbe vključuje tudi pravico do odcepitve in združitve.

Komisija je tudi menila, da v ustavi ni treba določiti postopka za uresničitev pravice do samoodločbe, ampak se je dogovorila o dopolnitvi 337. člena ustave, ki govori o referendumu. Soglasno je sprejela predlog, da se ustavni tekst dopolni z določbo, po kateri lahko skupščina Slovenije sklene, da se lahko ljudje o vprašanjih, ki zadevajo uresničevanje suverenih pravic republike opredelijo na referendumu.

Največ pozornosti je v današnji razpravi komisija namenila vprašanjem volilnega sistema. Pri tem je sprejela predlog, da so volitve v skupščine družbenopolitičnih skupnosti neposredne in tajne. Delovni ljudje in občani ter njihove organizacije naj bi predlagali kandidate za delegate v ustrezne zbore skupščin. Kandidate za delegate naj bi določili ljudje na zborih volilcev v volilnih enotah na način, ki ga določi zakon. Določili naj bi jih s tajnim glasovanjem, kandidati za delegate pa naj bi postali tisti, ki bi dobili z zakonom določeno podporo volilcev. Komisija je tudi sklenila, naj bi bilo število, določenih kandidatov za delegate večje od števila delegatov, ki se voli.

Glede volitev v posamezne zbore je komisija sprejela predlog, da delegate v zbor združenega dela – tako na občinski kot na republiški ravni – volijo ljudje neposredno, s splošnim in tajnim glasovanjem. Enako velja za volitve v zbor krajevnih skupnosti skupščine občine oziroma za volitve v zbor občin republiške skupščine. Glede volitev v družbenopolitične zbore pa je komisija sprejela različico, po kateri socialistična zveza organizira kandidacijski postopek in zagotavlja demokratično predlaganje in določanje kandidatov.

Pristojni organ SZDL pa določi listo kandidatov na način in pod pogoji, ki jih določa zakon. Na podlagi te liste kandidatov pa se opravijo neposredne in splošne volitve s tajnim glasovanjem po volilnih enotah, ki jih prav tako določi zakon.

Glede mandatne dobe delegatov v skupščinah je komisija sklenila, naj ta traja štiri leta, pri tem so lahko delegati največ dvakrat zaporedoma izvoljeni v isto skupščino.

MAJDA VUKELIĆ

● Na seji prejšnji teden je ustavna komisija ob obravnavi odprtih vprašanj pooblastila posebno delovno skupino, naj v zvezi z vprašanjem uporabe slovenskega jezika pri delu državnih in drugih organov pripravi predlog novega amandmaja. Veljavno ustavno določbo po kateri morajo ti organi na ozemlju Slovenije poslovati v slovenskem jeziku naj bi še dopolnili, in sicer tako, da morajo organi federacije pri poslovanju s pripadniki drugih narodov in narodnosti upoštevati ustavno pravico do enakopravnosti jezikov narodov in narodnosti. Dejanja in akti, ki so izdani v nasprotju s temi določbami, naj bi bili brez pravne veljave.

Začetek štiridesetih Dubrovniških iger

DUBROVNIK, 10. julija (Tanjug) – Z delom Gundulićev sen, ki ga je po besedilih Slobodana Novaka zrežiral Želimir Mesarić, so se začele jubilejne štiridesete Dubrovniške letne igre. Festival je otvoril predsednik dubrovniške občinske skupščine Tomislav Milković, ki je pozdravil umetnike, goste in domačine in še prav posebej predsednika predsedstva SFRJ dr. Janeza Drnovška, ki je na ceremonialu predstavljal državno predsedstvo, pokrovitelja jubilejnih iger.

ZAPELJIVEC

Karikatura: Milan Maver

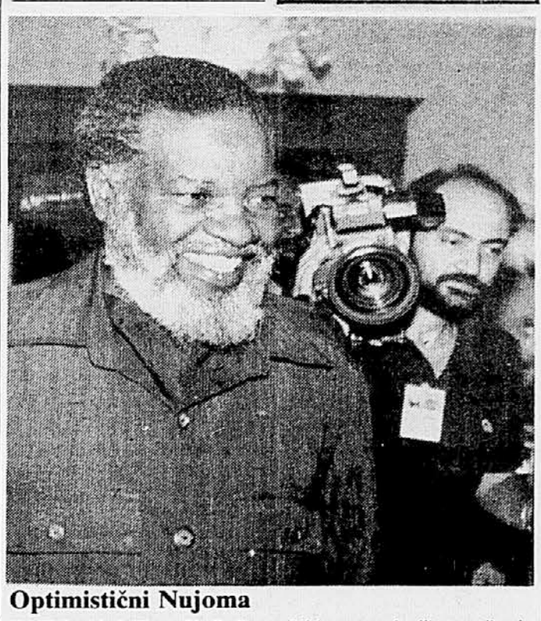

Optimistični Nujoma

KAIRO, 10. julija – Voditelj namibijskega osvobodilnega gibanja Sam Nujoma prihaja s tiskovne konference v hotelu Cairo, na kateri je povabil tuje investitorje, naj v primeru njegove zmage na novembrskih volitvah vlagajo svoj kapital v namibijsko industrijo. Gibanje SWAPO pričakuje na teh volitvah zmago, ki bo odprla pot k neodvisnosti Namibije. (Telefoto: Reuter)

Začetek zahodnoevropske turneje filipinske predsednice

BONN, 10. julija – Iz Zahodnega Berlina je v glavno mesto ZR Nemčije pripotovala filipinska predsednica Corazon Aquino. Z zahodnonemškim predsednikom Richardom von Weizsäckerjem je na bonnskem letališču pozdravila častno enoto bundeswehra, potem pa je s predsednikom imela prvi uradni pogovor. Jutri se bo sestala s kanclerjem Kohlom. V ZR Nemčiji bo ostala tri dni, potem bo obiskala še Francijo in Belgijo. (Telefoto: Reuter)

Novi obraz sindikata

Delegati na izrednem kongresu črnogorskih sindikatov se strinjajo, da je ta organizacija zrela za korenito reformo – Kandidacijski zaplet

TITOGRAD, 10. julija (Tanjug) – Nikomur več ni treba dokazovati, da se zaradi gospodarske krize in izredno visoke inflacije, ki se v naši državi približuje že štirimestnemu številu, godi najhuje delavcem. Zato je tudi povsem razumljivo, da podpirajo proces reform, še zlasti tiste spremembe na gospodarskem področju, ki naj bi državo potegnile iz stagnacije ter ji zagotovile hitrejši in sodobnejši razvoj.

S temi besedami je danes delegate 9., izrednega kongresa Zveze sindikatov Črne gore nagovoril predsednik republiškega sindikalnega sveta Danilo Popović, ko je odprl dvodnevno zasedanje, posvečeno družbenim reformam in preobrazbi republiške zveze sindikatov.

Najhujši problem pri uresničevanju gospodarske reforme bodo njene socialne posledice. Stališče Zveze sindikatov Črne gore mora biti jasno: gospodarska reforma je vsejugoslovanska reforma ali pa je ni, zato je treba na jugoslovanski ravni upoštevati posebnosti nerazvitih in revnih predelov, kakršen je Črna gora.

Takšen sindikat, kakršen je zdaj, ne more več obstajati, saj ni več kos zahtevam in potrebam sindikalno organiziranih delavcev. Izčrpali smo vse zaloge starega načina delovanja in nimamo več druge možnosti, kot da sindikat korenito reformiramo, in to tako, da ga bomo vrnili delavcem in njihovim razrednim interesom. Zveza sindikatov mora svoj ugled in usmeritev poiskati v tradicijah evropskega sindikalnega gibanja in v okviru novega tržnega gospodarjenja s pluralizmom lastninskih odnosov, je dejal Popović.

Kot je poudaril Marjan Orožen, pa od tega prvega izrednega kongresa v zgodovini našega sindikalnega gibanja upravičeno pričakujemo, da bo prelomnica v delu in življenju sindikalne organizacije, tako v kadrovskem in organizacijskem, kakor tudi v vsebinskem pogledu, tako na področju krepitve sindikalnih pravic in svoboščin, kakor tudi na področju učinkovitosti sindikata.

Filozofijo uravnilovke nalj zamenja filozofija ustvarjalnega individualizma oziroma intelektualnega dela, je dejal. Vztrajanje pri prepričanju, da je intelektualno delo nedelavska kategorija, bi bilo zgodovinska zmota, kajti zapostavljanje umskega in ustvarjalnega dela je lahko velika ovira za razvoj, ki pa bi jo spet drago plačal delavski razred.

Ko je kongresna kandidacijska komisija razložila postopek predlaganja in potrjevanja kandidatov za člane organov zveze sindikatov Črne gore in kandidatov za člane predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije iz republiške sindikalne organizacije, se je vnela kratka, vendar žolčna polemika. Nekaj delegatov je namreč predlagalo, da bi s kandidatne liste za nove organe sindikata črtali imena direktorjev in bivših članov sveta Zveze sindikatov Črne gore. Delegata Momir Tomašević in Veselin Vukčević sta tem predlogom nasprotovala, ker je bilo za to, kot sta dejala, dovolj priložnosti med predkongresnim kandidacijskim postopkom.

Za svet Zveze sindikatov Črne gore je bilo predlaganih 75 kandidatov, izmed katerih naj bi s tajnim glasovanjem izvolili 51 članov novega republiškega sindikalnega vodstva.

Direktor Unesca pri Lončarju

Federico Mayor in Budimir Lončar sta se zavzela za krepitev sodelovanja

BEOGRAD, 10. julija (Tanjug) – Zvezni sekretar za zunanje zadeve Budimir Lončar je danes sprejel generalnega direktorja Unesca Federica Mayorja, ki se mudi na tridnevnem obisku v Jugoslaviji. Zavzela sta se za nadaljnjo krepitev že sicer dobrega sodelovanja med Jugoslavijo in Unescom.

Pogovarjala sta se tudi o bližnjem vrhu neuvrščenih držav v Beogradu. Budimir Lončar je generalnemu direktorju Unesca ob tej priložnosti izročil tudi uradno povabilo, naj se udeleži bližnjega devetega vrha. Ob tem je poudaril, da pripisujejo neuvrščene in druge države v razvoju tej mednarodni organizaciji za znanost, izobraževanja in kulturo izreden pomen, še zlasti, ker Unescove številne dejavnosti dopolnjujejo cilje hitrejšega socialnega in družbenega razvoja teh držav.

Generalnega direktorja Unesca Federica Mayorja je sprejel tudi predsednik zveznega izvršnega sveta Ante Marković.

S TELEPRINTERJA

Priprave na gradnjo Kosova C zamujajo

MARIBOR, 10. julija – Na seji delavskega sveta slovenskega elektrogospodarstva je bilo med drugim rečeno, da priprave na gradnjo energetskega objekta Kosovo C ne potekajo po načrtih. Predračunsko plansko vrednost pripravljalnih del za gradnjo energetskih zmogljivosti so s 24 milijard 904 milijonov dinarjev, ki so jo sprejeli konec lanskega leta, povečali za 18 milijard 920 milijonov dinarjev. Sprejeli so tudi program pripravljalnih del za gradnjo energetskega kompleksa Kosovo C v predračunski vrednosti 10 milijard 50 milijonov dinarjev. (M. K.)

Jamstvo za zahodnonemški kapital

BEOGRAD, 10. julija (Tanjug) – Prost prenos sredstev, ki jih zahodnonemški gospodarstveniki vlagajo v Jugoslaviji in naši v ZR Nemčiji, bo v prihodnje zajamčen tudi s posebnim sporazumom, ki sta ga danes v Beogradu podpisala predsednik nemškega dela mešanega komiteja za gospodarsko sodelovanje Dieter von Wirtzen in član ZIS Dževad Mujezinović. Po mnenju obeh strani gre za izredno pomemben dokument, ki bo pospešil gospodarsko sodelovanje med državama. Zadeva namreč tudi kapital, ki ga poleg državnega oziroma družbenega sektorja vlagajo zasebniki, hkrati pa zagotavlja svoboden prenos dobička. Poleg tega zagotavlja zahodnonemškim podjetjem v Jugoslaviji in jugoslovanskim v ZRN enakopravnost z domačim gospodarstvom. To je prvi sporazum te vrste, kar jih je podpisala naša država.

Zveza kristjanov ne sodi v Društvo 2000

LJUBLJANA, 10. julija – Na občnem zboru Slovenskega krščanskega socialnega gibanja so razpravljali o organizacijskem načinu delovanja. Sprejeli so stališče, da je Društvo 2000 svojo politično vlogo motiviranja slovenskega krščanskega prostora izpolnilo s tem, ko je kot nadaljevalec duhovne in družbene usmeritve krščansko socialnega gibanja na Slovenskem dalo pobudo za ponovno oživitev tega gibanja. Gibanje naj bi dajalo možnost za kulturno, socialno in politično delovanje kristjanov. Glede na to, da so nastopili objektivni družbeni pogoji za ustanovitev samostojne politične zveze slovenskih kristjanov, je ta po njihovem mnenju možna, toda ne sodi v okvir Društva 2000 in njegove pobude za Slovensko krščansko socialno gibanje. Društvo 2000 pa ostaja zvesto svoji 20-letni tradiciji pri uveljavljanju kulturnega in družbenega poslanstva. (J. G.)

Vojvodinci bodo sovlagali v Drmno

NOVI SAD, 10. julija (Tanjug) – Delegati zbora združenega dela in družbenopolitičnega zbora skupščine SAP Vojvodine so na današnji seji sprejeli zakon o obveznem združevanju dela sredstev družbene reprodukcije za udeležbo pri financiranju gradnje termoelektrarne Drmno. Gospodarske organizacije v pokrajini bodo od začetka tega meseca do konca leta za gradnjo termoelektrarne Drmno izločale 2,3 odstotka dobička, zmanjšanega za davke in prispevke, ter 7,1 odstotka od osnove fakturiranega zneska cene elektrike. Prihodnje leto bodo omenjeni osnovi zmanjšali za 1,5 odstotka oziroma 4,6 odstotka.

Naloge kosovskih komunistov

PRIŠTINA, 10. julija (Tanjug) – Temeljite priprave na 15. konferenco ZK Kosova morajo biti pomemben prispevek k pripravam na druge bližnje kongrese so poudarili na današnjem prvem sestanku komisije za izdelavo resolucije za 15. konferenco ZK Kosova. Kosovska zveza komunistov mora odgovoriti tudi na vprašanje, kako zagotoviti enotnost v republiki in kaj ukreniti po ustavnih spremembah na področju politične organizacije, samoupravljanja in mednacionalnih odnosov, je bilo rečeno na omenjenem sestanku.

Poželi so samo 300 ton pšenice

ČRNOMELJ, 10. julija – Črnomaljci so poželi pšenico, vendar je je namesto pričakovanih 500 ton le okoli 300 ton. Letina je slaba, ker so pogoste nevihte podirale klasje, tako da ga je bilo veliko poležanega. Posebna komisija je ocenila, da je pridelek za 30 do 40 odstotkov manjši, kot ponavadi. (M. D.)

Nova telefonska centrala še ta mesec

ŽUŽEMBERK, 10. julija – V Žužemberku bodo predvidoma še v juliju dobili novo telefonsko centralo s 576 priključki. Avtomatska centrala je že v kraju, vendar je še niso montirali, ker še nimajo zagotovljenih prostorov. Potrebnih 920 milijonov so zbrali za centralo v gospodarstvu (največ Novoles in Iskra), PTT, krajevni skupnosti in krajani. Ureditev prostorov bo stala še sto milijonov dinarjev, Žužemberčani so napeljali novo sekundarno telefonsko omrežje za 250 priključkov, poleg obstoječih 160. Telefoni bodo zazvonili, ko bodo postavili novo centralo, ker zdaj ni proste niti ene številke. (M. D.)

Veliki stroški gradnje daljnovoda do Kainachtala

MARIBOR, 10. julija – »Pri zidavi daljnovoda dvakrat 200 kilovoltov Maribor-Kainachtal je na naši strani zabetoniranih že 20 od skupno 69 stebrov. Nabavili smo tudi temeljne dele jeklenih konstrukcij v Tovarni konstrukcij Energoinvesta. Razen tega imamo na gradbišču še visokonapetostno opremo iz Energoinvesta iz Sarajeva in Minela Beograd ter okoli 450 ton tokovodnikov iz aluminijsko-jeklenih vrvi iz Impola Slovenska Bistrica.« Tako je dejal magister Franc Jakl, direktor za investicije Dravskih elektrarn Maribor. Za dela in opremo so doslej porabili okoli 50 milijard dinarjev. Sedaj pripravljajo dodatek k investicijskemu programu, ki bo upošteval hitro povečanje stroškov in inflacijo v zadnjih mesecih. V tem dodatku bodo določili tudi novi rok za dograditev objekta. (M. K.)

Slaba kvaliteta mineralnih gnojil in živalske krme

MARIBOR, 10. julija – Kmetijski inšpektor je na območju občine Slovenska Bistrica ugotavljal kakovost mineralnih gnojil, industrijsko pripravljene živalske krme in semenskega blaga. Zaradi na zunaj ugotovljene dvomljive kakovosti mineralnih gnojil je vzel vzorce treh različnih vrst gnojil – od tega dva vzorca od proizvajalca Ina Kutina in en vzorec od proizvajalca Boris Kidrič Lukovac. Kontrolna analiza je pokazala, da nista ustrezala predpisani kvaliteti vzorec Ina Kutine v skupini količini 15.000 kilogramov in vzorec gnojila Boris Kidrič Lukovac v količini 10.000 kilogramov. Obe količini so izločili iz prometa. Iz prometa so na podlagi opravljene kontrolne analize izločili tudi 2000 kilogramov industrijsko pripravljene živalske krme Mlinarstva Subotica, ker ni ustrezala predpisani kakovosti. (N. S.)

Na Debelem rtiču je še prostor

LJUBLJANA, 10. julija – Rdeči križ Slovenije sporoča, da je v letoviškem oddelku Mladinskega zdravilišča in okrevališča RKS Debeli rtič še nekaj prostih mest za otroke od 7 do 14 let, v času od 31. 8. do 10. 9. 89. Oskrbni dan stane 120.000 dinarjev. Prijavite se lahko pismeno ali po telefonu na naslov: Mladinsko zdravilišče in okrevališče RKS Debeli rtič, 66280 Ankaran, tel. (066) 52-122 ali Rdeči križ Slovenije, Ljubljana, Mirje 19, tel. (061) 224-522.

Remont v Trbovljah je končan

125-megavatni blok preizkušajo in jutri ga bodo najbrž vključili v mrežo

TRBOVLJE, 10. julija – V termoelektrarni Trbovlje so opravili tritedenski remont naprav 125-megavatnega bloka. Danes blok preizkušajo. Če bodo uspešni, bodo blok jutri že priključili na omrežje.

Redni letni remont je bil letos za polovico krajši kot običajni, saj so lani temeljito prenovili turboagregat in ostale naprave tega bloka.

Poleg domačih vzdrževalcev so pri remontu sodelovali tudi strokovnjaki Jugoturbine, Radeta Končarja in Hidromontaže. Vse kaže, da bodo v trboveljski elektrarni lahko izpolnili letošnji proizvodni načrt – v vsem letu naj bi v 125-megavatnem bloku proizvedli kar 620 milijonov kWh električne energije, največ doslej.

M. P.

Lahko televizija razkrije resnico o funkcionarjih?

Predsedstvo CK ZK Črne gore o vlogi demokratične javnosti v političnem pluralizmu – Ostra kritika političnega odločanja za zaprtimi vrati

TITOGRAD, 10. julija (Tanjug) – V okviru priprav na seji CK ZK Črne gore in CK ZKJ, na katerih bodo razpravljali tudi o političnem pluralizmu, je predsedstvo CK ZK Črne gore danes razpravljalo o uresničevanju mesta in vloge demokratične javnosti v političnem pluralizmu.

Med drugim so rekli, da mora ZK podpreti vsa glasila, ki pomagajo pri napredku skupnosti, ki svojo zasnovo in stališča gradijo na temeljnih družbenih opredelitvah, pri delu pa posegajo po argumentih in nasploh delujejo v skladu s proklamiranim etničnim kodeksom novinarstva. Hkrati si bo ZK prizadevala za vzpostavitev takih družbenih razmer, v katerih bodo lahko delovni ljudje in občani svobodno govorili in se združevali, da bi potem skupaj izdajali oziroma poskrbeli za delovanje neuradnih, zasebnih in delniških javnih medijev.

Kot je v uvodnih besedah poudaril član predsedstva Belibor Čović, je dosedanji odnos do javnosti eden od vzrokov, zakaj javnost ne sprejema informacij po reakciji »pogojnega refleksa«. Javna glasila so bila pogosto priljubljeno sredstvo za sporočanje stališč, tendenc, sugestij, informacij, resnic nekega ideološkega kalupa z mest, kjer praviloma ni mnogo prič. Toda ko se posameznik zreducira na nepomemben detajl in ko postane državljan odvečna zavora pri odločanju, takrat se tudi paradoksi spreminjajo v neovrgljive sodbe, je menil Čolović, ki je tudi poudaril, da sta januar in oktober v Črni gori pokazala, kako je pri bivših najodgovornejših predstavnikih javna odgovornost prerasla v sovraštvo.

Predsednik predsedstva CK ZK Črne gore Momir Bulatović je v razpravi komentiral, kako se je javno mnenje zlasti v Črni gori, obrnilo zoper bivši politični državni vrh. Sredstva javnega obveščanja so pri tem le pomagala s tem, ko so neposredno predstavila delo političnega vrha. Ko se je javnost soočila z razmišljanjem nosilcev politične moči, se je politično razpoloženje obrnilo.

V okviru tega razmišljanja je Bulatović spomnil na reakcijo Milana Kučana, ki je sprožil vprašanje odgovornosti zaradi zmanjšanja avtoritete centralnega komiteja ZKJ, češ, da je bila prizadeta, ko so začeli neposredno prenašati seje CK ZKJ. Najbrž ni treba posebej pojasnjevati, da je to nesmiselno, je dejal Bulatović.

Bulatović je govoril tudi o delu predsedstva centralnega komiteja ZKJ, katerega zaprto metodo dela so že večkrat kritizirali, ob tem pa je navedel tudi svoje osebno mnenje, češ da v tem organu v okviru zaščite zaupnosti potekajo nekakšne skoraj ritualne igre v zvezi z formalno proceduralnimi vprašanji, igre, na katere se sam nikoli ne bo mogel navaditi.

Provokacije brez odziva

Prireditve ob 600. obletnici kosovske bitke v kninski krajini so spremljale grobe provokacije

OD NAŠEGA DOPISNIKA

KNIN, 10. julija – Natanko 900 let po usmrtitvi hrvaškega kralja Zvonimirja, ki je Dalmacijo uspel državnopravno pripojiti k Hrvaški, so v bližini Biskuplja, to je svetega kraja hrvaškega naroda, v pravoslavnem samostanu Krka in pri cerkvi Lazarice na tako imenovanem »kninskem Kosovu« v soboto in nedeljo slavili 600. obletnico kosovske bitke. S provokativnimi transparenti, med katerimi je bil tisti z napisom »Slobo, slobodo, dodji, čekamo te«, ki so ga z apside cerkve Lazarice sneli šele na posredovanje vladike pravoslavne cerkve v Dalmaciji, šibeniškega episkopa Nikolaja.

To pa je bila v bistvu edina intervencija na tem zborovanju »srbske Dalmacije«, v »deželi Dušanovega cesarstva«, v »revolucionarni kninski krajini od Prekala do Djurakovca«. Medtem ko Hrvate zapirajo že, če prodajajo nalepke »Hrvatska – moja domovina«, je Srbom na Hrvaškem očitno dovoljeno skoraj vse. Medtem ko so na stadionu NK Vukovica v Kistanjah ustanovili srbsko kulturno društvo Zora-Knin, kajpak na pobudo 14 članov, ki so bili glavni organizatorji kninskega mitinga ob koncu februarja in so jasno in glasno poudarili, da v »pravoslavni Dalmaciji« v celoti izražajo »kosovsko etiko in kosovski kult« in da se bodo zato dosledno bojevali »zoper popolno raznarodovanje po vojnem obdobju«, na Hrvaškem ni registrirana še nobena pluralistična zveza.

Medtem ko so na srbsko zborovanje v kninsko krajino prispele že znane ekipe z lanskih mitingov iz Novega Pazarja in Vršca in to skoraj v popolni četniški opremi in množico spodbujale k petju nacionalističnih pesmi, na Hrvaškem zatirajo in preganjajo mladeniče, ko na nekakšni športni prireditvi zapojejo pesem Marjane, Marjane z refrenom srce Jezusovo, kot se je to v zadnjem času večkrat zgodilo v Zagrebu in nazadnje ob Božiču v Osijeku. Vzporednic je kajpak veliko, vse pa izražajo nemoč, morda celo nagnenje uradne politike na Hrvaškem in oblasti hrvaškega ljudstva, kot se reče, da bi zadeve postavili na pravo mesto z »molkom«. Navsezadnje pa se je tudi tokrat izkazalo, kdo je pravzaprav na Hrvaškem gospodar. Vendar pa je treba reči, da je uradni del dvodnevne prireditve, tako posvetni kot duhovni, bil v duhu pozitivnih tradicij življenja hrvaškega in srbskega naroda na tem mešanem območju Hrvaške.

PETER POTOČNIK

BORIS JEŽ

Tankovski argumenti

Pričakovati je bilo, da bo krvavi obračun s »kontrarevolucijo« na pekinškem Tiananmenu prej ali slej odmeval tudi na jugoslovanski ideološki fronti, vendar ni nihče predvidel, da se bo to zgodilo tako kmalu. Od srhljivega pokola študentov je šele poldrugi mesec, a nam sekretar ideološke komisije pri srbskem cekaju že maha pred nosom s tanki, ki jih, kot pravi, nimamo samo zaradi zunanje agresije, temveč tudi zaradi notranje kontrarevolucije. Je to neke vrste pojasnilo Miloševićeve izjave na Gazi Mestanu, da se bomo borili tudi z orožjem, če bo treba?

Tanke bi sekretar omenjene komisije dr. Petar B. Mandić poslal nad slovenske »revizioniste, ki bi radi v imenu demokratizacije partije iz ZKJ izrinili načelo demokratičnega centralizma«. Mandić v svojem polemičnem zapisu v Borbi najprej opozarja, da gre za revizionizem à le Bernstein in Kautsky, potem pa pravi, da v interesno in socialno slojeviti družbi, kakršna je naša, konsenzualni način odločanja ne more nadomestiti demokratičnega centralizma. Srbski ideolog nato slovenskim komunistom očita, da hočejo razvoj demokracije brez ZKJ, ki je zadnji člen enotnosti Jugoslavije. Če bodo torej na izrednem kongresu soočeni z odpadništvom, bo treba izvesti dosledno »idejnopolitično diferenciacijo«; če lahko ZKJ in Jugoslavija obstaneta brez Slovencev, naj gredo svojo pot, če pa ugotovita, da bi odhod Slovencev ogrozil njuni integriteti, ne bi smeli pomišljati. Revolucija ima pravico, da se brani pred kontrarevolucijo, kontrarevolucija, pravi Mandić, pa je vsako dejanje, ki vodi k razbijanju ZKJ in Jugoslavije.

Glede na to, da srbski partijski ideolog žonglira celo s »tankovskimi argumenti«, nikakor ne sme biti čudno, da v svojem spopadu s slovenskimi komunisti strelja celo s strelivom iz časov druge internacionale. Besede revizionizem si na pragu 21. stoletja – razen Kim Il Sunga, Li Penga in Ramiza Allije – nihče več ne upa tako vehementno uporabljati. Toda v Mandićevem metodološkem instrumentariju je očitno nepogrešljiva, saj na odnose v večnacionalni in celo »večdržavni« Jugoslaviji gleda skozi kominternsko optiko; vsako nestrinjanje s centrom je pač revizionizem.

Mandić verjetno ne bo nikoli razumel, da ZKJ ne more biti organizirana kot Kominterna in da njene notranje vezi popuščajo zaradi istih ali podobnih procesov, ki so privedli do razpada mednarodnih komunističnih organizacij. Če je tako rekoč uradno jugoslovansko stališče, da je treba vsakemu narodu priznati pravico do lastne poti v socializem, bi to seveda moralo veljati tudi za jugoslovanske razmere. Vztrajanje pri nadnacionalni partijski organizaciji in eni vrsti socializma za vse, od Kosova do Slovenije, ni nič drugega kot zanikanje načel o suverenosti, samoodločbi itd. Naposled gre tudi za vztrajanje pri partijski državi na račun pravne države; če se je o vsem mogoče dogovoriti na izrednem kongresu, zakaj potem Mandić in somišljeniki sploh še potrebujejo volitve, skupščinski sistem, zbor republik in pokrajin itd.? Zakaj bi »razbijanje« ZKJ že moralo voditi v razpad Jugoslavije – zato, ker pravzaprav partija predstavlja državo, skupščine, uradniki in uniforme pa so tu, da udejanjajo njene odločitve?

Sicer pa se zdi, da Mandiću sploh ne gre za svetle ideale enotne ZKJ in enotne Jugoslavije, saj bi Slovence najprej pustili oditi, in šele če se izkaže, da bi to škodilo Jugoslaviji, bi stvar proglasili za kontrarevolucijo. O njegovem »spoštovanju« načel pravne države, med katerimi je tudi ustavna pravica narodov do samoodločbe (vključno z možnostjo odcepitve), ne kaže izgubljati besed. Pač pa se kaže zamisliti nad trditvijo, da je kontrarevolucija vsako dejanje, ki vodi k razbijanju ZKJ in Jugoslavije; čudno, v šoli nas niso učili, da bi bila cilj revolucije neka država in neka partija, ampak so govorili o socialni osvoboditvi, nacionalni emancipaciji itd. Ampak bo že držalo, da revolucija ne požre samo svojih otrok, temveč tudi svoje ideale. Mar res Mandiću in podobnim ostanejo le še tanki, s katerimi je potem mogoče pomendrati nove in nove generacije »kontrarevolucionarjev«, »revizionistov«, »disidentov«?

REKLI SO

Odgovornost za temeljito razpravo

MILAN KUČAN, predsednik predsedstva CK ZKS, na seji CK ZKS o mednacionalnih vprašanjih v Sloveniji in Jugoslaviji:

»Z današnje seje lahko upravičeno naslovimo na CK ZKJ poziv, da je prav ono odgovorno za temeljito pripravo seje o omenjenih vprašanjih, o nacionalizmu, separatizmu, šovinizmu, da bi morali v federaciji razpravljati o nacionalni enakopravnosti, o nevarnostih unitarizma, centralizma in hegemonizma, ki po svoji vsebini in političnih posledicah najbolj razdiralno vplivajo na napore za integracijo SFRJ kot demokratične, prostovoljne skupnosti enakopravnih narodov, ki jih združuje načrt družbenega razvoja, zamišljen kot demokratičen, sodoben, humani socializem. Prav je, da poudarimo, da naš CK sedaj povezuje reševanje slovenskega nacionalnega vprašanja z vprašanjem demokracije tako, kakor je to storil Sperans; drugič pa z vprašanjem socialne osvoboditve človeka, torej z vprašanjem uveljavljanja socializma in socialističnega samoupravljanja, in tretjič z Jugoslavijo, ki bo temeljila na samoodločbi narodov, v kateri bo zavarovana njihova svoboda, v kateri bodo zavarovani njihovi narodni interesi, njihov vsestranski napredek in razvoj, njihov ustvarjalni nastop v procesih, ki danes povezujejo narode Evrope in v svetu.« (G. J.)

Izhod je v napredku najučinkovitejših

ANDREJ MARINC, član predsedstva SRS, na seji CK ZKS o mednacionalnih odnosih v Sloveniji in Jugoslaviji:

»Jabolko spora v naši večnacionalni državi so tudi problemi različne stopnje razvitosti in koncept pomoči manj razvitim. Predlog osnov in pomoči, ki ga uveljavljamo skoraj trideset let in ki v bistvu ni spremenjen tudi v zveznih tezah za plenum centralnea komiteja ZK Jugoslavije, po mojem mnenju ne nudi osnove za izhod iz slepe ulice, v kateri smo se na tem področju znašli. Politika, ki sloni na konceptu t. i. enakomernejšega regionalnega razvoja in na konceptu hitrejšega razvoja manj razvitih, ni dala zadovoljivih rezultatov. To je po mojem mnenju dolgoletna usmeritev Zveze komunistov Jugoslavije, ki pa se je pokazala kot konzervativna in v konkretni praksi slabo učinkovita. Poleg drugih slabosti v sistemu in v razvojni politiki je prispevala k splošni stagnaciji in zaostajanju Jugoslavije v razvoju. Vse skupaj nas vodi v zaostajanje za svetom in v brezizhodno stanje. Verjamem v dobronamernost dosedanje politike na tem področju, v humane in dobronamerne cilje. Spominjam se številnih razprav, ko smo poudarjali solidarnost in vzajemnost, pa tudi socialistično vsebino pomoči in željo po enakosti in enakopravnosti zaradi velikih razvojnih razlik in problemov, ki jih zaostalost povzroča. Ker nismo dosegli željenih učinkov in ker smo vsi skupaj zašli v krizo, ne vidim izhoda na takšni platformi in še nadaljnih prerazdelitvah. Izhod je samo v napredku najperspektivnejših, najekspanzivnejših, najučinkovitejših, ki so se sposobni uspešno vključiti v mednarodno konkurenco. Samo tak razvoj bo omogočil tudi razvoj celote, torej vseh delov Socialistične federativne republike Jugoslavije. Konzervativna razvojna politika Jugoslavije najbolj prizadeva tudi najmanj razvite – prav zato, ker hromi razvoj najsposobnejših. Sistem, ki daje pomoč na neposloven, neekonomski, etatističen način, vzdržuje in razširja iluzije nas vseh in še posebej manj razvitih. Tega se moramo zavedati. Zbrati moramo korajžo, da si povemo vso rsnico in odločno prekinemo s sedanjo prakso. Vem, da to ne gre prek noči, a zavedam se, da smo izčrpali možnosti, da nadaljujemo po starem. Koncept pomoči in metode moramo spremeniti. Poslovni in ekonomski interes naj postaneta osnova pomoči manj razvitim v Jugoslaviji.« (V. D.)

»Jugoslavija preglasovanja« nas ne zanima

MATJAŽ KMECL, član predsedstva CK ZKS, na seji CK ZKS o mednacionalnih odnosih v Sloveniji in Jugoslaviji:

»Kar velja za vse jugoslovanske narode, velja tudi za nas. Ena bistvenih nalog, ki jo moramo imeti pred očmi v zvezi s svojim nacionalnim vprašanjem, obstajanjem, je pač drža alibičnosti. To z drugimi besedami pomeni zavest, da v vsem odgovarjamo za svojo usodo sami, pomeni, da nas ne sme do božjasti vznemiriti sleherna novinarska kokoš ali histerično-banalna provokacija, pa tudi ne ukrepi tiste pokončne publicitete, ki vidi demokracijo samo v pljuvanju in v pripravljenosti biti popljuvan. Treba se je boriti za moderno Jugoslavijo in uveljavljati svoj program, tudi nacionalni.

Zavedam se ranljivosti formulacije, ki jo bom sedajle povedal, je pa takšna, da nam ne dovoljuje mižati pred ničemer: Delati moramo vse najboljše in kar največ moremo za skupno Jugoslavijo, kot svoj edini dom in se sproti odločati, kot da jo mislimo že jutri zapustiti. Jugoslavija pač ni aksiom, ki je za nas zanimiv v vseh oblikah. Jugoslavija, če pretiravam, polpotovskega ali prinočetovskega načina Slovencev ne zanima, kot najbrž ne zanima večine svobodnih Jugoslovanov, ker nam med drugim ne zagotavlja niti nacionalno kulturnega preživetja, kaj šele nečesa, čemur v vsakodnevni žlobudravosti rečemo moderna Evropa. Zanima nas Jugoslavija medsebojnega spoštovanja in poštenja, dela in ustvarjalnosti. Ne zanima nas Jugoslavija preglasovanja, to smo rekli že nekajkrat. Vse tiste, ki oznanjajo nadnacionalno demokracijo po formuli: en človek – en glas, je treba opozoriti poleg tega, kar smo že rekli, tudi na to, da smo, če že drugega ne, v globoki gospodarski in ustvarjalni krizi, in da v takšnem položaju ustvarjena vrednost velja veliko več, kot še tolikšna množica razburjenih poznavalcev. (G. J.)

Predstavniki Odbora so se pogovarjali z Jožetom Smoletom

Med drugim so vprašali, kaj bo s predpisi, ki so po oceni skupščine neustavni, in izrazili pomisleke ob Temeljni listini

LJUBLJANA, 10. julija – Delegacija Odbora za varstvo človekovih pravic je danes obiskala Jožeta Smoleta, predsednika republiške konference SZDL. S strani Odbora so sodelovali Igor Bavčar, Pavle Gantar in Slavoj Žižek, s strani RK SZDL pa poleg Jožeta Smoleta še Darja Lavtižar-Bebler in Vojko Volk.

Predstavniki Odbora so Smoletu zastavili več vprašanj. Vprašali so ga, kakšne načrte ima SZDL v zvezi z ugotovitvami iz vmesnega poročila skupine delegatov za proučitev posledic procesa proti četverici, ki ga je sprejela tudi republiška skupščina, in iz katerega je razvidno, da obstaja vrsta zakonov in podzakonskih aktov, ki omejujejo človekove pravice in ki so v nasprotju z ustavo. Opozorili so na Smoletov govor ob 20. obletnici Naše obrambe, ko je omenil, da je predsedstvo SFRJ že četrtič zavrnilo predlog za pomilostitev četverice in da to ne bo minilo brez posledic. Izrazili pa so tudi nestrinjanje s postopkom, kako je bila dana v podpisovanje Temeljna listina Slovenije 1989, saj je ta postopek v nasprotju z dogovorom na koordinaciji podpisnic izjave iz Cankarjevega doma.

● Igor Bavčar je povedal, da je Ivan Borštner že pred časom vložil vlogo za obnovo postopka. Ostali trije vloge še ne morejo vložiti, ker še vedno niso prejeli sodbe zveznega sodišča glede zahteve za izredni preizkus pravnomočnosti sodbe, čeprav je bilo junija v medijih objavljeno, da so Janši že maja znižali kazen za tri mesece. O vlogah bo odločalo sodišče na prvi stopnji, to je vojaško sodišče v Ljubljani. Po Bavčarjevem mnenju imajo majhne možnosti za uspeh.

Jože Smole je povedal, da SZDL podpira ugotovitve skupine delegatov in da je slovenska skupščina že sprožila postopek za proučitev spornih aktov. Za presojo ustavnosti je pristojno le ustavno sodišče. Na njem je, da se odzove pobudam.

Po mnenju Jožeta Smoleta je treba predpise, ki niso v skladu z ustavo, seveda spremeniti. Napak pa bi bilo obtoževati organe za notranje zadeve, ki so se vendarle držali obstoječih predpisov. Darja Lavtižar-Bebler pa je menila, da bo morala skupščina po končnem poročilu skupine delegatov poiskati tudi odgovornost tega resorja v izvršnem svetu. Vendar je odgovornost tudi na strani zakonodajalca, ki je odločil o takih zakonih in o načinu objave. Igor Bavčar je izrazil presenečenje nad odklonilnim stališčem delavcev organov za notranje zadeve do sklepov skupine delegatov, ki jih je sprejela tudi slovenska skupščina.

Glede vprašanja pomilostitve četverice je Jože Smole ponovil stališče, da gre za neodgovoren odnos predsedstva Jugoslavije do predloga slovenskega državnega predsedstva. To že ima težke posledice. Slovenija nima možnosti, da sama razglasi pomilostitev, saj bi to pomenilo kršitev ustave SFRJ. Obnovo postopka pa lahko sprožijo le stranke v postopku. Opozoril pa je, da na jugu vidijo v četverici predvsem štiri špijone in da slovenska SZDL ni mogla dobiti zaveznikov v svojih pogledih.

Glede Temeljne listine Slovenije so predstavniki odbora izrazili nestrinjanje predvsem z načinom, kako je bila objavljena. Danes je to dokument SZDL, čeprav je bilo prvotno dogovorjeno, da bo to dokument vseh podpisnic izjave iz Cankarjevega doma. Jože Smole je dejal, da je tu treba razumeti SZDL v širšem smislu, ne le kot eno od političnih organizacij, pač pa kot široko fronto. Pavle Gantar je dejal, da je škoda, da je listina taka, kot je, saj je zdaj dobila povsem drugačen pomen, kot je bilo prvotno mišljeno. Dejanje petih novih zvez, ki so sestavile in dale v podpisovanje Majniško deklaracijo, pa je ocenil za napako.

MARKO PEČAUER

Razbremenitev gospodarstva

NOVI SAD, 9. julija (Tanjug) – V Vojvodini so izračunali, da je 10-odstotno linearno zmanjševanje davka na dohodek njihovemu gospodarstvu prihranilo 64 milijard dinarjev.

Pri tem so delovnim organizacijam, ki imajo težave s prilagajanjem tržnim pogojem gospodarjenja, kot so tekstilna industrija, usnjarstvo, gradbeništvo in zaključna obrtna dela, omenjene obveznosti zmanjšali še za dodatnih 30 odstotkov.

Družbene dejavnosti so povsem oproščene plačevanja davka na dohodek, tako da računajo, da bo vojvodinsko zdravstvo, šolstvo, znanost in druge družbene dejavnosti prihranile 40 milijard dinarjev.

Varčujejo tudi v vojvodinskih upravnih službah, kjer za 70 delovnih mest, ki so se izpraznila z odhodom delavcev v pokoj, niso zaposlili novih.

PREJELI SMO

Skupina 88 podpira stavko na TV Koper – Capodistria

Delavci TV Koper Capodistria so za v torek, 11. julija napovedali stavko v znak protesta zaradi neodgovornega ravnanja vodstva RTV Ljubljana, ki je od 27. junija dalje, v soglasju z Jugoslovansko RT in kljub podanim možnostim ugodnejših alternativnih rešitev za nastale probleme v odnosih z EBU, prekinila vse evrovizijske športne prenose prek televizijske mreže, kar dejansko onemogoča izvajanje obveznosti do italijanskega partnerja in tako grozi z enostransko prekinitvijo že podpisane pogodbe.

Ker je bila v pojasnilu vodstva RTV Ljubljana objavljenem v Delu, omenjena tudi »temeljna narodnostna funkcija« koprske televizije Claudio Geissa in Franco Juri v imenu Skupine 88 menita, da je prav ekonomska avtonomija in rentabilnost ki ju omogočajo ugodne pogodbe z italijanskimi partnerji, tisti dejavnik, ki pospešuje rast kvalitete informativnih oddaj in odpiranje novega in manj konvencionalnega informativnega prostora tako v italijanščini (dnevniki, stičišče) kot v slovenščini (odprta meja).

TV Koper Capodistria je s takšno novo in avtonomno vlogo »postala tudi naš edini glas v italijanskem (evropskem) prostoru, kamor posreduje svežo in objektivno informacijo o dogajanjih v Jugoslaviji in procesu politične demokratizacije v Sloveniji«.

Skupina 88 tudi pozdravlja in podpira stavko in legitimne zahteve delavcev TV K-C ter poziva vso demokratično javnost v Sloveniji k odločnemu podpiranju tega protesta, saj so avtonomija, suverenost in poslovnost koprskega kolektiva del avtonomije, suverenosti in poslovnosti celotne Slovenije; hkrati izraža svojo solidarnost tudi z delavci Radia Koper-Capodistria, ki so zaradi neustreznega odnosa vodstva RTV Ljubljana v nezavidljivem gmotnem položaju.

MOJ MIKRO
VELIKI SVET RAČUNALNIKOV

Program boja z albanskim šovinizmom

SKOPJE, 10. julija (Tanjug) – Mestna konferenca SZDL Skopje bo ustanovila strokovno telo, ki naj bi kar najhitreje pripravilo dolgoročni program za preprečevanje dejavnosti s pozicij velikoalbanskega šovinizma in separatizma v Skopju. To je bilo rečeno na današnji seji konference, na kateri so razpravljali o uresničevanju ukrepov mestne organizacije SZDL za izboljšanje mednacionalnih odnosov in preprečevanje velikoalbanskega nacionalizma in separatizma. Kot so ugotovili, so resda omejili možnosti za delovanje albanskih šovinistov in separatistov, vendar so tudi opozorili, da sovražnik še vedno izkorišča vse napake pristojnih državnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Zaradi davka pada pridelek tobaka

PRILEP, 10. julija (Tanjug) – Prilepski tobačni kombinat zahteva prek združenja Jugotutun takojšnje zmanjšanje prometnega davka, ki se v prodaji cigaret na drobno giblje, glede na kakovost, med 25 in 60 odstotki. To ne obremenjuje samo proizvodne cene, pač pa slabo vpliva tudi na proizvodnjo tobaka na tem območju, kjer ga pridelajo največ.

Bomo kupovali zemeljski plin pri Italijanih po nižji ceni?

Italijanski dobavitelj in novogoriški Primex se o tej možnosti še dogovarjata – Zavlačevanje pri nakupu alžirskega plina

LJUBLJANA, 10. julija – Zaradi zavlačevanja z nakupom alžirskega plina (od zveznih organov Slovenije še ni dobila potrebnih soglasij) so se slovenski energetiki začeli ozirati tudi po drugih virih tega goriva. Stike so začeli navezovati z Norvežani, ki bi bili prav tako pripravljeni prodajati zemeljski plin Jugoslaviji.

Medtem ko naši in norveški strokovnjaki še proučujejo možnosti za dobave plina po zahodnoevropskem plinovodu, pa se je pokazala še tretja možnost – za nakup zemeljskega plina iz Italije v okviru maloobmejnega prometa. K nam naj bi pritekel v novi Gorici, in sicer po priključitvi slovenskega plinovoda na italijanski.

Po podatkih splošnega združenja energetike Slovenije namreč Italija ponuja svoj zemeljski plin za točno določene namene. Kurili naj bi ga v novi, 90-megavatni termoelektrarni-toplarni v novi Gorici, kjer bi hkrati pridobivali elektriko in toploto za ogrevanje mesta in bližnje okolice. Zamisel o gradnji centralnega ogrevalnega vira na premog, v tem mestu se je sicer porodila že pred šestimi leti, vendar je kmalu propadla, ker ni bilo hkrati ponujenih ekoloških rešitev – za odlaganje pepela in še za oskrbo s premogom. Čistejši zemeljski plin bi prišel zdaj bolj v poštev, poleg tega pa Italijani ponujajo precej cenejši zemeljski plin sicer uvožen iz SZ, kot ga mi zdaj dobivamo neposredno iz SZ. Kaj več o tem, za zdaj še ni mogoče izvedeti, saj pogovori med italijanskim dobaviteljem in novogoriškim Primexom, uvoznikom tega plina, še tečejo, oblikovali pa so že delovno skupino za pripravo nakupne pogodbe.

T. S.

IZ JUGOSLOVANSKEGA ČASOPISJA

Stoodstotni revizionizem

Med celo vrsto odmevov na to, kako partijska vodstva drugih republik in pokrajin gledajo na teze, ideje in opozorila predsedstva CK ZK Slovenije, je Borba 28. junija objavila tudi sestavek sekretarja komisije CK ZK Srbije za idejno in teoretično delo dr. Petra B. Mandića pod naslovom »Dečje bolesti desničarstva« (otroške bolezni desničarstva). Že kmalu zatem je prispel iz Slovenije odgovor, ki so ga podpisali Miloš Ćirić, Borut Pahor in Milan Blažič. Borba ga je objavila 3. julija pod naslovom »Levičarstvo – dečja bolest komunizma« (levičarstvo – otroška bolezen komunizma). Na to pismo je odgovoril prav tako v ***Borbi*** *dr. Petar B. Mandić.*

Demokratični centralizem kot barikada proti birokratizmu

Revizionistični »obrazec« omejuje »demokratizacijo« partije, od Bernsteina in Kautskega do sodobnih oportunistov in revizionistov, na odpravo tega načela. Rekli bi lahko, da je bistvo revizionizma na področju teorije partije prav v zagovarjanju demokracije brez centralizma, v institucionalizaciji pravic manjšine, kar pomeni v legalizaciji frakcij v partiji in v njeni federalizaciji na nacionalistični podlagi. Ne bi se spuščali še dlje, toda to so biseri revizionističnega koncepta demokracije v partiji, ki so bili in ostali do današnjega dne.

Njegovo bistvo je v tem, da z organizacijsko razdrobljenostjo ZKJ zaseje dvom o uresničljivosti njene vloge. Prek odpravljanja demokratičnega centralizma teži postopoma k odpravi ZKJ kot političnega in avantgardnega subjekta družbe in z njimi odstranitvi s političnega prizorišča. Na teh stališčih so omenjeni avtorji zasnovali svoj koncept »demokratizacije« ZKJ oziroma obrambo slovenske ideje o demokraciji v ZKJ brez demokratičnega centralizma.

Avtorji članka so pravilno ugotovili, da obstajajo razlike med interesi in da bi bilo nemogoče priti do rešitev, ki bi ustrezale vsem, celo tedaj, če bi v naši državi živel en sam narod. To nesporno drži, ni pa argument za odpravo demokratičnega centralizma, temveč kvečjemu za njegovo ohranitev. Demokratični centralizem smo tudi sprejeli kot načelo za razvoj odnosov v partiji zaradi socialno-razredne in interesne razslojenosti.

V interesno in socialno razslojeni partiji ne bi nikoli mogli priti do idejne enotnosti, če bi odpravili demokratični centralizem in ga nadomestili s konsenzom, kajti pluralizem idej v ZKJ in v družbi, ki se poraja kot izraz pluralizma interesov, lahko ima svoj revolucionarno-demokratični smisel šele tedaj, če obstaja demokratični mehanizem njihove strnitve v enotnost volje in njenega uresničenja prek enotnosti akcije. Toda poleg demokracije je osnovni pogoj za to tudi centralizem kot praksa kolektivnega dela in odločanja v ZKJ in kot odgovornost, da se demokratično konstituirana volja zveze komunistov kot celote dosledno uveljavlja v praksi. Brez demokratičnega centralizma bi ZKJ izgubila smisel svojega obstanka in se spremenila v organizacijo, v kateri bi frakcionaške strasti dušile njene ustvarjalne vodilne funkcije.

Vsi politični sistemi in vse politične stranke, ki so temeljile na konsenzni demokraciji, so propadle.

Želel bi, da bi mi omenjeni avtorji navedli kak primer iz teh njihovih »svetovnih razvojnih megatrendov«, v katerem bi bilo odločanje zasnovano na konsenzu. Vse evropske družbe so v glavnem večnacionalne, ni pa niti ene, v kateri bi odločanje temeljilo na konsenzu. To še ne pomeni, da je pri njih v veljavi majorizacija. Demokratizacija družbe in partije je najzanesljivejša barikada proti birokratizmu katerekoli vrste, torej tudi proti majorizaciji. Demokratični centralizem, če je tudi v resnici demokratičen, ustvarja takšne možnosti, da prihaja na podlagi demokratične izmenjave mnenj do sinteze politike, ki izraža interese najširših delovnih slojev.

Ni je KP, ki bi odločala s konsenzom

Skorajda je ni komunistične partije, ki bi odločanje o svoji politiki zasnovala na konsenzu. To je zastarelo načelo, ki je izgubilo svoj zgodovinski pomen. Družbeni razvojni tokovi že brišejo meje med državami. Nastajajo velike meddržavne zveze, v katerih temelji odločanje na večinski podlagi, v ZKJ pa iščejo nekateri možnost za njeno demokratizacijo v vračanju k arhaičnemu načelu, ki pomeni svojevrsten nesmisel.

Vprašanje je, zakaj to počno. Kakšno je idejno bistvo takšnega koncepta demokratizacije ZKJ? Idejno bistvo tega koncepta je v ustvarjanju možnosti za razvoj demokracije brez ZKJ. V Sloveniji že vznikajo organizacije, ki izhajajo iz tega, da sta komunizem in demokracija nezdružljiva. Odprava demokratičnega centralizma v ZKJ je torej neposredno v prid uresničevanju te zamisli. Vse se konča s tem, da sta demokracija v družbi in avantgardna vloga ZKJ nezdružljivi.

Če bi ZKJ razpadla na nacionalne partije, do česar bi neizbežno prišlo z odpravo demokratičnega centralizma, in če bi ZKJ izgubila lastnosti enotne organizacije, bi izginil še zadnji člen, ki je povezoval Jugoslavijo. Njen razpad bi bil povsem zanesljiv. Odprava demokratičnega centralizma v ZKJ bi do njega pripeljala.

Kaj storiti, če se republiške organizacije upro preglasovanju na kongresu? Mislim, da je to zelo resen izziv tudi za sam kongres. Prvo, kar je treba storiti, če pride do slovenskega disidentstva, je, da mora kongres to dejanje idejnopolitično oceniti. Jasno bo treba potegniti ločnico med marksizmom in oportunizmom in ugotoviti, na kateri od idejnih pozicij v ZKJ je kdo. Čeprav je to do neke mere jasno že zdaj, bo treba na kongresu do kraja izpeljati idejnopolitično diferenciacijo in izoblikovati razredne temelje enotnosti ZKJ.

Tanke tudi imamo zato, da se bomo branili pred zunanjim agresorjem in notranjo kontrarevolucijo

Kongres mora izostriti idejna in organizacijska načela razvoja in delovanja ZKJ v skladu z njenim programom. Če večina ne bi bila za to, bi bilo to znamenje, da ga je požrl nacionalizem in da kot tak objektivno tudi ne bi mogel igrati vloge avantgarde družbe. Če pa bi se večina na kongresu postavila v bran enotnosti ZKJ, potem se mora manjšina zavedati svoje odgovornosti za posledice, ki bi jih njeno početje lahko povzročilo enotnosti ZKJ in Jugoslavije. Kongres mora namreč neizbežno zavzeti stališča do tega, kakšne so posledice morebitnega slovenskega disidentstva za enotnost ZKJ in za enotnost Jugoslavije.

Če lahko ZKJ in Jugoslavija obstajata tudi brez Slovencev, potem bi jih pustil, naj gredo svojo pot, naj poskusijo svoj zaplotni socializem, kot je Marx ironično pravil takšnim nacionalističnim težnjam. Če pa bo ugotovljeno, da to disidentstvo ogroža ZKJ in Jugoslavijo, potem tu ne bi smelo biti dvoma. Jugoslavijo, njeno celovitost in suverenost je treba braniti. Revolucija ima pravico, da se pred zunanjim agresorjem in pred notranjo kontrarevolucijo brani, kontrarevolucija pa je vsaka poteza, katere cilj je razpad ZKJ in Jugoslavije. Kongres mora to jasno povedati. Kdor se je za to odločil, mora računati tudi z ustreznimi posledicami. Zato tudi imamo tanke, da se bomo branili pred zunanjim agresorjem, in notranjo kontrarevolucijo. Menda jih nimamo zato, da bi se z njimi vozili na izlete. To je treba vsem jasno povedati. Tudi v tem pogledu dileme ne more biti. Iz izkušnje vemo, da se tankov najbolj bojijo tisti, ki se zavedajo, da si jih zaslužijo. Jaz se tankov pri obrambi revolucije, če bo potrebna, ne bojim. Vojska tudi je zato, da brani in ubrani pridobitve revolucije, torej celovitost in suverenost države ter njeno ustavno ureditev. Sleherni napad na te pridobitve, naj bo od zunaj ali od znotraj, je treba odločno zadušiti. To je zakon obstoja in obstanka sleherne družbe, torej tudi naše, in porok za njen nadaljnji razvoj.

DELO

Predsednica skupščine ČGP Delo: SILVA JEREB
Glavni urednik ČGP Delo: BOŽO KOVAČ
Namestnik glavnega urednika ČGP Delo: JANEZ KOROŠEC
Odgovorni urednik Dela: TIT DOBERŠEK
Pomočnika glavnega urednika: VLADO ŠLAMBERGER, JOŽE VOLFAND
Uredniki: MIŠO RENKO (centralna redakcija), DANILO SLIVNIK (notranja politika), JOŽE PETROVČIČ (gospodarstvo), STANE IVANC (zunanja politika), JOŽE HORVAT (kultura), JANEZ ZADNIKAR (Književni listi), HELENA KOS (slovensko dopisništvo), ŽELJKO ŠEPETAVC (ljubljansko dopisništvo), EVGEN BERGANT (šport), UROŠ ŠOŠTARIČ (kronika), TINE GUZEJ (publicistika), JOŽE VOLFAND (komentarji), MILE ŠETINC (sobotna priloga), SILVESTRA ROGELJ (znanost), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), BOJAN ŠTEFANČIČ (dokumentacija).
Glavni direktor ČGP Delo: VITO HABJAN
Direktor TOZD Delo: EMIL ŠUŠTAR

Argumenti glede rebalansa proračuna niso več važni

Čeprav je ZIS odgovoril na vsako pripombo Srbije, je ta ostala pri svojem – Ne ve se še zagotovo, ali bodo v sredo glasovali o začasnem ukrepu

OD NAŠE DOPISNICE

BEOGRAD, 10. julija – Kljub temu da je zaplet v zvezi z rebalansom zveznega proračuna obetal, da bomo danes izvedeli kaj novega, še vedno ni znano, kako se je odločila Markovićeva vlada. Danes namreč ni zasedal noben skupščinski odbor. Spomnimo se, da konec prejšnjega tedna delegati jugoslovanskega parlamenta na svojem zasedanju niso mogli niti obravnavati, kaj šele sprejeti, rebalansa zveznega proračuna, ker se najprej z zmanjšanjem sredstev za financiranje družbenih dejavnosti manj razvitih ni strinjala Makedonija, nato pa se je nenadoma premislila tudi Srbija, ki je k rebalansu 30. junija sicer dala soglasje, 5. julija pa ga je umaknila.

Potem ko je Makedonija že delno popustila, pa je nenadoma odločilni dejavnik postala Srbija. Medtem ko ves čas usklajevanja Srbi niso imeli bistvenih pripomb, pa so potem nenadoma ugotovili, da je pravzaprav tudi proračun primeren teren za rušenje politike Markovićeve vlade, ki jim je že dalj časa očiten trn v peti. Tako se je 5. julija sestal srbski izvršni svet (in to na zaprti seji, kljub temu da so te seje praviloma odprte) ter vladi očital, da njeni ukrepi zmanjšujejo dohodek Srbije in da ta republika tega ni več sposobna prenesti. Njihove pripombe se nanašajo predvsem na podaljšanje roka za izplačilo terjatev za izvoz na klirinški trg, na odstranjevanje cenovnih neskladij za električno energijo, na, po njihovem mnenju, neprimerne ukrepe v agrarni politiki (nizka odkupna cena pšenice) in na zavlačevanje pri ureditvi izpolnjevanja obveznosti republik in pokrajin do krajev v južni Srbiji, ki so bili lani poplavljeni.

Izvršni svet Srbije je tako tudi ugotovil, da bi lahko sprejem rebalansa proračuna, kot ga predlaga vlada, resno ogrozil njihov program razbremenitve gospodarstva. Pri tem je seveda treba takoj povedati, da je v vsej državi najbolj obremenjeno prav srbsko gospodarstvo in da gre za to iskati krivdo predvsem v tej republiki. V Srbiji so zato manjše tudi plače, večje je delavsko nezadovoljstvo in nič čudnega ni, če se vodstvo tega boji. Zato je treba krivdo zvaliti na druge, torej na federacijo. Tej, oziroma še posebej Markovićevi vladi, pa Srbi očitajo tudi urejanje pokrivanja tečajnih razlik tako imenovanih SAL posojil, torej posojil Mednarodne banke za obnovo in razvoj, pa tudi to, da bo rebalans proračuna terjal višje prometne davke in da bo pri tem najbolj prizadeta Srbija, ker ima pač največ prebivalcev.

Predstavniki ZIS so na pripombe srbskih delegatov in izvršnega sveta te republike odgovorili celo pismeno in na vsako pripombo dali odgovor oziroma pojasnilo. Podpredsednik ZIS Aleksandar Mitrović, sicer iz Srbije, je celo povedal, da se z rebalansom obveznosti Srbije v primerjavi z drugimi nikakor ne povečujejo, ampak naj bi bile celo nekoliko manjše. Tudi odtok v zvezi s klirinškim izvozom (mogrede: Srbija je največji klirinški izvoznik v Jugoslaviji) ni mogel prinesti manj denarja, saj velja šele za nove posle. Vsi argumenti niso nič pomagali in tako je Srbija ostala pri svojem. Njihove delegate ni omajalo niti vprašanje Jerneja Jana, predsednika odbora za finance, sicer pa slovenskega delegata, kako to, da so srbski delegati umaknili soglasje, ko pa jih je 30. junija njihova skupščina pooblastila, naj soglasje dajo. Milibor Jovanović delegat iz Srbije, je na to dejal, da je odgovornost njihove delegacije do lastne skupščine njihova stvar in da dokler v odborih ni doseženo soglasje o posameznih vprašanjih, lahko tudi oni svoje soglasje umaknejo, če se jim to zdi prav.

Skratka, argumenti niso več važni. Pomemben je cilj. Ta pa je zrušiti vlado. Kaj tej zdaj preostane? Verjetno se bo odločila, da spelje rebalans proračuna skozi skupščino kot začasni ukrep. To pa ji mora odobriti predsedstvo SFRJ, ki je za to pristojno. Menda predsedstvo ni ravno navdušeno nad to možnostjo in verjetno je tudi to vzrok, da je Ante Marković v skupščini toliko časa vztrajal pri usklajevanju po redni poti. Zdaj, kot to očitno ni več mogoče, naj bi se o začasnem ukrepu z glasovanjem dokončno odločali delegati republik in pokrajin. Še v petek je bilo pričakovati, da bo ta seja v sredo, vendar danes (v ponedeljek) seja tega zbora še ni sklicana in tako vsem skupaj preostane samo čakanje. To pa pomeni iz dneva v dan večji primanjkljaj v državni blagajni in torej v kratkem tudi višje davke, iz katerih se med drugim napaja proračun, kot pa če bi rebalans sprejeli pravočasno.

JANJA KLASINC

Vseh vinogradov ne bo mogoče obnoviti

Na zemljiščih in objektih KK Ptuj je škode po neurju za skoraj 21 milijard dinarjev

PTUJ, 10. julija – Na območju Haloz med Majšperkom in Žetalami, ki ga je najbolj prizadelo neurje, deluje zdaj tudi posebna enota za tehnično reševanje ptujskega občinskega štaba civilne zaščite. Na terenu so aktivnejše enote civilne zaščite krajevnih skupnosti, z vso razpoložljivo mehanizacijo pa odstranjujejo zemeljske nanose in plazove.

Nekaterih kmetijskih površin kmalu še ne bodo mogli očistiti, da bi lahko sejali. Zaradi tega bo pomanjkanje krme za živino veliko. Pri ptujskem kmetijskem kombinatu so ugotovili, da je na njihovih zemljiščih in objektih škode za skoraj 21 milijard dinarjev. Povsem uničenih je okoli 60 hektarov vinogradov, pravijo pa, da nekaterih sploh ne bodo mogli obnoviti. Vinogradniki ne morejo delati z mehanizacijo, zato zdaj trto škropijo ročno. Močno poškodovane so tudi njive in travniki na območju Vidma, kjer pridelka pšenice, sladkorne pese in koruze praktično ne bo.

D. U.

Slovenija in Hrvaška se menda s sedanjim položajem okoriščata

Na seji MK ZK Beograda so razpravljalci med drugim ostro napadli Slovenijo, Hrvaško in zvezno vlado – Srbski delavci čedalje bolj nezadovoljni

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 10. julija – V Beogradu se iz dneva v dan srečujejo z vse hujšimi ekonomskimi in socialnimi težavami. V prihodnjih mesecih se lahko zgodi, da se bodo delavci množično napotili na ulice in da potem te množice nezadovoljnežev ne bo mogoče umiriti z nikakršnimi besedami. O vsem tem govorijo tudi opozorila, ki jih je mogoče te dni slišati v Rakovici in Novem Beogradu. O teh problemih pa so govorili tudi na današnji seji mestnega komiteja ZK Beograda, na kateri so razpravljali o aktualnih gospodarskih razmerah. Mestni komite ZK Beograda je zvezni vladi poslal »odločno zahtevo«, naj nemudoma korenito zmanjša inflacijo. Če tega ne bomo storili, je rečeno, ne bomo mogli premostiti ekonomske krize.

Udeleženci seje so največjo pozornost namenili tej osrednji temi, hkrati pa so tudi razsvetlili zadnje dogodke v zvezi s stališčem Srbije do vlade Anteja Markovića ter prizadevanj v drugih okoljih, da bi ohranili sedanji položaj, v katerem se sami okoriščajo, Srbija pa izgublja, pri čemer prav gotovo prednjačita Slovenija in Hrvaška. Kot je bilo rečeno na seji, je zdaj že povsem jasno, da je veliko takih, ki zdaj, ko je Srbija dvignila glavo, nenehno propagirajo protisrbska stališča.

Da je položaj v Beogradu vse težji, pa pričajo tudi besede iz uvodnega referata Dragana Ilića, ki je med drugim dejal, da je »gospodarski položaj v številnih podjetjih tak, da med delavci povzroča negotovost, vse to pa utegne pripeljati do še večjih težav...« Vse več je revščine in brezposelnosti, pri tem pa se ne čutijo ogroženi zgolj kvalificirani in visokokvalificirani delavci, temveč tudi ljudje z diplomami.

Dr. Stipe Lovreta je spregovoril o opredelitvah Beograda in Srbije v teh razmerah in med drugim dejal, da so sumi v zvezi z reformsko politiko čista podtikanja. Še večje podtikanje pa je po njegovem mnenju zadnji članek, ki ga je objavila Borba. V njem je med drugim rečeno, da imata politični vodstvi Beograda in Srbije različen odnos do reform. Dr. Mihajlo Milojević je dejal, da je treba nemudoma uvesti spremembe v politični in gospodarski sistem federacije, republike in mesta, da pa so nekaterim za spremembe jugoslovanske ustave potrebna cela leta.

Dr. Milorad Unković, predsednik mestnega izvršnega sveta, je med drugim dejal, da ljudje niso zadovoljni s predlogom zakona o carinskih conah. Tudi številni drugi udeleženci v razpravi so bili mnenja, da skušajo nekateri s tem zakonom preprečiti, da bi Beograd dobil carinsko ceno, da bi tako še naprej imeli prednost tisti, ki te cone že imajo. Danilo Marković je poudaril, da so sistemske rešitve v zvezi z inflacijo s stališča trajnih socialističnih samoupravnih opredelitev nesistemske, da je za to kriva zvezna administracija, politično odgovoren pa je tudi CK ZK Jugoslavije.

Dušan Čatović je dejal, da posamezni dušebrižniki nenehno pridigajo, da bi morali srbski in beograjski komunisti delati. »Teh napadov ne bi omenjal. Ve se, da prihajajo iz naših severozahodnih republik, zdaj pa si tako imenovana jugoslovanska sredstva javnega obveščanja zastavljajo vprašanje, kaj bo Milošević naredil z delavci Rakovice v takem položaju. V imenu delavcev Rakovice bi rad povedal, da bomo mi ravnali tako, kot smo se dogovorili, oni naj pa kar sami vprašajo svoje mentorje in svetovalce, kako in s čim bodo delali.«

Po mnenju Nebojše Maljkovića obstaja enotna Jugoslavija le še na zemljevidu, podtikanja iz Cankarjevega doma pa v nekaterih krogih še vedno prikazujejo kot izhodišča za demokratično jugoslovansko alternativo. Maljković je še dejal, da bi lahko to podtikanje z lahkoto primerjali z požigom Reichstaga. Dejal je še, da je politika Borbe že od osme seje usmerjena proti Srbiji, vprašanje je le, kdo za to politiko stoji – njeno vodstvo ali še kdo drug.

Tudi Milan Obrić je dejal, da je bil prepričan, da je Borba jugoslovansko usmerjeni časopis, da pa je očitno, da ta časopis premišljeno napada srbsko vodstvo in torej tudi srbski narod. Po njegovem mnenju Borba s svojim pisanjem med delavci povzroča vznemirjenje. Bolj ko se v Beogradu posvečajo izvajanju reforme, več je v javnih glasilih napadov, več pa je tudi napadov slovenskega in hrvaškega vodstva, je dejal Slobodan Jovanović. Ti napadi trajajo vse od 8. seje CK ZK Srbije, pri tem pa je na informativnem območju Slovenije zmagala ideologija Mladine, v hrvaškem informativnem prostoru pa ideologija Danasa. Tudi Borba vse pogosteje napada politiko Srbije in zvezo komunistov te republike. Zoran Todorović je dejal, da so mnogi zagovarjali idejo o asimetrični federaciji, ki je prišla iz Slovenije, pri tem pa ta ideja predvideva poseben položaj te republike in še nekaterih drugih delov države – morda tudi Kosova. Zaradi teh administrativnih ukrepov, ki nimajo nič skupnega z ekonomijo, pa prihaja do prelivanja dohodka v federaciji, v kateri so eni v boljšem, drugi pa v slabšem položaju.

»Zaradi takšne politike se je jugoslovanska federacija nagnila na bok, pa tudi tisti, ki je na tej ladji krmar, jo bolj in bolj nagiba, bojim pa se, da to ne bo dobro niti zanj niti za ladjo. Vsekakor pa je bolje, če jo skupi krmar, ne pa cela ladja. Morda bi morali sedanji položaj reševati na ta način,« je dejal Todorović.

SLOBODAN DUKIĆ

BOJANA JAGER

Srbija dobila vse plačano

Nesoglasje ob zveznem proračunu je spravilo na površje precej umazane vode, med drugim tudi zgodbo o klirinškem izvozu – seveda ob vprašanju, kdo je ob prvih ukrepih zvezne vlade, sprejetih za zmanjšanje klirinškega presežka, najbolj prizadet. Največ prahu so dvignili v SR Srbiji. Ta republika je med vzroki za umik soglasja k proračunu navedla tudi kliring, češ da zmanjšanje vrednosti klirinškega dolarja in odložitev plačil za blago, izvoženo na klirinški trg, »vodi vse gospodarstvo Srbije v neenakopraven položaj«.

Zanimivo je, da od leta 1986, ko je naš presežek na klirinškem trgu znašal 600 milijonov dolarjev in se je postopoma povečeval, dokler ni dosegel 2,4 milijarde dolarjev, ta problem praktično ni nikogar zanimal, razen ekonomistov in države. Prvi so opozarjali na poguben vpliv klirinškega presežka na rast domače inflacije, saj je ta izvoz preprosto plačan z velikanskimi količinami tiskanega in z ničimer kritega denarja. Nekateri trdijo, da kar tretjina primarne emisije nastaja na podlagi klirinškega presežka.

Zaskrbljena je bila tudi država vendar ni imela ne moči ne volje, da bi odločnеje ugriznila v to jabolko. Novi ZIS je z omenjenimi odločitvami o odložitvi plačila in počasnejšem spreminjanju tečaja obračunskega dolarja začel prav to. Preprečiti je nameraval vsaj nastajanje novega klirinškega presežka v letošnjem letu. Gre za več kot 450 milijonov dolarjev.

Prvi učinki se že kažejo, saj je presežek pod vplivom ukrepov manjši za 179 milijonov dolarjev. Očitno pa to nekaterim ni všeč, saj blago, ki bi ga bilo kjerkoli drugje težko prodati, v bodoče ne bi tako zlahka izvažali na klirinški trg. Izvozniki na klirinško območje so imeli po starem nedotakljivo pravico, da so svoje pošiljke zaračunavali v dveh dneh (izvozniki na konvertibilni trg morajo na plačilo čakati po 60 do 90 dni), kar je z dohodkovnega in varnostnega vidika res ugodno. Podatek, ki ga zdaj kot pesek mečejo v oči, po katerem je bilo lani 86.400 zahtev po podaljšanju rokov za prenos deviz s konvertibilnega trga, najbolje govori prav nasprotno; koliko je izvoz na konvertibilni trg v vsakem pogledu težji in zahtevnejši, pri čemer ne gre samo za kakovost blaga in storitev.

Od kod teza, da novi ukrepi najbolj prizadevajo Srbijo? Vzroki so očitno na političnem področju, manj pa se lahko opirajo na dejstva. Ta namreč govorijo, da je v prvih petih mesecih letos na kliring največ izvozila Hrvaška (305,5 milijona dolarjev), Srbija brez pokrajin pa je ta izvoz celo najbolj zmanjšala (na 248 milijonov dolarjev). V tem času se je klirinški izvoz najbolj povečal v BiH (215,1 milijona dolarjev), precej pa tudi v Sloveniji (lani v tem času je znašal 196,6 milijona dolarjev, letos pa 226,9 milijona). Prizadetih bi bilo torej več, saj ne gre za srbsko gospodarstvo, ampak je zanimanje za klirinški izvoz praktično veliko po vsej državi.

Interes posameznih delovnih organizacij in območij je eno, drugo pa je interes države za odpravo žarišč inflacije in izvajanje zdrave protiinflacijske politike. Čudno je samo to, da prav iz tistih delov države, kjer najbolj kritizirajo ZIS, da nima izdelanega protiinflacijskega programa, prihajajo tudi zahteve, po katerih naj bi gospodarske ukrepe sprejemali tako, da bi pred tem izračunali, koliko so prizadete posamezne panoge in regije.

Vrnimo se h kliringu. Trditev, da je dohodek Srbije zaradi teh ukrepov manjši, ne drži (čeprav je njen delež v ustvarjenem presežku precejšen), preprosto zato, ker je bil izvoznikom ta izvoz plačan že zdavnaj, skrb za presežek pa je ostala državi. Vpliv je praktično možen samo na nove pogodbe, saj odločitev o odložitvi plačila velja šele od začetka maja.

Nekateri (na primer ladjedelci) so že dobili plačilo za svoj izvoz, drugi izvozniki na klirinški trg pa bodo letos na slabšem. Te probleme je treba reševati; nekje in pri nekom pač moramo začeti, naj gre za kliring ali pa druge gospodarske probleme. Namesto da bi razpravljali o tem ali je ohranjanje proizvodnje, ki jo je mogoče prodati samo na enem trgu, potrebno ali ne, o tem, kako prestrukturirati gospodarstvo in obdržati klirinški trg, predvsem menjavo s Sovjetsko zvezo na zaželeni (toda uravnoteženi) ravni, kako reševati probleme presežka z uvozom storitev in drugih vezanih del in podobno, drug drugemu kažemo svoje račune. Danes gre za proračun in kliring, jutri za kaj drugega, načelo pa je isto. Vsak v reformi, protiinflacijski in tržni politiki sprejme toliko, kolikor mu ustreza. Velikemu delu države na primer ustreza zmanjšanje konvertibilnega tečaja – v imenu inflacije in cenejšega uvoza. Vsi pa bi seveda radi videli čimveč pravih zelenih deviz v skupni blagajni.

Proračun in juriš na Markovića

Nekaj značilnih komentarjev po skupščinski razpravi o rebalansu proračuna – »Bog nas obvaruj takega programa,« piše Politika ekspres

LJUBLJANA, 10. julija – Tako kot so bile ob glasovanju o predlogu rebalansa zveznega proračuna polarizirane delegacije v zboru republik in pokrajin, so bili različni komentarji v sredstvih obveščanja.

Zanimivo, da beograjska Politika dogajanja v zvezni skupščini ni komentirala. Slobodan Ignjatović pa je v Politiki ekspres med drugim napisal naslednje:

»Predlog zveznega izvršnega sveta o rebalansu zveznega proračuna je v skupščini SFRJ povzročil razmere, ki potrjujejo vsaj dvoje: prvič, očitno je, da ZIS ne obvlada položaja ali nemara zavestno dela take poteze, ki bi hitreje povzročile in že povzročajo še slabše odnose v gospodarstvu in v vsej državi; in drugič, človek dobi vtis, da bodo v skupščini SFRJ najlažje sprejeli »rešitev«, ki jo bosta najdražje plačala prav srbski delavski razred oziroma srbsko gospodarstvo.

Glavni vir povečanega proračuna naj bi bil višji prometni davek, ki ga iz lastnega žepa plačuje porabnik. To pomeni dodatno obremenitev za gospodarstvo in osiromašenega porabnika, kar je v neposrednem nasprotju s cilji reforme. Še več, to bi si lahko razlagali tudi kot dejanje, s katerim na prvi pogled posredno, dejansko na neposredno – z nadaljnjim siromašenjem gospodarstva in porabnikov – ustvarjajo skrajno neugodno ozračje za uresničevanje reforme. Vlada se je pravzaprav odločila za najpreprostejšo, a najpogubnejšo rešitev, namreč, da bo z zvišanjem prometnega davka zagotovila potreben denar, ne da bi posegla v pravice uporabnikov proračuna. To pa je brez dvoma pritisk na rast cen in očiten dokaz, da vlada pravzaprav vodi politiko visoke inflacije.

Tudi ko »omejuje« pravice uporabnikov proračuna, to počne pri najbolj občutljivih, kot so denimo JLA in nerazviti. Nedotaknjene pa ostajajo velikanske rezerve oziroma tog neproduktiven administrativni aparat, čeprav se je Ante Marković pred prevzemom dolžnosti odločno zavzemal za njegovo omejitev.

A doslej je šlo vse po starem, izjema je bila le odprava nekaj ministrskih resorjev. Še huje je z diplomatsko-konzularnimi predstavništvi v tujini – pri tem namreč vlada ni ukrenila prav nič, naša interna diplomatska služba pa deluje tako, kakor da se ne bi preživljala z denarjem občanov in države, marveč, kakor da živi na račun bogatih darovalcev iz tujine.«

Nato postavi avtor trditev, da uvaja Markovićeva vlada administrativne ukrepe, katerih učinek »nedvomno škodi Srbiji in njenemu gospodarstvu.«

»Zato je razumljivo, zakaj je srbska delegacija v zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ poudarila, da nekateri izmed ukrepov tekoče ekonomske politike, ki jih sprejemajo organi federacije, neposredno vplivajo na materialni položaj srbskega gospodarstva in obremenjujejo njegov dohodek. To velja predvsem za podaljšanje roka za poravnavo terjatev na podlagi izvoza na klirinško območje. Sem sodi tudi nepravočasno odpravljanje cenovnih nesorazmerij pri električni energiji (v prvih petih mesecih tega leta je bilo srbsko gospodarstvo samo zaradi tega ob 430 milijard dinarjev).« Kot je dejal Milivoj Jovanović, pa je povrh vsega »sklep ZIS o podaljšanem roku za nakazovanje plačil za izvoz na klirinški trg protizakonit, ker je pravna podlaga nevzdržna.« Zvezni izvršni svet pa je kljub temu vendarle sprejel ta sklep.

Očitno bi morala Srbija, kljub izgubam, ki jih je utrpela zavoljo administrativnih potez zveznega izvršnega sveta in organov federacije, pristati na še dodatne obremenitve svojega gospodarstva, nemara zato, da bi umetno ohranili mir v hiši. Kajti – zakaj ne bi povedali tudi tega – višji prometni davek bi najhuje prizadel prav Srbijo kot največjo zvezno enoto. Da je največja, pa res ni njen greh. Po drugi strani to ne bi smelo pomeniti, da bi se morala obnašati mazohistično in priznavati rešitve oziroma predloge, ki so v nasprotju z njenimi interesi«.

Avtor nato meni, da je tudi srbski izvršni svet delal napake: ni ukrepal pravočasno in svoje stališče je sporočil in pojasnil šele tik pred sejo skupščine SFRJ, ko je srbska delegacija že dala soglasje. Toda: »Konec koncev sploh ni pomembno, kdaj so umaknili predlog o soglasju k rebalansu proračuna, ker je vse to v skladu z veljavno proceduro.«

Komentar v Politiki ekspres se konča s hudimi očitki Anteju Markoviću:

»Medtem ko ZIS sprejema administrativne ukrepe kot po tekočem traku, pa njegov predsednik še naprej prepričuje ljudstvo, da se niti ne zaveda, da mu gre že bolje. To je storil tudi v Sarajevu, ko se je pogovarjal z vodstvi največjih sozdov ter predstavniki republiške vlade in organov. Kot so poročali novinarji, je navajal občudovanja vredne podatke o rezultatih dosedanjih ukrepov reforme in učinkov tržne politike.

Ljudje pa vedo le, da jim je iz dneva v dan huje in da se s čedalje večjim kupom denarja vedno težje preživljajo. Razmišljanje, da sta »Marković in njegov kabinet zaslužila vsaj to, da bi jima dali priložnost zaokrožiti njun program«, zveni dokaj cinično. Ljudje bi rekli – bog nas obvaruj dokončnega zaokroženega takega programa.«

Poslovnik ne predvideva takega pogojevanja

Vjesnikov uvodničar Ratomir Petković se v sobotni številki nikakor ne strinja s tezo, da je bilo dogajanje skladno s proceduro:

»Žadnje skupščinsko usklajevanje stališč republiških in pokrajinskih skupščin do rebalansa zvezne ‚blagajne' je parlamentarno življenje obogatilo z novimi izkušnjami, ki resno postavljajo pod vprašaj delovanje posameznih ustavnih institutov. Kljub razumljivim razlikam, ki izhajajo iz različne stopnje razvitosti, je nepredstavljivo, da skupščinski mehanizem deluje v nastalih okoliščinah. Skupščine zveznih enot v boju za svoje interese niso spravile v pat pozicijo samo lastnih delegatov, temveč tudi celotno skupščinsko proceduro...

Ravnanje delegacije srbske skupščine ni predvideno v skupščinskem poslovniku niti v ustavi, čeprav se tokrat ni zgodilo prvič, da se soglasje k enemu dokumentu pogojuje z uresničitvijo zahtev glede drugih vprašanj. Za vsak interes se je treba zavzemati takrat, ko teče beseda o njem, saj ni predvideno, da bi se – na primer kot tokrat – soglasje k rebalansu pogojevalo z reševanjem odkupa pšenice, zavarovanjem sredstev za odpravo poplavne škode, odpravo neskladja med cenami in izpodbijanjem posameznih ukrepov gospodarske politike.«

Začetek juriša na vlado

Borba pa je v komentarju skupščinskega dogajanja napisala:

»Tako se ekonomska politika – kot pri nas vselej – naglo spreminja zgolj in samo v politiko, od tega pa ima škodo gospodarstvo in vsak občan te države. Če je sploh kaj očitno, potem je to dejstvo, da je Srbija z umikom soglasja – in to na široki fronti pripomb, od SAL posojil (za prestrukturiranje gospodarstva) do naftovoda – začela svojo zahtevo maksimalizirati. To pa je v taki proračunski konstrukciji nevzdržno vsaj v času, ko se realno zmanjšuje celo delež JLA v proračunu.

Pozornost zbujajo še nekatera druga, samo pogojno rečeno proceduralna vprašanja. Eno od njih je prav gotovo tudi način, kako je srbska delegacija umaknila soglasje. Novak Rodić, ki je v odboru za finance pojasnjeval spremenjeno stališče, je omenil »posvetovanja v skupščini SR Srbiji«, soglasje pa je bilo umaknjeno dobesedno isto uro, ko je Tanjug objavil sporočilo s seje izvršnega sveta skupščine SR Srbije, ki so – načeloma – odprte za javnost.

Na neposredno vprašanje Jerneja Jana je Milibor Jovanović odgovoril, da je »procedura stvar odnosov med delegacijo in skupščino SR Srbije«, toda očitno je dejstvo, da je ravno ta skupščina pooblastila delegacijo, da soglaša, ni pa znano, da bi ji pooblastilo potem tudi odvzela.

Zares se je treba vprašati, kaj se je tako na hitro spremenilo. Ali Srbija ofenzivnejši pristop k reševanju svojih problemov zdaj seli s predvsem političnega terena na področje gospodarstva in začenja odločen boj za tisto, kar misli, da je zanjo pravično? Mnogi se nagibajo k trditvi, da je to tako, pa vendar mora biti tudi v tem vsaj nekakšen stil. Tako, kot je bilo to storjeno, bolj spominja na »začetek vladne krize«, tj. krize vlade, ki so jo še pred nekaj meseci tudi v Srbiji trepljali po ramenih. Kabinet Anteja Markovića je komaj dobro segrel najneudobnejše stole v zveznem vrhu in začel delati za tisto, kar je obljubil jugoslovanski javnosti – za temeljito prenovo opešanega gospodarstva. Danes pa je videti, kot da bi ga sprejeli z nekakšno orkestrirano obstrukcijo, po vseh pravilih bojne taktike – začeli so z zapornim ognjem (v tisku), zdaj pa so prišli že do juriša (v skupščini).

Ljubljanska banka ni dobila navodil za vpis posojila

Gre za očiten spodrsljaj organizatorjev razpisa srbskega ljudskega posojila

LJUBLJANA, 10. julija – Naš bralec B. Janković iz Maribora nam je s precejšnjim ogorčenjem sporočil, da v svoji matični banki, to je Kreditni banki Maribor, ni mogel vpisati posojila za Srbijo. Dodal je, da so bili bančni uslužbenci presenečeni in mu odgovarjali, da nimajo nikakršnih napotil glede vpisa posojila. Podobne odgovore je dobil tudi v drugih slovenskih bankah. Kot meni, so cinični komentarji v množičnih občilih, v zvezi s tem posojilom očitno vplivali tudi na obnašanje bank.

Kot nam je v zvezi s temi pritožbami povedal direktor sektorja za posle z občani v Ljubljanski banki – Združeni banki **Ivo Mavec,** je to prvo tako kritično obvestilo, ki ga je doseglo. Toda v Ljubljanski banki lahko povedo le to, da od konzorcija bank v Srbiji, ki skrbi za izvedbo posojila, doslej piso dobili nobenih navodil niti informacij. Bančniki seveda tudi v Sloveniji ne odklanjajo take akcije, saj so na primer tudi tu pred leti občani lahko nemoteno vpisovali posojilo za srbsko elektrogospodarstvo. Seveda pa morajo za kaj takega dobiti ne samo zahtevo, pač pa vsaj še potrebno tehnologijo: obveznice, obrazce, ipd. Kot pravi Ivo Mavec, gre za očiten spodrsljaj organizatorjev, ker so pozabili na druge banke zunaj Srbije ali pa so pri tem pretirano samozadovoljni in ne računajo na pomoč drugih.

STOJAN ŽITKO

Na Idrijskem ni pravega zanimanja za turizem

Idrijčani se v glavnem zaposlujejo v industriji, je bilo rečeno na pogovoru z Bogomilo Mitič

ČRNI VRH NAD IDRIJO, 10. julija – Idrijska občina ima velike možnosti za razvoj turističnega gospodarstva, vendar jih je z izjemo cerkljanskega konca, kjer Eta razvija sodobno gorsko turistično središče, ne izkorišča. Kje so vzroki za to, da v gospodarsko razviti občini ni zanimanja za razvoj turizma? Na to vprašanje so na današnjem sestanku vseh, ki so ali bi utegnili biti zainteresirani za turistično dejavnost v idrijski občini, s predsednico republiškega komiteja za turizem Bogomilo Mitič v Črnem Vrhu nad Idrijo, našli dva odgovora. Turizem ostaja pri strani, ker so Idrijčani zaposleni v industriji pa tudi zaradi neustreznega odnosa ljudi do te panoge. Idrijsko turistično gospodarstvo sedaj zastopajo poleg cerkljanske Ete še idrijski Mercator in ljubljanska Ilirija. V družbenem proizvodu občine sta turizem in gostinstvo zastopana s pičlim 2,3-odstotnim deležem.

K. R.

Na HE Fala končana skoraj vsa gradbena dela

FALA, 10. julija – Pri obnovi HE Fala je tozd Nizke gradnje mariborskega Gradisa uresničil že okoli 90 odstotkov predvidenih gradbenih del. Postavili so objekt, v katerega bodo namestili dva agregata po 20 megavatov. Poglobili so staro strugo reke Drave in opravili tudi razna dela pri sanaciji mostov med prelivnimi polji. Dobavitelj generatorske opreme je Rade Končar iz Zagreba, turbinske opreme Litostroj Ljubljana. Metalna Maribor pa izdeluje hidromehansko opremo na obeh novih agregatih in obnavlja dotrajano hidromehansko opremo na starem delu elektrarne.

M. K.

Kurjenje odpadkov v trboveljski cementarni ne onesnažuje okolja

Tako je na očitke skupščine skupnosti revirskih občin odgovoril direktor cementarne – Od sežiganja nimajo ekonomskih koristi

TRBOVLJE, 10. julija – »Skupščina skupnosti revirskih občin je ostro obsodila poslovno politiko Cementarne Trbovlje, ki dopušča, da s kurjenjem strupenih, pa tudi nestrupenih snovi, dodatno onesnažuje že sicer močno ogroženo okolje v revirjih. Poziva vas (cementarno), da pod nobenim pogojem ne kurite odpadkov – tudi poskusno ne – na našem območju. Tudi v primeru, če so meritve pokazale, ali pa še bodo, da vrednosti onesnaževanja s kurjenjem teh snovi ne presegajo dovoljene in še dopustne meje, skupščina SRO ne dovoljuje dodatnega tovrstnega obremenjevanja okolja. Že-to je treba sanirati in ne dodatno onesnaževati.« so zapisali v sklep zadnjega zasedanja skupščine revirskih občin.

V Zasavju že nekaj časa govorijo o kurjenju različnih odpadkov v trboveljski cementarni. Še bolj so začeli govoriti po odgovoru cementarne skupščini občine Trbovlje, v katerem so zapisali, da so v peči kurili odpadne surovine, kot so trda guma, akumulatorska ohišja, avtomobilske gume, odpadni emajl in odpadne surovine proizvodnje zdravil. Ljudje se sprašujejo, ali mora Zasavje res postati odlagališče Slovenije. V cementarni menijo drugače. Direktor **Janez Malovrh** je za Delo povedal: »Rotacijska peč je glede na to, da so v njej izredno visoke temperature, primerna za odstranjevanje raznih »strupenih« snovi. Te v njej zgore v običajne produkte gorenja, kot so voda, CO in CO_2. Trdni produkti, ki nastanejo pri takšnem gorenju, pa se vežejo v kristalno rešetko cementnih mineralov in so tako za vedno imobilizirani. Vsa kurjenja preizkusimo z meritvami, ki jih opravljajo strokovne institucije tudi med kurjenjem. Doslej okolja s tem nismo dodatno obremenjevali. Konstantno kurimo le ostanke emajlov iz Gorenja, ki vsebujejo nekaj težkih kovin. Pa še to: cementarna od sežiganja odpadkov nima ekonomskih koristi. Lahko rečem, da je to pravzaprav prispevek k čistejšemu okolju v Sloveniji, saj bi sicer morali te snovi odlagati nekje v naravi.«

MARKO PLANINC

ČEPRAV NA POČITNICAH – NE MORETE BREZ DELA

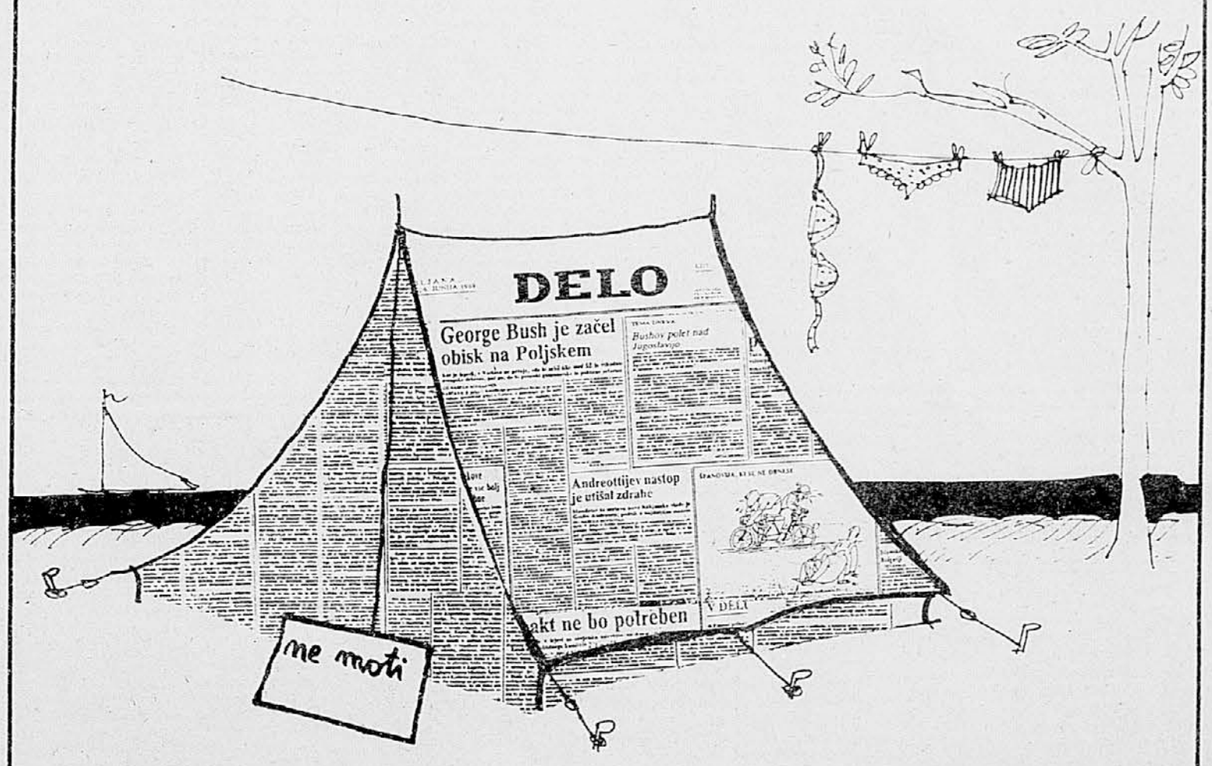

Zavrtite naš telefon in poskrbeli bomo, da vam ne bo dolgčas. Tudi letošnje poletje vas bo dnevnik DELO vsak dan pričakal na vašem počitniškem naslovu. DELO bomo **dnevno** dostavljali **v vse kraje Slovenije, Istre in Kvarnerja.**

Če vas bo pot peljala v južnejše kraje Dalmacije, se bomo potrudili, da zamuda ne bo daljša od enega dneva.

Da bi DELO pravočasno dobili na svoj počitniški naslov, preprosto dvignite **telefonsko** slušalko in zavrtite našo številko 061/315-366, ali pa nam na **dopisnici** sporočite natančen počitniški naslov. DELO vam lahko zagotovimo le, če bomo vaše obvestilo prejeli vsaj **PET** dni pred vašim odhodom na dopust in če bo sprememba naslova veljala **več kot osem dni.**

V času brez dela ne pozabite na **DELO**

Naš naslov: DELO, Titova 35, Ljubljana – Naročniški oddelek

Pomorska orientacija je pozabila na vezi z zaledjem

V dokumentu o pomorski orientaciji Jugoslavije sta preskromno obdelani prostorska problematika in ekologija – Res preveč marin?

LJUBLJANA, 10. julija – Zaradi tradicionalnega, sektorskega pristopa, denarno skorajda neovrednotenega razvoja posameznih področij, zelo skromno obdelane prostorske in ekološke problematike, zlasti pa zaradi preveč poudarjene »hrvaške dimenzije« (nič čudnega, saj so dokument izdelali v Gospodarski zbornici Hrvaške) je na današnji skupni seji republiških družbenih svetov za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko ter mednarodne odnose dokument Pomorska orientacija v družbeno-ekonomskem razvoju Hrvaške in Jugoslavije doživel vrsto pripomb.

Člani svetov so gradivo ocenili kot zanimivo, a pomanjkljivo. Opozorili so, da bi morali, če je že govora o pomorski orientaciji Jugoslavije, v gradivu obravnavati vse jugoslovanske luke in njihov pomen za jugoslovanski prostor in za mednarodni promet. Podobne pripombe pa so imeli tudi za druga področja, kar pomeni, da je treba gradiva dopolniti s podatki in ocenami, ki veljajo tudi za Slovenijo, Črno goro in BiH. Upoštevati pa bi bilo treba tudi t. i. »Jadranski projekt«, ki ga v okviru ZIS pripravljajo v sodelovanju z italijansko vlado, s projektom pa je seznanjena tudi Albanija.

● V zvezi s turističnim razvojem oziroma možnostmi, pa je bilo rečeno tudi, da v dokumentu, ki ga bodo pojutrišnjem obravnavali člani zveznega družbenega sveta za mednarodne odnose manjka t. i. ekonomska platforma, ki bi nakazala, v kaj se bolj splača vlagati. Dokument bo treba »osvežiti« tudi z možnostmi, ki se pomorskemu gospodarstvu odpirajo v Evropi 92.

Kar zadeva prometne povezave, so menili, da je nesprejemljivo, ker študija v ugotavljanju pomembnih cestnih smeri popolnoma izpušča slovensko cestno omrežje, čeprav prek Slovenije poteka večina glavnih mednarodnih turističnih, tranzitnih in drugih tokov iz Zahodne Evrope. Ključnega pomena za razvoj pomorskega gospodarstva so cestne smeri Vrtojba–Razdrto, Fernetiči–Razdrto, Kozina–Reka, pomembne pa tudi Koper–Maribor in Koper–Karavanke. Podobne pripombe imajo tudi za železniški promet.

Najdalj so se člani svetov zadržali ob prostorski in ekološki problematiki, seveda ob dejstvu, da turizmu (pa tudi ribištvu) v pomorski orientaciji Jugoslavije dajemo poseben pomen. Turizem, ribištvo, marikultura so namreč usodno povezani tudi s čistostjo morja. Nesmiselno je tako čakati leto 2000, da bi ob jadranski obali zgradili čistilne naprave za odpadne vode, ko pa je jasno, da bi jih morali imeti že včeraj. Prav tako je že nujno, da v Jugoslaviji sprejmemo zakone, s katerimi bi prepovedovali uporabo okolju škodljivih snovi, ki se na tak ali drugačen način stekajo v naše vode in morje, če so za te snovi v proizvodnji tudi nadomestki.

V razpravi so poudarili tudi prostorsko neurejenost na Jadranu, ki da postaja že prezasičen s črnimi gradnjami, konec koncev pa tudi s hoteli in marinami. »Če bo marina v vsakem zalivu, kako naj se potem navtični turisti vozijo od zaliva do zaliva, od otoka do otoka, uživajo v naravnih lepotah... Povsod jih ne sme čakati beton.«

DUŠAN GRČA

Bodo Jesenice žrtev predora?

JESENICE, 10. julija – Predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj je pred kratkim na Jesenicah dejal, da mora biti avtocesta od Karavanškega predora do Vrbe odprta hkrati s predorom, torej junija 1991, kar naj bi pomirilo Jeseničane, med katerimi je zaradi dosedanje zamude vse več protestov, vodja projekta Karavanke pri Skupnosti za ceste SRS Boris Mikoš pa danes glede roka ni hotel dati izjave. Prvotno so sicer napovedovali, da bi za gradnjo rabili dobrih 28 mesecev, pospešitev gradnje pa pomeni bistveno podražitev, najbrž tudi slabšo kakovost del.

Priprave na gradnjo avtocete, ki bi morale biti že od samega začetka sestavni del predora, so se začele prepozno, spremljale pa so jih tudi finančne težave. Na jeseniškem sestanku je bilo poudarjeno, da ima avtocesta prednost pred drugimi cestnimi deli, kar morajo upoštevati vsi, ki so vključeni v projekt. Po besedah Borisa Mikoša zdaj pospešeno tečejo postopki za pridobivanje zemljišč, saj so urejene premoženjske zadeve pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja. Skoraj v celoti so pridobljena zemljišča od 6. do 8. kilometra, začeli pa so z urejanjem zemljiških zadev od 13. do 18. kilometra proti Vrbi. Na trasi bo sicer treba podreti tudi 18 objektov, nadomestna stanovanja pa so že zgrajena. Izdelan in v zaključni reviziji je projekt za prestavitev Save pod prodno pregrado na Jesenicah, še v tem mesecu pa bo za avtocesto objavljena mednarodna predkvalifikacija. K pripravi svojih projektov bodo povabljena tudi tista gradbena podjetja, ki so dobila predkvalifikacijo za most v Žirovnici.

● Ker ne vedo, ali bo avtocesta pravočasno zgrajena, so Jeseničani, ki jim bo promet še poslabšal življenjske razmere, zelo nezadovoljni. Mesto se že zdaj duši v prometu, gradnjo avtoceste pa že leta zahtevajo tudi zaradi tega, ker je na sedanjo magistralno cesto vezanih tudi pet šol, vrtci, bolnišnica, dva zdravstvena in dva gasilska domova, železniška postaja, pa tudi železarna, iz katere se ob 14. uri usuje več tisoč delavcev. Po napovedih Skupnosti za ceste SRS, naj bi skozi Karavanški predor pripeljalo 6633 vozil na dan, ob konicah pa okoli 18.000.

Zelo so pospešili izdelavo projektov, da bi na nekaterih odsekih lahko začeli delati še letos. Vedeti pa je treba, da je bila lokacijska odločba izdana šele junija, gradnja skoraj 18 kilometrov dolge ceste pa bo tehnično izredno zahtevna. Imela bo kar 180 metrov pokritega ukopa, zgraditi pa bodo morali tudi 1077 metrov viaduktov. Zlasti zahtevno bo delo med 10. in 13. kilometrom na severnem nestabilnem območju Mežaklje.

VLASTA FELC

Na Obali bodo začeli graditi odsek varčne štiripasovnice

Nova cesta od ankaranskega križišča do Kopra ne bo rešila bistvenega prometnega problema – Na Črnem kalu je nujna izgradnja tretjega pasu

LJUBLJANA, 10. julija – S podpisom pogodbe med SCT in delovno organizacijo Cestni inženiring (podpisali so jo danes) so prebivalci slovenske Obale vendarle dobili nekaj upanja, da bo predvidoma do konca prihodnjega leta odpravljeno prometno ozko grlo na enem najbolj obremenjenih cestnih odsekov v Sloveniji – med ankaranskim križiščem in Žusterno.

Kot so nam povedali na Cestnem inženiringu so z nekaterimi preddeli (utrjevanje nasipov) začeli že v začetku letošnjega leta, zdaj pa bodo dela zastavili na celotnem 6,7 kilometra dolgem odseku. V prihodnjih dneh bo treba najprej prestaviti komunalne vode, nato bodo začeli z zemeljskimi deli. Poznavalci pričakujejo, da bo delo na trasi precej zapleteno, saj bodo morali na njej utrditi okoli 185 tisoč kubičnih metrov nasipov. Material bodo kopali na Črnem kalu, na mestu, kjer naj bi v prihodnje zgradili še tretji vozni pas.

Gradnja štiripasovnice (cesta bo brez odstavnih pasov in z zoženim srednjim pasom) bo stala okoli 14 milijonov ameriških dolarjev. Izvajalcu del (SCT) bodo s podpisom prve faze pogodbe zagotovili 11 milijonov ameriških dolarjev, (preračunane v dinarje) v drugi fazi pa ostalo. Precej denarja bo (v obliki posojila) prispevala Koprska kreditna banka, ostalo pa bo zagotovila republiška skupnost za ceste.

Z izgradnjo štiripasovnice se bo prometno ozko grlo samo preselilo proti Črnemu kalu. Zato bodo slabe cestne povezave z notranjostjo Slovenije tudi v prihodnje eden izmed bistvenih omejevalnih dejavnikov za razvoj koprske luke. Slovenski cestarji so že v analizi razvojnih možnosti za obdobje 1986 do 1990 predvidevali, da bodo del denarja za začetek gradnje tretjega pasa na črnokalskem klancu oddvojili že lani, vendar tudi zdaj na Cestnem inženiringu še ne morejo napovedati, kdaj ga bodo lahko začeli graditi.

Po podatkih o štetju prometa na slovenskih cestah je prav obalna cesta ena izmed najbolj obremenjenih cest v Sloveniji. Lani so na primer v Škocjanu (ob vstopu v Koper) vsak dan v povprečju našteli 25.656 avtomobilov, od tega 17.115 osebnih avtomobilov (večji promet so lani našteli samo na ljubljanski severni vpadnici med Titovo cesto in Tomačevim – 32.163 avtomobilov). Pri Izoli so našteli 19.903 vozila na dan, ob takoimenovani konični obremenitvi pa 31.900 vozil na dan (za Škocjan tega podatka nimajo, gotovo pa je številka precej višja kot v Izoli). Največja nihanja pa so na Črnem kalu. V povprečju je lani skozi Petrinje (števno mesto) vozilo le 8707 avtomobilov, ob največji gneči pa so našteli 31.800 vozil.

FRANCI DOVČ

Nov protest posojilojemalcev

Revalorizacija stanovanjskih posojil spravlja v obup na tisoče mladih družin

LJUBLJANA, 10. julija – Pred bližnjim posvetom v skupščini Slovenije o prenovi našega stanovanjskega gospodarstva, se je s posebnim apelom javnosti znova javil iniciativni odbor sindikata kreditojemalcev. Iz daljšega teksta navajamo bistvene poudarke.

Posojilojemalci opozarjajo, da je Ljubljanska banka – Stanovanjsko-komunalna banka v Ljubljani revalorizirala stanovajska posojila 31. maja po stopnji 2,58 glede na stanje posojil na zadnji dan lanskega leta. To je tudi v skladu s stopnjo inflacije, ki jo je izračunal zvezni zavod za statistiko. Vendar pa posojilojemalci znova opozarjajo na svoj nevzdržni položaj, saj jim osebni dohodki realno upadajo, medtem ko se jim po drugi strani realno stanje glavnice (preračunano v DEM) stalno povečuje.

Posojilojemalci odplačujejo posojila na več načinov. Pri odplačevanju posojil po varianti A se je glavnica od začetka lanskega leta realno povečala za 10 odstotkov, pri posojilih z odplačilno varianto B pa se je dolg v zadnjem letu realno povečal za 60 odstotkov, tako da bo realni dolg konec letošnjega leta verjetno že presegel vrednost stanovanj, kupljenih le s krediti po varianti B. Ob nakupu je posojilo pomenilo 60 odstotkov vrednosti stanovanja.

LB SKB je sicer uvedla možnost podaljšane dobe odplačevanja, kar pa problem bankrota le odloži in hkrati zaostri, na drugi strani pa je tudi zmanjšala realno obrestno mero na 4 odstotke. Vendar je tudi ta v bistvu desetodstotna, ker posojilojemalci banki z zamrznjenim depozitom banki plačujejo obresti za svoj denar.

Posojilojemalci tarnajo, da so bili njihovi dosedanji protesti jalovi. V zvezi s tem med drugim očitajo tudi slovenskemu izvršnemu svetu, ki ni odgovoril na v republiški skupščini že večkrat zastavljena vprašanja, niti se ni zmenil za svoj, prav tako v skupščini sprejet program dela v zvezi s tem problemom.

Prav vsak kreditojemalec je zdaj ekstistenčno potencialno ogrožen in le vprašanje časa je, kdaj bo bankrotiral. Iniciativni odbor sindikata posojilojemalcev zato naravnost sprašuje predsednika IS Dušana Šinigoja, ali si kot predsednik vlade, ki je kompetentna tudi za ta problem, upa prevzeti odgovornost za ekonomsko uničenje 4000 mladih slovenskih družin. Posojilojemalci tudi zahtevajo, naj o tem problemu razpravlja na posvetu o prenovi stanovanjskega gospodarstva v Sloveniji, kjer naj bi zadolžili IS, da pripravi svoje predloge za ureditev tega problema, ki da je nastal tudi zaradi njegove malomarnosti.

S. Ž.

TRG

Prodor Emonine kartice

LJUBLJANA, 10. julija – Dober mesec in pol je od tega, ko je Emona ponudila svojim kupcem možnost nakupa s pomočjo plačilne kartice. Emonska kartica se je pridružila družini pri nas že uveljavljenih »tujih« plačilnih kartic (Diners Club, Eurocard, American Express ipd). Za razliko od njih pa je to specialna kartica – uporabiti jo je moč v 122 objektih sozda Emona in, kar je morda najpomembneje, tudi za nakup živil. Zanimanje za Emonine kartico po besedah podpredsednika sozda Emona za notranjo trgovino, Zorana Jankoviča, izjemno hitro narašča.

Čeprav Emona za kartico ne dela posebne propagande, dobijo vsak teden okoli 150 novih prošenj. Obravnavajo jih podobno kot v drugih sistemih plačilnih kartic, seveda pa z zavestjo, da je ta kartica plačilno sredstvo povprečnega in ne le prestižnega kupca. Za zdaj je imetnikov plačilnih kartic okoli 1500, od tega je večina zaposlenih v Emoni.

Po prvih podatkih o gibanju prodaje si izdajatelj kartice že mane roke: prodaja je namreč začela rasti. Samo kot primer: v ljubljanskem Maximarketu odpade že tretjino od vse prodaje na kartice prav na domačo Emonino kartico. V ponedeljek pred julijskim praznikom pa so samo v živilski etaži imeli s to kartico za okoli 10 milijonov dinarjev prometa.

Kot so povedali v Emoni, bi se morala prodaja povečati za okoli desetino, izdati pa bi morali okoli 10 tisoč kartic, da bi bil ob sedanji inflaciji tak način plačevanja z zamikom za trgovino rentabilen. Prodaja, kot že rečeno raste, 10 tisoč imetnikov kartic pa bodo imeli predvidoma že proti koncu leta. V prihodnjih dveh letih pa utegne število imetnikov kartic narasti celo na 50 do 60 tisoč.

Povečevanje prodaje, pravzaprav navezovanje kupcev nase, navajanje na večje tedenske nakupe pa je seveda nujno povezano tudi s širitvijo in izboljšanjem ponudbe. Zato so si v Emoni začrtali kot prednostne naloge povečati kakovost trgovskih storitev, kakovost in širino izbire, poskrbeli bodo za večjo čistočo prostorov, za zanimivost ponudbe, za dodatne storitve...

Ena od pomanjkljivosti Emonine kartice je po mnenju potrošnikov za zdaj še razmeroam skromno število prodajnih mest, ki sprejemajo to kartico. Odločitev o tem je namreč odvisna od neposrednih poslovodečih v posamezni enoti, sedanje obračunavanje nakupov enkrat na mesec pa ob visoki inflaciji za nekatere prodajalne – nasprotno kot za kupca – ni zanimivo. Za jesen načrtujejo v Emoni obračunavanje dvakrat na mesec.

BOŽENA KRIŽNIK

● JULIJSKI POPUST ZA KONFEKCIJO – V veleblagovnicah Name po Sloveniji ta mesec dajejo kupcem 20-odstotni popust za moško, žensko, otroško in športno konfekcijo, če plačajo z gotovino nad milijon dinarjev, 30-odstotni popust pri plačilu z gotovino za pohištvo Brest in zamrzovalne omare Obod. Najnižji znesek pri obročnem odplačevanju je milijon dinarjev. Pri nakupu s čeki na tri obroke je najnižji znesek 1,5 milijona dinarjev, najvišji pa 4,5 milijona dinarjev. Pri plačilu v treh obrokih brez čekov zahtevajo 40-odstotni polog brez obresti. Tako je mogoče kupiti belo tehniko, šivalne stroje, akustiko in jogije. Pri plačilu v štirih obrokih zahtevajo 25-odstotni polog brez obresti za konfekcijo in 30-odstotni polog brez obresti za pohištvo in blago v zalogah. Poleg plačila v treh in štirih obrokih omogočajo plačilo v šestih in devetih obrokih. Pri plačilu v šestih obrokih zahtevajo 30-odstotni polog in obresti za pohištvo po naročilu in preprage, pri plačilu v devetih obrokih pa 30-odstotni polog brez obresti.

Na posebnem pultu v pritličju ljubljanske blagovnice bodo od 17. do 22. julija po 20 do 40 odstotkov nižjih cenah prodajali prešite odeje, prte posteljno konfekcijo ipd. (D. K.)

Pomoč južnosrbskim občinam

BEOGRAD, 10. julija (Tanjug) – Kolikor je znano, nobena od občin z ožjega območja Srbije, ki so ga v začetku julija prizadele poplave, ni pretrpela za več kot 10 odstotkov lanskoletnega družbenega proizvoda škode, vendar so imele vse ogromno stroškov z raznimi službami, ki so jih najele za odpravljanje posledic poplave, stroške pa bodo imele tudi z gradnjo novih mostov na lokalnih cestah in z odpravljanjem druge škode, ki jo je povzročila voda. Zato se je komisija izvršnega sveta Srbije za elementarne nesreče danes odločila, da bo republiški vladi predlagala, naj iz proračunskih rezerv odobri pomoč poplavljenim krajem, da bodo škodo lahko čimprej odpravili.

V Mariboru je odpravljen zamašek

Po dograditvi hitre ceste skozi mesto Mariborčani tuhtajo, kako bi čim prej začeli graditi avtocesto Šentilj–Zagreb – Rešitev bo mešano podjetje, ki bo primamilo tuji kapital

MARIBOR, 10. julija – Že dolgo v Mariboru in Sloveniji ne vztrajajo več, da naj bi avtocesto Šentilj–Zagreb uvrstili v zvezni zakon o gradnji cest pomembnih za vso državo. Še posebej Mariborčani so prepričani, da bodo do te ceste prišli prej, če bodo ustanovili mešano mednarodno podjetje.

Že aprila je bila narejena fisibiliti študija, ki daje možnosti za pogovore s tujimi partnerji. Ti se najbolj zanimajo za financiranje infrastrukturnih objektov na avtocesti. To, da je Maribor pred dnevi dobil hitro cesto skozi mesto, je le začasna rešitev, ki bo Mariborčane reševala prometnih infarktov v turistični sezoni in med zahodnoevropskimi prazniki. Toda tudi to je bil velik zalogaj za Slovenijo in Maribor, saj je nekaj manj kot pet kilometrov hitre ceste s priključki in vsem kar sodi zraven, veljalo kar 32 milijonov dolarjev. 75 odstotkov tega denarja je prispevala Republiška skupnost za ceste, ostalo Maribor.

Strokovnjaki trdijo, da je bila to najtežja gradnja kakšne ceste doslej v Sloveniji. Ob tem, da so morali vzporedno s hitro cesto zgraditi še 3500 metrov raznih priključnih cest in ulic, so zgradili še kopico podvozov in nadvozov, 1100 metrov zaščitnih zidov, 8000 metrov pilotov ter 17.000 metrov sider. Cesta je namreč speljana po pobočju Meljskega hriba, delno skozi naseljen del mesta in tik ob železniški progi. Ker je teren geološko izredno zahteven, so morali zavarovati progo in stanovanjske hiše. Ob tem so dogradili še Ptujsko cesto, vendar le do izhoda iz Maribora in od tu dalje niso kolone vozil nič manjše kot so bile doslej.

Ozko grlo je tudi mejni prehod v Šentilju. Avstrijci so avtocesto že pripeljali in skrajni čas že, da se tudi Slovenci podvizamo. Mudi se še posebej zato, ker gre za podaljšek Pyhrnske avtoceste in nam bodo Italijani, ki pridno gradijo svoje avtoceste, speljali turiste mimo naše države.

● Prva etapa gradnje avtoceste Šentilj–Zagreb bo gradnja mejnega prehoda v Šentilju z dvema kilometroma ceste. Delo se počasi začenja. Sledila bo etapa od Šentilja do Pesnice, ki bo dolga devet kilometrov, gradnja avtoceste pa se bo nadaljevala med Miklavžem in Hajdino pri Ptuju. Ta odsek bo dolg približno 17 kilometrov. Naslednja etapa od Hajdine do Maclja pa bo dolga 15 km. Zadnja bo prišla na vrsto obvoznica okrog Maribora za Meljskim hribom, do takrat pa bo njeno vlogo prevzela že zgrajena hitra cesta skozi Maribor.

Na slovenski strani je idejni projekt avtoceste narejen le za odsek med Šentiljem in Pesnico in zdaj ga predelujejo v lokacijski načrt. Za del od Pesnice do Hajdine so izbrali lokacijo in se odločili za tako imenovano »kanalsko« varianto. Ta je nekoliko krajša od ostalih predlaganih možnosti in bo zato prizadela manj obdelovalne zemlje. Trasa pa prečka vodozaščitni pas Maribora in Ptuja in bodo morali strokovnjaki poskrbeti za zavarovanje podtalnice.

Na hrvaški strani so že zgradili devet km avtoceste in to v okviru zagrebške obvoznice. Zdaj gradijo 17 kilometrov dolg odsek od Zagreba do Gubaševa. Gradijo ga kot polovično avtocesto,

● Roki za izgradnjo te avtoceste pa se tudi spreminjajo iz dneva v dan, saj so odvisni od razpoložljivega denarja. Najprej so govorili, da bi naj bila cesta zgrajena do leta 1991. S tem seveda ne bo nič. Od letos dalje bo potrebnih vsaj osem let, da bo cesta gotova in še to pod pogojem, da ne bo manjkalo denarja. V petih letih bi lahko za vso traso izdelali tehnično dokumentacijo, še tri leta po predaji zadnje dokumentacije pa bi gradili. Zadnjo etapo, to je obvoznico okrog Maribora, dolgo 15 km, bi lahko v najboljšem primeru zgradili do leta 1996. Tisti, nekoliko manj optimistični, pa bi bili še kako zadovoljni, če bi bila cesta gotova do leta 2000. Tako bi več kot 15 milijonov potnikov na leto lahko udobno potovalo proti našemu morju ali domov.

vendar upajo, da bodo našli denar za gradnjo popolne avtoceste. To bi bilo najbolj smotrno, saj stane polovična avtocesta okrog 65 odstotkov »prave«. Že letos naj bi položili prvo plast asfalta. Za odsek Gubaševo – Krapina pripravljajo idejne projekte, ki bi morali že biti gotovi, za odsek Krapina–Macelj pa izbirajo pravo traso.

Najmanj hvaležno je danes govoriti o tem, koliko bo stala avtocesta in kdaj bo končana. Po prvih ocenah naj bi stal km 2,5 milijona dolarjev. Kmalu se je pokazalo, da je to mnogo premajhna številka in zdaj so jo pomaknili na štiri milijone dolarjev. Kot trdijo strokovnjaki, kažejo študije, da bi bilo upravičeno vložiti ta denar v 120 km avtoceste, saj je na sedanjih cestah povprečni dnevni promet okrog 18.000 vozil.

Slovenski in hrvaški gospodarstveniki se dogovarjajo, da bi v Mariboru ustanovili mednarodno mešano podjetje, ki bi skrbelo za gradnjo avtoceste Šentilj–Zagreb. Za to so zainteresirani tudi v Avstriji in prišlo je že nekaj ponudb raznih korporacij in bank, vendar je veliko preuranjeno govoriti o konkretnih poslih.

VASJA VENTURINI

IZ JUGOSLOVANSKEGA ČASOPISJA

Govor o izdajalcih

Proizvodnja ironije na zahodu Jugoslavije nenehno narašča. V ironičen okvir postavljajo preteklost, sedanjost in prihodnost Srbije.

Ko novinar Dela komentira proslavo na Gazi Mestanu, omenja staro reklo »samo sloga rešuje Srbe«, potem pa jadrno ugotovi, da ga srbski narod ni razumel 599 let, da so se narodu šele zdaj »odprle oči«. Potem zapiše trditev, da so na Gazi Mestanu dodali seznamu izdajalcev brezimne ljudi »iz kategorije mnogih srbskih voditeljev, ki so popuščali in sklepali kompromise na škodo srbskega naroda«. Kaže, da o teh kompromisih in škodi ne ve nič. Ne verjame, da so obstajali. In ne pomisli, da so Srbi v vseh tistih, ki so hote delali škodo, že od nekdaj videli izdajalce.

Kako bi cenjeni komentator Dela imenoval na primer tistega Srba, ki je leta 1949 na dan sv. Save začel rušenje veličastne pravoslavne bazilike v Gjakovici?

Ta velikanski hram (in spominska kostnica) s petimi kupolami je bil zgrajen iz najboljšega materiala v predvojnih letih. V njegovih kriptah bi morali pokopati 400 skrinj s kostmi izginulih in zmrznjenih borcev iz balkanskih vojn in prve svetovne vojne, toda okupacija je ustavila zadnja dela v cerkvi in preprečila njeno posvetitev. Delegacija Albancev s takratnim županom na čelu je pompozno pričakala italijansko vojsko in od njenega poveljnika zahtevala, naj da novi pravoslavni hram podreti. Visoki oficir Mussolinijeve armade se je zahvalil za izraz vdanosti in dejal: »Nismo prišli zato, da bi podirali cerkve in spomenike. To preložite na čas po mirovni konferenci, ko boste imeli proste roke in boste lahko delali, kar boste hoteli.« Tako je cerkev ostala nedotaknjena do konca vojne.

Po osvoboditvi, 27. januarja 1949 (na dan sv. Save), so po naročilu krajevne oblasti prišli iz bližnjega rudnika kroma minerji, da bi podrli tisto, kar v vojni ni bilo porušeno. Vandalsko početje je začel neki Srb, gjakoviški funkcionar, zaupnik prav takih uničevalec. K njemu je stopila neka Srbkinja, tako kot se stopi k izdajalcu, in mu pljunila v obraz. Kako je plačala to gesto, se ne ve.

Po pričevanju prote Stevana M. Dimitrijevića, objavljenem v knjigi Zadužbine Kosova, sta mimo uničevalcev prišla hodža in derviš. Začudena sta vprašala, kaj se dogaja, in ko sta slišala odgovor, se je hodža prijel za glavo in »zastokal kot ob veliki nesreči«.

»Govori se tudi,« piše Dimitrijević, »da so bili muslimani, meščani, ki so govorili: če gre za gradbeni material, ki ga bodo dobili iz porušene cerkve, naj nam raje vzamejo dve džamiji, naj na ljubo našemu dostojanstvu ne podirajo srbske cerkve in naj med nami in Srbi ne netijo prepira. Toda ti in taki razlogi in daljnovidni nasveti niso mogli vplivati na tiste, ki so sprožili to demonsko dejanje, ki so vedeli zanj in na čigav račun to delajo. V svoji brezčutnosti so z opeko iz porušene cerkve brez sramu zidali javna stranišča. Pravi muslimani na kaj takega ne bi niti pomislili. Vakuf je zanje svetinja, ne glede na versko pripadnost. Toda hlapci nemogoče in nepredstavljivo velike Albanije, pokvarjene duše, na te stvari drugače gledajo. Brutalno so zavrnili celo prošnje vdove po proti Bulatoviču, naj ji dovolijo izpod ruševin izkopati in na pokopališče prenesti kosti pokojnega moža...«

Drugo pričevanje o gjakoviškem rušenju in razdiralcih je podpisal Jovan Gligorijević, sodnik v pokoju.

»Tisto, česar ni hotel storiti sovražnik in okupator, so storili protinarodni elementi; porušili so nam preostali, že osmi po vrsti, spomenik v gjakoviškem okraju – cerkev in kostnico v Gjakovici... Tako veličasten cerkveni spomenik, vreden več kot dva milijona dinarjev, jih je bodel v oči zaradi njihove fanatičnosti, ki se je protinarodni elementi tega okoliša nikoli ne morejo znebiti. Iz teh razlogov nasploh, iz političnih pa še posebej, jim je – da se ne bi videlo, da so v Gjakovici Srbi – uspelo njihov gnev usmeriti proti naši svetinji in jo porušiti. Začeli so leta 1949 na dan sv. Save, končali pa v letu dni, skorajda na isti dan leta 1950. Tega niso storili tako, da bi iz zidov jemali opeko za opeko, kot se običajno podira zgradbe, temveč na razbojniški in barbarski način – z minami...«

Kaj se je zgodilo po tem vandalskem dejanju? Ljudstvu so pojasnili, da so rušitev zahtevali Srbi! Na kraju, kjer je stala cerkev, so naredili park in postavili spomenik (delo Lojzeta Dolinarja), tri velike bronaste figure, »ki simbolizirajo bratstvo in enotnost narodov tega okoliša«. V park so prinesli tudi doprsja Emina Durakuja in Zef Lusha Markuja. Z opekami iz bivše cerkve so v Gjakovici zares zgradili javna stranišča.

Kako naj bi drugače imenovali gjakoviškega funkcionarja, Srba, ki je začel z rušenjem, kot hlapca prilagodljivih ustvarjalcev neke slabe tekoče politike, izdajalca narodnih in družbenih interesov, kompromisarja, ki jo je grdo zagodel lastnemu narodu? Ta začasni oblastnik bi se nečastni zahtevi vsekakor lahko uprl. Tega ni storil, ker je bil izbran izmed tistih, ki se ne upirajo. Zaradi kariere in oblasti, ki ni večna, je pokazal prizadevnost v povzročanju zla.

Izdajalci seveda niso nikakršna srbska posebnost. Samo nezgodovinski narodi nimajo ne junakov ne izdajalcev. Narodi z daljšo zgodovino imajo tako prve kot druge in kadarkoli morejo, o njih govorijo glasno, kot o paradigmah. Kaže, da spoštovanega komentatorja Dela moti ravno sedanja srbska glasnost. Če jo bo še naprej ironiziral, bo kdo v njegovem pisanju videl žalovanje za časi, v katerih so bili Srbi z najmanj hrbtenice hkrati najprimernejši.

Nimam preroškega daru, toda vseeno si drznem reči, da je ironija spoštovanega komentatorja Dela in drugih, njemu podobnih, samo trenutno kurantna. Danes jo je mogoče, domiselno oblikovano in vešče pakirano, prodajati na Zahodu, v tistih krogih, kjer že uspešno goje srbofobijo. Toda prej ali slej bo kupec dojel, da se – milo rečeno – ne spodobi ironizirati zgodovine in usode celega naroda, piše ***Milo Gligorijević*** *v* ***Ninu.***

KIH
križanke, humor

Pohištvo, kako drago si!

V ljubljanskih trgovinah s pohištvom že krepko čutijo pešanje kupne moči – Po zaostritvi posojilnih pogojev je Meblov salon bez kupcev

LJUBLJANA, 10. julija – Ko morate odšteti dobra dva milijona za majhno mizico za dnevno sobo, vam postane povsem jasno, da je nakup pohištva dandanes povezan s stroški, ki daleč presegajo vse razumne meje in zmožnosti povprečnega kupca.

Ljudje že zdavnaj vedo, kako pomembno je pri nakupu pohištva vzeti čas in pot pod noge, saj so razlike v ceni za podobne izdelke lahko precejšnje. Povsem navadno kuhinjsko mizo lahko kupite za milijon, lahko pa tudi za 10 milijonov dinarjev, kuhinjo za 10 milijonov ali pa za 90 milijov dinarjev in za spalnico boste plačali tudi do 110 milijonov dinarjev.

Eno od meril, ki nam pomagajo pri odločitvi, kje kupiti pohištvo, so plačilne možnosti, ki so v različnih trgovinah s pohištvom različne. Seveda pa igrata pomembno vlogo pri nakupu oblika in kakovost pohištva, saj pri sedanjih cenah vse kaže, da ga kupujemo za vse življenje, zato naj bo lepo in kakovostno in ne samo čim cenejše.

Tudi trgovci že krepko občutijo, da je kupna moč upadla. Poslovodje in prodajalke v različnih trgovskih hišah smo povprašali, kako so zadovoljni s prodajo v sedanjih razmerah, in odgovori nas niso presenetili.

Prodajalec v **Lesnini** (Titova 97) se je na vprašanje samo kislo nasmehnil, v **Slovenijalesu** (Titova 52) pa so prodajo pri sedanjih prodajnih možnostih komentirali takole: »Moramo biti zadovoljni, saj boljših ne moremo dati.«

Treba je poudariti, da je petmesečno brezobrestno posojilo v primerjavi z drugimi res ugodno.

Poslovodja v trgovini s pohištvom **Novi dom** (Novi trg 6) je bil veliko bolj zgovoren, vendar je bilo v odgovoru opaziti odkriti pesimizem: »Nismo zadovoljni s prodajo. Promet je krepko upadel, saj povprečni delavec išče boljše možnosti. Cene rastejo vsakih 14 dni. Ne vem, kaj nas čaka!«

V **Meblu** pa so potožili: »Prodaja se je ustavila prejšnji mesec, ko smo dobili nov cenik in z njim tudi višje obresti za posojila.« Pohištvo v razstavnih prostorih na Tržaški cesti je zdaj res samo na ogled.

Pri takem nezadovoljstvu trgovcev smo bili toliko bolj presenečeni nad vsakim optimističnim odgovorom. Tako nas je presenetila prodajalka v **Exportdrvu** na Celovški 111, ko je povedala, da so s prodajo dokaj zadovoljni, ker so po njihovem mnenju drugje možnosti za nakup še slabše. Pri njih je mogoče kupiti regal florida za dnevno sobo še po stari ceni (23,028.430 dinarjev) kot nakupovalni magnet pa so napisali tudi novo ceno, in sicer 30,160.000 dinarjev. Omenjeni regal je bil v trgovini še danes, nikakor pa ne moremo zagotoviti, da je pohištvo še na voljo, oziroma da navedene cene še veljajo.

Kot kaže so s prodajo najbolj zadovoljni v **Šipadu** na Celovški 87. To je brez dvoma povezano z dejstvom, da ta trgovska hiša prodaja pohištvo proizvajalcev iz drugih republik, ki imajo resnično konkurenčne cene.

NATAŠA ZUPANC

Prodajni pogoji v nekaterih trgovskih hišah s pohištvom v Ljubljani

Trgovina	Gotovinski popust	Kreditni pogoji		
		št. meseč. obrokov	polog v odstotkih	obresti v odstotkih
LESNINA		1+4	30	31,9
		1+8	30	61,5
			(le nekateri proizvajalci)	
		1+12	30	145,4
		Najmanjša vred. nakupa 1,500.000 din		
SLOVENIJALES	Za gotovino in čeke 20% popust za nakup nad 3,000.000 din brez prometnega davka (le nekateri prozvajalci)	5	35	0
NOVI DOM	10% popust, za nakupe nad 40,000.000 din pa 15%	3	30	1,8
		5	45	1,8
		6	40	15
		Na čeke: do 5 mesecev, 20% polog		
EKSPORTDRVO		Prodaja s čeki TR in na obroke:		
		1+2	prvi obrok	0
		4	30	0
		1+5	prvi obrok	30
		Za nakup nad 1,000.000 din		
ŠIPAD		Na obroke in čeke:		
		1+5	30	20
		(za nakup nad 3,000.000 din)		
		1+7	30	40
		(za nakup nad 4,000.000 din)		
		Prodaja na čeke:		
		1+3	25	0
		(za nakup nad 2,000.000 din)		
MEBLO	30% popust, za nakup nad 3,000.000 din	3	30	128
		6	30	128
		8	30	128
		Za nakup nad 3,000.000 din		

JANEZ BARJAN

Zgodba o 14. juliju

11. nadaljevanje

Med žirondo in goro leži planjava – plaine – kjer sedi v nižinskih klopeh 400 neopredeljenih poslancev. Ti se nagibajo zdaj k žirondi, zdaj h gori in so zato, ker jih je največ, razsodnik v konventu. Ker politično niso trdno opredeljeni, se imenuje prostor v konventu, ki ga zasedajo, tudi močvirje – marais.

Tako razporejeni poslanci so na prvem zasedanju konventa v en glas vzklikali svobodi in ljudstvu, polni zanosa in nove energije po zmagi pri Valmyju. Idilična slika skupnih hotenj in prizadevanj je bila žal kratkotrajna: pet dni po otvoritvenem zasedanju so žirondisti obtožili Dantona, Marata in Robespierra, da hočejo imeti diktatorsko oblast. Od tega dne se bodo člani konventa medsebojno napadali in drug drugega pošiljali pod giljotino.

Ta usodni dan, ko je revolucija začela žreti svoje otroke, je zgodovinsko znamenit še po nečem drugem. Konvent je 25. septembra 1792 soglasno razglasil francosko republiko, eno samo in nedeljivo.

»In pred Evropo bomo v izzviv zakotalili kraljevo glavo«

Vsi so véliki dogodek v en glas pozdravili z vzklikom: »Živela republika!« Pred poslanci pa je kot v zraku lebdeč vprašaj ostal problem, kaj storiti s kraljem.

Konvent se je 13. novembra 1792 začel ukvarjati z vprašanjem, kaj storiti s kraljem. Njegova usoda je bila nakazana, ko se je na govorniški oder povzpel mladi Saint-Juste, »arhangel« revolucije: »Pravim, da je treba kralju soditi kot sovražniku... Nobene srednje poti ne vidim! Ta čovek mora vladati ali umreti..!«

Ludvik Capet, tako je bilo zdaj uradno ime zaprtemu kralju, se je 11. decembra 1792 zagovarjal pred konventom. Na vse obtožbe je odgovarjal nikalno, zanikal je tudi dokumente s svojim podpisom. Istega dne ga je konvent z enim glasom večine obsodil na smrt: 361 : 360.

21. januarja 1793. Na Trgu revolucije (današnji trg Concorde) je na odru postavljena giljotina. Pred kočijo, v kateri vozijo obsojenca, in za njo, jezdijo vojaki z golimi sabljami, prav tako ob njej. Za hrbti vojakov ob odru se drenjajo Parižani. Oglasijo se bobni, množica omolkne. Državljan Ludvik Capet stopi iz kočije, si sam odpne ovratnik — to bi moral storiti krvnik — si ne pusti zvezati rok in nagovori množico in vojake: »Umrl bom nedolžen, nekriv za zločine, ki mi jih očitate. Daj Bog, da kri, ki jo boste prelili, ne bo padla na Francijo!« Potem po stopničkah stopi na oder. Ko rabelj Sanson in njegova pomočnika storijo, kar je za tako priložnost potrebno, pade rezilo. Krvnikov pomočnik seže v košaro in vsem navzočm pokaže glavo. Iz dotlej molčeče množice se izvije vzklik: »Živela republika!«

Zgodilo se je, kar je Danton v konventu gromovniško napovedal: »In pred Evropo bomo v izziv zakotalili kraljevo glavo!«

Francozi zasedejo Antwerpen in si nakopljejo vojno z Anglijo

Vrnimo se za hip na bojišče! Po Valmyju je francoska republika žela zmago za zmago. Prostovoljci v modrih uniformah so 6. novembra 1792 pod poveljstvom generala Doumourieza pri Jemmapesu v Belgiji napadli številčno močnejšo avtrijsko vojsko, ki ji je poveljeval avtrijski guverner Nizozemske; Belgija je takrat spadala pod Nizozemsko, ta pa je bila posest avstrijske krone.

Prostovoljci so se z bajoneti na puškah pognali v napad; sporočilo, da je usoda Francije v njihovih rokah, so vzeli dobesedno. Pod večer je bila vas Jemmapes v njihovih rokah.

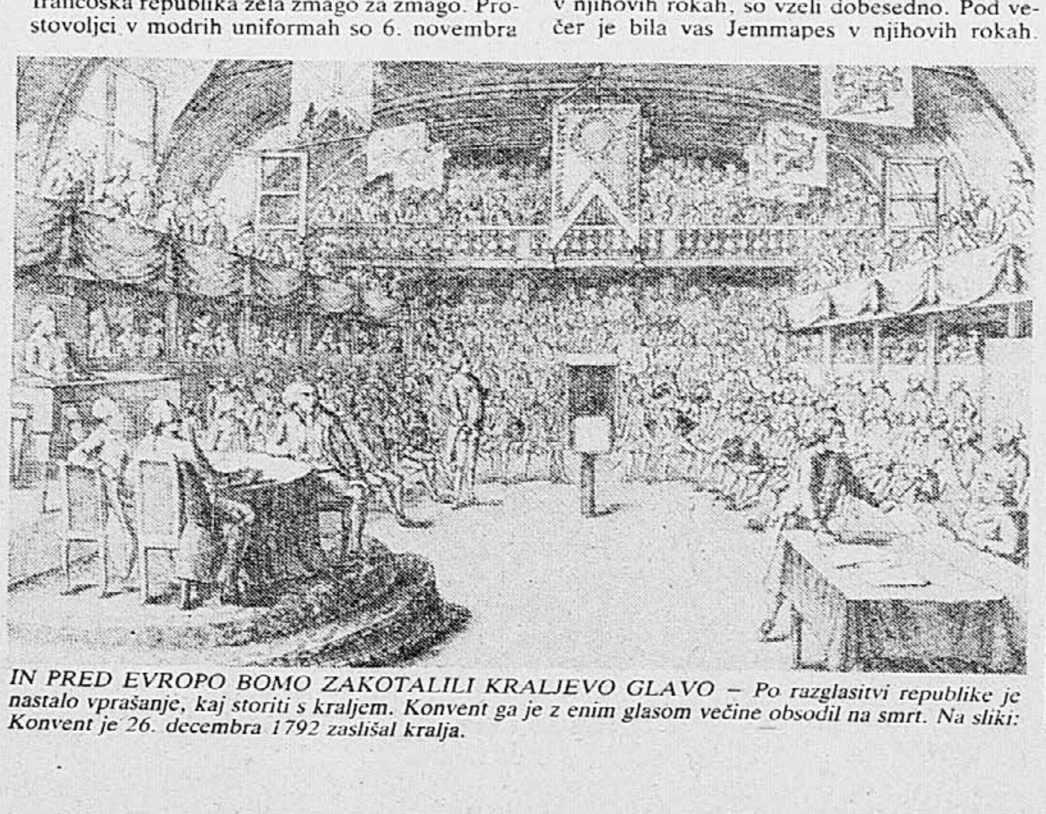

IN PRED EVROPO BOMO ZAKOTALILI KRALJEVO GLAVO – Po razglasitvi republike je nastalo vprašanje, kaj storiti s kraljem. Konvent ga je z enim glasom večine obsodil na smrt. Na sliki: Konvent je 26. decembra 1792 zaslišal kralja.

DIRKA PO EVROPI

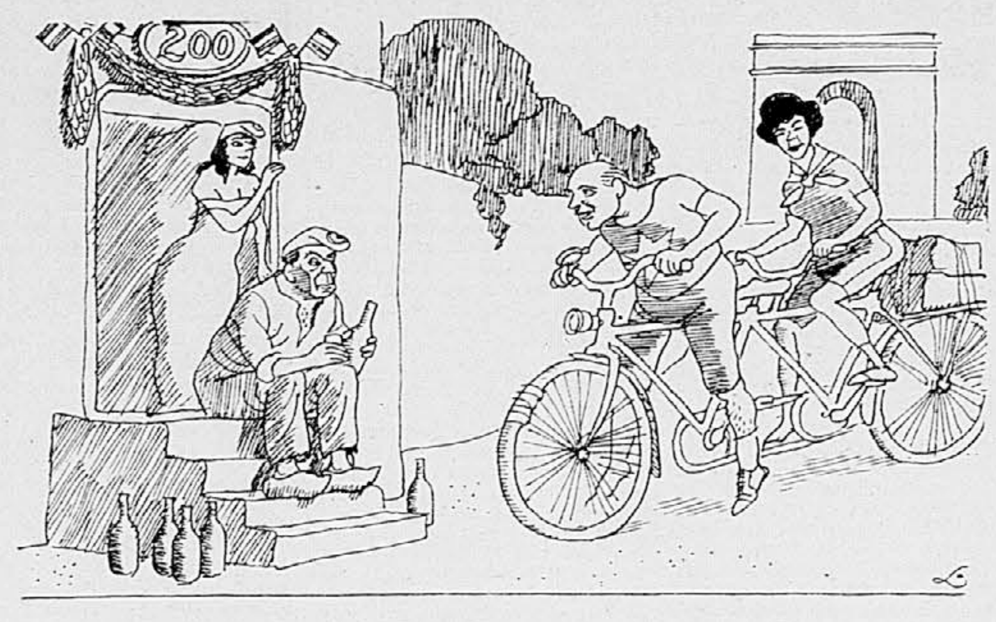

»Oprostite, Monsieur, se gre tukaj v Evropo?«

LANG, »Süddeutsche Zeitung«, München

Norodom Sihanuk ponovno na poti kamboškega zbliževanja

Američani so še vedno v oblakih; prav oni so destabilizirali Kambodžo, je dejal Sihanuk ob prihodu v Pariz – Optimistična pričakovanja

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 10. julija – Četudi je uradna potrditev Pekinga, da se bo zunanji minister Qichen udeležil mednarodne konference o Kambodži, ki bo konec julija ali v začetku avgusta v pariškem centru Kléber, razpršila zadnje dvome o organizaciji srečanja, na katerem naj bi našli politično rešitev kamboškega problema, je po mnenju princa Norodoma Sihanuka, ki v očeh francoske diplomacije velja za ključnega moža mirovnih prizadevanj, še vrsta neznank, ki utegnejo blokirati dogovore.

Nekdanji kamboški suveren, ki je včeraj dopotoval iz Pekinga, našteva vsaj tri ovire. Gre za hanojsko zavračanje, da dobi svetovna organizacija položaj nadzornika mirovnega procesa, »nesprejemljivi« značaj ustave phnompenške vlade ter dejstvo, da še vedno ni dogovora o soglasnem sprejemanju vseh določil končnega sporazuma. Norodom Sihanuk je tudi ostro napadel izjavo ameriškega zunanjega ministra Jamesa Bakerja, češ da so ZDA pripravljene podpreti tudi delitev moči med Sihanukom in šefom sedanje phnompenške vlade Hun Senom, da bi tako preprečili vrnitev rdečih Khmerov na oblast v Kambodži.

»Američani so še vedno v oblakih, prav oni so destabilizirali Kambodžo«, je v Parizu dejal Sihanuk, misleč na ameriško podporo državnemu udaru leta 1970, ki je zrušil tedanjega državnega poglavarja in potisnil Kambodžo v vojno. Če naj bo mir trajen, ni mogoče zavreči nikogar, meni Sihanuk in dodaja, naj Američani, če jim niso po volji rdeči Khmeri, zavržejo tudi »provietnamske Khmere« (sedanjo vlado). Dvopartitna vlada med Sihanukom in Hun Senom bi po prepričanju nekdanjega kamboškega vladarja pomenila »zadoščenje vietnamskemu kolonializmu« in omogočila oblikovanje »komunistično obarvane vlade v Phnom Penhu«.

Princ zatrjuje, da na mednarodni konferenci, ki se je bodo poleg predstavnikov vseh štirih kamboških frakcij (treh odporniških sil in phnompenške vlade) udeležili še Vietnam, članice skupnosti držav jugovzhodne Azije (Asean), Indija, Avstralija, Japonska in pet stalnih članic varnostnega sveta OZN, ne bo dovolil nobene rešitve, ki bi jo Kambodžancem vsilile velesile, opazovalci pa dodajajo, da bo nekdanji suveren in mednarodno najbolj priznani kamboški politik najverjetneje postavil maksimalne zahteve in jih nato s potekom pogajanj postopoma prilagajal.

Ozračje pred kamboško konferenco je torej zmerno optimistično. Navsezadnje so pot do mirne rešitve vojne v tej državi zadnje tedne utrjevali na vrsti srečanj, med obiskom Gorbačova v Pekingu in Parizu ter čez nekaj dni med Bushovimi pogovori z Mitterrandom. A tudi če so velike države pripravljene odreči svojo pomoč različnim kamboškim frakcijam in tako približati mirovno rešitev, je izid prvega kroga (24. in 25. julija se bosta v Parizu srečala Sihanuk in Hun Sen), še povsem negotov. »Kambodžanci se znajo samo boriti, zato bodo pogovori bolj besedni boksarski dvoboj«, meni princ Sihanuk.

• Sihanuk se bo še pred odločilnimi razpravami posvetoval s francoskimi gostitelji. Že danes ima srečanje z zunanjim ministrom Rolandom Dumasom, v sredo pa se bo v Elizeju sešel s predsednikom Françoisom Mitterrandom. Po napetem tednu, ko bo francoski državni poglavar med drugim gostil vrhunsko srečanje sedmerice najbogatejših držav, se bodo posveti s Sihanukom nadaljevali.

BOŽO MAŠANOVIĆ

202 milijona Arabcev

BAGDAD, 10. julija (Tanjug) – Konec leta 1987 je bilo v svetu 202.200.000 Arabcev, poudarja enotno arabsko gospodarsko poročilo, ki ga je pripravil generalni sekretariat Arabske lige.

Napredek v varnostnem svetu Združenih narodov

Predsedniški mandat Jugoslavije v VS se je začel s palestinsko resolucijo

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 10. julija – Varnostni svet OZN bi se moral na zahtevo skupine arabskih držav sestati že prejšnji ponedeljek, vendar so bili sestanki nekajkrat preloženi. Na neformalnih sestankih so namreč potekala pogajanja za vsako besedo v resoluciji, ki naj bi obsodila Izrael zaradi deportacij Palestincev z zasedenih ozemelj.

Ko se je konec tedna varnostni svet OZN le sestal, so bile »vloge« in besedilo resolucije že tako izpiljene, da je bil izid praktično znan že vnaprej. Resolucija, ki jo je predlagala skupina neuvrščenih držav (med njimi tudi Jugoslavija), je bila predložena v precej omiljeni obliki. Njen besednjak Izraela nič več ne obsoja, ampak izraža le globoko obžalovanje zaradi njegovih nenehnih pregonov palestinskih civilistov z zasedenih ozemelj. A kljub temu je bil to le spodbuden začetek sestankov varnostnega sveta svetovne organizacije v tem mesecu, ko mu predseduje jugoslovanski veleposlanik v OZN Dragoslav Pejić.

Resolucija je bila namreč sprejeta, kajti ZDA, ki običajno glasujejo proti resolucijam, v podporo Palestincem, so se tokrat samo vzdržale in tako prvič v Bushovem mandatu »pasivno podprle« resolucijo.

V obrazložitvi ameriškega stališča je ambasador Thomas Pickering dejal, da so ZDA vedno nasprotovale deportacijam, ki predstavljajo kršenje 49. člena četrte ženevske konvencije, in da so svoja stališča že večkrat posredovale izraelski vladi. Hkrati pa Washington izraža tudi razumevanje za težaven položaj, v katerem je Izrael, saj palestinska vstaja, ki traja že od decembra 1987, predstavlja »nove izzive« njegovi varnosti. Pickering je pri tem poudaril, da si Združene države aktivno prizadevajo spraviti za pogajalno mizo vse prizadete strani. Pozdravil je tudi pobudo izraelske vlade za izvedbo volitev na Zahodnem bregu in Gazi. Izrazil je tudi prepričanje ameriške vlade, da problema v tem delu sveta ni moč rešiti z orožjem, ampak samo s pogajanji. Toda čeprav ZDA obžalujejo potezo, s katero je Izrael prejšnji teden izgnal še dodatnih osem Palestincev, kljub temu menijo, da takšen način, s katerim varnostni svet načenja ta problem, ne bo pripomogel k zmanjšanju napetosti.

MITJA MERŠOL

S TELEPRINTERJA

Momper: Niso vsi republikanci fašisti

ZAHODNI BERLIN, 10. julija (Tanjug) – Župan zahodnega Berlina Walter Momper je pozval vladajočo koalicijo, naj ne bo krivična do predstavnikov pronacističnih »republikancev« v parlamentu, ker imajo »tudi ti iste pravice kot vse druge stranke«. Po Momperju bi se morali postavljati po robu idejam »republikancev« z argumenti in predvsem z izboljšanjem socialnih razmer v mestu, ki so bile po njegovem mnenju glavni razlog za uspeh »republikancev« na januarskih volitvah. Neonacistična stranka je namreč takrat dobila 90.000 glasov oziroma enajst poslanskih mest.

Pogajanja z Unita se nadaljujejo

LUANDA, 10. julija (Tanjug) – Angolski zunanji minister Pedro de Castro van Dunem-Loy je potrdil, da se bodo pogajanja med vlado in uporniki gibanja Unita nadaljevala do konca julija. V dobro obveščenih krogih v Luandi pa menijo, da se bodo nadaljevala tam, kjer so jih minuli teden prekinili, namreč v zairskem glavnem mestu Kinšasi. Voditelj angolske diplomacije, ki je vodji upornikov prvič dejal »dr. Jonas Sawimbi«, je poudaril, da so nedavne trditve Unita, da vladne sile kršijo dogovor o ustavitvi ognja, »povsem neutemeljene«.

Reakcije na srečanje Botha–Mandela

HARARE, 10. julija (Tanjug) – Nepričakovano srečanje med voditeljem južnoafriškega režima Pietrom Botho in znanim borcem proti rasnemu razlikovanju, zaprtim voditeljem Afriškega narodnega kongresa Nelsonom Mandelo, je povzročilo veliko zanimanja v Južni Afriki in v vsem svetu. Škof Desmond Tutu, dobitnik Nobelove nagrade za mir in eden izmed velikih borcev proti apartheidu, je izjavil, da je bil to »dialog med odhajajočim predsednikom in njegovim naslednikom«. Po Tutujevem mnenju je do tega sestanka prišlo pod pritiskom mednarodne skupnosti, zlasti zahodnih držav. Ko je Mandela pristal na pogovor z Botho, je po Tutujevih besedah »veliko več dobil kot izgubil«.

Peres zahteva razpad koalicije

JERUZALEM, 10. julija – Vodja izraelskih laburistov in finančni minister Šimon Peres je danes izjavil, da bi morali pretrgati sodelovanje s koalicijskimi partnerji v vladi, so sporočile tuje tiskovne agencije. Na sestanku vodstva laburistične stranke v Jeruzalemu je dejal, da omejitve, ki jih je Likud premiera Šamirja pred kratkim vsilil vladnemu načrtu za organizacijo volitev na zasedenih ozemljih, ne omogočajo nadaljnjega obstoja koalicije. Po Peresovem mnenju stališča vodstva Likuda »ne obetajo nič dobrega za mir v tem delu sveta«.

Posledice eksplozije sovjetskega plinovoda

MOSKVA, 10. julija – Eksplozija na velikem sovjetskem plinovodu, ki se je zgodila minuli mesec, ni zahtevala le več kot 600 človeških življenj, marveč je povzročila tudi precejšnje težave pri preskrbi s plinom, kar še posebej čuti petrokemična industrija. Spričo pomanjkanja plina ga bo Sovjetska zveza izvozila kar za 60 odstotkov manj. Kot so sporočile zahodne tiskovne agencije, je minister za plin Viktor Černimirdoin v intervjuju za dnevnik Izvestja in moskovski radio opozoril prebivalce, naj bodo pripravljeni na pomanjkanje plina, primanjkovalo pa bo tudi nekaterih izdelkov iz plastike in gume, ker za njihovo proizvodnjo potrebuje plin. Po ministrovih besedah bodo za popravilo plinovoda potrebovali šest mesecev. V tem času bodo številni obrati petrokemične industrije ustavili proizvodnjo.

Negotovost pred norveškimi volitvami

OSLO, 10. julija (Tanjug) – Dva meseca pred norveškimi parlamentarnimi volitvami ni mogoče napovedati njihovega izida. Analitiki političnih razmer namreč ne dajejo veliko možnosti manjšinski vladi laburistične stranke, ne da bi obdržala sedanji položaj, volivci pa ne varjamejo, da bi lahko tri opozicijske meščanske stranke dosegle dogovor in sestavile koalicijski kabinet. Kot so pokazale junijske raziskave javnega mnenja, 58,3 odstotka volivcev meni, da konzervativci, stranka centra in krščanska stranka ne bodo našli skupnega jezika oziroma ne bodo ustanovili koalicijske vlade, 33,9 odstotka pa jih je prepričanih, da je to vendarle možno. Da bi katera izmed omenjenih strank dobila dovolj glasov in sama ustanovila vlado, pa je popolnoma izključeno.

DARIJAN KOŠIR

Vzhod je dobil svoj ‚program‘

Tokratni sestanek posvetovalno-političnega komiteja varšavske zveze v Bukarešti je bil eden najpomembnejših v zadnjih letih, če ne morda z določenega vidika celo prelomen. Na njem so namreč voditelji partij sedmih držav članic tudi formalno, v obliki sklepnega dokumenta, legitimirali »novo« politiko Vzhodne Evrope: razorožitev in »Evropo brez orožja« kot stalnico vzhodnoevropske (predvsem sovjetske) zunanje politike v zadnjih letih, priznavanje razlik in specifičnih poti v socializem (s tem tudi dokončen pokop doktrine o omejeni suverenosti) pa kot bistvo notranjepolitičnih odnosov v Vzhodni Evropi.

Sestanek je imel tudi po obliki (ne samo po vsebini) »zgodovinski« potek. V prejšnjih letih so se voditelji sestajali samo zato, da so z dvigom rok potrdili tisto, kar so na sestanek prinesli sovjetski predstavniki, ki so ob teh priložnostih druge udeležence še opozarjali, naj bodo previdni pri notranjih zadevah, da ne bi kdo zavil s »prave poti«... Tokrat je bil dialog enakopraven, lahko bi rekli, da prvič po dolgem času »normalen«, in le tak je lahko pripeljal do pomembnih vsebinskih dosežkov.

Prvič, deklaracija na 14 straneh, ki jo je podpisalo sedem voditeljev partij, pomeni v bistvu strnitev politike razoroževanja, ki jo je v zadnjih letih na različnih koncih sveta tako učinkovito zastopal sovjetski voditelj Gorbačov in s katero je spravil Zahodno Evropo v pravi delirij (spomnimo se samo njegovega nedavnega obiska v ZRN), predvideva zmanjšanje klasične oborožitve v Evropi, umik taktičnih raket (tudi enostranski, če bodo ZDA pripravljene na pogajanja), umik sovjetskih čet in njihove oborožitve iz Vzhodne Evrope, brezjedrska območja in območja brez kemičnega orožja v Evropi, pogajanja v okviru KVSE, ki naj bi čez dve leti pripeljala do končnega sporazuma med Vzhodom in Zahodom... Po srečanju v Bukarešti je torej ta politika tudi uradno postala »zunanja« politika Varšavske zveze.

Drugič, zveza naj bi bila v skladu z načelom »Evropa brez orožja« in »svet brez vojaških zvez« poslej predvsem politična in manj vojaška organizacija, čeprav je po drugi strani tudi res, da so v tej organizaciji vedno prevladovale predvsem politične igre... Ker Vzhodna Evropa nima politične združbe (kakršna je v Zahodni Evropi Evropska skupnost, ki je – ne upoštevaje ZDA – politična podoba zveze NATO), bo to vlogo sedaj očitno prevzela predvsem varšavska zveza, medtem ko bo vojaška dejavnost te organizacije, kot je razbrati iz sklepnega dokumenta, poslej drugotnega pomena, kar je glede na želje Vzhodne Evrope (razorožitev) povsem logična poteza. Politična organizacija naj bi temeljila na »enakopravnih« odnosih, kar kaže, da je opredelitev varšavske zveze kot političnovojaške in ne več vojaško-politične organizacije eden najpomembnejših dosežkov vrhunskega srečanja v Bukarešti, pa čeprav je zapisana bolj na kratko in skoraj prikrito, pri čemer ne vemo, ali bo kdaj res uresničena ali ne...

Tretja značilnost sklepnega dokumenta, politične magne charte držav Vzhodne Evrope, je dokončna opredelitev načela »svobode pri izbiri poti socialističnega razvoja, in sicer glede na interese posamezne države«. Tako so formalno potrjena že večletna gibanja v državah Vzhodne Evrope, kjer so razlike postale večje, kot so kdajkoli bile med državami Zahodne Evrope. S tem je najvišji vojaški in po novem tudi politični organ zveze vzhodnoevropskih držav dal blagoslov predvsem »dogodkom« na Madžarskem in Poljskem: svobodnim volitvam, na katerih lahko partija docela pogori (Poljska), večstrankarskemu sistemu, tujim vlaganjem (Madžarska), celo nekaterim primerom zgodovinskega razčiščevanja, ki niso ravno prijetni za nekatere države bloka (npr. pogreb Imreja Nagyja)...

Čeprav se je sestanek v Bukarešti po trditvah nekaterih zahodnih novinarjev končal »brez spektakularnih rezultatov« (kakšnega razorožitvenega predloga, ki bi ponovno »razorožil« Zahod, resda ni bilo), lahko zagotovo zatrdimo, da pomeni enega od mejnikov v zgodovini Varšavske zveze. Države Vzhodne Evrope so namreč na njem sprejele svoj politični in vojaški program. Z vojaškim delom programa se bodo morale sedaj soočiti najprej zahodne države, s političnim delom pa še tiste preostale »zdrave sile« (ČSSR, Bolgarija) socializma, ki jih tako skrbi usoda komunizma in proletarskega internacionalizma.

Kuba: ne gre le za mamila

So generala Ochoo obsodili na smrt izključno zaradi vpletenosti v trgovino z mamili ali bolj zato, ker je za F. Castra postal preveč nevaren?

Sodni proces proti skupini visokih kubanskih častnikov in uslužbencev ministrstva za notranje zadeve se je končal presenetljivo hitro. Štiri častnike – med njimi je tudi general Arnaldo Ochoa, ki je bil skoraj tri desetletja v vojaškem vrhu – je sodišče (zaradi sodelovanja v mednarodni trgovini z mamili) obsodilo na smrt, ostale obtožene pa na deset do trideset let zapora. Toda prvi javni obračun z osebnostmi iz vojaškega in političnega vrha ima širše ozadje.

Tudi iz političnega vrha so namreč te dni odstavili podpredsednika izvršnega sveta vladnega komiteja Dioclesa Tarralbasa, ki mu očitajo korupcijo in sploh nedostojno vedenje. A menjave na vplivnih političnih funkcijah na Kubi pravzaprav niso novost. V zadnjih treh desetletjih jih je bilo kar precej, toda vselej so jih pojasnjevali kot nekaj povsem normalnega, kot kadrovske prenove, nikakor pa ne kot kazen. Vendar pa je tokrat drugače. Na Tarralbasa kar dežujejo obtožbe, da je prekoračil svoje pristojnosti, da ima na vesti tako nečedna dejanja, kot je sprejemanje podkupnine, da se ni zmenil za tovariška opozorila, naj se poboljša, itd. Z drugimi besedami, bil je nasprotnik »rektifikacije« – recepta, ki ga je sestavil Fidel Castro za odpravljanje napak iz preteklosti, ko so se, kot sam rad poudarja, preveč približali tržnemu načinu razmišljanja v gospodarstvu, ko je partija preveč izpustila iz rok pomembna področja v državi.

Seznam nasprotnikov rektifikacije, posnemovalcev tujih vzorcev, tehnoliberalcev, malodušnežev in drugih, ki ovirajo uresničevanje začrtanih nalog (še močnejša centralizacija gospodarstva in še večji vpliv partije na vse dogajanje na otoku) je sicer precej dolg. In kot pravi drugi sekretar partije in hkrati drugi človek na Kubi, Raul Castro, bodo poslej z vsemi temi »krivci« obračunavali javno.

Če gre pri menjavi političnih funkcionarjev le za nov stil, je kar zadeva vojaški vrh, obračun, ki se je končal s smrtno obsodbo štirih častnikov, presenetljiv. Visoke vojaške osebnosti so bile namreč vselej nedotakljive, v vrhu pa v zadnjih treh desetletjih skorajda ni bilo sprememb. Toda zdaj so general Ochoa, narodni heroj in vrhovni poveljnik kubanskih internacionalističnih sil v Etiopiji, Angoli in Nikaragvi, in njegovi sodelavci – polkovnik Antonio la Guardia, major Armando Padron in kapetan Jorge Martinez – obsojeni na najhujšo kazen. Sodišče jih je torej spoznalo za krive sodelovanja v trgovini z mamili, tihotapljenja diamantov in slonove kosti iz Afrike, korupcije in podobnih dejanj. Očitajo jim, da so samo s sodelovanjem v tihotapski verigi Kolumbija–Kuba–ZDA v zadnjih treh letih zaslužili najmanj 3,4 milijona dolarjev.

Z drugimi besedami, obsojeni so zaradi tistih nečednosti, ki so Američanom že leta in leta trn v peti, a se na otoku ves ta čas niso kaj dosti zmenili za razburjanje (močne) severne sosede. Kot pravijo v ZDA, naj bi v Miami prek Kube iz Kolumbije že vrsto let prihajala mamila po dveh poteh: zračni (iz Medellina) in morski (iz Cartagene).

Prav zato pa je malo verjetno, da je Castro s tem, da je zdaj udaril po Ochoi, zgolj reagiral na obtožbe ZDA in se skušal odkupiti tudi za izvoz revolucije v nekatere srednjeameriške države. Bolj je verjetno, da je bil za njegovo potezo odločilen položaj doma. Fidel Castro namreč že dobri dve leti napoveduje uspeh rektifikacije in razcvet gospodarstva, ki je od ameriške blokade naprej dobivalo nenehne infuzije od SEV, zlasti od SZ. Toda Castro vztrajno zavrača perestrojko, vzhodni finančni vir je začel usihati, Kuba tone v čedalje večjo izolacijo in od uspavanega gospodarstva nikakor ni moč pričakovati, da bo zagotovilo spodobno poživetje še kubanskim internacionalistom, ki se vračajo iz Angole.

Skratka, problemi se še kopičijo in najbolj militaristični državi na zeleni celini gre čedalje bolj za nohte. In povsem razumljivo je, da je v takšnih okoliščinah čedalje več tistih, ki se ne strinjajo s Castrovo potjo rektifikacije, tistih, ki menijo, da bi se Kuba morala tudi zdaj (v času sprememb) zgledovati po Vzhodu ali imajo lastne recepte za izhod iz krize.

Zato se ne zdijo neutemeljene govorice, da se Fidel Castro ne počuti več tako varnega na vodilnem položaju oziroma da je v zadnjem času prišlo do razhajanja med Castrovo vizijo poti v komunizem in pogledi nekaterih drugih osebnosti v kubanskem vojaškem in političnem vrhu. Zato najbrž tudi ni izključeno, da je morda prav general Ochoa (in posredno tudi njegovi sodelavci) postal kubanskemu voditelju že preveč nevaren.

LILJANA ĐERIĆ

Predlog Renama

LUANDA, 10. julija (Tanjug) – Mozambiško uporniško gibanje Renamo je izrazilo pripravljenost na ustavitev ognja. Tako bi ustavili spopade z vladnimi silami na celotnem ozemlju Mozambika, v katerem že trinajst let divja državljanska vojna. V Maputu so potrdili, da je ponudbo Renama posredoval predstavnik gibanja v Lizboni. Pri tem so pripomnili, da bi bil to »prvi korak k mirovnim pogajanjem, in to brez vnaprejšnjih pogojev«.

Perez o dolgovih

CARACAS, 10. julija (Tanjug) – Venezuela pod pogoji, ki jih diktirajo upniki, ne more vračati svojih dolgov tujini, je izjavil venezuelski predsednik Carlos Andres Perez. Po njegovih besedah bi bilo to isto, kot »državo obsoditi na neznosne žrtve«. V svojem govoru ob 178-letnici neodvisnosti države je dejal, da ne gre za vprašanje, ali Venezuela dolgove, ki so dosegli že 32 milijard dolarjev hoče vrniti ali ne. »Tega pod sedanjimi pogoji kratko malo ne moremo storiti,« je poudaril Perez.

Argentina brzda hiperinflacijo

Avstral je devalviral za 114 odstotkov, novi gospodarski minister Roig pa je napovedal ostre gospodarske ukrepe – Poskočile cene – Grozijo nemiri

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BUENOS AIRES, 10. julija – Argentinska nacionalna valuta avstral je danes devalvirala za 114 odstotkov. Dolar je odslej v Argentini vreden 650 avstralov. To je le ena od glavnih točk novih gospodarskih ukrepov, ki jih je sinoči objavil Miguel Roig, minister za gospodarstvo iz vlade Carlosa Menema, ki je v soboto prevzela oblast.

Poleg devalvacije je prišlo tudi do velikih podražitev, saj so na primer samo cene bencina poskočile za okoli 600 odstotkov. Približno za toliko so se za velike porabnike podražili tudi plin, telefon in elektrika, za manjše pa za okoli 200 odstotkov. Minister Roig pa je dejal, da morajo vsi trgovci in proizvajalci cene vrniti na raven z dne 3. julija, potem pa jih bodo zamrznili. Vlada bo v kratkem objavila seznam najnujnejših živil (kruh, mleko, testenine, čaj mate itd.), ki se bodo morala poceniti. Čez en teden se bo podražil tudi javni prevoz.

Argentinski trgovci so prejšnji teden množično in enormno zviševali cene, saj so se bali prav teh novih in izredno ostrih gospodarskih ukrepov. Peronistična vlada se z največjimi industrialci tudi pogaja o mirovanju cen.

Dokler pa tega sporazuma ne bodo sklenili, velja njihova zamrznitev. Vsem delavcem, tako v državnih kot v zasebnih po-

MIGUEL ROIG – Minister za gospodarstvo graja vlado in njeno politiko

djetjih in tovarnah, bodo še ta teden izplačali poseben enkraten dodatek v višini 8000 avstralov, malce manjšega (njegove višine niso objavili) pa bodo dobili tudi upokojenci. Na ta način skuša peronistična vlada vsaj za silo pomagati najbolj ogroženim ljudem. Za te potrebe je že pred objavo ukrepov namenila okoli 30 milijonov dolarjev, s katerimi skuša najbrž preprečiti tudi delavske nemire.

Takoj na začetku svojega govora po televiziji je Miguel Roig strogo grajal radikalno vlado in njeno gospodarsko politiko in ji očital, da obljub in napovedi ni izpolnila. Zato je Argentina zabredla v hiperinflacijo, ki je samo junija znašala 114,5 odstotka, za julij pa napovedujejo, da bo presegla 200 odstotkov. Šele potem naj bi se pokazali rezultati ukrepov, kar pomeni, da bi morala inflacija v avgustu pasti na 40 odstotkov, v septembru pa samo še na okoli 8 odstotkov.

Miguel Roig je Argentince ponovno opozoril na to, da je država ostala skoraj brez deviznih rezerv (po zadnjih podatkih je v centralni banki samo okoli 140 milijonov dolarjev). Zato so tudi devalvirali avstral, saj upajo, da bodo s tem spodbudili izvoz.

• Sinoči so v Argentini objavili samo groba izhodišča novega gospodarskega načrta, katerega podrobnosti bodo postopoma objavili v naslednih dneh. Tako bo, po pisanju tukajšnjega tiska, prišlo tudi do sprememb na področju bančne politike, saj naj bi centralna banka za vezane vloge določila mesečno obrestno mero okoli 10 odstotkov, poleg tega pa naj bi v kongres poslali še predlog zakona o obdavčitvi vezanih vlog, večjih od 250 tisoč avstralov. Časniki pišejo tudi o tem, da predvidevajo obdavčitev aktive, ki jo imajo Argentinci v tujih bankah.

Minister za gospodarstvo je opozoril na nujnost zmanjšanja fiskalnega deficita. Začeli bodo pri privatizaciji državnih podjetij. Carlos Menem je že pred formalnim prevzemom oblasti na čelo enega največjih izgubarjev – državne telefonske družbe – postavil liberalko Mario Julio Alsogaray in ji zaupal nalogo, naj to družbo čimprej privatizira. Peronisti so se odločili za frontalni spopad s hiperinflacijo, saj v sedanjem položaju ni več časa za omahovanje.

Menemova vlada je resno vzela opozorilo ameriških gospodarskih strokovnjakov, ki pravijo, da nobena socialna cena ni tako visoka, kot je hiperinflacija. Socialna cena novih ukrepov pa je zares visoka. Vprašanje je samo, na kakšen način se bodo peronisti zaščitili pred nemiri, ki so navsezadnje povzročili predčasen Alfonsinov odhod. Nekaj bodo skušali storiti z že omenjeno denarno pomočjo, vendar je vprašanje, ali bo to dovolj. V trockistični stranki Gibanje za socializem so namreč že pred objavo ukrepov zavrnili Menemovo gospodarsko politiko, v delavski stranki pa pravijo, da v vladni palači ni prišlo do bistvene zamenjave. Bolj od te manjše stranke pa je zanimivo, kako bodo reagirali radikalci, ki so se v soboto umaknili iz oblasti.

MARKO JENŠTERLE

Pospešena industrializacija

DŽAKARTA, 10. julija (Tanjug) – Filipinska vlada je objavila načrt gradnje 16 območnih industrijskih središč, da bi tako spodbudila tuje investicije in omogočila hitrejše odpiranje novih delovnih mest. Omenjeni načrt velja za temelj pospešene industrializacije te države, ki ima 60 milijonov prebivalcev. Prednost pri graditvi omenjenih centrov bodo imele ceste, energetika, vodno gospodarstvo, telekomunikacije, pristanišča in letališča. Z gradnjo novih gospodarskih središč bodo razbremenili območje Manile, kamor zdaj odteka največji del naložb.

IZ POSLOVNEGA SVETA

DELEŽ BREZPOSLENIH V ZDA (1989, v odstotkih)

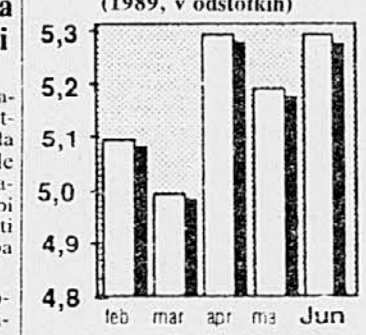

vir: Il Sole–24 Ore

• UVOZILI VELIKO VOZIL – Italija je v letu 1988 na tuje izvozila za 5.262.762 milijona lir vozil, kar je sicer rekord (rekordna je bila tudi proizvodnja vozil), toda zato so uvozili kar za 10.724.790 milijona lir vozil (novih in rabljenih), kar pa je spet, toda tokrat negativni, rekord. Največ vozil so izvozili v Francijo (24,5 odstotka vsega izvoza), ZRN (18,4), Španijo (13,0) in Veliko Britanijo (11,9), ki so poleg Italije tudi najpomembnejši evropski avtomobilski trgi sploh. V ostale države so izvažali precej manj vozil; tu je verjetno njihova rezerva.

• DOLAR MOČNO PADEL – Ob današnjem začetku poslovanja na svetovnih denarnih borzah je bil dolar zelo nizko, po 1,8715 marke, kar je za 6 pfennigov manj kot sredi prejšnjega tedna in kar za 17 pfennigov manj kot mesec dni pred tem, ko je bil dolar po 2,05 marke. Dolar je bil danes še po 1,611 švicarskega franka, po 139,2 jena, po 1,1907 kanadskega dolarja, funt pa po 1,629 dolarja. Tako so zadovoljni predvsem zahodni Nemci, katerih ukrep (dvig obrestnih mer) je občutno zbil dolar, s pomočjo cele zahodne Evrope, ki je simultano z ZRN dvignila obresti.

• NAJLJUBŠA VOZILA DIREKTORJEV – Financial Times je objavil raziskavo o priljubljenosti posameznih vozil pri direktorjih 1394 družb v 17 državah sveta. Najraje imajo vozilo Audi 100 (Audi je dobil 10,7 odstotka točk), med bolj priljubljenimi pa so še vozila Ford Scorpio (8,3 odstotka), Renault 25 (6,9), BMW serija 5 (6,8), Opel Omega (5,77), Mercedes serija 200 (5,6) in Volvo serija 700 (5,6). Japonska vozila sploh niso priljubljena (Honda Accord je šele na 18. mestu kot najbolj priljubljen japonski avto), pa tudi italijanski ne (Lancia Thema je na 16. mestu kot najbolje uvrščena).

• VEČ BREZPOSELNIH V ZDA – Delež brezposelnih v ZDA (glede na število za delo sposobnih prebivalcev) je bil v mesecu juniju 5,3 odstoten, kar je za 0,1 odstotka več kot mesec dni nazaj. V juniju so v ZDA odprli samo 180 tisoč novih delovnih mest in ne 200 do 220 tisoč novih delovnih mest, kot so sprva načrtovali. Ta podatek je dolarju močno škodil, kot tudi rahlo zmanjšanje primarne obrestne mere pri nekaterih ameriških bankah z 11 na 10,5 odstotka.

• DELO V SVETU JE DRAŽJE – Po podatkih ameriškega biroja za statistiko je lani Američan zaslužil povprečno 13,9 dolarja na uro, zahodni Nemec 18,07 dolarja, Norvežan pa 19,43 dolarja na uro. Najbolj se je cena delovne sile v enem letu povečala na Tajvanu (za 17 odstotkov), v Veliki Britaniji (11,8), Južni Koreji (11,2), Kanadi (10,9) in na Japonskem (10,5), najmanj pa v ZDA (samo za 0,3 odstotka) in na Nizozemskem (za 1,0 odstotka).

• NAFTA DANES – Kljub temu, da so naši naftaši čez vikend podražili bencin, to gotovo ni bila posledica višje cene nafte v svetu. Na newyorški borzi je bila nafta West Texas danes ob začetku poslovanja 19,65 dolarja za sod, nafta Brent iz Severnega morja po 18,0 dolarja za sod, zalivska nafta Suadi Light pa po 16,45 dolarja. Cene so tako glede na sredino prejšnjega tedna nespremenjene.

• POČASNEJŠA RAST – Ecosoc, gospodarski in socialni svet OZN, predvideva, da bo zaradi protiinflacijske politike v večini razvitih držav, večje previdnosti investitorjev in potrošnikov kot tudi zaradi manjšega povpraševanja gospodarska rast v svetu letos samo 3,5 odstotna, kot tudi leta 1990 (leta 1988 pa je bila 4,3 odstotna). Rast svetovne trgovine naj bi bila v letošnjem letu 6 odstotna, bistveno manj kot je bila lani (8,3 odstotna).

• 30 MILIJARD ZA NERAZVITE – Japonska bo, kot piše neki vplivni japonski gospodarski tednik, na bližnjem srečanju sedmerice voditeljev najbolj razvitih držav sveta povedala, da bo od leta 1990 naprej namenila kar 30 milijard dolarjev pomoči deželam v razvoju. Japonska naj bi bila v to »prisiljena«, saj ima ogromen zunanjetrgovinski presežek (95 milijard dolarjev v letu 1988).

• NAJVIŠJA INFLACIJA JE V GRČIJI – V državah Evropske skupnosti je bila v maju povprečna stopnja inflacije za 5,4 odstotka višja kot maja lani. Najvišjo letno stopnjo inflacije so imeli maja med državami ES v Grčiji (13,1 odstotka) in na Portugalskem (13,0 odstotka), britanska inflacija (8,3 odstotka) pa je že tretja najvišja v ES.

PRED VRHOM NEUVRŠČENIH (1)

Smisel popolne neodvisnosti

Mahatma Gandhi je bil predhodnik, Džavaharlal Nehru pa ustanovitelj neuvrščenosti – To gibanje je še vedno temelj indijske zunanje politike

OD DOPISNIKA TANJUGA

NEW DELHI, 10. julija – Neuvrščenost je za Indijo, zibelko filozofije nenasilja, tako naravna in dragocena kot neodvisnost. Drago plačana svoboda po več kot treh stoletjih »pripadnosti« britanskemu imperiju je pridobitev, ki jo Indija za nobeno ceno ne sme izgubiti. Sedanji premier Radživ Gandhi definira neodvisnost kot »bistvo logike neuvrščenosti«, politiko tega manj kot tri desetletja starega, toda že najmnožičnejšega gibanja na svetu pa »edina pot, ki bo človeštvu prinesla mir«.

Indijski državniki ne govorijo o neuvrščenosti ne pogosto ne brez razloga, ob vsaki priložnosti pa potrjujejo privrženost načelom miroljubnega sožitja in pravici vseh držav, da brez pritiskov in intervencij odločajo o svoji usodi in o svojih odnosih z drugimi.

»Temeljna načela neuvrščenosti, sprejeta na prvem srečanju neuvrščenih leta 1961 v Beogradu, so danes celo pomembnejša, kot takrat«, je na srečanju v Harareju leta 1986 dejal Radživ Gandhi. »Neuvrščenost je recept za mir... Velikemu delu mednarodne skupnosti se je s pomočjo tega gibanja uspelo izogniti tekmovanju med velesilama.

Indija s potrpljenjem, ki izhaja iz tisočletne zgodovine, in s pragmatičnim pristopom k mednarodnim odnosom razume tisto, čemur zlonamerneži pravijo neuspehi neuvrščenih kot koraki k uspehom. Čas v tej prastari civilizaciji nima istega pomena kot na Zahodu, zato je tu normalno, da je celo za majhne dosežke potrebno veliko časa in naporov.

Indijski voditelji se nikoli niso strinjali »z doktrino odvračanja« s pomočjo stalnega povečevanja vojaških arzenalov iz časov hladne vojne.

Gandhi je to jasno povedal tako v Moskvi kot v Washingtonu.

Indija je leta 1985 skupaj z Argentino, Grčijo, Mehiko, Švedsko in Tanzanijo sprožila razorožitveno pobudo »šest držav s petih celin«. Čeprav v teh državah živi skoraj petina človeštva, so se na Zahodu precej mlačno odzvali nanjo. To pa vsaj za Indijo ni veliko razočaranje,

• Razorožitev je za Indijo največji problem sodobnega sveta, prizadeva pa si tudi za vzpostavitev pravičnejše mednarodne gospodarske ureditve, saj je prav tako izpostavljena pogubnemu delovanju protekcionističnih ukrepov razvitih držav. V skladu s svojo opredelitvijo za »popolno neodvisnost« je v zadnjih štirih desetletjih ustvarila solidne industrijske temelje, pridelala pa tudi dovolj hrane za svojih 800 milijonov prebivalcev. Je ena redkih držav v razvoju, ki ni prezadolžena, čeprav se je s 60 milijardami dolarjev dolga temu že nevarno približala.

saj je Azija domovina potrpežljivosti in trdnega prepričanja v nujnost številnih majhnih korakov na poti k najbolj oddaljenim ciljem. To zavest o realnosti izraža tudi Gandhijevo presojanje neuspešnih pogovorov o razorožitvi v okviru Združenih narodov in ugotovitev, da so »Združeni narodi kljub vsemu edino mesto, ki nam je na razpolago za mednarodne mirovne pogovore.«

Nedavna ameriška grožnja z gospodarskimi sankcijami zaradi domnevnega oviranega uvoza ameriškega blaga je povzročila burne reakcije. Po hudih besedah nekaj ministrov je Radživ Gandhi 16. junija na tiskovni konferenci v Kalkuti odločno zavrnil »nasvet« o potrebi po pogajanjih zaradi indijske »nepoštene trgovinske prakse«. »Nikomur ne bomo dovolili, da bi nam narekoval, kako naj vodimo svojo državo in sprejemamo svoje zakone.«

Z ZDA se ne bomo pogovarjali o ničemer, kar je povezano z njihovo odredbo super 301, o vsem pa smo se pripravljeni pogovarjati na dvostranski osnovi,« je dejal premier.

ZDA so Japonski, Indiji in Braziliji z odredbo super 301 zagrozile s sankcijami, če v 18 mesecih ne bodo spremenile »nepoštene trgovinske prakse«. Po mnenju številnih indijskih analitikov je to svojevrstna kazen zaradi pristopa Indije k majhni skupini držav, ki izdelujejo balistične rakete.

Indija, kot poudarjajo tukaj, zaradi realnosti razmerja sil v svetu in ohranitve nedotakljive neodvisnosti ni hotela podpisati sporazuma o neširjenju jedrskega orožja, čeprav je prvi jedrski poskus izvedla že leta 1974. V tem sporazumu je videla sredstvo za ohranitev monopola jedrskih sil, po drugi strani pa si noče zavezati rok, če bi se razmere na tem območju poslabšale.

Vsi indijski voditelji so vedno potrjevali, da bo bomba zadnja indijska opcija, če bo k temu prisiljena. Njena velika soseda Kitajska takšne bombe že ima. Nekatere od njih so s Tibeta usmerjene proti jugu. Tudi drugi tradicionalni tekmec Pakistan je na poti do izdelave tega orožja. Plemeniti ideali politike neuvrščenosti se morajo po neizrečenem, vendar jasnem indijskem stališču v takšnih razmerah umakniti praktičnosti, saj Indija nikoli ne namerava biti nemočna žrtev.

»Vemo, da z vojnami ni mogoče preprečiti vojn. Vemo, da ni orožja, ki bi nevtraliziralo vse orožje. Državniki so nam govorili o doktrini zavračanja... vemo, da česa takega ni. Če jedrsko orožje manifestira nagon po smrti, pa gibanje neuvrščenih izraža željo človeštva do življenja,« je Gandhi dejal avgusta leta 1986 v Mehiki.

Zaradi tega lahko z gotovostjo pričakujemo, da se bo Indija tudi v Beogradu zopet zavzela za načela, za katera se že desetletja bori skupaj z gibanjem neuvrščenih – razorožitev, mir, svet brez pritiskov in intervencij, splošno enakopravno sodelovanje, maksimalno izkoriščanje svojih sil za razvoj, mirno reševanje vseh sporov.

BOŽIDAR FRANCUSKI

Dubrovniške poletne igre domačim igralcem zaprle vrata

Začele so se štiridesete, jubilejne igre – Londonski Hamlet in Magellijev Dundo Maroje – Življenja, ki je sen, ne bo

Dubrovniške poletne igre se bodo tudi štiridesetič (danes, v ponedeljek, 10. julija) začele tako, da bo pred palačo Sponza stopil pesnik Ivan Gundulić (ki praznuje štiristo letnico rojstva) oziroma knez Dubrovniške republike, in pozval igralce, ki so bili prosili za vstop v mesto, »naj vstopijo!«

Mnogi se temu pozivu ali povabilu ne bodo odzvali. Kajti predstav Življenje je sen Calderona de la Barce kljub uradni napovedi (Tanjug) ne bodo obnovili, kot ne bodo igrali Hamleta, za katerega so se prav tako že dogovarjali. Radko Polič, ki ima v Snu eno glavnih vlog in ki bi nastopil (s Šerbedžijo, Zupančičevo) tudi v Shakespearovi drami, je pravkar povedal, da je še z nekaterimi znanimi jugoslovanskimi igralci odpovedal sodelovanje na Dubrovniških igrah. Izračunali so na primer, da njihov honorar ne bi dosegel vsote, ki so jo namenili igralcem iz Londona (za Hamleta), niti, če bi ga pomnožili z deset... Skratka, dnevnica za nedomačega umetnika, pravi Polič, je 250 nemških mark, on pa bi jih, če bi študirali Hamleta, dobil 80.

Igre so domačim igralcem, to je tistim, ki bi obnovili predstavo izpred dveh let Življenje je sen, nudile spanje v privatnih sobah in dnevnico 80.000 dinarjev. »In to ni dovolj niti za najnujnejše, kar človek potrebuje, da se počuti kot človek oziroma profesionalec!«

Britanci bodo svojega Hamleta (V režiji Richarda Eyrea) na Lovrijencu igrali 26., 27., 28. in 29. julija. Ansambel šteje petdeset ljudi oziroma štiriintrideset igralcev in bo letos nastopil z isto predstavo tudi na Japonskem (dubrovniškega Calderona so povabili v Mexico City, vendar Igre niti za avion nimajo denarja). V mesecu dni in pol, kolikor časa traja ta največji, če ne štejemo Ristićevega Yu Festa, poletni kulturni »dogodek« v Jugoslaviji, bo v Dubrovniku 68 (po Tanjugu) oziroma 90 (po Vjesniku) glasbenih, dramskih in folklornih prireditev, za katere so našli štirinajst prireditvenih prostorov.

V glasbenem programu Iger napovedujejo ansamble in soliste leningrajske in zagrebške filharmonije, Dunajske dečke, beograjsko Opero, Zagrebške soliste, Trio Čajkovski, Slovenski oktet, Simfonični orkester RTV Ljubljana in druge. Med slavnimi imeni iz sveta glasbe omenjajo Magaloffa, Nikito, Olega Kogana, Dubravko Tomšič, Ruggiera Riccija, Nicolaia Geddo, Tamaro Smirnovo in druge.

Uradni podatek pravi, da bodo letošnje (jubilej zahteva dodatne manifestacije) Igre veljale nekaj več kot 12,6 milijarde dinarjev in da je delež mesta pri tem 9,7 milijarde. Če bo Radko Polič le prišel v Dubrovnik, se direkciji Iger ne bo javil, vstopnico za Hamleta pa si bo kupil sam.

VESNA MARINČIČ

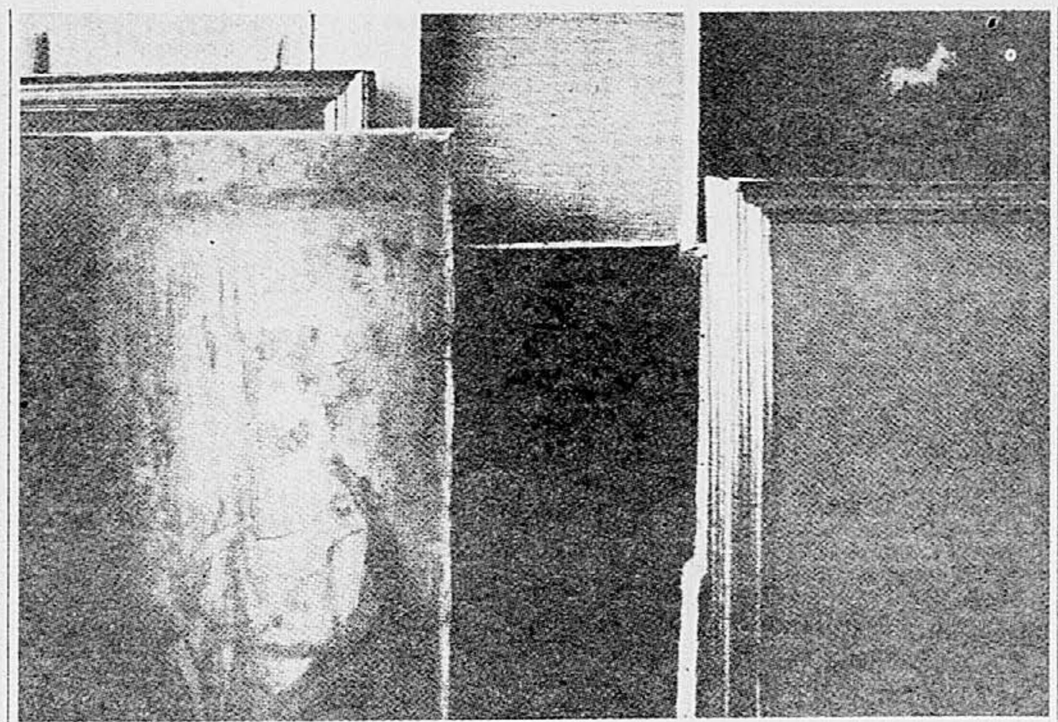

Ateljejska tihožitja Tihomirja Pinterja

V okviru prvega bienala slovenske grafike bodo v novomeški Študijski knjižnici Mirana Jarca predstavili ateljejska fotografska tihožitja Tihomirja Pintarja. Avtor, doktor na področju analitike živil, se s fotografijo ukvarja od leta 1957 in je za svoje delo prejel najvišja domača in tuja priznanja. Tokrat bo predstavil fotografije iz cikla »Tihožitja« iz ateljejev slovenskih likovnih umetnikov, ki so nekakšna vzporednica fotografijam v knjigi Umetnik v ateljeju. Razstava bo na ogled od 11. julija od 30. avgusta. Na sliki: Tihomir Pintar, »K. Z.«

LILJANA RESNIK

Kvantiteta še ni kvaliteta

Bojan Štih je bil prvi direktor Vibe filma, ki si je pridržal tudi funkcijo umetniškega vodje. In ko bi ta duhoviti mož slutil, kakšen crescendo s tem vpisuje v partituro slovenske filmske politike, bi tega morda nikdar ne storil. Morda pa je slutil, pa ga je premagala duhovitost. Zdaj, ko je za nami 33-mesečno obdobje sporov o tem, kdo naj bi bil direktor in kdo umetniški vodja, ker izbrani v.d. direktor ni bil primeren tudi za umetniškega vodjo, čeprav je bil tudi v.d. umetniškega vodje, ugotavljamo, da je imel Bojan Štih v bistvu prav.

Kajti brez te frapantne izkušnje bi bila slovenska filmska zgodovina bistveno osiromašena. V 33 mesecih »brezvladja« na Vibi, ko ta producentska hiša ni imela vodje proizvodnje in ne komercialnega direktorja, ko je bil razen direktorja in umetniškega vodje vršilec dolžnosti tudi vodja gospodarsko-računskega oddelka, je nastalo kar 14 novih slovenskih celovečernih filmov. Toliko filmov v tako kratkem času ni nastalo v vseh 40 letih naše povojne filmske zgodovine. Podatek opozarja, da slovenski film vsaj kvantitativno najbolj cvete tedaj, ko se čim manj vlada. Po tej logiki bo v Sloveniji nastalo največ filmov tedaj, ko bo na Vibi dokončno ukinjeno vsakršno vodstvo. Izsledek je resda duhovit, vendar v njem ni nobenega paradoksa.

Toda vodstvo ostaja. Vršilec dolžnosti dveh funkcij je za lep čas ukinjen. S 1. julijem je na Vibi nov direktor, ki je zaenkrat samo direktor, ne pa tudi umetniški vodja. Po internem Vibinem pravu, ki mu načelno pritrjujejo vsi družbeni organi, velja, da se mora umetniški vodja v mnenjih 99-odstotno ujemati z direktorjem, kajti vsakršno rivalstvo bi privedlo do nevzdržnega položaja. Naloga novega direktorja, Josipa Košute, je, da si izbere svojega umetniškega vodjo, s katerim se bo 99-odstotno ujemal. Bržkone se Josip Košuta še najbolj ujema sam s sabo, kar pa še ni razlog, da bi kje v Sloveniji ne našel svojega dvojnika z umetniškimi ambicijami. Na voljo, če so pravila igre poštena, ima 33 mesecev. Če v tem času umetniškega vodje ne najde in če naši računi držijo, potem bo Viba v 33 mescih z enim realnim vodstvenim delavcem proizvedla 7 filmov, torej pol manj, kot jih je proizvedla v istem času brez dveh družbeno potrjenih vodstvenih delavcev.

Bržkone ta računa Josipu Košuti ne bo vzel volje za delo, saj se bo že na začetku na Vibi srečal še s premognimi »logično utemeljenimi nesmisli«, ki že leta tipizirajo delo tega našega producenta. Po eni strani družba Vibo film ukinja v stari obliki, po drugi ji z že kar nesramno zapletenim kadrovanjem zagotavlja obstoj v tej isti obliki. Po eni strani družba sili Vibo k podjetništvu in k dolgoročnemu načrtovanju, po drugi strani jo s triletnim kadrovskim zamikom onemogoča. (Denimo, še vedno je nepodpisana pogodba z nemško firmo Moldau). In najsi ima novi direktor še tako up zbujajoče načrte o reorganizaciji Vibe, dejstva tem načrtom oporekajo. Dejstva pa so taka: Viba je raznim upnikom dolžna 18 milijard, ker že od 15. maja ne prejema družbenega denarja za program. Viba je v zelo pomembnih finančnih postavkah vezana na normative in standarde KSS, zato podjetništvo kot kriterij ravnanja ni in ne more biti del njenega svobodnega odločanja. Film je v Sloveniji še vedno kulturno-umetniška vrednota in ne tržno blago, iz česar izvira tudi konflikt med pristojnostmi, ki naj bi bile v rokah bodočega umetniškega vodje in pristojnostmi, ki si jih pri odločanju o umetniški ali tržni naravi filma pridržuje KSS.

Konflikt sega še globlje, vse do zahtev po ustrezno politično obarvani naravi ljudi na vodstvenih položajih. Toda čemu vendar koristijo politične procedure tam, kjer naj bi dobro gospodarili? Sicer pa, če smo pošteni, so se vsi vodilni na Vibi – od Bojana Štiha pa do Milana Ljubića – od kakovosti filmov vedno striktno ograjevali. Zgolj kvantiteta produkcije, kakršno smo dosegli v zadnjem času, pa še zdaleč ni tudi kakovost.

Oglato omizje o slovenščini

Pogovor o družbenih in političnih razsežnostih jezika – Vprašanje umestnosti kvantitativnega merila pri priznavanju pravic narodnosti

V okviru programa 25. Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture je bila v četrtek, 6. julija, na Filozofski fakulteti organizirana okrogla miza na temo Sovenski jezik in družba v sodobnem trenutku. Udeležencem seminarja je program sicer obljubljal sodelovanje dr. Jožeta Toporišiča, dr. Brede Pogorelec, dr. Janeza Dularja, dr. Ade Vidovič-Muhe, dr. Velemirja Gjurina, dr. Franceta Vrega, Matevža Krivica in Boruta Šukljeta, vendar pa so se hočeš nočeš morali zadovoljiti samo s prvimi štirimi – samimi slavisti torej (in hkrati člani sveta za slovenščino v javnosti pri RK SZDL).

Tako je za prireditev kar obveljalo opravičilo, ki ga je Jože Toporišič izrekel na začetku, češ da omizje žal ni okroglo, kot stoji zapisano v vabilu, ampak oglato. Pa ne toliko zaradi katedra v fakultetni predavalnici, ki ga je imel v mislih on, kot zaradi odsotnosti tistih, ki bi morda lahko opozorili še ne kako drugo plat aktualnih jezikovnih problemov, in tudi zato, ker se ni dalo znebiti vtisa, da je bil profesor Toporišič hkrati izzivalec, nasprotnik in sodnik igre. Odziv iz avditorija, kasneje, po »referiranju« omizja, sicer povabljenega, naj prispeva bodisi k temu, da bi se mi Slovenci naučili večje skromnosti ali pa tega, da bi bili pravi gospodarji doma (seminarja se namreč udeležujejo tudi zamejski Slovenci in tuji slavisti), pa tudi ni bil pretirano živahen.

Jože Toporišič je govoril predvsem o ustavni ureditvi rabe jezikov. Poudaril je, da velja enakopravnost jezikov narodov le za zvezne ustanove, uradni jezik v določeni republiki pa je na primer slovenski v Sloveniji, makedonski v Makedoniji itd. Za narodnosti (npr. Italijane in Madžare v Sloveniji) naj bi avtohtono pravico do uradne rabe lastnega jezika določalo načelo kvantitete, priseljenci iz drugih republik pa bi se morali tako adaptirati, da bi se naučili slovenščine in bi jo potem uporabljali v vseh javnih položajih. Zanj so stališča, kakršno je na primer stališče Mileta Šetinca, da je Slovenija jezikovno mešano območje, nevarna, ker so plod nepoznavanja razmer. Janez Dular je pri tem opozoril, da je konflikt glede numeričnega cenzusa zgolj akademski, ker so v praksi stvari že sedaj zadovoljivo urejene. Tako velja na primer za dvojezično območje le tisti del murskosoboške občine, na katerem žive Madžari. Breda Pogorelec pa je opozorila na pomen občutka enakopravnosti, ki ga narodnosti ne smejo izgubiti in ki je pogoj za sožitje.

Janez Dular je z znanimi primeri ponazoril pomanjkljivosti predpisov in nedoslednost pri upoštevanju že obstoječih zakonskih določil o jeziku. Utemeljil je za jugoslovanske razmere najustreznejše teritorialno načelo enakopravnosti jezikov, hkrati pa poudaril potrebo po humanem reševanju problemov priseljencev (npr. šolstvo v maternem jeziku). Njegovi misli, da si lahko Slovenci na jezikovnem področju najbolj škodimo prav sami, in sicer z malomarnostjo, je pritegnila Breda Pogorelec s pripombo, da mora posameznik v skupnosti, kakršna je slovenska, vedeti veliko več kot pripadnik večje skupnosti, namreč zato, da se lahko upre pritiskom. Zanjo pa ekscesni primeri (kršitve zakonov) vendarle nimajo tolikšne moči, kot se jim rada pripisuje. Seveda je takoj izzvala nasprotovanje – za Jožeta Toporišiča so, nasprotno, ekscesi simptomi hude obolelosti družbe.

Majda Kavčič-Baša, ki živi v Trstu, je pri tem povedala, da so bile po procesu proti četverici slovenski manjšini v Italiji takoj odvzete nekatere pravice. Na podlagi reakcije protislovenskega časopisja v Jugoslaviji se je onstran meje pojavil argument, češ da slovenščina niti doma v Sloveniji ni uradni jezik, zakaj bi potem bila v Italiji.

O družbenih razsežnostih strokovne zvrsti jezika je govorila Ada Vidovič-Muha. Lasten strokovni izraz lahko po njenem mnenju razvije le tista stroka, ki ji družba to materialno omogoči. Ne zadostuje namreč le prevodna strokovna in znanstvena literatura. Pomanjkanje lastnih del povzroča izrazno površnost, ki pripelje do necelovitosti slovenskega znanstvenega jezika oziroma kar necelovitosti slovenske znanosti.

JULIJANA BAVČAR

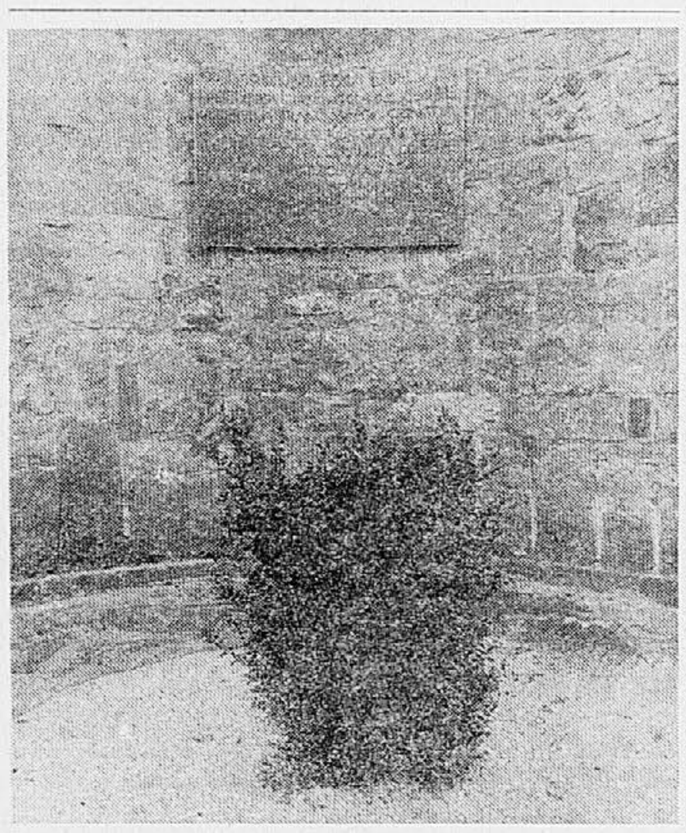

Spominska plošča Ilirskim provincam

Ljubljana je od petka bogatejša za spominsko ploščo – kulturni pomnik štirim guvernerjem nekdanjih Ilirskih provinc. Na slovesnosti ob Križankah (plošča je vzidana v Plečnikovem zidu nasproti spomenika Ilirije) sta jo odkrila Michel Chatelais, francoski veleposlanik v naši državi, in Jože Osterman, predsednik MK SZDL Ljubljana. Slovesna govornika pa sta bila Noël Favelière, direktor kulturnega centra Charles Nodier, in že omenjeni francoski veleposlanik. (S. J., foto S. Živulović)

Odborniki so grajali dve ministrstvi

V Italiji nezadovoljni z delom ministrstev za kulturne dobrine in turizem – Potreba po »kulturnem menedžerju« – Glede kulturnih društev zgled Jugoslavija?

V Ferrari (med drugim, Ferrara je pobratena s Koprom) so pred kratkim imeli vsedržavni posvet, na katerem je bilo kar veliko število odbornikov za kulturo pri občinskih, pokrajinskih in deželnih svetih (nad 300), precej pa je bilo tudi predstavnikov številnih italijanskih osrednjih kulturnih ustanov.

Obravnavali so problematiko »razvoja kulture in kulturnih manifestacij«, pri tem pa v glavnem grajali, kakor je bilo tudi pričakovati, zlasti ministrstvi za kulturne dobrine in za turizem ter prireditve, ki se seveda najbolj ubadata s problemi kulture. Ost kritike je bila v predvsem v tem, da se ministrstvi obnašata »centralistično« in da žal zmeraj manj skrbita za kulturno politiko

Leta 1987 je ministrstvo za kulturne dobrine namenilo kulturi okrog 3.100 milijard lir (kar je v glavnem srednja raven v zahodni Evropi), toda tudi samo poskrbelo za razdelitev teh sredstev (nad 72 odstotkov). Občine so v glavnem prejele 15 odstotkov sredstev, ostalo pa je šlo deželam in pokrajinam. Drugo ministrstvo (za turizem in prireditve) pa je predlani dalo za kulturo okrog 1350 milijard lir (na sedmem mestu pri deželah zahodne Evrope), samo pa razdelilo kar 65 odstotkov teh sredstev.

Večina udeležencev je menila, da se vlada žal še ne zaveda, da bi naložbe v kulturo lahko bile še kako »produktivne«, saj bi pomagale pri hitrejšem reševanju gospodarskih in socialnih problemov (navsezadnje pa tudi političnih). Te investicije bi seveda bile drugačne od industrijskega modela, ki si zastavlja tako rekoč profit, bile pa bi dragocene, saj bi pripomogle – kakor je dejal odbornik za kulturo iz Bologne – »k daleč višjemu izobrazbenemu standardu« ljudi.

Razpravljalci so jemali kot izhodišče okoliščino, da je Italija »dragoceni kulturni zaklad«. Zavzeli pa so se tudi za novo kulturno zakonodajo (sedanja se še zmeraj naslanja na tisto, ki jo je v času fašizmu oblikoval minister Bottai!!), takšno, s katero bi lahko bolje koordinirali in razvijali krajevne pobude; dejstvo je, da obe navedeni ministrstvi, pa tudi druge vladne ali polvladne ustanove ravnajo dobesedno birokratsko, svojih pobud pa ne usklajujejo ne z idejami, kaj šele s programi krajevnih kulturnih organizacij.

Pozornost je pritegnilo tudi priporočilo, da bi morali v Italiji odločneje gojiti kulturna društva, kot najbolj neposredno emanacijo kulturnih hotenj in želja prebivalcev. Med razpravo je bilo med drugim slišati, kako da imajo to razvito v Jugoslaviji, kjer da sicer ne manjka drugih problemov. Kulturna društva naj bi pač delovala prostovoljno, odprla pa naj bi na stežaj vrata ljudem in njihovim pobudam. Nekateri so navajali primere kulturnih društev, ki jih imajo po tovarnah in so presenetljivo delovna.

Gre v bistvu za podporo tako imenovanim kulturnim asociacijam oziroma »asociacionizmu«, kakor so o tem govorili na posvetu v Ferrari. Kulturne organizacije, ki naj bi neposredneje odsevale želje za kulturno udejstvovanje prebivalcev, naj bi pripomogle tudi k temu, da bi razbili zaprtost nekaterih kulturnih ustanov, njihovo bolj ali manj zasidrano mnenje, da pač spadajo v posebno družbeno sfero.

Na posvetu so kajpak razpravljali še o marsičem, pozornost pa je šla tudi zamisli, da bi v Italiji pričeli oblikovati profil »kulturnega menadžerja« namesto dosedanjega kulturnega operaterja. Ta bi sicer lahko še ostal kot nekak »izvršilni« kulturni delavec, kakor so razlagali na posvetu, nujno pa je menažerstvo tudi v kulturi, saj se razgibanost družbenega življenja stopnjuje (in postaja zmeraj bolj zahtevna), nikjer pa ni rečeno, da mora profil menažerja veljati samo za gospodarstvo.

Ni dvoma, da razvoj znanosti, tehnike in tehnologije vpliva tudi na kulturno dejavnost (ta, če je sodobno zasnovana, je lahko tudi njegov pobudnik), ki si bo morala prav tako kot druge družbene dejavnosti nenehoma prizadevati za nove oblike in prijeme. Bržčas je res, da v Evropi ne bi smeli imeti takih kulturnih menažerjev, kakršne imajo v Ameriki, kjer so tako rekoč skrajno komercializirani, ni pa dvoma, da bi imeli izjemne možnosti v evropskih kulturnih razmerah. V Ferrari so predlagali, naj bi pričeli o kulturnih menažerjih razmišljati na univerzah, kjer naj bi pohiteli tudi z izdelavo obrisov tega novega profila.

Ta menažer naj bi hkrati seveda bil tudi nekak kulturni raziskovalec. Večje občine oziroma večja mestna središča bi jih v Italiji lahko imela več. Kulturne raziskovalce so nemara pričeli »šolati« v skandinavskih deželah.

Na posvetu so naposled sprejeli tudi predlog resolucije »Kultura in regije«, ki so jo pripravili v Evropskem svetu, ima pa namen utrjevati, mimo državnih, tudi medregijske kulturne stike. Gre za pobudo, so pojasnjevali, ki izhaja iz že zdavnaj sprejete politike Evropskega sveta, da se stiki poglobijo, tako rekoč približajo narodom in narodnostim. In ni kar tako, če bodo čez dve leti imeli prvo evropsko konferenco o medregijskih stikih prav v Ferrari.

Shod je organizirala ferrarska občina, ki ji je pomagala pokrajina, sodelovala pa je tudi Zveza krajevnih ustanov (Lega delle autonomie locali). Pokrovitelj je bil predsednik republike.

MIRO KOCJAN

GLEDAMO, POSLUŠAMO ... OCENJUJEMO

GLEDALIŠČE

Vrnitev Janeza Hočevarja

*FESTIVAL LJUBLJANA: **Claude Confortès, Maraton.** Prevod Aleš Berger. Režija Zvone Šedlbauer, gib Andres Valdes, scena in kostumi Špela Puc, glasba Mojmir Sepe, glasbena spremljava Ivo Umek. Igrajo: Slavko Cerjak, Janez Hočevar-Rifle in Branko Šturbej. Poje Marjetka Falk. Premiera je bila v soboto, dne 8. julija 1989 v Križankah .*

Tej kratki francoski igri, ki se imenuje **Maraton** in ki je delo **Clauda Confortèsa,** se pozna, da jo je napisal igralec. Zgrajena je na preprosti, toda učinkoviti (in bizarni) odrski domislici, ki ponuja posebno (in obenem najbrž tudi edino pravo) priložnost igralcem. Igra prikazuje troje tekmovalcev med maratonskim tekom, skoraj vse, kar se zgodi, se zgodi medtem, ko tečejo. Nastopajoči morajo biti seveda dobro trenirani, znati morajo individualno in v skupini garati z nogami kakor profesionalni laufarji, zraven pa tudi peti, plesati in duhovičiti o raznih aktualnih pojavih ter filozofirati o življenju, ki je v bistvu maratonsko tekmovanje, in o smrti, ki pride nezmotljivo tako nad siromaka kot nad bogatega. Po avtorjevem računu naj bi igralci od začetka do konca predstave pred občinstvom pretekli ne dosti manj od osmih kilometrov... Vse to posvečajo na 37. mednarodnem ljubljanskem Festivalu ob dvestoti obletnici francoske revolucije, s katero se je –, kot pač z revolucijo – pravzaprav začelo, kar moramo živeti še danes.

Igralci, ki jih je za slovensko različico **Maratona** izbral režiser **Zvone Šedlbauer,** so kratko in malo šampioni, pred katerimi je treba sneti klobuk: mojstri, ki se ne upehajo niti ob najhujših športnih naporih in ki jim tako rekoč za trenutek ne zmanjka tudi komedijantske nesramnosti, neustrašni športniki in v isti osebi nenadkriljivi zabavljači. Poročevalec je dolžan opozoriti najprej na **Janeza Hočevarja,** ki se je tokrat po daljšem času vrnil na dramski oder. Že samo zaradi tega prvovrstnega, a žal zapuščenega igralca je bilo treba igrati Confortèsovo atletsko komedijo. Hočevar v njej s širokim zamahom razvije vse svoje talente v razponu med komiko in melodramo, klovnovstvom in liričnostjo, sarkazmom in melanholijo. Hočevarjeva vloga je bravurozna, popolnoma superiorna v fizičnem smislu, skrajno duhovita v stvareh duha, ki zaznamujejo njegovega junaka: poslavljajočega se, že v marsičem odsluženega, toda še zmeraj nevarnega maratonca. – Odlična sta tudi druga dva: še zlasti Hočevarjev mladostni antipod, tekaški vihravec in naivnež, ki še toliko tega ne ve in ki ga z bleščečim humorjem predstavlja **Branko Šturbej,** in **Slavko Cerjak** kot neskrupulozna in zadrta, v resnici pa na neuspeh obsojena srednja generacija tekmovalcev na maratonskih tekih in simbolično v družbi tudi drugod.

Režiser je poskrbel za efekten, natančno dociran, v artističnem smislu več kot rafiniran (in seveda zabaven) odrski aranžma **Maratona,** pri čemer je treba posebej poudariti delež strokovnjaka za gib **Andresa Valdesa.** In prav tako glasbe **Mojmira Sepeta,** ki je s songi v apartni izvedbi **Marjetke Falk** poskrbela tudi za potrebno (»brechtovsko«) distanco do Confortèsove smešne in malo tudi žalostne maratonske ekshibicije.

ANDREJ INKRET

FESTIVALI

Kratko poletje v Mariboru

Letošnje poletje v Mariboru je bilo kratko – poletne prireditve Lent '89 so potekale od 23. 6. do 2. 7., torej vsega deset dni. Letos je organizator, odbor pri Turističnem društvu Maribor, želel doseči pestrost in množičnost prireditev; njihov ponovni koncept je bil – ulične, mestne in množične prireditve, tako da bi s programom dosegli celotno populacijo uporabnikov. Želeli so revitalizirati staro mestno jedro na Lentu ob Dravi. Pestrost so dosegli predvsem z različnimi (šestimi prizorišči: na Vojašniškem trgu je bil glasbeno-scenski program, na plavajočem odru pri Vodnem stolpu jazz ansambli, vokalni ansambli pred gostilno Stara trta, komorni v Vinoteki (Vodni stolp), lutkovni program v Sodnem stolpu in nočni kino na Židovskem trgu. V poletne prireditve so vključili tudi petdnevni prvi mednarodni folklorni festival (s štirimi tujimi in nekaj domačimi ansambli), ki naj bi postal tradicionalen. V program prireditev bi se naj vključila, kot doslej, koncertna poslovalnica s svojim programom, toda sodelovanja niso sprejeli.

Izkazalo pa se je, da Turistično društvo nima izkušenj z organizacijo glasbenih (zahtevnejših) prireditev. Edini »resni« koncert so združili z gostinsko ponudbo Vinaga, ki je tudi sodeloval v organizaciji koncerta. Koncert samospevov in arij je bil v lepo urejenem in tudi akustičnem prostoru Vinoteke v Vodnem stolpu – pri pogrnjenih mizah; med izvajanjem so zamudniki prihajali k mizam, natakar se je (sicer diskretno) pogovarjal z gosti. Klavirska spremljava na (sposojenem) odsluženem pianinu pa ni mogla ustrezati. Solopevski recital ni kavarniška glasba, gostilna in tak koncert pač ne sodita skupaj. K sreči se znana operna pevka, ki je tudi napovedovala, ni pustila iztiriti, bila pa je tudi časovno omejena, ker se je naslednjo uro že začel jazz koncert pri Vodnemu stolpu, zato je morala občutno skrajšati program. Pred koncertom je bilo treba obvezno plačati konzumacijo za poskušnjo vina – torej obljuba, da je na vse prireditve vstop prost, ni držala povsem.

Tudi nastopi amaterskih vokalnih skupin (kvaliteta ni bila edino merilo) na podiju pred mizami gostilne Stara trta so bili vezani z gostinsko ponudbo. Ozvočenje teh vokalnih skupin je bilo slabo, popravljali so ga kar med izvajanjem. Nastopi jazz skupin na posrečenem plavajočem odru na Dravi pa so bili tako močno ozvočeni, da smo jih slišali še na drugem bregu Drave. Poleg Netopirja, ki ga niso mogli uprizoriti zaradi nestalnega vremena, je odpadlo (ne glede na vreme) še nekaj napovedanih prireditev. Svetla oaza sredi sejemskega vzdušja je čudovita mala privatna Galerija Hest.

Namen Turističnega društva, poživiti staro mestno jedro, je uspel. Poletne prireditve so vsaj za 10 dni privabile na Lent veliko število, največ mladih prebivalcev; a najbolj so lahko bili zadovoljni gostinci. Zahtevnejši obiskovalci smo pogrešali kakšno resnejšo glasbeno prireditev.

MIRA MRACSEK

Dubravka Tomšič v ZDA

Naša pianistka **Dubravka Tomšič Srebotnjakova** je te dni za tri tedne odpotovala v Združene države Amerike. 10. julija je nastopila na otvoritvenem koncertu mednarodnega glasbenega festivala v Newportu; izvajala pa je Scarlattijeve, Beethovnove, Chopinove in Debussyjeve skladbe. Newportski festival je Tomšičevo predstavil kot legendarno jugoslovansko pianistko. Na tem festivalu bo na enem od koncertov pianist Thomas Hrynkiw izvajal tudi Pet makedonskih plesov Alojza Srebotnjaka. Newportski festival bo trajal do 23. julija, na njem pa nastopajo mnogi slovitr umetniki z vsega sveta. 13. julija bo Dubravka Tomšič igrala v živi televizijski oddaji v Minneapolisu, ki jo bodo prenašali po vsej državi Minnesota, 15. julija pa bo z istimi deli kot v Newportu nastopila v Portsmouthu in sicer na otvoritvenem koncertu festivala v tem mestu. 17. julija bo naša pianistka začela snemati dveurni spored z Debussyjevimi in Brahmsovimi klavirskimi skladbami, posnetki pa bodo izšli na dveh laserskih ploščah založbe Stradivari. Snemanje bo v New Yorku, kot zanimivost pa povejmo, da bodo abonenti Newyorške filharmonije potek snemanja lahko spremljali izza zastekljenih oken studia. Po povratku iz Amerike bo Dubravka Tomšič nastopila še na jubilejnih (štiridesetih) Dubrovniških poletnih igrah.

P. M.

45. festival plesov in pesmi

Na Ohridu se je v soboto končal 45. Balkanski festival ljudskih plesov in pesmi. Četudi ima festival že kar zavidljivo tradicijo, pa jubileja zaradi finančnih zadreg ni spremljalo kako posebno slavje. Letos se je v šestih dneh zvrstilo devetnajst folklornih skupin, poleg domačih zastopnic vseh republik in pokrajin še skupine iz Italije, Čehoslovaške, Albanije, Avstrije, Bolgarije in Grčije. Slovenijo je zastopala folklorna skupina KUD Beltinci, ki je ob spremljavi znane Beltinške bande Kociper-Baranja v polurnem programu predstavila del svatvenih šeg domačega kraja. Z zanimivo zasnovanim programom (v prireditbi Borisa Žaliga) in temperamentno izvedbo je skupina zbudila zanimanje med gledalci in strokovnjaki.

M. B.

jana

Mešani zbor Arnold Schönberg

Ljubljanski poletni festival nam je v četrtek v Veliki dvorani Slovenske filharmonije predstavil mešani pevski zbor Arnold Schönberg z Dunaja z dirigentom Erwinom Ortnerjem. Zbor, ki je sicer znan posebej kot negovalec sodobne zborovske glasbe, se je v Ljubljani predstavil s tradicionalno usmerjenim programom redko izvajanih duhovnih skladb skladateljev Johannesa Brahmsa in Heinricha Schütza.

Najprej smo slišali dva Brahmsova Moteta (op. 47-Zakaj se daje luč nesrečnim in življenje zagrenjenim ter op. 29 Čisto srce, o bog, mi ohrani in duha stanovitnosti v meni obnovi). Že v teh dveh delih je zbor, ki ga sestavljajo pretežno študenti in absolventi dunajske Visoke šole za glasbo, pokazal odlično tehnično pripravljenost in muzikalno zrelost, obenem pa polno mero discipliniranosti. Naslednje izvedbe Schützovih skladb Iz Davidovih psalmov (Iz globin kličem k tebi, gospod; Dvigam oči h goram, odkoder prihaja pomoč ter Duša, hvali gospoda) so prvotni vtis potrdile, poleg tega so se predstavili tudi solisti. Delitev skoraj štiridesetčlanskega zbora v dva dela je pokazala sposobnost posameznih pevcev v njihovo suverenost v obvladanju glasbenega materiala in tehnike. Ob spremljavi portativa smo slišali glasovno izenačeno petje, obenem pa odlično muzikalno izpeljavo imitacijskih postopov ter glasbe z močnimi vplivi nastajajočega baroka.

Zelo podobno velja tudi za Schützove duhovne zborovske skladbe To je gotovo res. Beseda se je učlovečila in Nebo razglaša božje veličanstvo, ki smo jih slišali v začetku drugega dela koncerta. Koncert so pevci zbora Arnold Schönberg sklenili z Brahmsovimi Prazničnimi in spominskimi reki za osemglasni mešani zbor a capella, op. 109.

Natančnost skorajda brez spodrsljajev, zanesljivost in obenem zanesljivo vodenje dirigenta Erwina Ortnerja so prepričali. Kljub na prvi pogled nerazgibanemu programu se je pevcem posrečilo ohranjati napetost in nenehno vzdrževati potrebno napetost, koncert v celoti je bil odličen.

TOMAŽ RAUCH

GLASBA

Slovenski madrigalisti

V ljubljanski Križevniški cerkvi se je znova predstavil mešani komorni zbor Slovenski madrigalisti pod vodstvom dirigenta Janeza Boleta. Slišali smo program, ki so ga pevci v Ljubljani delno že predstavili, večji del izvajanih skladb pa smo v njihovi izvedbi tokrat slišali prvič.

Prvi del večera je bil v celoti posvečen renesančnemu velikanu Jakobu Gallusu-Petelinu. Musica noster amor, O, mors, Quid sis, quid fueris, Dulcis amica, Heu, crucior certe, Odi et amo, Obsecro Domine, Mirabile mysterium in Pater noster – so bile izvedene odlično, v skladu z ugledom, ki ga dirigent kot poznavalec renesančne glasbe uživa pri nas pa tudi drugod po Evropi. Tehnične sposobnosti zbora so posebej izstopale v izredno zahtevni skladbi Mirabile mysterium, kjer so pevci intonančno dobro izpeljali kromatično polna mesta, obenem pa – kot tudi v vseh drugih skladbah – oblikovno in muzikalno (vendar s pravo mero okusa) zapolnili glasbeno dogajanje. Drugi del večera je predstavljala Missa à 4 voci Claudia Monteverdija. Skladba v razvoju glasbe že sega korak naprej od renesanse. Poleg imitacije v kompozicijskem načinu že srečamo veliko sekvenciranja, ki je že značilnost baročne glasbe.

Pevci so tudi Mašo izvedli odlično, le začetni vstopi niso bili najbolje usklajeni. Koncert v celoti je bil glasovno dovolj usklajen, kljub neugodnemu vremenu ni bilo distoniranja in slabe koncentracije, ki pa je nekoliko popustila ob koncu koncerta, za kar je bil kriv predvsem zahteven program.

Koncert je sodil v okvir letošnjega poletnega festivala, s prvim delom pa so pevci predstavili tudi pravkar izdano kaseto Gallusovih skladb, ki je le prvi del njihovega prispevka k obhajanju 400-letnice smrti Jacoba Gallusa, ki bo čez dve leti. Zbor je koncert sklenil z najbolj znano Gallusovo skladbo – Ecce quomodo moritur iustus.

TOMAŽ RAUCH

LIKOVNA UMETNOST

Kakovost otroške grafike

V likovni navezi od Ljubljane z mednarodnim grafičnim bienalom preko Otočca, kjer je bil junija prvi bienale slovenske grafike, se je znašla tudi **Kostanjevica na Krki** z otroško likovno ustvarjalnostjo. V tamkajšnjem Lamutovem likovnem salonu je na ogled **9. grafični bienale jugoslovanskih otrok,** ki sta ga pripravili Galerija Božidar Jakac in Osnovna šola Jože Gorjup. Na prireditvi, postavljeni v počastitev 90-letnice akademika Božidarja Jakca, sodeluje 149 šol iz vse Jugoslavije.

Razstava se dobro vključuje v letošnje preglede grafičnega snovanja in opozarja na kakovostna likovne vzgojna prizadevanja pri nas. Seveda pa je treba na otroško grafiko gledati z drugačnih vidikov kot na dela odraslih, zato je »povezava« grafičnih bienalov zgolj površinska.

Kadar govorimo o otroški likovni ustvarjalnosti, ki se sprošča v šolskih klopeh, potem je pravzaprav treba ob otrokovem deležu hkrati govoriti tudi (ali celo predvsem) o delu likovnega pedagoga, o njegovih učno-vzgojnih metodah in šolskih možnostih nasploh. Gre torej za večplastno povezavo, ki se na koncu predstavlja v prikazanih delih. Letošnji bienale potrjuje določena spoznanja prejšnjih prireditev, da je grafična likovna dejavnost pomemben del šolskega procesa in da je kakovostno delo in javno nastopanje tesno oprto na prizadevanja posameznih likovnih pedagogov. Nekatere šole in imena učiteljev so tako rekoč stalnice te in drugih podobnih razstavnih prireditev, kar je razvidno tudi iz skrbno pripravljenega kataloga s seznamom nagrajenih pedagogov in otrok (katalog je izdala Galerija Božidar Jakac, predgovor je napisal mag. Ivo Mršnik, objavljenih je 62 črno-belih reprodukcij in seznam udeleženih šol in razstavljenih del; pokrovitelja razstave sta Nuklearna elektrarna Krško in Tovarna celuloze Videm, častni predsednik žirije je bil Dušan Vukotić, celostno grafično podobo pa je zasnoval akademski slikar Dušan Premrl).

Razstavljeni grafični listi kažejo, da likovna pedagogika po eni strani vzdržuje do sedaj dosežene likovne ravni, po drugi pa je mogoče videti prizadevanja najbolj prodornih likovnih pedagogov, ki raziskujejo nove tehnične in izrazne možnosti. Temeljna tehnika v šoli je linorez, kjer dosegajo učenci dokaj visoko izvedbeno kakovost. Poleg črnobelega linoreza je moč videti tudi dvo- ali večbarvne tiske, ki seveda zahtevajo od učencev globlje poznavanje likovne snovi, od učitelja pa posebno pozornost. Učenci se preizkušajo tudi v lesorezu, poizkusi so v suhi igli in monotipiji, med zelo uspešne izdelke pa lahko uvrstimo razne tiske s kartonom ali lepenko oziroma kolažne tiske, ki se zelo dobro uveljavljajo v nižjih razredih. Opazen je dvojni pedagoški pristop: ponekod dajejo prednost spontanemu izrazu otrok na račun likovnoizvedbene kakovosti, drugje pa gojijo študijsko delo pri izbiri grafičnih prvin in kompozicijskih menjav.

Razstava je na splošno dobra priložnost za proučevanje razvojnih stopenj od 4. do 8. razreda osnovne šole. Morda je pri tem obiskovalec nekoliko v zadregi, ker na mnogih delih manjkajo osnovni podatki in je zato kakšno podrobnejše spoznavanje in primerjanje zelo oteženo in pomankljivo. Žirija je podelila 76 zlatih, srebrnih in bronastih medalj in s tem opozorila na posebne dosežke. Tu in tam je včasih težko razbrati njena vrednostna merila, kajti izbrana so bila tudi dela povprečne šolske ravni.

BRANKO SOSIČ

ŠOLSKI KRIŽNI ČASI

Učenec postaja žrtev šolskih pomanjkljivosti

Ob stavkovnih zahtevah šolnikov se je tudi **klub staršev za boljšo šolo** (deluje pri Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše, Gotska 18, Ljubljana) pridružil zahtevam pedagoških delavcev za enoten nacionalni program šolstva na vseh ravneh ter za zagotovitev ustreznega dela narodnega dohodka. Zavzema se za takšne pogoje šolstva, v katerih bodo učitelji imeli možnosti za uresničevanje svojih zamisli in za razvijanje iniciativ. V svojem pismu klub staršev med drugim meni, da bi se morali v odločitve o usmerjanju in delovanju šolstva bolj enakopravno vključevati tudi starši.

Poudarjajo, da učenec postaja žrtev pomanjkljivosti v obstoječem šolskem sistemu. Spričo tega med drugim zahtevajo, da se skrčijo učni načrti v osemletki in srednjem šolstvu za najmanj 30 odstotkov. V šolstvu naj se poveča strokovnost; odpravi naj se neznosna praksa memoriranja neštetih nepotrebnih podatkov, namesto tega naj se spodbuja ustvarjalno mišljenje, uvajanje v samostojno delo in uporaba virov informacij. Učni programi naj se prilagodijo razvojni stopnji mišljenja otrok in mladostnikov, uvajajo naj se modeli iz naprednega šolstva, ki so se v praksi obnesli. V nižjih razredih osnovne šole naj se namesto številčnega uvede opisno ocenjevanje.

Zahtevajo interdisciplinarno oceno učbenikov, ki niso prilagojeni stopnji otrokovega in mladostnikovega mišljenja. Zavzemajo se za razvijanje otrokove osebnosti, ki naj se uveljavlja z uvajanjem enakopravnejše komunikacije v šoli med učitelji in učenci, med učitelji in starši, izobraževalni proces naj se gradi na motivacijskih dejavnikih. Bolj naj se upoštevajo otrokove in mladostnikove pravice do samospoštovanja in dostojanstva.

Popravi naj se že izhodiščna osnova

Stavkovni odbor za vzgojo, izobraževanje in znanost mesta Ljubljane pri mestnem odboru sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti je v svojem poročilu in skupnih stavkovnih zahtevah med drugim zapisal ugotovitev, da pri za zdaj povečanih izplačilih šolam še ne gre za popravke izhodiščne osnove vzgoje in izobraževanja, marveč za denar, ki vzgoji, izobraževanju in znanosti pripada po obstoječem družbenem dogovoru in metodologiji, ki ima napačno startno osnovo. Od skupščine izobraževalne skupnosti Slovenije stavkovni odbor pričakuje predlog za povišanje deleža nacionalnega dohodka vsaj na 5 odstotkov, od Skupščine SR Slovenije pa potrditev tega deleža. Pridružujejo se razmišljanjem delavcev v materialni proizvodnji, naj se delež nacionalnega proizvoda, namenjen družbenim dejavnostim, racionalneje razporeja (preveč sisov itd.). V ustavo SRS naj se vnese ekonomska samostojnost družbenih dejavnosti pri uveljavljanju ekonomske cene svojih storitev. Od pristojnih komitejev, sisov in strokovnih organov stavkovni odbor pričakuje do 20. avgusta analizo uresničevanja vzgojno-izobraževalne politike ter kratkoročni in dolgoročni načrt za reševanje problemov, vključno z imenskimi zadolžitvami. Če se pristojni organi zahtevam ne bodo odzvali, bo stavkovni odbor začel pripravljati akcije za enotedensko šolsko stavko v septembru. Postavljajo 16 splošnih zahtev, 10 dodatnih zahtev delavcev v vrtcih, 10 zahtev delavcev v osnovnih in glasbenih šolah, 15 zahtev učiteljev srednjih šol in vzgojiteljev dijaških domov, zahteve Študentskega centra v Ljubljani in zahteve delavcev univerze. Te zahteve, ki jih je skupaj za 7 tipkanih strani, bomo povzeli posebej.

kih
za bistre glave

ADRIA
ADRIA AIRWAYS
LJUBLJANA–PARIZ
od 3. julija naprej vsak
PONEDELJEK IN SREDO

Počitniško varstvo za živali, ki ne bodo šle na dopust

Nekaj živali bo v Ljubljani lahko sprejel živalski vrt biološkega krožka na naravoslovni šoli – Pse bo treba odpeljati v hotel

LJUBLJANA, 10. julija – Dopustnikom, ki ne vedo, kam bi dali v varstvo domačo žival, ponuja roko Srednja šola za elektroniko in naravoslovje v Šentvidu (Prušnikova 98). Šola ima namreč svoj mali živalski vrt v okviru biološkega krožka, ki deluje tudi med počitnicami. Tu bodo poslej poskrbeli tudi za živali, ki jih bodo lahko lastniki oddali vsak dan med 10. in 12. uro, informacije pa dobili od 9. do 10. ure po telefonu (061) 50-480.

Varovali ne bodo psov in mačk, pač pa vse druge male živali, kot so ptiči, hrčki, budre (morski prašički), želve, ribe, dvoživke: žabe, pupke, močerade, vodne želve pa tudi kuščarje, kače in podobno. Na šoli imajo tudi svoje kletke, terarije in akvarije, lastniki pa lahko oddajo živali tudi v njihovih bivališčih. Cena varovanja ni visoka, odvisna pa je od števila dni in vrste živali pa tudi od posebne hrane, ki je za nekatere od živali potrebna. Skrb za živali in njihovo varstvo sta strokovna, sporočajo s te srednje šole.

Tudi lastniki psov s svojimi kosmatinci ne bodo imeli posebnih težav. Od treh hotelov za pse v Ljubljani in okolici sicer eden sprejema samo svoje stalne stranke, zato pa se lahko obrnejo še na pasji hotel Janka Brodarja na Kidričevi 13 v Škofji Loki (telefon je (064) 631-220), ki posluje do konca avgusta, vendar pa ima do 15. avgusta že vse zasedeno, ali pa na hotel Janeza Potočnika na Vačah 86 pri Litiji (telefon (061) 876-115), kjer je za zdaj še nekaj prostora. Hotel je odprt skozi celo leto, sprejema pa domače živali vseh vrst – tudi mačke, morske prašičke, ptičke in druge.

V oba hotela morajo lastniki prinesti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živali in potrdilo o cepljenju. Cena oskrbovalnega dne za pse je 30.000 do 40.000 dinarjev.

A.I., M. N.

Zamuda pri pripravi selitve kafilerije

Zazidalnega načrta za novo soboško kafilerijo najbrž do konca leta ne bodo sprejeli

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Že konec lanskega leta so se v soboški občini odločili, da bodo za kafilerijo Pomurkine Mesne industrije poiskali novo, primernejšo lokacijo. Sedaj je namreč ta kafilerija na robu najgosteje naseljenega dela Murske Sobote, na Lendavski ulici, in pritožbe stanovalcev zaradi občasnega neznosnega smradu se kar vrstijo. Toda občinski izvršni svet, ki od takrat spremlja priprave na selitev kafilerije ven iz naselja (najverjetneje bo nova lokacija nekje severno od nove Mesne industrije v bližini Noršinske ceste), je na svoji zadnji seji ugotovil, da s pripravljanjem potrebne dokumentacije zamujajo. Tako zazidalnega načrta za novo kafilerijo do konca letošnjega leta, kot je bilo predvideno, verjetno ne bo mogoče sprejeti, ker je treba najprej izvesti vse skupščinske postopke za sprejetje lokacijskega načrta, to pa pred jesenjo ne bo možno. Tudi idejnega projekta za novo kafilerijo, ki ga mora priskrbeti ABC Pomurka, še ni.

J. P.

Melioracije na Goričkem so opravljene površno

Tako so ugotavljali udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora v Šalovcih – Pomanjkljivi in nevzdrževani sistemi

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Na mladinskem raziskovalnem taboru v Šalovcih so ugotavljali stanje, učinkovitost in vzdrževanost dveh melioracijskih sistemov, starejšega Hodoš-Krplivnik in lani zgrajenega Peskovci-Šalovci ob Peskovskem potoku na Goričkem. Pobudo za takšen tabor je dal soboški občinski izvršni svet, da bi našel odgovore na številna vprašanja glede nedoslednosti pri melioriranju, pri izvedbi pa je največ prispeval živinorejsko-veterinarski zavod Murska Sobota oziroma Zita Flisar-Novak, ki je tabor strokovno vodila.

Vse ugotovitve raziskovalnega dela dvanajstih učencev in študentov srednje kmetijske šole v Rakičanu, Višje agronomske šole v Mariboru in Biotehniške fakultete v Ljubljani še niso znane, ker bodo morali počakati še na rezultate laboratorijskih raziskav vzorcev prsti. Ugotovitve o obeh melioracijskih sistemih pa niso bile spodbudne. Osem let star sistem Hodoš-Krplivnik so zgradili dosledno in v skladu s projekti, vendar ga pozneje nihče več ni vzdrževal. Zato so drenažne cevi zamašene, odtočni jarki zaraščeni in skupaj z izlivki zamuljeni. Nov sistem Peskovci-Šalovci, ki so ga končali lansko leto, pa ima številne pomanjkljivosti in ne omogoča normalnega odtekanja odvečne vode.

Že te prve ugotovitve kažejo, da pripombe naravovarstvenikov in drugih, ki nasprotujejo melioracijam, kakršne pač imamo, niso iz trte izvite. Veliko nepovratnega, »sistemskega« denarja so v zadnjih desetih letih vložili v sisteme, ki so pogosto le slabo opravljene delne melioracije – v glavnem le hidromelioracije – in za katere pozneje nihče več ne skrbi.

JOŽE POJBIČ

Ljubljanski domovi za ostarele so zasedeni

Tudi med počitnicami večina starejših ljudi ostane v domovih – Rekreacija za zunanje

LJUBLJANA, 10. julija – V Ljubljanskih domovih za ostarele so v poletnem, počitniškem času pripravili prostor za tiste ljudi, ki so prebetežni, da bi sami poskrbeli zase, njihove družine pa odhajajo na dopust.

Število prostih mest je sicer res majhno, saj so zmogljivosti domov 95-odstotno zapolnjene. Otroci svojih staršev iz domov med počitnicami v glavnem ne vzamejo k sebi, kjer pa to vendar store, starostniki ne odidejo za več kot teden ali dva, kar pa je vsekakor prekratek čas za oddajo ležišča. Kot pravi Vili Dolenc, socialni delavec v domu Trnovo, ima oddajanje ležišč tudi ekonomski pomen, saj se dom v večini financira sam. Sicer pa so v domovih v teh poletnih dneh organizirane vse tiste dejavnosti, ki potekajo skozi vse leto. Starostniki zunaj doma se lahko udeležujejo rekreacije in hodijo na kosilo v menzo, vendar za rekreacijo ni posebnega zanimanja.

M. I.

Letošnje Pivo–cvetje je srebrno

Prireditev v Laškem bo kar se da privlačna, dodali ji bodo nekaj prazničnega blišča

LAŠKO, 10. julija – Ena najboljših turističnih prireditev na širšem celjskem območju Pivo–cvetje v Laškem slavi letos 25-letnico. Zato so Laščani tradicionalnemu programu dodali še nekaj srebrnega prazničnega blišča in tako se letošnje Pivo–cvetje napoveduje v še privlačnejši podobi kot sicer.

Prireditev se bo začela v soboto, 15. julija, ko bodo ob 19.30 na osrednji prireditveni prostor na Aškerčevem trgu doskočili padalci in ko bodo prižgali slavnostko baklo. Miša Molk bo nato obiskovalce vodila v Modri cirkus lepote, kakor so poimenovali zabavno glasbeno prireditev, v kateri bodo nastopili londonska plesna skupina Dyems, ansambel Monte Carlo in pevka Gertruda Munitić.

V nedeljo bo ob 14. uri na Aškerčevem trgu velika tombola Združenja šoferjev in avtomehanikov, ob 18. uri pa na terasi zdravilišča koncert ansambla Nočna izmena. Za ljubitelje resne glasbe bosta ob 20. uri v laški župnijski cerkvi koncertirala Anton Grčar – trobenta in organist Hubert Bergant, medtem ko bodo poslušalci, ki se ogrevajo za narodno glasbo, prišli na svoj račun v sredo, ko bodo nastopili akademska folklorna skupina France Marolt ter Alpski kvintet z Ivanko Kraševec, Otom Pestnerjem ter Borisom Kopitarjem. Tudi letos ne bodo izpustili tradicionalne prireditve Moda–pivo–cvetje, ki jo skupaj z Laščani pripravljajo celjski trgovci, in običajnih razstav – od cvetlične do gobarske in kulinarične, ki jih bodo odprli v petek. Ta večer bodo v Laškem gostovali še plesalci plesne skupine Paradoks in ansambel Don Juan, vrhunec letošnje prireditve pa predstavlja sobotni program, ki se bo začel z večerno kanonado, nadaljeval s prazničnim ognjemetom in zaključil z jubilejnim rajanjem do zore z Novimi fosili. V nedeljo, 23. julija, bo prireditveni ritem že nekoliko bolj umirjen – dopoldne bo v Laškem ohcet po stari kmečki navadi, ob 17. uri 25. parada Pivo–cvetje, zvečer pa še promenadni koncert godb na pihala na Aškerčevem trgu. Ves teden bo v Laškem odprtih dvajset zabavišč. Gostinci obljubljajo dobro ponudbo jedil in pijače, pivovarji pa pivo.

IVICA BURNIK

PO SLOVENIJI

Studio D je dobil turistični nagelj

NOVO MESTO, 10. julija – Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja. (M. P.)

Mladi raziskujejo etnološke značilnosti

STARI TRG OB KOLPI, 10. julija – Trideset mladih raziskovalcev raziskuje etnološke posebnosti in značilnosti Starega trga, okoliških naselij in Poljanske doline. Mladi raziskovalci raziskujejo v sklopu letošnjega desetega, jubilejnega mladinskega raziskovalnega tabora, ki ga je pripravila zveza organizacij za tehniško kulturo – gibanje znanost mladini. Mladi bodo raziskovali do 13. julija. (M. D.)

Razstavo bodo zaprli in obnovili prostore

BLED, 10. julija – Muzejski svet Narodnega muzeja Ljubljana se je odločil, da bo svojo razstavo na blejskem gradu začasno umaknil, da bi omogočil čimprejšnjo obnovo prostorov. Odločitev pred začetkom glavne turistične sezone in pred septembrskim svetovnim veslaškim prvenstvom na Bledu gotovo ne bo ostala brez odmevov, vendar je treba povedati, da je Narodni muzej upravljalca gradu, Hotelsko turistično podjetje Bled, že dalj časa opozarjal, da je treba prostore prenoviti, razstavo pa izpopolniti, vendar se na ta opozorila ni nihče odzval. (V. F.)

Oživili bi radi kmečke običaje

JUGORJE NA GORJANCIH, 10. julija – Vaščani Jugorja na Gorjancih so konec tedna pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja. (M. D.)

Začela se je slikarska kolonija na Izlakah

IZLAKE, 10. julija – Na Izlakah se je začela 26. desetdnevna slikarska kolonija Izlake–Zagorje. Letos sodelujejo na njej slikarji: Tomasz Awdziejczyk iz Varšave (Poljska), Dagmar Hirsch-Post iz Rosbacha (ZRN), Henk Mual iz Groningena (Nizozemska), Angel Gavrovski iz Skopja, Gigo de Brea iz Nove Gorice, Alojz Konec iz Sevnice in Ljubljančani Dušan Fišer, Eva Heiner, Janez Kardelj, Mišo Knez in Štef Marflak.

Običajnemu programu je prireditelj, svet kolonije, letos dodal obisk gradov, ki so povezani z družino Valvasor (Medija, Gamberk, Bogenšperk, Črni Potok). Na Bogenšperku se bodo slikarji, ki bodo sicer stanovali in delali v hotelu Medijske toplice, srečali tudi s člani litijskega odbora za proslavljanje 300-letnice Slave vojvodine Kranjske. (M. P.)

Čebeljih družin je čedalje manj

LITIJA, 10. julija – Čebelarsko društvo Litija opaža, da število čebeljih družin v zadnjih letih upada. Vzrok je močno onesnaženo okolje in različne bolezni ter zajedalci, ki napadajo čebele in zarod. Zato na leto propade okoli 40 odstotkov čebeljih družin. K temu pripomore tudi neosveščenost nekaterih čebelarjev, ki ne upoštevajo dovolj strokovnih nasvetov, kako se obraniti pred boleznimi. Sicer pa čebelarsko društvo Litija šteje 150 članov, ki čebelarijo s 1600 čebeljimi družinami. (J. B.)

V Žireh odprli blagovnico

ŽIRI, 10. julija – V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Temeljne banke gorenjske. Blagovnico, na katero so Žirovci čakali celo desetletje, je v letu dni zgradil novomeški Pionir. (L. S.)

Obnova križišča na Dolenjski cesti

LJUBLJANA, 10. julija – Te dni so začeli obnavljati in razširjati križišče Orlove ulice z Dolenjsko cesto pod Streliščem. Na ljubljanski skupnosti za ceste so povedali, da so se za razširitev odločili, ker je bilo na tem križišču že več nesreč, predvsem med pešci. Poleg tega je križišče zelo prometno, ker Orlova ulica povezuje Dolenjsko cesto z Ižansko. Dela bodo potekala v več etapah ob delni zapori ceste, končana pa bodo predvidoma v štirih mesecih. (J. B.)

Počitniški dom rudarjev je znova odprt

TRBOVLJE, 10. julija – Počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu znova odprli. V tem času so ga deloma obnovili in pogodbeno oddali v dvajsetletni najem Janezu Grmeku iz Domžal. Delavci kombinata REK EK in njihove družine bodo tudi v prihodnje prebile letni dopust v tem domu. V domu bo tudi štampiljka Zasavske planinske poti. (T. L.)

V Grižah je igralo kar 120 citrarjev

GRIŽE, 10. julija – Polno letno gledališče obiskovalcev je v nedeljo popoldne navdušeno pozdravljalo nastopajoče, ki so se zbrali na četrtem srečanju slovenskih citrarjev. Od osemdeset citrarjev, kolikor jih je prišlo na prvo srečanje v Griže, se je število nastopajočih včeraj povečalo že na sto dvajset, med njimi pa je bilo največ mladih godbenikov. Kot so ugotavljali organizatorji griškega srečanja, je razveseljivo predvsem to, da si citre zopet utirajo pot v glasbene šole in da je v sklepnem delu priprava učbenika, namenjenega predvsem mladim, nadobudnim citrarjem. (D. S.)

Začela se je MDA Ulaka 89

CERKNICA, 10. julija – Danes se je v cerkniški občini začela mladinska delovna akcija Ulaka 89, na kateri bo do 28. julija sodelovalo okoli 40 brigadirjev, med njimi večina iz Loške doline. Mladi iz cerkniške občine bodo večji del akcije opravili na trasi smučišča Ulaka v Starem trgu pri Ložu, akcijo pa bo sofinanciral smučarski klub loške Kovinoplastike. Mladi nameravajo izvesti akcijo tudi pri gradu Snežnik, kjer bodo očistili tamkajšnji bazen, ki je že nekaj let prava mlakuža. Prva dva tedna se bodo udeleženci mladinske delovne akcije vsak dan vračali domov, zadnji teden pa bodo preživeli pod šotori. (M. T.)

O ukrepu družbenega varstva v tozdu Transom

MARIBOR, 5. julija – S preoblikovanjem DO Tovarna kovinske opreme Primat v Tovarno kovinske opreme Primat so prenehale zakonske možnosti izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva v tozdu Transom in se zato uresničevanje začasno omejenih samoupravnih pravic v tozdu Transom prenese na začasni kolegijski poslovodni organ podjetja. Tako so sklenili na izvršnem svetu SO Maribor Tabor in pri tem upoštevali mnenje družbene pravobranilke samoupravljanja Jože Nikolič, ki je povedala, da je tozd Transom s preoblikovanjem delovne organizacije Primat v podjetje izgubil status pravne osebe. Joža Nikolič pa je dejala, da se morajo izvajalci začasnih ukrepov pripraviti na delovanje Primata po izteku začasnih ukrepov tako, da bodo pravočasno razpisana dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in direktorja ter da bodo čimprej izvoljeni samoupravni organi v skladu s statutom podjetja.

M. K.

stop

Otrokom odvzemajo temeljne pravice do čistega okolja

TRBOVLJE, 10. julija – »V naši občini je tudi otrokom kršena osnovna pravica – pravica do zdravega okolja. Brez tega osnovnega pogoja za zdravo življenje naš mladostnik nima prihodnosti. Zato zahtevamo od odgovornih ljudi v skupščini občine in njenem izvršnem svetu, da z odločnejšimi ukrepi takoj zagotovijo tisto, kar vsakdo potrebuje za osnovno preživetje – človeka vredno okolje. Vse občane, predvsem starše, opozarjamo, da z dvojno moralo, ki je v naši občini še kako navzoča, kopljejo grob lastnim otrokom,« so med drugim zapisali v odprtem pismu javnosti udeleženci pogovora o pravicah otrok v Trbovljah.

Letos bo OZN sprejela konvencijo o pravicah otroka. Udeleženci pozivajo, naj se ji priključimo. Med drugim so zapisali: »Ne potrebujemo več zaščitniškega odnosa pri varovanju pravic otroka, temveč mora država pri varovanju pravic aktivno jamčiti uresničevanje in zagotavljanje ustreznega položaja otrok v naši družbi.« Med ugotovitve so zapisali tudi to, da z ogorčenjem sprejemajo odgovor Cementarne Trbovlje glede kurjenja odpadnih surovin, ki so ga objavili v občinskem delegatskem poročevalcu, saj je odraz dvojne morale zaposlenih. Družina kot osnovna celica, kjer živi otrok, danes zaradi številnih problemov otroku ne nudi več mirnega zavetja. Kulturni odnos do soljudi je prav tako pastorek, mnoge moralne norme so porušene.

V tednu otroka naj bi vsa igrišča obnovili, z boljšo vzgojo pa dosegli, da jih ne bi več tako uničevali. Ob koncu odprtega pisma pa so še zapisali: »Za delo z otrokom ni dovolj le zagnan aktivist, delu predan vzgojitelj ali učitelj. Potreben je denar, potreben je ustrezen odnos celotne družbe. V današnjih razmerah ni več denarja niti za osnovno delo z otrokom. Pa čeprav so obremenitve gospodarstva vse večje. Zakaj?«

MARKO PLANINC

KiH
za bistre glave

V trgovini Papirografike oddelek za slikarje

LJUBLJANA, 10. julija – Pred nedavnim so na Poljanskem nasipu 32 odprli trgovino, ki jo je mesto, kot je Ljubljana, že dolgo potrebovalo. Gre za trgovino Papirografika z oddelkom Vidma-Krškega, lično urejeno in bogato založeno.

Papirografika je prevzela oddelek za grafično industrijo, založen z vsem mogočim materialom, ki ga uporabljajo tudi zasebni tiskarji ali umetniki. Tu so fotokopirni papirji, navadni ali v barvah, kartoni, lakirani ali brezlesni, vse za sitotisk, rakli, mreže in podobno, pravijo pa, da je vse precej cenejše kot v tujini.

Oddelek s slikarskimi potrebščinami, ki ga »vodi« Videm Krško, je še mlajši od Papirografike. Ni še povsem zaživel, ker mnogi še ne vedo zanj. Tu je seveda prav tako mogoče kupiti vse mogoče papirje, platna in domače in italijanske barve. Menijo, da bodo zalogo oziroma ponudbo še razširili. V zalogi pa imajo čopiče po dokaj ugodnih cenah, prav tako dleta za lino- in lesorez, pa tudi že napeta, s podlago premazana platna. V trgovini dela prijazno, simpatično osebje vsak dan od 7. do 16. ure, marsikaj pa je na policah uporabnega za ureditev stanovanja.

M. S.

Pred sedmimi leti so plačali, telefonov pa še vedno nimajo

Krajani Bizeljskega in Pišec so siti obljub novomeškega ptt podjetja – Svoje obveznosti so izpolnili, a zdaj to ni več dovolj

BIZELJSKO, 10. julija – Ko so minuli petek predstavniki PTT podjetja Novo mesto blizu 200 ljudem iz Bizeljskega in Pišec povedali, da do telefonskih priključkov ne bodo prišli prej kot v letu dni, če ne primaknejo še kaj denarja, je večina zapustila dvorano zadružnega doma. Zato protestni zbor ni dal pravih zaključkov, nezadovoljstvo ljudi pa se je še povečalo.

Že pred sedmimi leti je namreč tudi 306 prebivalcev iz obeh KS poravnalo svoje obveznosti. Plačali so prispevke, sami napeljali 120 kilometrov omrežja, postavili drogove ter zaman čakali, da bo svoje storilo še PTT podjetje. Krajani tudi tokrat niso izvedeli, kje je njihov denar in čemu so novo 574-številčno ATC odpeljali v Krško. Ljudje so ogorčeni, ker so v prenekateri drugi KS dobili telefone že nekaj mesecev po tistem, ko so plačali prispevek.

»S PTT podjetjem ne bi hotel več sodelovati. Dovolj imam njihovih praznih obljub. Nikogar nismo vlekli za nos tako dolgo kot naše nerazvite kraje,« se je zaklinjal **Rok Kržan,** predsednik odbora za telefonsko omrežje, pritegnili pa so mu **Jože Mihelin, Ivan Malus, Janez Istenič, Ivan Lesinšek, Jožica Kuhar, Milko Podgoršek** in drugi. Utišati jih ni mogel niti brežiški župan **Stane Zlobko.** Krajani se namreč ne morejo načuditi »strokovnosti« PTT delavcev, ki so šele zdaj začeli trditi, da potrebujejo za dokončno vključitev telefonskega omrežja na Bizeljskem in v Pišecah povečano ATC Brežice in nov medkrajevni kabel. Spraševali so se tudi o poslovni morali in vrednosti samoupravnega sporazuma, podpisanega pred sedmimi leti med dvema KS in PTT podjetjem.

VLADO PODGORŠEK

AUTO magazin
ZA VSE HITROSTI

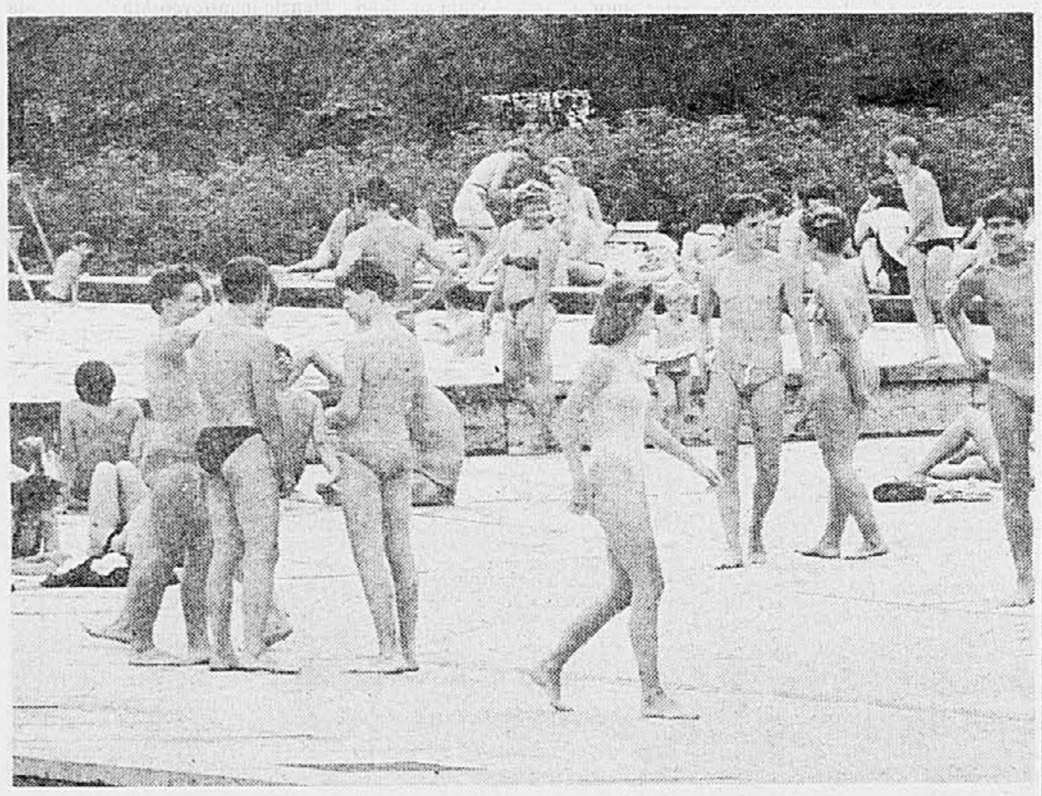

Rekordno število kopalcev na kopališču

MARIBOR, 10. julija – Toplo sončno vreme je po nekaj tednih minuli konec tedna privabilo na kopališča rekordno število kopalcev. Na kopališču Mariborski otok je bilo v soboto 1700, v nedeljo pa kar 2600 kopalcev. (Besedilo in slika: Bogo Čerin)

V Ljubljani je skromna izbira gumijastih čolnov

LJUBLJANA, 10. julija – V teh vročih poletnih dneh se veliko ljudi v prostem času ukvarja z vodnimi športi in dejavnostmi v vodi in ob njej. Sem bi lahko šteli tudi vožnjo z najrazličnejšimi čolni, predvsem s čolni iz gume. V Ljubljani je moč kupiti čolne iz proizvodnega programa zagrebške tovarne RIS v skoraj vseh prodajalnah s športno opremo (Slovenija-šport, Nama), cene pa se gibljejo med devetimi in nekaj več kot štiridesetimi milijoni dinarjev. Generalni zastopnik RIS za Slovenijo in Istro je Matjaž Urbanija, ki je povedal, da servisne storitve opravlja njihov pooblaščeni serviser Boris Strel, ki ima poslovalnici v Škofji Loki in Ljubljani. Čolnov tovarne Sport iz Beograda v Ljubljani skoraj nimajo, ravno tako nimajo Tomosovih zunajkrmnih motorjev, jih pa pričakujejo. Servisi za le-te pa so v Avtomerkurju na Samovi 14, pri Marku Živcu na Cilenškovi 13 in pri Janezu Jurci na Rolovićevi 13. Vsi trije so Tomosovi pooblaščeni serviserji.

A. K.

Ta blok je ograjen že tri leta

LJUBLJANA, 10. julija – Taka je podoba stanovanjske stolpnice na Kidričevi ulici 15 v Ljubljani že več kot tri leta. Ob vhodu v hišo so postavljeni odri, okrog hiše so ograje, ki so se podrle tudi že na parkirane avtomobile, skratka, ob tem, da motijo stanovalce, delajo tudi škodo. Zakaj je tako? Leta 1986 je Stanovanjsko podjetje Ljubljana naročilo sanacijo pročelja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, ki pa je zahtevala študijo o protipotresni varnosti za stolpnice, ki so bile zgrajene pred letom 1963. Študijo naj bi izdelal Zavod za raziskavo materiala, ker pa rezultati še niso znani, se dela sploh še niso začela. Predstavniki hišnega sveta so se sicer že obrnili na Stanovanjsko podjetje, vendar brez uspeha, zato so se odločili, da bodo vložili tožbo, če se zadeva ne bo uredila, kolikor hitro je mogoče. Kaj bi se zgodilo, če bi Ljubljano prizadel malce močnejši potres, pa lahko le ugibamo. (A. K., foto: Zoran Vogrinčič)

PISMA BRALCEV

Hvala lepa za takšnega ministra!

V sredo, 21. junija, sem gledal oddajo »V žarišču«, ki jo je vodila novinarka Jasna Tepina. Dotaknil se bom samo drugega dela oddaje, ki je govorila o šolstvu. Sogovornika sta bila predsednica Kluba staršev Marija Strojin in predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje dr. Ludvik Horvat. Tako šolstvu kot drugim stvarem je mogoče peti hvalnice ali pa vse skupaj poteptati v prah. Ob šolstvu je bila očitno prikladnejša druga rešitev. Kaj takega je še posebej lahko, če ti dejstva ne pomenijo kaj prida, če gradiš sodbe na občutkih in pri tem posplošuješ, če dobro zavržeš oz. dobrega sploh ne vidiš. Nedavno tega se je predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan odločno zavzel za argumentirane razprave, za vrednost argumentov, proti govorjenju in pisanju, ki ni podprto z dejstvi. Mislim, da njegove besede niso veljale samo našemu komuniciranju navzven, marveč vsemu našemu ravnanju. Omenjeni pogovor na TV je bil v pravi zasmeh navedenemu načelu. Trdno sem prepričan, da javnosti ne bi smeli – v tem primeru o šolstvu – prek tako vplivnega medija zavajati s polresnicami, s posplošitvami, ki so povsem krivične in ne temeljijo na argumentih. Tako kot o vsem drugem naj bi bila javnost tudi o šolstvu seznanjena ob upoštevanju objektivne resničnosti, ki ima seveda senčne in sončne strani. Če javno govorimo o šolstvu, bi človek pričakoval, da ne govorimo apriorno, posplošeno, samo negativno, zakaj razumno in pošteno je videti tudi dobro, pozitivno, koristno, napredno.

Govorilo se je o šoli – v prvi vrsti o osnovni, manj o srednji – in sicer brez omejitev, iz česar je bilo mogoče sklepati, da trditve veljajo za šolo – recimo osnovno – v celoti, brezizjemno. Tovarišica predsednica je izrekla sodbo, da naša šola zaostaja za 20 let. Po vsem sodeč spada sem šola kot organizacija, šola s svojo vsebino in svojimi učno-vzgojnimi cilji in seveda tudi z učitelji. Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je vse zanič, da vse skupaj ni kaj prida vredno. Krivec je šola, učitelj, metode, vsebine ... Kot vemo, je šola izraz družbe, v kateri deluje, in če bi upoštevali vse okoliščine, bi smeli reči, da v ključnih dejavnostih nismo ravno v vrhu razvitega sveta. No, pa s tem nočem opravičevati slabosti v šolstvu. Bolj me moti pavšalnost, absolutnost, apriornost: tebi nič meni nič – 20 let za modernim (!) šolstvom. Kaj pa, če gre morda za 40 let ali pa samo za 10? Kje so argumenti? Če gre za tako natančno sodbo o zaostajanju, bi pričakovali, da bomo slišali tudi neizpodbitne izsledke raziskave, ki je s svojim instrumentarijem pripeljala do takih resnic (!). Toda nič, samo posploševanje in črna barva. Govorjenju, ki ne upošteva dejstev – takšnih in drugačnih – ponavadi pravimo natolcevanje. Natolcevanje pa je razdiralno, zavaja javno mnenje, ne kaže plemenitih nagnjenj.

Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je šola prava mučilnica, da so učitelji (vsi?!) brez posluha za mladino, da ji priskutijo védenje, znanje, učenje za vse življenje in da – o sancta simplicitas – v otroku iščejo neznanje (!), samo da bi ga prizadeli. Tako sem razumel, kar je bilo povedano na TV. Pri zadnji trditvi se mi je kar zvrtelo v glavi. Če pa je vse tako zanič, potem ne ostane drugega, kot da to gnilobo odstranimo, obstoječo šolo porušimo do tal in zgradimo novo. Kako to, da družba (njeni organi, strokovne in politične institucije) tega ni opazila oz. ne opazi? Kaj ni škoda denarja za tako šolo (zaostalo, ničevo, nehumano), kot jo je razkrila oddaja na TV? Oprostite, a moram si pomagati z ironijo. Res, kako malo je treba, da pred javnostjo izničiš dolgoletna prizadevanja, študij, človeško voljo, psihične in fizične napore in še marsikaj – v tem primeru učiteljev. Zamahneš in vse skupaj razglasiš za ničvredno.

Spoštovana predsednica, ne vem, v kolikšni meri poznate osnovno šolo, vendar pa bi si upal trditi, da nedvomno premalo, ker si sicer ne bi dovolili takega govorjenja na TV. Da o odgovornosti do javnosti sploh ne govorim. Ne mislite, da hočem zapeti pesmico, ki bi bila intonirana prav nasprotno od vaše. Nikakor, preveč dobro vem, kje so slabosti, da marsikaj ni na ravni družbenih zahtev oz. zahtev moderne družbe: da niti predmetniki in učni programi niti ljudje, ki to uresničujejo, niso idealni. In kje pa so? Toda – ali si šola ne zasluži, da govorimo argumentirano in da ne posplošujemo? Zakaj ne govorite takole: na tej in tej šoli sta slaba učitelja (X in Y) npr. slovenščine in tujega jezika, ta in ta predmet je odveč, otroke samo obremenjuje, na teh in teh šolah imamo primere krivičnega ocenjevanja, napačnega ravnanja z otroki, iz učnih programov naj bi izpustili takšne in drugačne vsebine itd. Ni mogoče vsega metati v en koš; res pa je, da je najenostavneje udrihati z gorjačo. Ali se sploh zavedate, koliko imamo na šolah dobrih, da ne rečem, odličnih učiteljev – učitelje, ki vso svojo moč, znanje in tudi zdravje namenjajo učencem? Zakaj ne bi javno povedali, da taki učitelji dosegajo lepe uspehe, da so učenci zadovoljni, da si pridobijo dovolj kvalitetnega znanja za uspešno nadaljevanje šolanja itd.?

In zdaj k naslovu. Moj šolski minister se je očitno z vsem tem govorjenjem strinjal, o nobeni sodbi, posploštivi ni imel pomislekov, neargumentiranost ga ni motila, celo malo olja na ogenj je prilil k tej spačeni podobi. Pričakoval sem, da bo povedal (kot strokovnjak), kje so slabosti in kaj bi morali takoj (ali v krajšem času) popraviti, in kaj je vendarle dobro, uspešno, moderno. Nič, videti je bilo, da se je sprijaznil z oceno, da je na čelu dejavnosti, ki zaostaja za 20 let. Ponavadi se ljudje, ki so odgovorni za neko področje, ustanovo, skupino ljudi itd., argumentirano zavzamejo za »napadenega« in na podlagi dobrega poznavanja zavrnejo natolcevanja, obenem pa pritrdijo dejstvom. Skratka, potrudijo se, da bi ljudje (v tem primeru gledalci oz. poslušalci) dobili čimbolj objektivno podobo o neki dejavnosti. Toda – tokrat nič! Zato ponavljam: najlepša hvala za takšnega ministra, ki dovoli, da se njegovo področje prikazuje popačeno in na podlagi nekih občutkov in delnih izkušenj.

Pa še tole: Nobena posebna modrost ni, da je otrokov učnovzgojni uspeh odvisen od otroka, staršev in šole. Če eden od teh treh dejavnikov odpove, je rezultat problematičen ali pa ga ni. Kaj pa če v mnogih primerih ni odpovedala šola, ampak ...? Ali ne bi bilo prav, če bi pri posameznem neuspehu razčlenili vse tri dejavnike in šele nato ugotovili, kje so korenine neuspeha? Pa ne zato, da bi pač našli krivca, marveč da bi poskušali vsaj delno popraviti neuspeh in se izkopati iz težav.

GREGOR KOCIJAN,
Pedagoška akademija v Ljubljani

Ugovor

Oglašam se glede članka, ki je bil v Delu objavljen 28. junija pod naslovom »Ljudje se ne bi razburjali, če bi jih sproti obveščali«, ker sem prizadet zaradi pisanja novinarja Ivana Praprotnika, ki je zapisal neresnico, ko je navedel, da se razpoloženje ljudi v Bistriškem jarku in na Muti le počasi vrača v običajni tir ... Znakov popuščanja namreč ni bilo in jih tudi ne bo, dokler problem ne bo pošteno urejen.

Zato mi ni vseeno, da se o meni javno piše neresnica. Borim se za lepši, zdrav in ekološko neoporečen jutri in trdno sem odločen to tudi nadaljevati. Zato je moj pristop h gibanju zelenih Slovenije – logičen.

IVAN LESJAK,
Bistriški jarek,
Muta ob Dravi

Po Slomškovi poti

Slovensko duhovniško društvo je 20. junija organiziralo svoj vsakoletni društveni izlet, to pot po sledeh Antona Martina Slomška. Letos praznujemo 130-obletnico njegovega prihoda v Maribor. Triinštirideset duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij je somaševalo v cerkvi v Ponikvi, kjer je bil škof Slomšek krščen. Somaševanje je vodil škof Grmič. V govoru je poudaril Slomškovo veselost, ki se razodeva tudi v njegovih pesmih. Govoril je o njegovi narodni zavesti, kar je motilo nekatere cerkvene kroge, od koder je prišel poseben opomin, ki pa Slomška ni odvrnil od njegovega prepričanja. Ljubezen do slovenskega jezika, danes tako aktualne teme, je pri Slomšku dobro znana.

Slomškova rojstna hiša na Slomu se zdi, da ni deležna zadostne pozornosti s strani mariborske škofije, tem bolj, ker smo v jubilejnem letu.

Društveni izlet smo zaključili v mariborski stolnici, kjer je Slomšek pokopan.

Stolnica se na veliko obnavlja in pripravlja na jubilejno slovesnost.

JOŽE ČAMPA
Loke pri Zagorju 5

Lipa sprave

Na kongresu Slovenske demokratične zveze 24. junija letos v Mariboru je bila sprejeta tudi pobuda, naj se Ljubljanski odbor SDZ zavzame, da bi na ljubljanskih Žalah vsajena lipa sprave še naprej ostala izraz pietete do žrtev stalinizma in drugih naših zmot. Ljubljanski odbor SDZ je na svojem sestanku 28. junija letos to pobudo v celoti podprl in je trdno prepričan, da bo med tistimi, ki so lipo vsadili, in upravo Žal, ki jih je 12. junija letos z dopisom pozvala, naj jo odstranijo, prišlo do ustreznega sporazuma. Obe dosedanji komemoraciji sta nedvoumno pokazali, da je ne samo ljubljanska, temveč tudi širša slovenska javnost ta prostor, na katerem je lipa vsajena, sprejela kot prostor sprave med mrtvimi in živimi in ji zagotovo ne bi bilo vseeno, ko bi bilo drevo spet odstranjeno. Zato apeliramo na vse pristojne forume našega mesta, da s strpnostjo in razumevanjem prispevajo, naj lipa sprave na tem prostoru ostane opomin tudi za prihodnje rodove.

BORUT TREKMAN
za ljubljanski odbor
Slovenske demokratične zveze

Čast zdravniškemu osebju

Dne 14. 3. 1989 sem pri 75 letih nenadoma zbolel za prekatno tahikardijo, to je z naglimi utripi srca (tudi čez 200 utripov na minuto). Prvo pomoč sem dobil v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Tahikardijo so mi ustavili z elektrokonverzijo, nato sem bil sprejet na intenzivni oddelek za bolezni srca in ožilja. Pod strokovnim vodstvom prof. dr. Petra Rakovca in drugih zdravnikov so si vsi zelo prizadevali, da bi mi s številnimi zdravili ukrotili ponavljajočo se tahikardijo. Tudi z najsodobnejšimi aparati za neposredno registracijo kardiogramov in z drugimi novejšimi optičnimi aparati so mi preiskovali funkcionalnost srca. Sprva je kazalo, da bo najbolj učinkovalo zdravilo novocamid, toda po treh tednih so se napadi začeli ponavljati. Nobeno od novih zdravil ni učinkovalo z zadovoljivim uspehom. Zaradi moje trdovratnosti mi je prof. dr. Rakovec svetoval kirurški poseg z vstavitvijo avtomatičnega srčnega defibrilatorja. To naj bi bil drugi primer v Jugoslaviji, drugod po svetu pa jih deluje že več kot 8000. Po sklepu konzilija s predstojnikom prof. dr. Aleksandrom Janežičem je ta poseg s svojo ekipo odlično opravil asist. dr. Aleš Brecelj. Kliniko sem zapustil 9. junija 1989. Zahvaljujem se za izredno prizadevanje vsemu zdravniškemu in pomožnemu osebju, ki so mi dajali vsestransko pomoč. Tudi zdaj mi po vsakem avtomatično sproženem elektrošoku pomagata prof. dr. Peter Rakovec in njegov sodelavec dr. Jaroslav Lajovic. Še enkrat hvala vsemu osebju Centra za bolezni srca in ožilja, Centru za intenzivno terapijo (CIT) in Centru za intenzivno medicino (CIM).

GABRIJEL SIMČIČ,
prof. v pok.,
Ljubljana

Našim srebro namesto brona

Na EP v Zagrebu Madžarka Eva Joo z MK puško 3×20 streljala na 12 tarč namesto na 10

ZAGREB, 10. julija – Jugoslavija ima po sinočnji odločitvi drugostopenjske žirije eno srebrno kolajno več in eno bronasto manj. Mladinke, ki so včeraj z MK puško 3×20 osvojile tretje mesto, so se zaradi napake madžarske vrste povzpele na drugo mesto, ekipa Madžarske pa je zaradi tega z drugega padla na tretje mesto.

Kaj se je pravzaprav zgodilo? Izkušena rekorderka pri članicah s 399 krogi od 400 možnih, je v drugi seriji svojega včerajšnjega nastopa streljala v 12 tarč namesto v 10. Drobna in majhna Eva Joo bi seveda morala sama opozoriti sodnike na to napako, za katero je pravzaprav kriv tudi proizvajalec tarč Edelmann iz ZRN, ker sta se zaradi napake pri tisku ponovili dve serijski številki tarč. Tako so jih v avtomat, ki obrača tarče, namestili dvanajst namesto deset. Sodniki so Evi ocenili prvih deset strelov, zadnja dva pa so zanemarili. Pravila seveda zahtevajo drugačen postopek. Od teh dvanajstih strelov bi sodniki morali črtati najboljša dva zadetka, Evo pa kaznovati še z dvema krogoma odbitka. Tega niso storili, zato se je vodstvo jugoslovbanske reprezentance pritožilo, pritožbi, za katero je bilo treba tvegati 50 švicarskih frankov, pa so ugodili šele na drugi stopnji. Kljub takemu razpletu pa je bilo med nekaterimi udeleženci prvenstva, tudi med novinarji, kar precej pomislekov, ali je vse to sploh bilo potrebno. Do spremembe prav na vrhu namreč ni moglo priti, kolajna pa je tako in tako že bila v žepu.

Dokončni vrstni red v tej discilini je zdaj naslednji: 1. SZ 1698, **2. Jugoslavija 1695**, 3. Madžarska 1694. Med posameznicami ni večjih premikov. Eva Joo, ki je bila sprva s 563 krogi enajsta, je zdaj s štirimi krogi manj na 19. mestu.

Zelo dobro se je odrezala Zdenka Ratek, sicer doma iz Koga pri Ormožu, ki pa že 18 let živi v mestu Castiglione ob Gardskem jezeru. V Zagreb je prišla naravnost iz Italije, domov pa se je vrnila že v nedeljo zvečer. Med članicami je za barve Jugoslavije (ima namreč dvojno državljanstvo) osvojila 11. mesto, lahko pa bi bila bistveno višje, če ne bi slabo začela. V prvih desetih strelih je namreč kar trikrat zgrešila in ta minus se ji je potem poznal do konca. »Njen rezultat bi bil odličen za ekipno tekmovanje, toda če nastopaš sam, je seveda vse bistveno drugače. Vsekakor pa bo to zanjo dobra izkušnja za nastop na SP septembra v Montecatiniju, kjer bo spet tekmovala za Jugoslavijo,« pravi Slavko Milič.

Sicer pa je bilo na EP po včerajšnjem burnem dnevu danes kar malo zatišja. Na sporedu je bila le ena disciplina: tekma mladincev na premične tarče (40 strelov). Zlato je odšlo v ČSSR, srebro in bron pa na Madžarsko. Nastopil je tudi 17-letni Aleksandar Blašković iz Osijeka, ki se je uvrstil na zadnje, 11. mesto.

Rezultati: premične tarče (40 strelov) – mladinci: 1. Januš (ČSSR) 392, 2. Havaj 390, 3. Tasi (oba Madž) 388, **11. Blašković (Jug) 353.**

Za mnoge je bil včeraj seveda osrednji dogodek razplet tekmovanja v trapu, ki se je zavleklo v pozne popoldanske ure. V soboto so namreč zaradi okvare na električnih napeljavah, zaradi česar so bili na strelišču skoraj štiri ure brez elektrike, opravili vsega dve seriji. Ta zaostanek so potem morali nadomestiti v nedeljo. Pri članih so Italijani, ki so velesila v tej disciplini (pri naših sosedih se s tem športom ukvarja kar nekaj milijonov strelcev, ki so razvrščeni v več kakovostnih kategorij), dosegli dvojno zmago med posamezniki, za nameček pa imajo tudi ekipno zlato. Novi prvak je Marco Venturini, lanski evropski prvak iz Istanbula Albano Pera pa je bil tokrat drugi. Jugoslovani Vučković, Medarić in Vadjić (vsi so doma iz Zagreba) so se med 18 ekipami uvrstili na 14. mesto, toda dodati je treba, da so bili zaostanki sila majhni. Samo s tremi golobi več bi Jugoslovani na 10. mestu dohiteli NDR, ki je imela v tem športu že tudi svetovne in evropske prvake. »Dosežek je bil na ravni tistega, kar pri nas vlagamo v to disciplino. Toda fantje so dobro opravili svoj nastop. Dosegli so celo več, kot sem sprva pričakoval, kajti povprečja 23 golobov v vsaki seriji ni prav lahko doseči. Poleg tega pa so se v Zagrebu zbrali prav vsi najboljši specialisti za trap na starem kontinentu,« je nastop Jugoslovanov na strelišču v Lužah ocenil zvezni selektor Slavko Milič iz Sežane. Po njegovem je 14. mesto pravzaprav imeniten uspeh, še zlasti, če seveda upoštevamo razmere, v kakršnih delajo naši strelci in njihovi tekmeci. »Tu sem bil za vse popolnoma sam,« je dejal Milič, »v drugih reprezentancah pa okrog vsakega posameznika skače cel štab ljudi. Realno torej ni mogoče seči više,« je dodal Milič.

● Danes so v Zagreb prispeli še preostali štirje udeleženci EP iz Slovenije: Rajmond Debevec, oba Franca Peternela in Helena Lavrinc. Lavrinčeva bo jutri nastopila s standardno MK pištolo pri mladinkah, Kranjčana pa jutri čaka tekma s hitrostrelno pištolo. V Zagrebu je že tudi Jasna Šekarić, ki bo z MK pištolo nastopila v sredo. Prihajajo pa tudi drugi strelci, ki se bodo pomerili v članskih kategorijah, kajti mladinci so v glavnem končali svoje nastope.

Kolajne

	Z	S	B	Sk
SZ	9	4	7	20
ČSSR	3	1	4	8
Španija	3	–	1	4
Jugoslavija	**2**	**4**	**2**	**8**
Italija	2	4	1	7
ZRN	2	1	1	4
Švedska	2	–	–	2
Portugalska	1	1	–	2
Avstrija	1	–	–	1
Madžarska	–	6	7	13
Francija	–	2	–	2
Norveška	–	1	–	1
Poljska	–	1	–	1
Finska	–	–	1	1
NDR	–	–	1	1

BRANKO SOBAN

Halo, Zagreb

Med nedeljskimi obiskovalci zagrebškega Vrapčaka je bilo opaziti tudi Janeza Vodičarja, tehničnega vodjo jugoslovanske biatlonske reprezentance. Toda v Zagreb je prišel povsem poslovno. Dogovorjen je bil namreč s predstavnikom tovarne Eley iz Birminghama, ki izdeluje najbolj kvalitetne naboje za MK orožje. Vodičar bi biatloncem rad zagotovil prav to najboljše strelivo. Predstavnik Eleya Roy Stevenson mu je podaril tisoč nabojev, kar je za naše razmere že kar dragoceno darilo, dogovorila pa sta se tudi za nakup. Toda strelivo morajo pred tem seveda testirali na mrazu -25 stopinj Celzija. To bodo storili v zahodnonemški tovarni Anschütz.

* * *

Organizatorjem zagrebškega EP je je nemalo zagodel Portugalec Luis Pereira, ki je zmagal med mladinci v trapu. Zagrebčani namreč niso imeli portugalske himne, toda nazadnje so jo le od nekje izbezali. Tudi zaradi tega je bilo v nedeljo pri podelitvi kolajn kar precej zamude...

Dušan Šinigoj sprejel Arturja Takača

LJUBLJANA, 10. julija – Med obiskom v Sloveniji, kjer se seznanja z načrti za zimsko olimpijsko kandidaturo treh obmejnih dežel, je Arturja Takača, svetnika predsednika Mednarodnega olimpijskega komiteja Juana Antonia Samarancha, sprejel tudi predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Dušan Šinigoj. Med razgovorom, ki so se ga še udeležili predsednica RK za mednarodno sodelovanje Cvetka Selšek, republiški sekretar za pravosodje in upravo ter predsednik Smučarske zveze Slovenije Janez Zajc in član predsedstva Mednarodne smučarske zveze in podpredsednik Smučarske zveze Jugoslavije Janez Kocijančič, so gosta seznanili z zasnovo kandidature. Artur Takač je kasneje v spremstvu obeh smučarskih delavcev obiskal Gorenjsko, Koroško in Trbiž ter na kraju samem spoznaval načrte in možnosti, ki jih imajo trije sosedje za izvedbo tako zahtevne prireditve. Na sliki: Artur Takač (levo) in Dušan Šinigoj med pogovorom. (Foto: Srdjan Živulović)

Kolajni iz Luzerna najboljše priporočilo za blejsko SP

Po sijajnem uspehu blejskih dvojcev na najzahtevnejši veslaški regati na svetu – Nemška demokratična republika ostaja prva velesila

LUZERN – »Koliko steklenic Slovinovega šampanjca naj pripravimo za proslavo po tekmovanju?« so spraševali člani organizacijskega komiteja za svetovno prvenstvo v veslanju Bled '89, ki so prišli snubit mednarodni novinarski zbor za prvenstvo pri nas, pri čemer so se seveda zavedali, da so najboljša reklama za prvenstvo na Bledu (od 2. do 10. septembra letos) tekmovalni uspehi naših reprezentantov. Na zastavljeno vprašanje je odgovoril jedrnato zvezni trener Stanko Slivnik: »Dve!«

Predsednik OK Bled ,89 Vlado Klemenčič se je optimistične napovedi zelo razveselil, napovedi, ki se je potem resda tudi uresničila, kar pravzaprav nihče ni prav verjel, saj je regata Rotsee pri Luzernu – letos s 1000 veslači in veslačicami iz 30 držav – največja na svetu. Tu je konkurenca, ki je močnejša kot na sistemskih prvenstvih na najvišji ravni. Iz posameznih držav – veslaških velesil sodeluje v istih skupinah tudi po več posadk. Tako je bil tudi letošnji Luzern filter za svetovno prvenstvo na Bledu, za naše pa tudi generalka možnosti posameznih čolnov. Optimistični obeti so se našemu zastopstvu, z več sporazumevanja in sodelovanja bi lahko v Švici sodelovali še z močnejšo ekipo, kakor pa je (z dvema blejskima dvojcema in enojcem VK Trešnjevke iz Zagreba), sicer uresničile, toda resnici na ljubo moramo zapisati, da so v našem taboru – spodbuda za naše je bila tudi, da je prišel na delovni obisk tudi naš kenzul iz Züricha Mirko Šnjegota – več pričakovali od dvojca brez krmarja z Bojanom Prešernom in Sadikom Mujkičem, dobitnikoma bronaste kolajne v Seulu, letos do Luzerna še brez poraza. Ne najtrdnejše zdravje (prehlad) pa je pustilo sledove: za zmagovitim čolnom NDR je naš dvojec zaostal za 8.28 sekunde, za drugouvrščenim angleškim tandemom pa 4.47 sekunde.

Bronasta kolajna na Rotseeju pa je seveda sijajen uspeh, ki bi ga bili lahko še kako veseli, če bi ga lahko ponovili tudi na Bledu, toda v našem taboru si le obetajo več.

»Dvojec s krmarjem – Milan Janša, Robert Krašovec in krmar Gorazd Slivnik – se je pred Luzernom in med njim, od tekme do tekme, stabiliziral, tudi psihično, kar je pripomoglo k njegovi stopnjevani zmožnosti,« je slutil pravo pravcato senzacijo trener Stanko Slivnik, senzacijo, ki je tudi najbolj spreten filmski režiser ne bi mogel žrežirati bolje: kot krimič, a samo za tiste, ki imajo jeklene živce. Tekmo, polno preobratov, ki jo je uradni napovedovalec s hripavim glasom označil za »noro«, gledalci pa njen razplet dočakali vsi na nogah, je odločil finiš brez primere. Kar pet dvojcev je bolj ali manj poravnanih jurišalo proti ciljni črti in ko so vitki čolni zdrseli čeznjo, se je 15.000 gledalcev nemo spraševalo kdo je pravzaprav zmagal? Neskončne sekunde, dolge kot ure, so morale preteči, dokler ni bilo slišati prek zvočnika: Jugoslavija prva, za stotinko sekunde pred čolnom iz NDR in štiri stotinke pred Italijo! Dolg in viharen aplavz, najmočnejši sploh, namenjen zmagovalcem, se je dolgo razlegal z obale jezera Rotsee, nam pa budil upe in želje (ta se žal ni povsem uresničila zagrebškemu skifisti Robertu Stakorju z 9. mestom), da bi bilo tako tudi čez slaba dva meseca tudi na svetovnem prvenstvu na Bledu. Šampanjec bi bil že nared... S kakšnimi priporočili prihajajo k nam tudi druga zastopstva z vseh koncev in krajev sveta, kažejo lestvice, ki smo jih pripravili po luzernski regati.

H. Ü.

Rojstvo svetovnega pokala?

● Na mednarodni regati v Luzernu so domačini (RVL) Mednarodni veslaški zvezi (FISA) predlagali tekmovanje za svetovni pokal, ki naj bi povečal zanimanje med gledalci in novinarji in s tem populariziral veslaški šport. To je – za ameriško – že druga pobuda za ustanovitev svetovnega pokala. Pobudniki bodo poskušali uskladiti obe različici skupaj z organizatorji mednarodnih regat. Rok je do začetka SP na Bledu, kar pomeni, da utegne biti Bled rojstni kraj veslaškega svetovnega pokala, morda že leta 1990.

Pregled osvojenih kolajn

Moški (absolutna konkurenca)			
NDR	4	2	1
ZRN	1	1	1
Jugoslavija	**1**	**–**	**1**
Poljska	1	–	–
Norveška	1	–	–
Italija	–	1	2
Nizozemska	–	1	1
Velika Britanija	–	1	1
Finska	–	1	–
ZDA	–	1	–
Švica	–	–	1
Ženske (asolutne konkurence)			
NDR	5	1	–
ZRN	1	2	–
SZ	–	1	2
Bolgarija	–	1	1
Madžarska	–	1	–
Švedska	–	–	1
ZDA	–	–	1
Velika Britanija	–	–	1
Lahki veslači			
Italija	1	1	–
Danska	1	–	1
Velika Britanija	1	–	1
Belgija	1	–	1
Avstrija	1	–	–
ZRN	–	3	3
Nizozemska	–	1	–
Lahke veslačice			
ZRN	1	1	1
Velika Britanija	1	–	1
Italija	1	–	–
Švica	–	1	–
ZDA	–	1	–
Nizozemska	–	–	1
Vse kategorije skupaj			
NDR	9	3	1
ZRN	3	7	5
Italija	2	2	2
Velika Britanija	2	1	4
Belgija	1	1	1
Jugoslavija	**1**	**–**	**1**
Danska	1	–	1
Poljska	1	–	–
Norveška	1	–	–
Avstrija	1	–	–
Nizozemska	–	2	2
ZDA	–	2	1
SZ	–	1	2
Švica	–	1	1
Madžarska	–	1	–
Finska	–	1	–
Švedska	–	–	1

NOGOMET

Zmaga Brazilije

RECIFE – V zadnjem kolu predtekmovanja za južnoameriško prvenstvo v skupini B je Brazilija premagala Paragvaj z 2:0 (0:0). V drugi tekmi sta Kolumbija in Peru igrala 1:1 (1:1). Vrstni red: Paragvaj in Brazilija 6, Kolumbija 4, Peru 3, Venezuela 1.

Prijateljski nogomet

Vasco da Gama : C. zvezda 3:0 (1:0)
Partizan : Honved 2:1 (0:0)
Lausanne : Velež 1:1 (0:1)
Locarno : Sarajevo 0:4 (0:1)
Dijon : Rijeka 2:2 (1:1)
Hajduk : Botafogo 3:1 (1:0)
Željezničar : Sloboda 3:2 (1:2)
Bordeaux : Vojvodina 4:2 (0:1)

ŠPORTNA NAPOVED

Trije dobitki

LJUBLJANA – V 28. kolu male športne napovedi so samo trije dobitki, vredni pa so po 6,028.800 dinarjev.

Zmaga Janeza Tomšiča v Gradcu

GRADEC – Na 4. mednarodnem triatlonu WISA sport (2 km plavanja, 80 km kolesarjenja, 20 km teka), ki šteje za avstrijsko-štajersko prvenstvo, je prepričljivo slavil zmago Ljubljančan Janez Tomšič pred Avstrijcema Klausom Weinhendlom in Heidingerjem. Rezultati: 1. Janez Tomšič (RS GERROS) 3:42,20, 2. K. Weinhandl (LTC) 3:49,20, 3. Heidinger 3:54,03, 4. Ebner (HSV) 3:54,57, 5. Schattaver (Tyrolia) 3:55,17.

IGOR KOGOJ

Ašković četrti na maratonu v Alžiriji

ALŽIR – Jugoslovanski tekač Tomislav Ašković se je uvrstil na četrto mesto na mednarodnem mitingu v mestu Zizel v vzhodni Alžiriji. V konkurenci 620 tekmovalcev iz 7 držav je bil najboljši domači atlet Kelil Alaua, ki je pritekel na cilj s petimi minutami naskoka pred Belgijcem Honrimonom in rojakom Abadijem.

Brez sponzorjev ne bi bilo kolajn naših reprezentantov

Slovenijavino je podprlo ekipo v spustu na svetovnem prvenstvu na divjih vodah na reki Savage v ZDA

LJUBLJANA, 10. julija – Naša reprezentanca na svetovnem prvenstvu s kajaki in kanuji v spustu in slalomu na divjih vodah prejšnji mesec v ZDA sploh ne bi mogla sodelovati, če ji ne bi priskočilo na pomoč nekaj sponzorjev, ki so tako po svoje omogočili, da so tekmovalci na brzicah reke Savage osvojili tri zlate in tri bronaste kolajne, obenem pa dosegli še vrsto vidnih uvrstitev. Med sponzorji je bila tudi delovna organizacija Slovenijavino, ki je podprla ekipo za spust, posebej pa še Andreja Jelenca, danes pa je Slovenijavino povabilo medse svetovna prvaka Andreja Jelenca in Srečka Masleta.

Direktor DO Jože Kovič je čestital obema svetovnima prvakoma iz Frostburga, Andreju Jelencu pa je izročil grafiko Maksima Gasparija, s katero se mu je kolektiv oddolžil za velik dosežek na svetovnem prvenstvu, obenem pa za uspešno propagiranje blagovne znamke Avia v ZDA. Vodja izvoza Slovenijavina Matevž Pengov je poudaril, da je imelo svetovno prvenstvo s kajaki in kanuji na divjih vodah v ZDA dokajšen odmev, Avia pa je bila na tem tekmovanju uspešno predstavljena, tako da je sponzorstvo reprezentance kaj kmalu rodilo sadove. Kajakaši in kanuisti na divjih vodah bodo pri Slovenijavinu dobrodošli tudi v prihodnje, še zlasti med pripravami za svetovno prvenstvo v spustu na Soči in slalomu na Savi v Tacnu, ki bo čez dve leti.

Medtem ko bodo športni delavci v kajakaštvu na divjih vodah, kakor kaže, še kar uspešno opravili z gmotno platjo razmeroma drage udeležbe na svetovnem prvenstvu v ZDA, pa se že spet zatika. Ta teden se bo namreč nadaljevalo tekmovanje za svetovni pokal v spustu v Avstriji in Italiji, vendar bosta obe tekmi minili brez naših reprezentantov. Vodilni v tej konkurenci Andrej Jelenc v kategoriji C-1 in Srečko Masle ter Andrej Grobiša bodo morali ostati doma, ker je udeležba na SP popolnoma izčrpala tako blagajno zveze kot klubov, ki so morali prispevati za svetovno prvenstvo.

● Kakor kaže, naša reprezentanca v slalomu na divjih vodah, ki se je po SP udeležila še tekem za svetovni pokal v Kanadi in ZDA, ne bo prispela v domovino v sredo dopoldne, temveč šele zvečer iz Beograda.

Za tekmovalca v dvosedežnem kanuju Masleta in Grobišo navsezadnje to ne bo tragično, ker sta praktično že osvojila zlato kolajno v svetovnem pokalu, nevarneje pa bi utegnilo biti za Andreja Jelenča, ki ima sicer že tri zmage, tako da za končno zmago in zlato kolajno potrebuje le še eno na treh tekmah, kolikor jih je v tej konkurenci še na sporedu. Resda šteje v svetovnem pokalu na divjih vodah poleg točk časovna razlika, glede katere je Jelenc s tremi izdatnimi zmagami dokaj na dobrem glasu, vendarle ne bi kazalo ničesar prepuščati naključju. To, da se naši reprezentantje, ki bodo čez dve leti gostitelji svetovnega prvenstva na Soči, ne bodo udeležili vseh tekem svetovnega pokala, pa našega športa na divjih vodah v mednarodni areni nasploh ne kaže v najboljši luči, še zlasti, ker se tekmovanje za pokal šele uveljavlja.

J. D.

JADRALSTVO

Letala ostala na tleh

SUBOTICA – Drugi dan 34. državnega prvenstva v jadralnem letenju so organizatorji odpovedali disciplino zaradi slabih vremenskih razmer. Dan poprej, v uvodni etapi tekmovanja, je bil v 300 km letu, ki je tekmovalce vodil najprej v smeri proti Zrenjaninu, najhitrejši sicer Vojko Starović, vendar pa je zaradi slabšega faktorja, ki ga ima letalo DG 600, v tekmovalni razpredelnici pristal šele na 3. mestu. Zmagal je Boštjan Pristavec s poprečno hitrostjo 59,52 km/h in za zmago dobil 833 točk.

Piloti so prvi dan štartali ob močnem južnem vetru, ki je spominjal na košavo in pri suhi termiki. Tekmovalci so tako že na štartu imeli obilo težav in ni jih bilo malo, ki so morali preleteti štartno linijo na višini 700 m in nižje. Po 100 km poti so se vremenske razmere izboljšale, vse do cilja pa se baza oblakov ni dvignila. Med prvimi je moral izvleči pristajalno kolo in zračne zavore Miha Thaler, opravil je le 136 km. Tudi Živa Frenc, eden od največjih poznavalcev nižinskega letenja, ni zmogel kaj več ko 250 km. Nalogo je opravila le peterica pilotov.

Rezultati 1. dan (trikotnik 302 km): 1. Pristavec (ALC) 59,52 km (833 točk), 2. Pižorn (Ce) 58,56 (833), 3. Starović (Port) 62,84 (832), 4. Kolarič (Pt) 52,90 (804), 5. Perše (Sl. Grad.) 49,38 (795), 6. Gatolin (NS) 301 km (712), 7. Filko (Ns) 300 (696), 9. Pfeifer (M. Sob) 272 (643), 10. Stariha (Lj) in Peperko (Ce) 272 (631), 12. Bezjak (Pt) 267 (619), 13. Pečolar (S. Grad) in Berčič (Lj) 260 (615).

Na Kodeljevem se bodo oprli le na doma vzgojene igralce

Pri Teolu Slovanu si želijo po izpadu iz MRNL–zahod igrati pomembno vlogo v SNL – Novi trener Filip Mendaš

LJUBLJANA – Tudi pri Teolu Slovanu, ki se je moral ob trboveljskemu Rudarju posloviti od MRNL – zahod, je prišlo do kadrovskih sprememb. Prvega trenerja Vladana Mladenoviča je za krmilom zamenjal Filip Mendaš, ki v novi sezoni računa predvsem z mlajšimi, na Kodeljevem vzgojenimi nogometaši.

Enajsterica iz Most v zadnjih 6 kolih v MRNL – zahod ni osvojila niti točke, kar je bilo usodno za njen spodrsljaj, številne poškodbe, kazni in očitno kratek stik med člani vodstva kluba, neredno izplačevanje hranarin oziroma štipendij so povzročale slabo voljo, ki je imela za posledico izpad v SNL. Takoj po prvenstvu se je zbral izvršni odbor kluba, analiziral vzroke za neuspeh ter začrtal nove smernice. Prvi cilj Teola Slovana je konsolidacija moštva, ki naj bi igralo pomembno vlogo v SNL. Če pa se bo enajsterici s Kodeljevega že v letošnji sezoni ponudila priložnost za povratek v MRNL – zahod, jo bo skušala zagrabiti z obema rokama.

Klub so zapustili Dervić (Olimpija), Murn (Ljubljana), Pejović (Svoboda, Lj), Jeglič, Žmauc in Žilnik se še niso odločili, ali bodo ostali pri klubu, ki se bo za novo sezono začel pripravljati 17. t. m.

Pri Teolu Slovanu skušajo do konca prestopnega roka za nogometaše SNL in OČL do 15. t. m. pridobiti nekaj povratnikov, svojih bivših mladincev, ki uspešno igrajo v drugih klubih, medtem ko z igralci iz drugih okolij v letošnjem prestopnem roku ne računajo. Moščani se bodo oprli na lastne sile. Nadarjenih nogometašev na Kodeljevem na manjka, saj imajo od pionirske pa do članske konkurence v vsaki republiški selekciji najmanj po štiri reprezentante.

ATLETIKA

Rekord Ivanove (Rom), Popović četrti na 800 m

NICA – Sinočnji osmi letošnji miting grand prix je minil na visoki ravni, le malo pa je manjkalo, da bi Kenijec Ondicki v teku na 3000 metrov postavil nov svetovni rekord. Toda že izid 7:35,02 (SR 7:32,1) je pomenil daleč najboljši dosežek na tej progi v letošnjem letu. Tudi v drugih disciplinah je bila dosežena vrsta zelo dobrih rezultatov. V ženskem skoku v višino je Biljana Petrović zaostala za pričakovanji, saj je končala tekmovanje na 9. mestu in zato brez točk (185 cm), zelo dober (13.) je bil v teku na 1500 m Zorko, ki je dosegel letošnji najboljši jugoslovanski rezultat 3:38,09.

● Vrhunec atletskega večera je bil ženski tek na 1 miljo (zunaj programa grand prix), v katerem pa je Romunka Paula Ivan dosegla nov svetovni rekord. Tudi v teku moških na 800 m tekači niso bili brez možnosti za nov rekordni izid, olimpijski zmagovalec Ereng (Ken) pa je na cilj pritekel v času 1:43,22. Odličen četrti je bil naš Slobodan Popović z 1:45,12, kar je najboljši rezultat letos v Jugoslaviji.

Nekaj boljših izidov: moški – 200 m: Robson da Silva (Braz) 20,20; 400 m: Simon (ZDA) 44:86; 1500 m: Cheruiyo (Ken) 3:43,94; 110 m ovire: Kingdom (ZDA) 13,19; 3000 m zapreke: Sang (Ken) 8:14,73; višina: Kemps (Bahami) 232; ženske – 100 m: Ottey (Jam) 10,99; 400 m: Jackson: (Jam) 50,63; 1 milja: Ivan (Rom) 4:15,61 (nov svet. rek.); 100 m ovire: Tolbert (ZDA) 12,85.

Belinka z navezo iz ČSSR

Ljubljanske rokometašice v novi sezoni v močno spremenjeni zasedbi

LJUBLJANA – Rokometašice Belinke Olimpije bodo v novi sezoni igrale v močno spremenjeni zasedbi. Zanesljivo bodo brez Božovićeve, Černetove in Samardžije, verjetno tudi brez Pešićeve, morda pa še brez Bonove in Čotarjeve. V taboru Belinke upajo, da se bodo le dogovorili z Bonovo in Čotarjevo, vendar se s kapetanko obetajo problemi, ker je podpisala pristopnico k zagrebški Lokomotivi. Ljubljančanke pa bodo dobile veliko okrepitev, saj bo v Ljubljano prišla ena najboljših igralk na svetu Maja Djurišin iz Bratislave. Djurišinova je najvidnejša igralka nedanjih vice-prvakinj sveta ter prva strelka OI v Seulu. Skupaj z njo bo prišel tudi nekdanji trener Gotwaldova in reprezentance ČSSR Jiři Zerzan, oba pa sta pogodbi sklenila za eno leto. Pri Belinki po tihem računajo še na eno odlično jugoslovansko igralko, razplet v zvezi z njenim prestopom pa bo znan v naslednjih dneh. Belinki pa ni uspelo angažirati nove vratarke, tako da bosta branili mladi vratarki Topolškova in Škopelja. Sporen je tudi še odhod Pešićeve k Radničkemu, kajti beograjski klub ni pripravljen plačati visoke odškodnine za to igralko. Belinka bo s pripravami začela 1. avgusta v Ljubljani.

F. B.

PRIZNANJE ZA USPEH – Svetovni prvak Andrej Jelenc (desno) sprejema čestitke direktorja DO Slovenijavino Jožeta Koviča. (Foto: Srdjan Živulović)

MOTONAVTIKA

Uspelo tekmovanje – spodbuda za SP

MARIBOR – Organizacijski odbor pri BP Sidro pod vodstvom prizadevnega predsednika Vlada Čurina si je krepko oddahnil po uspešno izpeljani mednarodni motonavtični prireditvi pod mariborskimi mostovi. Letos so se organizatorji znašli pred težko rešljivim problemom, ko je izredno visoka gladina Drave po zadnjih padavinah prinašala pod gladino s seboj naplavljen les in druge predmete, ki bi lahko bili nevarni za dirkalne čolne.

»To je nekaj podobnega kot so skrite ledene gore z večjim potopljenim delom, ki so nevarne čeri za ladje. Prav vroče nam je postalo že v soboto dopoldne, ko smo temeljito pregledali gladino Drave in potem sprejeli kompromisni dogovor z mednarodno žirijo, da dirko izpeljemo pod pogojem, da pripravimo še dodatno lovilno mrežo za naplavine. Kljub temu smo priporočali dirkačem, da so še posebej previdni, kolikor je to seveda bilo mogoče pri velikih hitrostih okoli 180 km/h. Oddahnili smo si tudi iz preprostega razloga, ker smo morali imeti prireditev kot generalko za SP, ki bo v razredu 0–500 ccm, kot finale v letu 1990, po sklepu UIM v mesecu septembru.

FRANCI DEŽMAN

Sredozemski optimisti bodo jutri napeli jadra ob Obali

Tretje prvenstvo Sredozemlja mladih jadralcev v tem razredu bodo izvedli člani JK Jadro – Močna udeležba

KOPER – Največje slovensko obalno mesto bo od jutri pa do nedelje ponovno prizorišče pomembne mednarodne športne prireditve. Po svetovnem prvenstvu leta 1977 za razred optimist, balkanskem prvenstvu leta 1980 in svetovnem mladinskem prvenstvu v olimpijskem razredu 470 leta 1985 bo Obala tokrat gostila najboljše optimiste Sredozemlja na njihovem tretjem prvenstvu.

Za koprske jadralne dneve, tako so poimenovali sredozemsko prvenstvo, so zagnani jadralni delavci Jadra storili vse, da bi lepo uspeli – tako po organizacijski kot tekmovalni plati. Besed o tem, da so se Koprčani že uveljavili kot organizatorji, ni treba izgubljati in čeprav jih nekoliko ovira gradnja male marine, ki jim je do roka niso uspelo končati, je nedavno državno prvenstvo dokazalo, da so tudi za improvizacijo pravi mojstri.

Po dosedanjih prijavah, sprejemali pa jih bodo še danes, je že prijavljenih več kot 70 mladih jadralcev iz Italije, Grčije, Turčije, Madžarske, Nizozemske, Avstrije in Jugoslavije. To pomeni, da bodo tekmovali zares vsi najboljši, ki v Evropi nekaj pomenijo; z izjemo Francozov in Špancev, ki se vsaj doslej sredozemskega prvenstva optimistov niso udeleževali.

»Tudi Jugoslovani ne bomo brez možnosti za visoke uvrstitve, tako med fanti kot med dekleti. Pri dekletih najvišje cilјata Koprčanka **Janja Orel**, četrta na zadnjih sredozemskih igrah, in **Vesna Dekleva** iz Izole, ki je bila tretja. Prvo modro jadro pa bo prav gotovo Koprčan **Peter Podunavac**, trikratni državni prvak, drugi na lanskem sredozemskem prvenstvu, letos pa že zmagovalec močnih mednarodnih regat v Italiji – domovini evropskih in svetovnih prvakov v tem razredu. Ob njem je treba omeniti še **Jurico Tunjiča** iz Kopra, pa **Maurizia Benčiča** ter **Vasilija Žbogarja** (Burja Izola), ki prihajata v formo v pravem trenutku,« meni o pričakovanjih naših zvezni mladinski selektor **Viljem Orel**.

Načrtovanih je šest regat, prva bo na sporedu jutri, v sredo; ob 14. uri; uradno bodo prvenstvo odprli predvidoma ob 12. uri.

JOŽE KREFT

OD TOD IN TAM

Poraz prvakov

LJUBLJANA – Do konca prvega dela DP v baseballu je samo še eno kolo in čeprav so znani že vsi polfinalisti končnice, bo finiš tekmovanja kljub temu zanimiv. To so v tem kolu dokazali Zajčki, ki so več kot izpolnili napovedi, da bodo premagali favorizirane Sonic Guncljе in povsem nadigrali državne prvake. Igralci Golovca so v Kranju domačim vrnili dolg s prve tekme, Ježica pa je zanesljivo zmagala v Karlovcu in si utrdila prvo mesto na lestvici.

Rezultati: Zajčki : Sonic Gunclje 17:4, Kranj : Golovec 11:15, Olimpija : Ježica 3:15. Vrstni red: Ježica 9, Sonic Gunclje 6, Zajčki 5, Olimpija 4, Golovec 1, Kranj 0 točk.

V naslednjem kolu, v soboto, 15. t. m., bodo igrali: Ježica – Sonic Gunclje, Zajčki – Kranj, Golovec – Olimpija.

BOJAN MIKEC

Saračević v odlični formi

OSIJEK – po 10 letih so v mestu ob Dravi spet priredili atletsko tekmovanje za Lovoriko Slavonije. Osvojil jo je metalec krogle Zlatan Saračević, ki je dosegel zelo dober, letos osmi rezultat na svetu – 20,81 m. Drugi boljši rezultati: moški – 100 m: Branković (Cz) 10,81; 200 m: Branković (Cz) 21,13; 800 m: Miolović (Zadar) 1:49,45; palica: Georgijevski (Cz) 500; daljava: Ergotić (Slav) 773, Bilač (Kp) 764, Stekić 760; krogla: Saračević (Slav) 20,81, Perić (Part) 19,50, Lazarević (Cz) 19,26; ženske – 200 m: Čotrić (Cz) 24,20, Šinković (Cz) 24,61; 800 m: Čolović 2:02,47, Sket (obe Slav) 2:04,37; višina: Tanović (Sa) 181; kopje: Živanov (Prol) 53,44.

Conley 17,54 m v troskoku

STUTTGART – Ameriški atlet Mike Conley je dosegel najboljši letošnji rezultat v troskoku – 17,54 m, s tem rezultatom pa je tudi zanesljivo zmagal na mednarodnem atletskem mitingu pred rojakom Robertom Cannonom, ki je dosegel daljavo 16,74.

Atleti – železničarji na Poljskem

LJUBLJANA – Iz Varšave so se vrnili atleti, člani železničarskih športnih klubov, ki so nas zastopali na tekmovanju med 18 reprezentancami iz Evrope in Azije. Naše zastopstvo je v zelo močni konkurenci doseglo nekaj vidnih uvrstitev. Nastop jugoslovanske vrste so med drugim omogočili (poleg JŽ) Donit iz Medvod, Elan in Kompas Jugoslavija.

Uvrstitve Jugoslovanov – 800 m: 3. Zorjan 1:52,25; 10.000 m: 11. Kejžar 31:16,95, 13. Okoliš 31:22,74; daljava: 5. Šukljetović 693; kopje: 6. Umek 61,90; 4×100 m: 6. Jugoslavija 43,36; 4×400 m: 3. Jugoslavija 3:17,83 (Černe, Šoba, Lovrić, Zorjan); ženske – 100 m: 6. Žuža 12,65; 1500 m: 3. Radović 4:36,95; 4×100 m: 4. Jugoslavija 50,18.

ŽIGA ČERNE

jana

KOLESARSTVO

V 9. etapi Španec Indurain

CAUTERETS – Španski kolesar Miguel Indurain iz ekipe Reynolds je zmagal v 9. etapi kolesarske dirke profesionalcev Tour de France od Pauja do Cauterertsa (147 km), prve preizkušnje v Pirenejih. Zmagovalec je kar 87 km do cilja bežal sam in zmagal s 30 sekundami naskoka pred rojakom Anselmom Fuertortom ter poldrugo minuto pred prvim možem njegove ekipe, lanskim zmagovalcem dirke Po Franciji Pedrom Delgadom. Vodilni v skupni razvrstitvi Američan Greg Lemond je zaostal za Delgadom manj kot 30 sekund, v istem času pa je bil na cilju tudi Francoz Laurent Fignon, ki je (tako kot Španec vodstvo) obdržal drugo mesto v generalni razvrstitvi. Na vzponu na prelaz Aubisque sta precej minut zaostala Irec Roche in Nizozemec Breukink.

Rezultati – **9. etapa (Pa u-Cauterets, 147 km):** 1. Indurain 4:32,36, 2. Fuerte –0:27, 3. Delgado (vsi Špa) –1:29, 4. Kelly (Irska), 5. Rooks (Niz), 6. Theunisse (Niz) – vsi 1:56, 7. Fignon (Fra), 8. Lemond (ZDA), 9. Roosen (Bel), 10. Mottet (Fra) – vsi 1:58, ...59. Čerin –10:29, 86. Pavlič (oba Jug) – –13:07; **generalna razvrstitev:** 1. Lemond (ZDA) 41:45,59, 2. Fignon (Fra) –0:05, 3. Simon –3:56, 4. Mottet (vsi Fra) –4:09, 5. Kelly (Irska) –4:52, 6. Hampsten (ZDA) –5:14, 7. Bugno (Ita) –5:24, 8. Indurain (Špa) 5:37, 9. Bauer (Kan) –6:01, 10. Lajarreta –6:08, 11. Delgado (oba Špa) –6:24, ...118. Čerin –31:21, 126. Pavlič (oba Jug) –32:30).

GORAN DIJAKOVIĆ

Prvenstvo brez pravega leska

Obračun najboljših slovenskih plavalcev je bil skorajda povsem nezanimiv – Le mlada Eva Breznikar je nova državna rekorderka

LJUBLJANA – Republiško člansko, mladinsko in kadetsko prvenstvo v plavanju na Iliriji, kjer v teh dneh slavijo 70-letnico kluba in 60-letnico Bloudkovega kopališča, ni prineslo kaj bistveno novega. V času, ko se najboljši pripravljajo na državno prvenstvo (Reka od 21. do 23. t.m.) je prej potrdilo status quo slovenskega plavanja, kot pa vzbudilo upanje v boljši jutri.

Tudi zadnji dan ni spremenil splošne podobe prvenstva, na katerem tisti, ki upajo, da si bodo na Reki priplavali vozovnice za evropsko prvenstvo v Bonnu, niso mogli pokazati vsega, kar zmorejo, nekaterih pa na bazen sploh ni bilo. Vrhunec zadnjega dne so bili tako nastopi Celjana Dejana Tešoviča na 1.500 m kravl (16:09,85), Mariborčanke Tanje Godine na 200 m hrbtno (2:22,19) in 12-letne Ravenčanke Eve Breznikar, ki je na 400 m mešano s 5:16,91 postavila nov pionirski državni rekord. To je bil njen tretji rekordni dosežek na tem prvenstvu, saj je že prvi dan plavala najboljši pionirski čas v državi na 200 m mešano z 2:33,90 in nato še na 200 m delfin z 2:31,78.

S tem pa se svetle plati tega prvenstva, žal, tudi končajo. Kar samo se zastavlja vprašanje, zakaj naj bi republiško prvenstvo pri tej kakovosti našega plavanja in vsemu jadikovanju o nevzdržno slabem finančnem stanju moralo trajati tri dni. Pri takšnih rezultatih plavalci prav gotovo ne potrebujejo kaj večjega počitka med posameznimi tekmovalnimi sklopi, blagajnam klubov in prireditelja pa bi verjetno tudi bolj godilo, ko bi program skrčili na dva dneva. Poleg tega bi veljalo tudi bolje premisliti, komu je mogoče takšno organizacijo sploh zaupati. Na Iliriji temu niso bili kos. Vsa zagnanost, pridnost in požrtvovalnost je, žal, zbledela ob vrsti pomanjkljivosti pri elektronski obdelavi podatkov, tako da nesporazumov ni manjkalo. Za konec se je pokvaril še računalnik (tako so temu rekli organizatorji) in na ekipni vrstni red bo treba še nekaj časa počakati. Ob lepem jubileju ljubljanskega kluba, ki so ga proslavili s plavalnim plesom, bi si želeli zapisati kaj bolj spodbudnega, vendar tega tokrat ni bilo.

LOKOSTRELSTVO

Rekord SFRJ Dušana Klemena

STRAŽIŠČE – Na sobotnem 4. turnirju (american-round) se je zbralo 40 lokostrelcev iz 11 slovenskih klubov. Dušan Klemen z Mute je dosegel nov državni rekord v disciplini compaund (neomejeno): nastreljal je 877 od 900 možnih krogov.

Rezultati: člani – prosto: Lesjak (Kr) 811, Bedič (Jes) 807, Čuš (Sk. Loka) 791; instinktivno: Kosec 719, Lenter 692, Ogrin (vsi Kam) 563; compaund – omejeno: Sojer 809, Krašovec 775, Škulj (vsi Global) 725; compaund – neomejeno: Klemen (Muta 877 nov rekord SFRJ), Sitar (Kr) 854, Škofic (Dom) 843; mladinci – prosto: Vuga (Men) 764; članice – prosto: Tomažin (Jes) 790; mladinci – instinktivno: Rebula (Post) 574; pionirji – prosto: Požar (Post) 868 compaund – omejeno: Škofic (Dom) 709.

MARJAN PODRŽAJ

Urlep pri Nyonu

LJUBLJANA – Andrej Urlep, bivši trener Save, Iskre Delte Ježice, Minerala Slovana in pomočnik Vinka Jelovca pri Smeltu Olimpiji, bo v prihodnji košarkarski sezoni delal v Švici. Treniral bo ženski prvoligaški klub Nyon, ki je lani igral v pokalu Liliane Ronchetti, v domačem prvenstvu pa je zasedel četrto mesto.

B. Š.

Golden Lady zmagala na Dunaju

LJUBLJANA – Na galopskih dirkah za nagrado Mestne hiše na Dunaju na 1100 m za dvoletne galoperje, ki doslej še niso zmagali, je nepričakovan, a zaslužen uspeh slavila obetavna Golden Lady, potomka Schuylervilla in Goranke, last KD Zagreb, s prodornim avstrijskim jahačem G. Schadlerjem (55,5 kg) s časom 1:07,4. Nagrada: 22.000 šilingov.

BEOGRAD – V eni izmed kasaških dirk minuli konec tedna v Beogradu je zmagala Arosa (D. Oražem, KK Ljubljana).

TENIS

Prvaka Ercegovićeva in Jovanović

MARIBOR – V Ljudskem vrtu se je končalo teniško državno prvenstvo za mladinke in mladince do 16 let, ki ga je organiziral TK Gradis Branik. Med mladinkami je bila najuspešnejša Ercegovićeva iz Splita, ki je v finalu gladko odpravila klubsko tovarišico Palaversičevo. Skupaj pa sta med dvojicami premagali zagrebško kombinacijo Murić–Klepec. Naslov državnega prvaka med mladinci je osvojil Jovanović (C. zvezda). V finalu moških dvojic, kjer bi morali igrati Djordjević in Šujević proti Jovanoviću in Petkočevskem pa je prišlo do zapletov. Delegat tekmovanja je prestavil finalni dvoboj na zgodnejšo uro kot je bilo prvotno dogovorjeno. Dvojica Djordjević–Šurjević se s tem ni strinjala in zato ni nastopila.

Rezultati: mladinke – finale: Ercegović : Palaversić 6:0, 6:0, mladinci: Jovanović : Šurjević 6:3, 6:1; finale dvojic, mladinke: Ercegović–Palaversić : Murić–Klepec 6:0, 6:0.

Premagali še Poljsko

BOL NA BRAČU – Z zmago 3:0 v finalu proti Poljski je jugoslovanska teniška reprezentanca igralcev do 21. leta postala zmagovalka kvalifikacije za pokal Galea in se je uvrstila na finalni turnir. V naši reprezentanci je igral tudi Ljubljančan Breznik, ki pa ga bo na finalnem turnirju nadomestil Medvodčan Trupej, ker Breznik ni imel francoskega vizuma.

Zadnje dejanje Wimbledona v ponedeljek, a brez vstopnine

LONDON, 10. julija – 103. wimbledonski teniški turnir se je zaradi čestih prekinitev, ki jih je povzročilo vreme, zavlekel do ponedeljka, ko je bilo treba odigrati še tri finalne preizkušnje – mešanih dvojic ter dvojic mladincev in mladink. Organizatorji so se odločili, da bo na ta dodatni dan vstop prost. Sicer pa vsi še vedno premlevajo zadnje dogodke na centre courtu, kot se uradno reče osrednjem igrišču. Najbolj zadovoljni so kajpak v zahodnonemškem taboru, saj dvojne wimbledonske zmage še niso slavili. Steffi Graf in Boris Becker, ki sta s svojimi uspehi v zadnjem obdobju sprožila neverjeten teniški razmah v ZRN, sta tako dodala splošni evforiji še novo hrano. Glede na okoliščino, da bo že čez deset dni München kraj polfinalnega dvoboja za Davisov pokal med ZDA in ZRN, si je lahko zamisliti, kakšno zanimanje bo zanj. Graf je proti Navratilovi znižala negativno razmerje zmag v medsebojnih srečanjih na 5:7, v wimbledonskih finalnih obračunih teh dveh tekmic pa zdaj že vodi z 2:1. Nemka ima skupno sedem zmag na turnirjih za veliki slam (štirje največji sezone – mednarodna prvenstva Avstralije, Francije, Anglije in ZDA), Navratilova pa kar 17. Seveda je Američanka češkega rodu tudi še v prednosti glede dosedanjih zaslužkov na turnirjih, kjer se njen zbir že bliža 15 milijonom dolarjev, Steffi Graf pa je tudi z najnovejšimi okroglimi 270.000 dolarji iz Wimbledona še vedno šele pri dobrih 4 milijonih. Podoben je položaj tudi pri moških. Becker, ki se je v reprizi lanskega finala maščeval Švedu Edbergu za poraz pred letom dni, pa tudi z novimi 292.600 dolarji wimbledonskega prize-moneya (moške nagrade so nekoliko višje) še ni ujel dve leti starejšega tekmeca po seštevku dosedanjih turnirskih zaslužkov. Edberg ima doslej 5,597.694 dolarjev, Becker pa 5,180.384.

Še zadnji zmagovalci – ženske dvojice: Novotna–Sukova (ČSSR) : Zvereva–Savčenko (SZ) 6:2, 6:1, mladinke: Andrea Strnadova (ČSSR), igralci nad 35 let – Tom Gullikson (ZDA) : Tim Gullikson (ZDA) 7:5, 6:3, mešane dvojice : Pugh (ZDA) – Novotna (ČSSR) : Kratzmann–Byrne (Avs) 6:4, 6:4.

Na slikah – z leve: Graf, Navratilova, Edberg in Becker. (Telefoto: Reuter).

ŠAH

Madžara najuspešnejša

LEONE – Na mednarodnem mešanem turnirju sta prvo mesto delila madžarska olimpijca Zsuzsa Polgar in Pinter po 8. Sledijo jima: Illescas 7,5, Rivas 6,5, F. Romero in Sanz po 5,5 itd.

Na kratko

STARI TRG – Na julijskem hitropoteznem turnirju ŠK Loška dolina je zmagal Kraševec pred Cvetkom in Mavcem. Po sedmih turnirjih vodi Privučević pred Kraševcem, Drobničem, Zabukovcem in Samso.

Tretjič preloženo sojenje: tokrat ni prišla nobena priča

Glavna obravnava zoper Francija Zavrla, obtoženega razžalitve Branka Mamule, preložili za nedoločen čas – Ena od prič bi moral biti David Tasić

LJUBLJANA, 10. julija – Tudi tretjič se predsedniku ljubljanskega temeljnega sodišča, sodniku Emilu Zakonjšku, ni posrečilo do konca speljati glavne obravnave zoper Francija Zavrla, ki je, kot (zdaj že nekdanji) odgovorni urednik Mladine obtožen razžalitve (zdaj že upokojenega) zveznega sekretarja za ljudsko obrambo Branka Mamule, ker je v lanskoletni šesti številki Mladine objavil uvodnik »Mamula, go home!«. Zaradi odsotnosti vseh prič je glavno obravnavo po nekaj minutah preložil za nedoločen čas.

Na sojenje sta tokrat prišla le Franci Zavrl in njegov zagovornik, mag. **Drago Demšar**, ni pa bilo nobene od prič, sedanjih ali nekdanjih urednikov Mladine, ki bi morali pričati. To zato, ker se je Zavrl 4. aprila lani na prvi glavni obravnavi zagovarjal, da je za objavo uvodnika toliko odgovoren kot vsi drugi uredniki, saj je bil uvodnik skupno delo, in je zato nosil podpis »uredništvo«. Takrat, prvič, so glavno obravnavo preložili za nedoločen čas, ker so morali v okviru tako imenovanih preiskovalnih dejanj zaslišati tudi te urednike. Kasneje je moralo sodišče poslati spis v Beograd na zvezno sodišče, ker je zvezni tožilec tam vložil zahtevo za varstvo zakonitosti, potem ko sta mu v Ljubljani obe sodišči, tako temeljno kot višje, preprečili, da bi sam prevzel ta postopek. Na zveznem sodišču je z zahtevo uspel, vendar je to le načelna sodba, za vse podobne bodoče primere, ne pa za tega.

Naslednja obravnava je bila razpisana za 26. junij letos in preložena na danes, ker Franci Zavrl od prejetja vabila do obravnave formalno ni imel treh dni časa za pripravo obrambe.

Takrat je nekaj prič prišlo in dve od njih sta svojo današnjo odsotnost za danes opravičili. Za druge štiri priče pa je sodnik Zakonjšek danes povedal prisotnim v dvorani (tu je bilo poleg namestnika temeljnega javnega tožilca še nekaj novinarjev in nekaj drugih), da so njihova vabila izkazana, torej so jih dobili pravočasno. Dve priči pa vabil nista dobili.

Ena izmed prič, ki bi morala priti na današnjo glavno obravnavo, je tudi nekdanji urednik Mladine **David Tasić**, pa vabila očitno ni prejel. Franci Zavrl je pojasnil, da je v Novi Gorici. Po naključju se današnja glavna obravnava ujema z datumom poziva, ki ga je dobil za prestajanje kazni v odprti oddelek koprskih zaporov, v novogoriški zapor. Tasić je kot eden od ljubljanske četverice obsojen na deset mesecev zapora zaradi izdaje vojaške skrivnosti. Vojaško sodišče v Ljubljani ga je julija lani obsodilo na pet mesecev zapora, vendar mu je Vrhovno vojaško sodišče v Beogradu oktobra kazen podvojilo.

Franci Zavrl je še povedal, da se mora on kot zadnji od četverice javiti na prestajanje kazni 1. avgusta in to v odprti oddelek KPD Doba v Hotemež, potem pa so se vsi razšli.

BARBARA GUČEK

David Tasić se bo javil sam?

● Kot smo izvedeli od Mihe Wohinza, vodje sektorja za izvrševanje kazenskih sankcij pri republiškem sekretariatu za pravosodje, je David Tasić sporočil, da se bo danes prostovoljno javil na prestajanje kazni. Povedal je tudi, da je David Tasić že oddal prošnjo, da bi ga premestili iz novogoriškega zapora v odprti oddelek ljubljanskih zaporov na Igu, to pa je utemeljil s študijskimi obveznostmi. Miha Wohinz pravi, da za premestitev ni nobene ovire in da bodo to hitro uredili, čim bo dobil novo odločbo.

Poletno razpoloženi so tudi miličniki

Skupni imenovalec dogajanj na slovenskih cestah ob koncu tedna kaže, da se ponavljajo vsakoletne napake. Prometni strokovnjaki pravijo, da to ni čudno, saj narašča vročina, zbranost pa popušča. Nekaj podobnega bi lahko rekli tudi za tiste, ki so ostali v službah in se šele pripravljajo na dopust. Vse kaže, da gre k zadnjim prišteti tudi miličnike, še zlasti tiste s splošnih postaj milice, ki imajo poleg varovanja javnega reda in miru opraviti tudi s tatovi in vlomilci in je njihova delovna obveza tudi prometna varnost.

Spričo poletnega razpoloženja je težko brzdati vozniške strasti tistih mladih razposajencev, ki še zmeraj dirkajo po mestnih ulicah z raznimi mopedi in zbujajo strah med pešci, hkrati pa s predelanimi prduljami povzročajo prekomerni hrup. Zlasti starejši, a tudi ostali občani se nenehno sprašujejo, kje so miličniki, ki bi za vselej naredili red med ljudmi v prometu, ki ne ogrožajo le drugih, temveč tudi sebe. Večina izmed njih še zmeraj nima predpisanih varnostnih čelad in da je nevarnost še večja, sta na kakšnem mopedu ponavadi kar oba brez nje.

Nenehne življenjske tegobe, krizni časi in, kot pravijo nekateri strokovnjaki, vpliv vremena, ustvarjajo situacije, v katerih ljudje izgubljajo živce in razsodnost. Če to počno med vožnjo po cesti, se to prej ali slej konča z nesrečo. Čudno je, da tudi milica včasih enostavno spregleda razne kršitve, še zlasti zdaj, ko je pristojnim po tolikšnih naporih le uspelo uzakoniti obvezno nošenje čelad za mopediste. Dogaja se celo, da se tako mladoletni kot tudi starejši mopedisti vozijo vpričo miličnikov brez čelad, ti pa jih samo mirno opazujejo.

Morda se jim zdi 20 tisoč dinarjev, kolikor pač stane kazen za vožnjo brez čelade, smešna, vendar pa se morajo zavedati, da so na cesti zato, da izvajajo zakonska določila in ustrezno ukrepajo. K temu jih končno obvezuje tudi nacionalni program, s katerim naj bi za deset odstotkov zmanjšali število nesreč in njihovih posledic. Po drugi strani je v prometu vse več prekrškarjev. To niti ni presenetljivo, če vemo, koliko časa preteče od storitve prekrška pa do izterjave takšne ali drugačne kazni.

Zato tudi ni čudno, da vozniki parkirajo povsod in da mestnega odloka o dostavi blaga trgovinam že zdavnaj nihče ne upošteva, kaj šele, da bi vsaj med glavno turistično sezono, ko so pri nas tujci, dostavljali blago v zgodnjih jutranjih urah, ko še zdani in še ni tako vroče, ne pa, da so domala vsi pločniki polni dostavnih in drugih vozil. Kje so komunalni redarji in miličniki oziroma pajek? Prometni kaos se potem prenaša na cesto in rezultati so očitni. O tem bi morali temeljito razmisliti, a ne samo to – tudi trezno in pretehtano ukrepati.

ŽARKO HOJNIK

MINULI TEDEN **10**

LETOS ŽE **253** *MRTVIH*

Vroč in razdražljiv vikend s štirimi poskusi umora

Mož je vrgel ženo čez balkon, mladoletnica je streljala v prijateljičinega brata, ženski sta obračunali z nožem, nekoga so obstrelili...

LJUBLJANA, 10. julija – Konec tedna je tokrat minil zelo vroče in v znamenju štirih poskusov umora. Ali gre vzroke zanje iskati zgolj v sobotni in nedeljski vročini, ali so razlogi za tovrstna kazniva dejanja globlji? Kakorkoli že, strokovnjaki, ki raziskujejo tako imenovane krvne delikte, vedo povedati, da večina Slovencev umre v povprečju zaradi neurejenih sosedskih odnosov, družinskih prepirov in zavoljo nesrečne ljubezni.

Kaj se je pravzaprav dogajalo v stanovanju 36-letnega Zorana Sodje iz Tržiča, ki je minulo soboto, dve uri po polnoči, v navalu besa in vrh vsega še vinjen, vrgel čez balkon svojo 33-letno ženo Janjo, ni povsem znano. Vemo le toliko, da je osumljenec prišel pred dvema dnevoma iz preiskovalnega zapora, kjer je bil zaradi suma, da je ljudem obljubljal, da jim bo omogočil delo in dober zaslužek v Avstraliji in Franciji, pri tem pa jim pobral precej deviz. Za osvežitev spomina, naj še zapišemo, da je Sodja organiziral v najsodobnejšem smislu »podjetništva« neregistrirano turistično agencijo Zodiak. Ta naj bi se med ostalim ukvarjala tudi z verskim turizmom. Storilec je na begu.

Na kopališču v Celju so se v soboto ob 20.30 sprli trije mladoletniki. Ker je 16-letni Mišel Č. pretepal svojo sestro Matejo, je vmes po svoje posegla njena prijateljica, 17-letna Mojca V. iz Celja. Stekla je domov, v odsotnosti staršev vlomila v očetovo vitrino, ter iz nje vzela lovsko puško in naboje. Ko se je vrnila nazaj na savinjsko nabrežje, je z razdalje sedmih metrov ustrelila proti Mišelu Č. in ga hudo ranila v mednožje. Preiskovalni sodnik je Mojco V. priprl.

Tudi prebivalci Sežane so imeli v nedeljo dobri dve uri po polnoči krvavo predstavo. Pred enim izmed stanovanjskih blokov sta se namreč spopadli in skočili v lase, kot to znajo le ženske, 37-letna Milena T. in 34-letna Viviana S. Kot kaže, je kot pravijo kriminalisti, 34-letna Viviana S. čakala svojega ljubimca, ta pa se je v zgodnjih jutranjih urah pripeljal z Mileno T. zato je Vivijana vzela zadevo v svoje roke in se odločila obračunati s tekmico. To se ji je delno tudi posrečilo. Med mikastenjem je Mileni T. sicer uspelo za krajši čas uiti, vendar jo je vročekrvna Viviana ujela po 300 metrih in ji večkrat zasadila manjši kuhinjski nož v hrbet. Hudo ranjeno so odpeljali v šempetersko bolnišnico.

Ciganske zgodbe imajo pač svoje nenavadno ozadje. To je mogoče trditi tudi o primeru, ki se je zgodil v nedeljo ob 10.30 v gozdu blizu Svržakov pri Metliki. Medtem ko je 29-letni Branko H. odšel v gozd na potrebo, ga je nekdo obstrelil s puško in ranil v ramo. Ranjenega so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

To so prvi podatki, s katerimi razpolagamo, saj bodo omenjeni primeri dobili končni epilog na sodišču. Morda še to, da bo le držalo, da sprememba vremena in lunine mene pa tudi vse slabši socialni položaj vplivajo na razpoloženje ljudi. V teh razmerah se navidez obrobne osebne zadeve spreminjajo v tragične usode posameznikov.

ŽARKO HOJNIK

OD PETKA DO TORKA

Na vlaku okradel upokojenko

JESENICE, 10. julija – V petek ponoči je neznani tat na mednarodnem vlaku Istanbul ekspres speči upokojenki iz ZR Nemčije ukradel dokumente, povratno vozovnico Köln–Sofija, 300 dolarjev, 600 mark in par zlatih uhanov. (M. K.)

Ponoči skozi kletno okno

DUPLJE, 10. julija – Preiskovalci UNZ Kranj poizvedujejo za neznancem, ki je v noči na petek skozi kletno okno prišel v eno od hiš v Spodnjih Dupljah in iz avta in torbice v kuhinji ukradel 2,2 milijona dinarjev. (M. K.)

Zastrupitev s sladoledom

PIVKA, 10. julija – Slaščičar Rakip Č. iz Pivke bo moral za nekaj časa zapreti svojo prodajalno. Tako je namreč odločil sanitarni inšpektor potem, ko se je minuli petek s sladoledom zastrupilo kar šest ljudi. Kmalu potem, ko so jim dali prvo pomoč v zdravstvenem domu v Pivki, so vse bolnike odpeljali v ljubljanski Klinični center. Kakšno je njihovo zdravstveno stanje, ni znano. (Ž. H.)

Tat je pohitel

TRŽIČ, 10. julija – Medtem ko je bila lastnica J. P. iz Bistrice pri Tržiču pred blokom v Bistrici, je v njeno nezaklenjeno stanovanje prišel neznanec in ji ukradel 40 dag bele volne, 1,5 milijona dinarjev in zlato verižico. (M. K.)

Je tat avtoprevoznik?

ŠKOFJA LOKA, 10. julija – Za najmanj 60 milijonov dinarjev škode ima zasebi avtoprevoznik B. K. iz Škofje Loke. Blizu doma je parkiral mercedesov tovornjak, ki ga je popravljal. Toda med 2. in 6. julijem se je na parkirišču oglasil tudi tat, ki je odpeljal eno od tovornjakovih pnevmatik in zadnje pesto za vozilo. (M. K.)

Ponarejene lire

VRTOJBA, 10. julija – Prodajalci v prostocarinski prodajalni so v nedeljo zvečer odkrili ponarejen bankovec za 100 tisoč italijanskih lir, s katerim je nek Benečan skušal plačati kupljeno blago. Od kod mu ponaredek, še niso razvozlali. (Ž. H.)

Prevrnil tovornjak in odšel

BLED, 10. julija – Miličniki bodo sodniku za prekrške prijavili 21-letnega Franca S., voznika SCT Ljubljana. Že pred petimi dnevi je z gradbišča ceste pred Bledom vozil tovornjak proti deponiji materiala in tovornjak prevrnil po nasipu. Škode je za najmanj 300 milijonov dinarjev. Delovodja je za dogodek izvedel šele zvečer, miličniki pa pred dnevi. (M. K.)

So starši na dopustih?

KRANJ, 10. julija – Delavci javne varnosti, ki bedijo nad prometno varnostjo, nemočni beležijo vedno več prometnih nesreč z ranjenimi otroki in mladoletniki: maja jih je bilo 17, junija pa že 26 in kar v 16 primerih so bili otroci povzročitelji. Mnogi se preveč brezskrbno vozijo z mopedi in kolesi. Zagotovo vsega niso storili niti njihovi starši, saj prepuščajo otrokom preveliko prometno svobodo. (M. K.)

Z mopedom nenadoma v levo

RADOVLJICA, 10. julija – V jeseniški bolnišnici zdravijo 16-letnega P. B. Iz Radovljice. V petek dopoldne je z mopedom pri izobraževalnem centru v Radovljici nenadoma zavil levo in zaprl pot vozniku osebnega avtomobila, 41-letnemu Bogomilu Aupiču iz Zapuž, ki trčenja kljub zaviranju ni mogel preprečiti. (M. K.)

Rešil ga je iz bazena

LJUBLJANA, 10. julija – Na kopališče v Vevčah je v soboto z družbo prišel 10-letni Aleš Prosenc. Med plavanjem po bazenu je okrog 15. ure nenadoma potonil. Obležal je na trebuhu na dnu bazena. V zadnjem trenutku je otroka v vodi opazil 15-letni Meho Tupalović, skočil v vodo in nezavestnega izvlekel iz bazena. Na bregu je fantiča vzel v roke reševalec Stane Zajc in z reanimacijo uspel. Aleša so odpeljali v klinični center, kjer so ga zadržali na zdravljenju. (M. S.)

S pištolo po glavi

LJUBLJANA, 10. julija – Minuli petek je prišlo do nereda pri Breza baru na Trgu oktobrske revolucije. Tam sta se sprla in začela prerivati Andjelko Lj. star 39 let, in 30-letni Ahmet K. Med gnetenjem je Ahmet potegnil izza pasu pištolo in z njo treščil Andjelka po glavi ter ga laže ranil. Odpeljali so ga v bolnišnico, zoper Ahmeta pa teče postopek. (M. S.)

Prijeta finska nasilneža

PORTOROŽ, 10. julija – Piranski miličniki so pred dnevi napisali kazensko prijavo proti dvema 23-letnima finskima turistoma. Osumljena sta ropa 45-letnega Ljubljančana, ki sta ga napadla na avtobusni postaji v Portorožu. Medtem ko sta ga Finca obdelovala in mu že vzela ročno uro, so se mimo pripeljali miličniki. Čeprav sta napadalca ušla, so ju kmalu izsledili. (Ž. H.)

Niso prišli molit

SEVNICA, 10. julija – Cerkev sv. Primoža v vasi Primož so, kot kaže, znova »obiskali« tatovi. Tokrat so odnesli pozlačen lesen kip Marije z Jezusom in dve glavi angelov. Organi za notranje zadeve svarijo pred nakupom, hkrati pa prosijo vsakogar, ki bi karkoli vedel o tatovih in ukradenih nabožnih kipih, da to nemudoma sporoči najbližji postaji milici. (Ž. H.)

Otrok s kolesom v križišče

KRANJ, 10. julija – Sedemletni G. B. iz Kranja je v nedeljo zvečer v Kranju s kolesom zavozil v križišče in izsilil prednost vozniku katrce, 58-letnemu Dautu Pajazitu iz Tržiča. Voznik je zaviral in se umikal. Vendar se trčenju ni mogel izogniti. Otroka so hudo ranjenega odpeljali v jeseniško bolnišnico. (K. K.)

Staro orožje, novi prijemi

KRANJ, 10. julija – Konec tedna so miličniki kar dvakrat poklicali pirotehnika kranjskih poklicnih gasilcev. V soboto je gospodar A. B. iz Cerkelj na Gorenjskem našel pri izkopu temeljev za gospodarsko poslopje dve večji stari granati. V petek pa je J. T. iz Gorenje Žetine našel v gozdu nad vasjo kovinski kovček z devetimi minami. (M. K.)

Vozil preblizu

MARIBOR, 10. julija – Na magistralni cesti pri naselju Jurovci je v soboto voznik tovornjaka, turški državljan Dine Teti trčil v zadnji del osebnega avtomobila, ki ga je pred njim vozil tudi turški voznik Ersoj Bak. Do nesreče, v kateri je nastalo za 110 milijonov dinarjev škode, dva potnika pa sta se lažje ranila, je prišlo zaradi prekratke varnostne razdalje. (D. P.)

Trčil v avtobus

MARIBOR, 10. julija – Na Osojnikovi ulici v Mariboru je v soboto zvečer mopedist Marjan Petrovič iz Ptuja zapeljal na levo in se zaletel v avtobus, ki je s postaje zapeljal na vozišče. Petrovič se je hudo ranil. (D. P.)

Rojstva

Osebje ljubljanske bolnišnice je od četrtka do ponedeljka pomagalo na svet 71 novorojenčkom. Najtežji je bil deček težak 4350 gramov, najlažja pa deklica z 2450 grami. V petek sta se rodili dvojčici težki 2470 in 2660 gramov.

Pogrebi

Ljubljana: Na Žalah se bodo danes svojci še zadnjič poslovili od 76-letnega upokojenca Bruna Žnidarja (ob 9. uri), 73-letnega upokojenca Riharda Žnidarja (ob 10. uri), 62-letnega upokojenca Lovra Habule (ob 11. uri), 83-letnega upokojenca Franca Nadlerja (ob 12. uri), 48-letne delavke Eve Schmid (ob 14. uri) in 60-letne novinarke Zdravke Pokrajčič (ob 16. uri).

Šentvid: Danes ob 13. uri bodo na pokopališču v Šentvidu pokopali 77-letno upokojenko Marijo Mihelčič.

Rudnik: Na pokopališču na Rudniku se bodo danes ob 15. uri svojci poslovili od 92-letnega upokojenca Jožeta Brgleza.

Zg. Tuhinj: Včeraj ob 17. uri so na pokopališču v Zg. Tuhinju pokopali 62-letno upokojenko Ivano Kožlakar.

Obvestilo »me ni doma« pomeni isto kakor povabilo vlomilcu

Nepovabljeni gostje v stanovanjih in lokalih včasih napravijo več škode na opremi, kot je vreden odneseni plen

LJUBLJANA, 10. julija – Že sicer se vsak konec tedna kaj dogaja, zdaj, med dopusti, pa je to pogosteje. V večini primerov gre za slabo zavarovanje stanovanj, za »skrivanje ključa pod predpražnikom«, za obvestila na vratih »me ni doma«, za polne poštne nabiralnike, za tovrstne indikatorje pač. Zlikovci pa vstopajo, strokovno ali pa na silo. Včasih s početjem napravijo več škode kot s plenom.

V petek je neznanec vlomil v stanovanjsko hišo v Podsmreki pri Horjulu. Odnesel je denarja in zlatnine za okoli 2 milijona dinarjev.

V noči na soboto je neznanec vlomil v prostore balinarskega kluba Svoboda in Bičevje. Odnesel je nekaj piva, vina in spominsko priznanje ter kluba oškodoval za okoli 1,5 milijona dinarjev.

Do vandalskega vloma je prišlo v noči na soboto v Svetovalni center za mladostnike in starše na Gotski ulici. Tat, ki je vlomil, je vse premetal, odnesel 180.000 dinarjev, stensko in namizno uro, na pohištvu pa napravil za milijon škode.

Tat, ki je vlomil v gostinski lokal Balinček v Slapah, je odnesel cigarete, kasetofon, ojačevalec, 10 kaset in 300.000 dinarjev gotovine. Balinček je bil tako oškodovan za okoli 7 milijonov dinarjev.

V soboto pri belem dnevu je neznanec vlomil v stanovanje na Gornjem trgu. Odnesel je prstane, zapestnico in pištolo z naboji. Lastnika je oškodoval za okoli 8,5 milijona dinarjev.

Neznanec pa je skušal vlomiti v mazdo, parkirano na Moše Pijadejevi ulici. V avto mu ni uspelo zlesti, na ključavnici in na zadnjem steklu pa je napravil škode za okoli 20 milijonov dinarjev.

In tako naprej. Kar naprej je treba paziti. Za dopustnike se je sezona že začela, za tatove pa tudi. Na morje bodo šli, kot kaže malo kasneje.

M. S.

Jana

Drzna sečnja na črno

BOHINJSKA BISTRICA, 10. julija – Gozdarji GG Bled, tozda Bohinj, so miličnikom prijavili krajo petih smrek iz revirja na Rovtarici. Neznanec (neznanci) je konec junija požagal pet smrek, jih razžagal na štirimetrske hlode in tovor, vreden 13 milijonov dinarjev, tudi odpeljal. Sledi kažejo, da je zavil v smeri Železnikov. (M. R.)

Po svobodo v zapor

BEOGRAD, 10. junija – V našem pravosodju so redki primeri, da bi nekdo kaznivo dejanje storil zato, da bi ga prijeli. Nekaj takšnega zdaj na beograjskem okrožnem sodišču zatrjuje 35-letni strojni inženir Desimir Dželebdžić iz Železnika, ki je naročilnice centra za usposabljanje kadrov uporabljal zase.

»Imel sem velike družinske težave: pred dvema letoma sem se ločil in pobegnil od doma. V Požarevcu sem hotel napraviti nekaj nezakonitega, da bi me prijeli, kajti odkar sem ločen, sem pod stalnim pritiskom nekdanje žene.«

Spustili so ga iz pripora, do jeseni pa bodo razmislili, koliko njegove navedbe držijo. (M. P.)

Pogrešani čaka na starša

TRŽIČ, 10. julija – Enaindvajsetletni Ivan P. čaka v begunjski bolnišnici na starša. V sredo popoldne se je začel dolgočasiti v vozilu staršev, ki sta čakala v koloni ljubeljskega predora. Pustila sta ga peš naprej, da bi ju počakal pred mejno črto na ljubeljskem platoju. Vendar se je fant, nekoliko prizadet, odločil oditi po svoje. Zaskrbljena starša sta mejnim miličnikom prijavila, da pogrešata sina in se nato sama odpeljala domov proti Krapini.

Tako miličniki na Ljubelju, kot njuni kolegi so začeli Ivana iskati. Vendar ga niso našli ne v četrtek, niti v petek. Eden od tržiških miličnikov ga je šele v soboto popoldne našel v Tržiču. Povedal je, da je le nekoliko žejen, želel si je cigarete in jih tudi dobil. Ker v Tržiču zanj niso našli primernega prostora, so ga pospremili do bolnišnice v Begunjah, kjer bo počakal starše. Kaže, da se je iskani potikal po senikih in šele v soboto premeril 17 kilometrsko razdaljo do Tržiča...

M. K.

Škodo zaradi neurij je mogoče omiliti

LJUBLJANA, 10. julija – Obilno deževje v prvih dneh julija je predvsem v vzhodni in severovzhodni Sloveniji s poplavami, plazovi in nanosi zemlje povzročilo veliko škode v kmetijstvu. Kmetijski inštitut Slovenije zato priporoča naslednje ukrepe za omilitev škode:

Najbolj prizadete njive bo potrebno, takoj ko bo to mogoče, očistiti nanosov oziroma urediti odtok stoječe vode ter jih pripraviti za setev. Izpad krme bo mogoče delno nadomestiti s setvijo dosevkov, ki se oblikujejo s hitro rastjo ter z visokimi pridelki suhe snovi in beljakovin. Za zgodnjo setev v juliju so primerni zlasti tile dosevki: krmni grah poneka s koruzo (60 kg/ha + 25 kg/ha), krmna repica perko (10 kg/ha), krmna ogrščica starška (10 kg/ha) in mnogocvetna ljuljka tetraflorum (40 kg/ha).

Posevke koruze, ki so bili dalj časa poplavljeni, rastline pa niso polomljene ali popolnoma poležane, kaže okopati in dognojiti z dušikom, saj je obilje padavin pokvarilo strukturo zemlje in predvsem na lažjih tleh povzročilo izpiranje dušika. Zaradi višine rastlin bo ta ukrep potrebno opraviti ročno. Za dognojevanje priporočamo odmerek 30 do 50 kg dušika na hektar, to je 110 do 185 kg KAN-a ali 56 do 110 kg uree na hektar.

Žetev poleglih posevkov:

Pri žetvi poleglih posevkov so lahko izgube zaradi nepobranega klasja in neizločenega zrnja iz slame velike. Kolikšne bodo, je v veliki meri odvisno od priprave kombajna in od načina žetve. Če so rastline pokončne in zdrave, smejo biti pri žetvi s sodobnim kombajnom skupne izgube pri žitih do 1,9%, od tega do 1% na žetveni napravi (»Heder«). Pri poleglem žitu lahko te izgube znašajo do 10%, če ga žanjemo v smeri, kot je poleglo.

Pri žetvi poleglih posevkov upoštevamo splošna navodila proizvajalca za pripravo kombajna za žetev določene vrste poljščine (velikost reže med bobnom in košaro, vrtilna hitrost bobna, ipd.).

● Poleglo žito žanjemo **vedno poševno, pod kotom 45° proti smeri poleganja** in vedno z majhnimi hitrostmi do 3,6 km/h.

● Motovilo potisnemo kolikor je mogoče naprej pred kosilni greben in ga spustimo proti tlem, da češejo vrhovi žbic približno 10 cm nad tlemi.

● Žbice zasukamo s pomočjo ekscentrov nazaj, nasprotno od smeri vožnje, tako da oklepajo z vertikalno ravnino kot 15 do 20°, ko je nosilna letev v najnižjem položaju. Bolj tega kota ne kaže povečevati, sicer se bilke navijajo na motovilo.

● Obodno hitrost žbic oz. število vrtljajev motovila prilagodimo hitrosti Vožnje kombajna, ki naj bo približno 1 m/s, to je 3,6 km/h. V tem primeru sme biti obodna hitrost žbic le za 10% večja od hitrosti kombajna – motovilo se vrti počasi.

● Da kosilna naprava ne reže klasja, ki ga žbice ne dosežejo, privijemo na greben posebne prste – pridvigala, ki nekoliko dvignejo upognjene in zlomljene bilke. Če pridvigal nismo kupili s kombajnom, si jih lahko naredimo sami. Za kombajn z delovno širino 3 m rabimo 4 do 6 pridvigal.

● Reža med polžem in dnom žetvene naprave (»heder«) naj bo nekoliko večja kot sicer. Bolj pogosto je treba čistiti košaro naprave za mlačev zaradi lepljivih plevelov, ki se često razbohotijo v poleglem žitu.

V sadovnjakih in vinogradih, kjer je neurje rušilo terase in odnašalo zemljo, bodo po osušitvi zemljišča potrebna agromelioracijska dela: popravilo teras in izravnava zemljišča. Močno poškodovane dele nasadov bo treba obnoviti. Tam, kjer je prišlo do odkritja korenin ali do nanosa zemlje, moramo zemljišče poravnati, pri tem pa zlasti v sadovnjakih paziti, da cepljeno mesto ni prekrito z zemljo.

V kolikor je neurje povzročilo lomljenje mladik, le-te izrežemo, ta ukrep pa lahko združimo s poletno rezjo.

Več dni poplavljena rastlina ne more normalno sprejemati hranil iz tal. V takih primerih je priporočljivo gnojenje s foliarnimi gnojili, ki vsebujejo poleg dušika, fosforja in kalija tudi mikroelemente.

Rastline s poškodovanimi listi moramo poškropiti s katerim od organskih dotikalnih fungicidov: dithan, antrakol, euparen v normalnih koncentracijah.

Priporočilo pridelovalcem krompirja

Vremenske razmere so optimalne za razvoj in širjenje krompirjeve plesni, ki jo najdemo že v večini krompirišč. Širjenje bolezni preprečimo z rednim in temeljitim škropljenjem. Priporočamo uporabo protektivnih fungicidov, saj smo doslej že dvakrat škropili s sistemičnimi.

Za škropljenje uporabite enega od sledečih fungicidov: antracol, propineb-R, dithane M 45, mankozeb-R, pinozeb M 45 radocineb ali cupramix. Škropite vsak teden; škropljenje je treba ponoviti po vsakem dežju, ki fungicid spere z rastline.

Kmetijski inštitut Slovenije

Polletna inventura deliktov

LJUBLJANA, 10. julija – Organi za notranje zadeve so ob polletju naredili manjšo inventuro in ugotovili, da so do konca letošnjega julija prijavili temeljnim javnim tožilstvom 8.484 storilcev kaznivih dejanj, od tega 4.877 znanih in 3.607 neznanih. V tem obdobju so tudi obravnavali 16 umorov, 43 hudih telesnih poškodb in 47 smrtnih nesreč pri delu. Poleg tega so še raziskali 55 drugih smrtnih nesreč in našli 14 mrtvih ljudi, ki so jih že dlje časa pogrešali svojci. Kriminalisti in tudi strokovnjaki sodne medicine so v tem času obravnavali tudi 290 samomorov.

Miličniki in kriminalisti so uspešno raziskali 43 ropov, medtem ko so jim več težav povzročili vlomilci in tatovi: v šestih mesecih so obravnavali že 3.115 tovrstnih deliktov. Bilo je tudi 489 požarov in šest požigov. Prometni miličniki so v tem obdobju obravnavali 2.642 prometnih nesreč z mrtvimi in ranjenimi, v katerih je na kraju nesreče umrlo 205 ljudi. Bilo pa je tudi 2.912 huje in laže ranjenih. Miličniki so obravnavali še 124 pobegov s kraja nesreče.

Ž. H.

V hrošča in golfa dveh bratov

ŽIROVNICA, 10. julija – Zjutraj ob 4.50 je voznik opla, 46-letni Edham Zehirović iz Sanskega mosta, začasno dela v ZR Nemčiji, pred Žirovnico nenadoma zavozil levo. Oplazil je nasproti vozeči hrošč nemške registracije, ki ga je vozil 24-letni Bernhard Hess, nato pa čelno trčil v golfa, ki ga je z hroščem vozil 22-letni Berhardov brat Robert. Reševalci so odpeljali v bolnišnico hudo ranjenega Roberta Hessa, voznika Zehirovića in njegovega sopotnika, 30-letnega Saida Horozovića; laže sta bila ranjena sopotnica v golfu in voznik hrošča. Materialna škoda je velika, promet na tem delu magistralne ceste pa je bil zaprt do 8. ure. Preiskovalni sodnik je odredil izvedenski pregled krmilnega mehanizma opla, vozniku pa so odvzeli tudi kri za preiskavo. Domnevajo namreč, da je treba vzrok za nenadno zavijanje v levo iskati ali v preutrujenosti ali pa alkoholu v krvi voznika.

M. K.

Jamarji – reševalci

KOPER, 10. julija – Na ploščadi ob Ulici JLA, pred poslovnimi stavbami, je bilo v soboto prav živahno, ko so člani jamarskega društva oziroma reševalne skupine pri društvu Dimnice, prikazali reševanje iz visokih zgradb s pomočjo vrvne tehnike. To je še posebej pomembno in zanimivo, saj imajo številne visoke stavbe »napake«, zaradi katerih se lahko iz njih spustiš le z dvigalom ali po stopnicah, kar pa v primeru požara v nižjih nadstropjih, denimo, ne bi bilo mogoče. Jamarji so prikazali spuščanje in vzpenjanje po vrveh, navpično reševanje, samoreševanje, poševen spust več stanovalcev v kratkem času, sput ponesrečenca v nosilih itn., občinstvu pa so prikazali tudi vso reševalno opremo. (Besedilo in slika: D. Grča)

NOUR FAREK

Kabilski smehljaj

9. nadaljevanje

Böhling se je usedel na konec poljske postelje. Najbrž je vedel, da bi se gladko zlomila, če bi se usedel na sredo.

»Čedno je tudi, da zahteva, naj povem nekaj, za kar sem moral priseči, da ne bom povedal.«

»Povedal komu?« je zelo po tihem vprašal profesor, da Rico in Jo ne bi slišala, da sprašuje Böhlinga.

»No, ja, da ne bom povedal njim.« je Böhling s palcem pokazal proti stropu.

Profesor je spet po tihem vprašal:

»Zakaj pa jim kapetan ne pove kar sam?«

Böhling je nekaj trenutkov zmedeno strmel vanj.

»Mein Gott! Nisem pomislil, da bi ga vprašal.«

Pogovor je končala Ninette, ki je prinesla hrano.

Na tla je položila kruh, škatlo camemberta, dve konservi sardin in liter rdečega vina. Pribor so sestavljali dva papirnata krožnika, dva kozarca, dve vilici in nož, primeren le za rezanje masla.

Ko je Ninette odšla, je profesor pripomnil, da nimata noža za odpiranje konserv.

»Nič hudega,« je smeje se rekel Böhling, z zobmi zgrabil kovinski jeziček in odprl ali, bolje, odtrgal pokrov konserve; pomagal si je le z desno roko.

Profesor je nekaj takega sicer že videl v filmu, a je mislil, da gre za filmski trik.

Böhling je jedel z velikim tekom in nato spil še svoj liter mleka. Profesor pa je le grizljal košček sira in popil pol kozarca vina.

★ ★ ★

Ura je bila pol enajst. Böhling je menil, da je čas za spanje, in ker si profesor ni prav nič želel še tretjič prebrati ‚Le Monde diplomatique', je ugasnil luč in zlezel pod odejo.

V sosednji sobi so luč ugasnili malo zatem; profesor, ki ni mogel zaspati, je v presledkih med Böhlingovim smrčanjem slišal njihovo smrčanje.

Profesor je dolgo čakal, da bi zanesljivo vsi trije globoko spali, nato je previdno vstal in pazil, da postelja ne bi zaškripala.

V temi je kot mesečnik zakoračil proti vratom, roke je stegoval predse, da se ne bi ob kaj zadel. Na hodniku ni zavil proti stopnicam, ampak na drugo stran hodnika. Ob steni je tipaje prišel na konec hodnika, zadržal dih in si odpeljal razporek, da bi se olajšal.

Naposled se je olajšan napotil nazaj v posteljo, zdaj je hodil hitreje kakor prej. Prepričan je bil, da ne bo nihče nič opazil, saj so bila tla iz zbite zemlje.

Preden je zaspal, je, skrčen pod odejo, da bi ga manj zeblo, dolgo premišljeval o ženi, o hčerki in o svojem delu.

IV. poglavje

Zjutraj je profesorja zbudil Böhlingov gromki glas. Pravzaprav ga je prav prijazno vprašal:

»Profesor, bi radi kavo?«

Šef in Ninette sta prišla v njuno sobo in profesor je opazil, da so vsi kazali dobro voljo. Na tleh je stal pladenj s kavnikom in skodelicami.

»Pozneje bo šla tamala po mleko,« je rekel šef in se prijazno nasmehnil Böhlingu.

Profesor je imel močan občutek, da je ta prijaznost ponarejena. Zdelo se mu je, da strežejo Böhlingu, ker bi nekaj radi od njega, in da ob tem strežejo še njemu, ker so opazili, da mu je bivši legionar na moč hvaležen. Ko pa bi Böhling ustregel njihovim željam, bi se ga po vsej verjetnosti pri priči znebili, prav tako pa tudi njega. Nujno se mora na štiri oči pogovoriti z Böhlingom in mu poskusiti razložiti, v kakšnem položaju sta.

»Böhling, pojdi gor pomagat Bobu!«

»Pri čem pa?«

»Nič takega, le avto, ki smo ga uporabljali včeraj, je treba pokriti s slamo. Lahko se zgodi, da pride kakšen preradoveden otrok stikat po kmetiji.«

»To bo takoj opravljeno,« se je izprsil Böhling, pogledal Ninete in pristavil: »Močan sem kot boger!«

To počnejo samo zato, da bi se mu zdelo, da je svoboden, si je mislil profesor, prepričan sem pa, da ga Bob in drugi skrbno nadzorujejo.

Ninette in šef sta odšla za Böhlingom, ne da bi profesorju kaj rekla ali se sploh zmenila zanj.

★ ★ ★

Nekaj minut je počakal in spil skodelico kave, nato pa je tvegal in stopil na hodnik. Opravičilo je imel že pripravljeno (češ da išče nekaj za branje); odpravil se je v drugo sobo. Bila je prazna.

Nato je profesor stopil proti stopnicam. Počasi se je vzpenjal in na moč pazil, da lesene stopnice ne bi zaškripale. Ko je prišel do vrat na vrhu, je prijel za kljuko in jo prav narahlo porinil navzdol. Zaman. Vrata so bila zaklenjena.

Profesor je prislonil uho na vrata in prestregel pogovor med šefom in Ninette.

CATHERINE HERMARY – VIEILLE

Nevernik

42. nadaljevanje

Simon je neprestano točil kalifornijski šampanjec. Orkester je bil odličen, Samir je prijel Carol za roko.

»Lepa si, veš?«

Ker je bil srečen, je hotel osrečiti druge.

Za trenutek je močno stisnila njegovo roko.

»Pojdi sedaj! Obvestila sem Janice, vsi te hočejo slišati.«

Nekdo iz orkestra mu je dal saksofon. Samir ni igral že štirinajst let, najprej se je umaknil, potem pa je vzel instrument.

Spomnil se je tolikih zmagoslavnih trenutkov, poletnih noči v Bejrutu, sladkega vonja araka, ražnjičev, ki so jih pekli na koncu večerov, zvezd nad Mediteranom, okusa dekliških ustnic, ki je bil še vedno svež. Toliko poletij, ena sama mladost.

Njegovi prsti so skrivaj pobožali medenino, potem je dal instrument v usta in takoj se je vrnilo veselje, isti občutek, da je neranljiv, ko igra. Jumane ni bilo več v njegovih mislih, bil je sam in počutil se je dobro.

»Bil si strašen,« je rekla Carol.

Taksi je vozil po Aveniji Madison. Ura je bila skoraj dve zjutraj.

Evforija se je nadaljevala, Samir se je počutil mladostnega, življenje mu je pripadalo. Objel je Carol okoli ramen, ni se odmaknila. Ta večer jo je Samir omehčal. Morala se bo opravičiti Christopherju.

Domov sta prišla z roko v roki. Carla je spala na divanu v salonu. Zbudila sta jo in odšla v posteljo. Njuni telesi sta se približali z istim gibom.

XVIII

»V petek zvečer grem v Virginijo zaradi podpisa neke pogodbe. Pojdi z menoj!«

Carolina roka je stisnila slušalko in srce se ji je skrčilo, utišala je glas. Samy je nekaj korakov stran od nje bral časopis. Ker ga je že od jutra bolelo grlo, je ostal doma in bila je primorana odpovedati kosilo s Christopherjem. Medtem ko je Samy počival, mu je pustila sporočilo na telefonskem avtomatu.

»Ta petek?«

»Da, pojutrišnjem. Ne moreš mi reči ne, Carol. Moram preživeti dva dni ob tebi.«

Carol je pogledala preko rame. Samir je bral, ne da bi bilo videti, da posluša, kar je govorila.

»Ali si dobil moje sporočilo?«

»Da, toda malo prepozno. Eno uro sem te čakal v Café des Artistes, potem sem kosil sam.«

»Nisem mogla priti, žal mi je.«

»Tudi meni je bilo žal, Carol. Obkrožala me je večina Vogueovih in Harperjevih manekenk, toda počutil sem se strašno samega. Če ljubiš žensko, ki ostane doma, ker ima njen mož gripo, si najbolj nesrečen človek v New Yorku.«

Samir je obrnil časopisno stran, Carol je počakala, da je znova začel brati.

»Oprosti mi.«

»Oprostil ti bom, če greš z mano v Virginijo.«

Carol se je glas tresel od razburjenja.

»Mislim, da ne bom mogla. To moraš razumeti, moraš!«

»Povej mi en sam dober razlog.«

»V tem trenutku ne morem.«

»Ali je on poleg tebe?«

»Da.«

»Torej pridi. Čez pol ure te počakam v baru Regency.«

»Kdo je bil to?« je vprašal Samir.

»Simon Temple. Z Janice imata težave, rad bi govoril z mano.«

Samir je skomignil z rameni. Carol se je na vrat na nos spuščala v absurdne situacije. Kaj pa je človeku treba razlagati svoje težave? Ta odkritosrčnost, ki je bila tako tipično ameriška, ga je dražila.

»Moram iti tja,« je mirno rekla Carol, »on računa name.«

Bila je popolnoma odločena, da se sreča s Christopherjem in ne bi trpela nobenega ugovora.

Že od začetka njunega razmerja sta se v Carolinem srcu nerazdružljivo mešala tesnoba in ugodje. Male življenjske radosti so izgubile okus, velike pa so postale nedostopne. »Kaj bo z mano brez njega?« je pomislila, ko je hodila. Počutila se je kot v pesti, znova mlado, brez volje, plašno in prekrhko.

Bar Regency je bil skoraj prazen. Christopherja ni bilo. Carol se je usedla v kot, slekla plašč, prižgala cigareto. Prostor je bil mračen, intimen, malo preveč ogrevan. Dva človeka sta sedela v baru, pila in klepetala, nje nista pogledala. Prišel je natakar.

»Nekoga čakam,« je rekla Carol.

Njena roka se je malo tresla, ko je nesla cigareto k ustom. Odkar jo je Christopher poklical, se še ni otresla bojazni.

»Nekaj vam bom povedal,« je rekel glas za njo, »zelo lepi ste, gospa.«

Christopher jo je prijel za roko in jo poljubil. Carol ga je pogledala, njune oči so se našle, se ljubkovale.

»Kje sva se že srečala, gospod?«

KDOR SKAK, TISTI HLAP

Dolgo vroče poletje

V moji deželi smo še sredi izbruha slovenske pomladi, pravilneje slovenske demokratične pomladi. Tokrat politični dogodki zaostajajo za koledarjem, saj smo že v vročem poletju. Zelo si očitam, da nisem v zgoraj omenjeni slovenski pomladi k nikomur pristopil in ničesar podpisal; saj bi lahko kdo sklepal, da sem zamudil slovensko politično pomlad. Bom še malo počakal, da bo leto naokrog, pa bom takrat pristopil. Seveda, če ne bo prepozno. Če ne bo takrat ta legendarna pomlad v času proslav 200-letnice francoske revolucije že prešla v slovensko nedemokratično zimo, kar si mnogi želo želijo. Takrat pa se bom prav po slovensko kesal. Po drugi strani je ta previdnost tudi razumljiva. Zdaj me namreč vabijo in prepričujejo, naj podpišem ali deklaracijo ali listino, ali pa obe skupaj. To, naj podpišem obe, mi predlaga upravni odbor Društva slovenskih pisateljev, na katerega se še najbolj zanesem, zlasti na Rudija Šeliga, ki je nekoč napisal igro za naslovom Kdor skak, tisti hlap. Jaz pa se komaj pripravljam za »skak«.

Zelo sem se razveselil, ko smo poleg literarne, gledališke in glasbene alternative dobili še politično alternativo! A zdaj imamo že alternativo v alternativi. Univerzitetna mladina je izstopila iz Bavčarjeve alternative, mariborski predsednik Demokratske zveze je odstopil in izstopil iz Zveze, ker se Ljubljančani po stari navadi ne menijo za Mariborčane. Tudi v alternativi. Koalicija alternative in uveljavljene politike je skupaj pripravljala slovensko listino, pa niso prišli skupaj, ampak narazen. Nekaj se jih je distanciralo in izstopilo. Tako da je za slovensko politično alternativo zdaj značilno distanciranje, izstopanje, odstopanje, razločevanje, lahko bi rekli celo diferenciacija, če bi ta izraz ne bil na tako slabem glasu v drugih krajih Jugoslavije. Uradna politika pa se opravičuje Plavevski, vsak dan prireja govore, pri čemer ni pomembno, ali so žrtve govornikov izseljenci in zdomci, borci, pevci, proizvajalci, gasilci . . .

Samo da se zbere dovolj ljudi, že morajo poslušati govor. Tako je tudi prav, sicer bi morali naši ljubi govorniki morda prisluhniti tudi zbrani množici, ki mrmra, da tako ne more več živeti. Zdaj tudi že naši govorniki kar raje naprej odkrito polemizirajo z zunanjimi sovražniki slovenske pomladi, da jim ni treba povedati, da za domače težave nimajo odgovorov. Da bi potolažili kmete, so podražili mleko; sprašujem pa se, koga so hoteli potolažiti, ko so v enem tednu dvakrat podražili bencin. Zato mislim, da bo to vroče dolgo poletje teklo še naprej v znamenju govorov in podražitev. In tudi poslušalci bodo, saj ljudje moje dežele ne morejo več na dopuste. Sicer pa je to odhajanje na dopust velika neumnost. Zakaj pa, saj živimo v raju pod Triglavom in tako rekoč na eni strani Alp.

In to na sončni!

Na tihem pa si vseeno želim, da bi čimprej minilo to dolgo vroče poletje, ki se je komaj začelo. Jeseni nas čakajo novi veliki dogodki, med drugim tudi 1115-letnica pripada kneza Koclja, ki jo moramo zlasti Slovenci slavnostno proslaviti. Zbrali se bomo na panonskem polju in proslavljali, priložnosti za govore pa bo spet na pretek.

TONE PARTLJIČ

NAJNARAVNEJŠA ALTERNATIVA V ALTERNATIVI

Na poraščeni zemlji nastaja zlata jama

Turistični in navtični center Zlata luka, ki ga pri Sukošanih gradi sloviti zadrski SAS, bo stal približno 70 milijonov ameriških dolarjev – Ne le marina, pač pa kompleks z veliko izbiro

ZADAR, SUKOŠANI, julija – V času, ko se ne moremo postavljati z materialno otipljivejšimi turističnimi naložbami, zadrski SAS mrzlično gradi za naše razmere gigantski turistično-navtični kompleks Zlata luka, v katerega je vložil nič manj kot 70 milijonov dolarjev svojih sredstev. Pičlih sedem kilometrov južno od Zadra, pri Sukošanih, raste na približno 80 hektarih nekaj divje poraslega zemljišča zaokrožen turistični kompleks gigantskih razsežnosti,ki mu težko najdemo par v Sredozemlju.

»SAS se je deloma preusmeril v navtični turizem pred desetimi leti in Zlata luka, ki jo bomo slovesno odprli maja prihodnje leto, bo naše turistično-navtične načrte dokončno zaokrožila,« pravi **Stanislav Antič**, direktor tega od nekdaj dobro poslujočega zadrskega delovnega kolektiva, ki vseskozi razburja duhove z za naše razmere izjemno visokimi osebnimi dohodki. Privezi, 1500 v vodi in še 1000 na suhem, bodo končani še do zime, vse drugo pa bo zgrajeno do maja prihodnjega leta, trdi Antič.

STANISLAV ANTIČ

● Zlata luka ne bo zgolj marina, marveč turistični kompleks z raznotero ponudbo. Športno-rekreacijski del Zlate luke bo namreč imel pokrit olimpijski bazen, olimpijski bazen na prostem, 40 teniških igrišč, igrišče za golf, bowling, večnamensko športno dvorano, stezo za trim. V hotelskem delu bo do maja zgrajeno apartmajsko naselje s 400 ležišči, hotel kategorije de luxe s 400 posteljami, igralnica, jahtni club ter cela veriga gostinskih lokalov. V okviru vsega pa gradijo tudi trgovski center, ki naj bi prerasel v največji dalmatinski »bazar« tudi v zimskih mesecih.

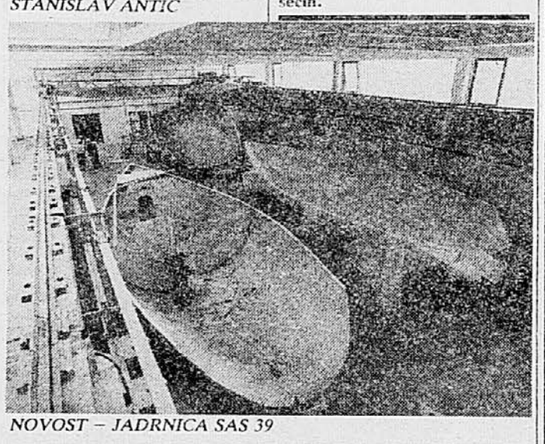

NOVOST – JADRNICA SAS 39

»Računamo,« pravi Stanislav Antič, »da nam bo Zlata luka na leto prinašala okoli 30 milijonov dolarjev dohodka, v njej pa bomo imeli zasidrano tudi svojo floto, ki bo do leta 1992 štela že več kot 400 plovil. SAS je moral na tej lokaciji zgraditi dobesedno vse. Do Zlate luke smo potegnili vodovod, gradimo sedem kilometrov primerno široke ceste, kanalizacijo, iz ustja Neretve bomo pripeljali 15.000 kubičnih metrov mivke za kopališče.«

SAS pa ne gradi le turistično-navtičnega kompleksa! V eni izmed proizvodnih dvoran prav te dni končujejo dve novi plovili: jadrnico SAS 39 in motorno ladjo, ki sta ju projektirala brata **Jakopin** iz Ljubljane. Prototip naj bi splavili do konca julija, plovili pa naj bi bili bistveno cenejši od vseh, ki jih je zdaj mogoče kupiti na domačem in tujem trgu. Prvih 200 jadrnic in motornih ladij bomo uvrstili v svojo čartersko floto, kasneje pa bodo tudi v prosti prodaji, pravijo v SAS.

TINE GUZEJ
IGOR MODIC

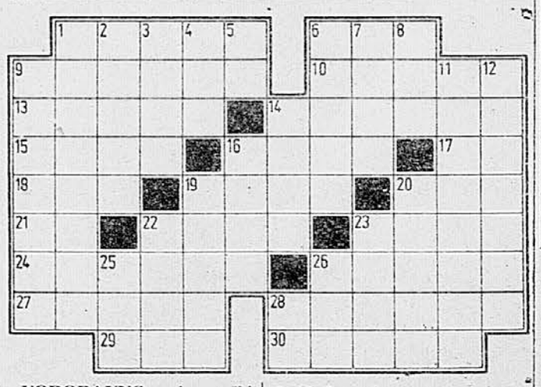

VODORAVNO: 1. grški otok, Odisejeva domovina, 6. francoska reka in departma s središčem Draguignan, 9. zarodni ovoj pri višjih vretenčarjih, 10. travnata pokrajina brez dreves v Južni Ameriki, 13. francoski izdelovalec klavirjev in harf, 14. tropično drevo, imenovano tudi opičji kruhovec, 15. električni posrednik, 16. sklepni stavek v glasbi, 17. zaporedni črki v abecedi, 18. ameriška pevka zabavne glasbe (Yoko), 19. prvotni priimek nekdanjega ameriškega boksarja Mohammada Alija (Cassius), 20. metrični poudarek, naglas, 21. nota iz solmizacije, 22. pšenični plod, 23. jegulja, 24. predstojnik pravoslavnega samostana, 26. ime bivšega ganskega predsednika Nkrumaha, 27. ameriški jazzovski glasbenik, pianist, skladatelj, eden najpomembnejših glasbenikov sodobnega jazza (Mc Coy, roj. 1938), 28. naslov visokih katoliških dostojanstvenikov, 29. kraljestvo mrtvih v starorimski mitologiji, 30. jugoslovanski dirigent in skladatelj (Oskar).

NAVPIČNO: 1. ime in priimek madžarskega politika, ki je bil leta 1958 usmrčen, letos maja pa rehabilitiran, 2. klada za sekanje drv, 3. reka, ki teče skozi Leeds, 4. ključ, po katerem prevajamo informacijo v drug »jezik«, 5. začetnici izumitelja dinamita, 6. francoska filmska igralka (Marina), 7. tropska rastlina z debelimi mesnatimi listi, 8. otok v Jadranskem morju, 9. kamnit meteorit, izpodnebnik, 11. uživalec mamil, 12. svetniški sij, gloriola, 14. ameriški antropolog nemškega rodu, ki je preučeval kulturo in jezike ameriških Indijancev (Franz, 1858–1942), 16. keltska rodovna skupnost, 19. sodobni nigerijski pisatelj (John Pepper, »Kozlova pesem«), 20. turistično naselje in zdravilišče pri Hercegnovem v Boki Kotorski, 22. pripadnik ljudstva z avstraloazijskim jezikom v Indokini, 23. angleški utopični socialist (Robert, 1771–1858), 25. novi japonski premier, naslednik Takešita (Sosuke), 26. zemeljska ožina na Malaki, 28. kemijski znak za paladij. (K. D.)

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. karantena, 9. arhivar, 10. eta, 12. Dumas, 13. Ra, 14. nerv, 16. osat, 17. Temnikar, 19. rt, 20. Arkin, 21. VA, 22. Iraklion, 25. bran, 27. Aare, 28. SV, 29. Arila, 30. lan, 31. Tartini, 33. strojnica.

MIKAVNE TOPLICE – 1

Naravna zdravilna voda daje večji dobiček kot pa nafta

Posodobljena termalna kopališča v Pomurju so poleti polna domačih gostov – V Lendavi ne zaostajajo

LENDAVA, julija – Jalovo iskanje nafte na obrobju Panonske ravnine v Pomurju, kjer so beli rudarji v globini tisoč metrov in več v povojnih letih navrtali skoraj povsod vrelce termalne vode, je prineslo tej pokrajini pravo bogastvo. V Moravskih toplicah, v termah v Lendavi in v Banovskih toplicah se namreč gnete tudi v poletnih mesecih množica ljudi, ki (upravičeno) zaupajo zdravilnosti termalnih voda. V poletnih mesecih je tu največ domačih gostov, v drugih letnih časih pa tujcev.

Medtem ko so Moravske in Banovske toplice dobile zagotovilo za razvoj pod streho Radenske, se je urejanja naravnega zdravilišča Terme v Lendavi že pred leti lotil Golfturist iz Ljubljane. Tudi ta je poskrbel za vzorno urejeno okolje hotela Lipa in termalnega kopališča Terme v Petišovcih in s sodobnimi poslovnimi prijemi upravičil zdaj že zares pestro zdraviliško-rekreacijsko izbiro. Poznavalci evropskih razmer pravijo, da tu ne zaostajajo več za slovitimi madžarskimi termalnimi kopališči.

»V poletnih mesecih v našem naravnem zdravilišču Terme prevladujejo naši ljudje,« smo zvedeli pri **Albertu Giorgettiju**, vodji lendavskega naravnega zdravilišča. »Zato se v tem času poskušamo čim bolj približati željam in zahtevam predvsem tistih ljudi, ki si na dopustu želijo poleg zdravja z znanstveno dokazanimi indikacijami o zdravilnosti termalnih voda nabrati novih fizičnih in psihičnih moči.«

● V naravnem zdravilišču Terme Golfturistovega hotela Lipa v Lendavi ponujajo skupinam gostov iz delovnih organizacij (in drugim domačim skupinam) sedemdnevni zdraviliško-rekreacijski paket z dvoposteljnih sobah po ceni 1,5 milijona dinarjev, desetdnevni paket v enoposteljnih sobah pa za 2,5 milijona dinarjev. Le malo višje so cene v enoposteljnih sobah, bivanje v bungalovih pa je še cenejše. V ceni so upoštevane tudi vse zdravilške in druge storitve, rekreacija in podobno.

Hotel Lipa s termalnim kopališčem v bližnjih Petišovcih, kjer so gostom na voljo tudi bungalovi in vzorno urejen avtokamp v čudovitem naravnem parku, zadovoljijo tudi najzahtevnejše goste. V novem športno-rekreacijskem centru ob hotelu so tako uredili tudi olimpijski bazen s sladko vodo, kar tri teniška igrišča, igrišče za mini golf . . . »Pravilnost naše ponudbe delovnim organizacijam po skrbno pripravljenem zdraviliško-rekreacijskem programu potrjuje nadvse dober odziv gostov. V bistvu gre za preventivno rekreacijski oddih, saj so gostje v dopoldanskem času kot pacienti (kopeli, terapija, zdravniški pregledi itd.), popoldanske ure pa prebijejo pod strokovnim vodstvom v znamenju telesnih aktivnosti, izletov po Pomurju in sosednji Hrvaški, zabavnih iger in podobnega.«

BORO BOROVIČ

Italijani prihajajo na letni dopust, vendar ne samo avgusta

Branko Saćer v Milanu: Letošnje poletje smo morali že dvakrat zaprositi za dodatno propagandno in reklamno gradivo

MILANO, julija – Kaj lahko pričakujemo od letošnje turistične sezone? Ali bo na lanski ravni ali pa lahko upamo celo na nove rekorde? Kaj bo s turisti iz naše zahodne sosede, Italije, smo skušali zvedeti pri Branku Saćeru, ki že dve leti vodi turistični urad v Milanu. Čeprav v lombardijski prestolnici živi komaj dve leti, je navezal dobre stike z italijanskimi partnerji.

Branka Saćera smo najprej vprašali, kakšen je bil obisk italijanskih turistov v minuli sezoni. Odgovoril je, da so bili po številu turistov in prenočitvah na drugem mestu, takoj za Nemci. Bilo jih je 1.240.000 oziroma pet

BRANKO SAĆER

odstotkov več kot predlani. Na naših ležiščih so prespali 5.400.000 noči, kar je za osem odstotkov več kot leta 1987.

– Dve leti že živite v Milanu in prav gotovo imate svoje poglede na italijanski turizem. Ali se je v zadnjem času zgodilo kaj pomembnejšega?

»Minili so časi, ko so Italijani odhajali na letni dopust samo v avgustu oziroma v času »ferragosta«, od 2. ali 3. do 18. ali 20. avgusta. Zdaj imajo štiri tako imenovane mostove: na začetku decembra ob prazniku sv. Ambrozija, med božičnimi in novoletnimi prazniki, za veliko noč in aprila ob njihovem državnem prazniku.

K temu bi lahko prišteli še »bele tedne«, ko so imeli otroci zimske počitnice. Skupaj to znese mesec dni. V tem času so Italijani prinajali v našo državo in skoraj popolnoma zasedli zmogljivosti v bližnjih istrskih mestih. Omeniti moramo tudi, da so italijanski turisti po zunajpenzionskih obiskih daleč pred drugimi. Nemci porabijo na primer po eno marko na dan, Italijani pa petkrat več. Dodal bi še nekaj. Italijani plačujejo hotelske storitve 20 ali 30 odstotkov dražje kot Nemci, Angleži, Nizozemci in drugi, ki si prek turističnih agencij rezervirajo sobe«.

– Kakšne so napovedi za letošnjo sezono? Ali bo lahko rekordna?

Ne bi se rad prenaglil, vendar menim, da bo italijanskih turistov vsaj pet odstotkov več kot lani. Med pogovori z italijanskimi turističnimi delavci sem dobil občutek, da jih bo še precej več. Povedali so mi, da je prodanih za petino več zmogljivosti kot lani. Radi bi imeli precej prostih mest v avgustu, vendar jih ni. Lahko pa bi se zgodilo, da bodo nekatere turistične agencije iz drugih držav odpovedale potrjene rezervacije za avgust«.

– Kaj je po vašem mnenju povzročilo precej večje zanimanje Italijanov za našo državo?

»Obstajata najmanj dva pomembna razloga. Prvič gre za dobro organizirano propagando. Pri tem moramo posebej poudariti študijska potovanja italijanskih novinarjev, ki so aprila obiskali veliko naših mest. Številni dnevniki, tedniki in strokovna glasila so nato v začetku maja objavili veliko člankov in reportaž. Vsi so pisali zelo lepo in pozitivno o naših krajih in o vsem, kar so opazili. Drugič, zaradi vse pogostejših letalskih nesreč, v katerih je izgubilo življenje veliko ljudi, turisti čedalje manj potujejo v daljne eksotične države. Imamo podatek, da se je zanimanje zanje zmanjšalo celo za polovico. Do naših mest pa je mogoče priti z avtomobili in trajekti.«

Pogovor je potekal v uradu našega turističnega predstavništva v Milanu. V tem času je prihajalo veliko ljudi, iskali so informacije, prospekte in podobno. »Letošnje poletje smo morali že dvakrat zaprositi za dodatno propagandno gradivo,« je pripomnil Branko Saćer. Števila telefonskih klicev ni mogoče izračunati. Vsak dan pride tudi na stotine pisem z vprašanji.

● Italijanski turisti se ne zanimajo samo za obalo v Slovenskem in Hrvaškem Primorju in Dalmaciji – ampak tudi za Mali Lošinj, Cres, Rab, Krk, Hvar, Korčulo in Mljet. Veliko jih potuje do Dubrovnika in Sv. Štefana. Marsikdo bi se vsaj mimogrede rad ustavil tudi v Lipici, Postojni in predvsem na Plitvičkih jezerih, o katerih lahko rečemo, da jim po lepoti ni para na vsem svetu.

Ali se bodo dobre napovedi izpolnile v celoti ali pa ne, bo odvisno tudi od vremena. Ker pa pri nas, še posebej v Dalmaciji, poleti skoraj ne poznamo dežja, lahko upamo na najboljše.

DRAGAN LISAC

MEHIKA, MEHIKA – 4

Nenavaden orkan v Cancunu, v letalu pa prijateljsko prepričevanje

Na letališču v Cancunu vedrimo. Zunaj divja tropska nevihta. Oblaki se spuščajo na krošnje dreves. V njih izginjajo do tal upognjene palme. Vročina ne pusti dihati, zrak je nasičen z vlago, ki jo prinaša dež. Obleka se lepi na kožo. Veter tuli. Noč sredi dne, reže jo ostra svetloba bliskov. Bobnenje groma stresa okenska stekla. Taksisti stojijo pod velikim napuščem in čakajo . . . Vedrimo nedaleč od njih.

»Ne bo dolgo,« nas tolaži taksist, ki nam je najbližji. »V Cancun moramo,« pravimo »Tam nas čakajo prijatelji, ki že tri tedne potujejo po Mehiki,« mu povemo. Jasni se. »Stopite v avto,« reče taksist. Z vso prtljago se rinemo v avto. Zunaj še vedno dežuje, a najhuje je mimo. Brisalniki steklakomaj odstranjujejo zastor dežnih kapelj. Ob cesti stojijo avtomobili. Vozniki še vedno čakajo, da bo nehalo deževati. Nevihta je pustila sledove: na tleh ležijo veje palm. Polja prekriva voda. Bobnenje nevihte se odmika. »Nenaveden orkan za ta čas,« pravi voznik. Nenadoma ustavi avto. Cesta pred nami je vsa v vodi. Pešci bosi brodijo po pločnikih. Voznik obrne avto: »Poskusil bom priti v mesto z druge strani.« Vozimo po ozki ulici. Nenadoma je pred nami spet voda. »Nimamo izbire,« pravi voznik in zapelje v vodo. Okoli avtomobila brizga. »Dobro, da se ni pokvaril motor,« doda. Ulica se zdaj rahlo dviga. Z nje voda odteka hitreje. Za nami domačini vlečejo avto. »Motor mu je zalilo,« reče šofer. Ob stari stavbi je napis Crea Youth Hostel. Stopim k vhodu. Pri vratih stoji starejši možak. »So v hostlu Jugoslovani?« ga vprašam. »Vi ste,« reče. Obraz mu spreleti nasmeh. »Bili so, bili«, pravi, »a so odšli. Pustili so vam sporočilo. Žena!« zakliče nekam v notranjost hodnika, »daj listek, tu s st hodnika, »daj listek, tu so.« »To so pustili,« pravi žena, ko mi da listek.

Začnem brati. »Kaj pišejo?« drezajo vame sopotniki. »Pišejo o pranju vetrobranskega stekla, o tem, kar nas zanima, pa ne,« zamišljeno rečem. Kot bi hoteli reči: »Znajdite se, kot smo se morali mi!« Nato berem:« *Sporočamo vam, da je Mehika lepa dežela, da je liker iz sladkornega trsta dober za pranje vetrobranskega stekla in da se vam obeta zelo lepo potovanje, seveda ob primerni organizaciji. Stepli se še nismo. Nada najraje gleda sončni vzhod, ko plava v karibskih valovih. Katra išče svojega črnega princa na belem konju. Matjaž raziskuje neprehodne džungle, Sandi in Vojko razmišljata, da bi postala poklicna voznika, Maruša uživa ob misli, kako se njeni kolegi prebijajo do službe skozi snežni metež, Boris ima že tri vreče semen, Alenka si je že kupila novo torbico, ker so ji staro prerezali v Ciudadu, Stanko nam razlaga o ribah in pticah vseh mogočih in nemogočih mavričnih barv, Pavleta včesih uporabimo namesto računalnika, Jožica pa je dobri duh odprave. Ta hip (1. februarja 1987) se odpravljamo proti Meridi.*

HASTA LUEGO
Vojko in kompanija

»Pustili so nas, da sami odkrijemo Mehiko!« vzklikne Tomo. »Ni se dobro zanašati na druge,« pravi Vida. »Jim delamo krivico?« premišljujem. »Mogoče pa niso imeli za nas zanimivih novic. V mestih so iskali prenočišče, zjutraj pa nadaljevali pot. Naj naštevajo hotele ali dogodke na poti? S tem nam ne morejo dosti pomagati!«

Letalo leti proti Yucatánu, najjužnejšemu polotoku. Skozi ozko letalsko okno zagledam morje. »Kampeški zaliv,« pravi potnik poleg mene. Njegova angleščina ima nemški prizvok. Začne se pogovarjati. Star je trideset let, doma je iz okolice Kölna. Videl je že veliko sveta. Tako lahko izmenjujeva vtise o raznih krajih sveta. Potem se začneva pogovarjati o Mehiki. »Dva meseca bom tukaj,« pravi. Nekaj časa je bil v Ciudad de Mexicu, zdaj potuje k znancem v Cancun, od tam pa v naselje ob belizejski meji. »Tam je najlepše,« pravi. Potem mi podrobno pripoveduje o tem. Nato začnem govoriti o naši odpravi. »Hočemo prevandrati Mehiko,« rečem. »To veliko stane,« pravi. »Jaz že vem, okoli osem tisoč nemških mark; tri boste dali za vožnjo, pet pa za enomesečno potovanje.« odločno reče. »Kje pa!« mu ogorčeno ugovarjam. »Polovico tega,« pribijem. Zdaj je užaljen. Začneva se prerekati. Nemška pedantnost v njem ne popusti. »Dokazal bom,« rečem in začnem pripovedovati.

»Najprej vožnja: petindvajset nas je. Zato imamo velik popust. Ali veš, kaj pomeni petindvajset potnikov za letalsko družbo? Ni ji vseeno, ali jih dobi ali izgubi. Med številnimi ponudbami letalskih družb je bila najzanimivejša tista letalske družbe PanAm, ki nam je dala več kot polovični popust in celo možnost plačila z domačim denarjem. Poleg tega je potovanje v dveh skupinah priznala za skupno potovanje. Ceno letalskega prevoza smo znižali tudi tako, da smo razdelili denar od proste vozovnice vodnika.

Vsa organizacijska dela smo opravili brezplačno: izdelali program potovanja z zgodovinskimi in geografskimi opisi krajev in ga opremili z uporabnimi napotki o cenejših prenočiščih in z drugimi koristnimi podatki. Veliko dela smo vložili v organizacijo potovanja. Pomagala nam je zagnanost. Tako smo vse zmogli. Življenje v Mehiki nas ne bo veliko stalo, saj imamo s seboj opremo za bivanje v naravi in nekaj hrane.

Gleda me, računa in premišljuje. »To bo res poceni potovanje,« reče. Ne more pohvaliti naše iznajdljivosti. Zato mu rečem: »Pridruži se nam.« Izmenjava naslove. Letalo se spušča na cancunsko letališče. Poslovim se od njega. Morda bo že na naslednjem potovanju naš sopotnik.

ALEKSANDER ZALAR

VRTIMO GLOBUS

Sramotna zapravljivost

Od daleč je videti kot biserno siv zrakoplov, ki lebdi nad afriško pokrajino, prava oblika pa se prikaže od blizu: peščeno rjava betonska pošast, okronana z velikansko kupolo, na kateri se v neusmiljeno vročem soncu blešči bakren križ. Bazilika je grajena v postrenesančnem slogu z dvema krakoma iz 128 dorskih stebrov, ki objemata 28.000 kvadratnih metrov velik trg, tlakovan z granitom in marmorjem. Zdi se, kot da se je cerkev sv. Petra iz Rima po nekakšnem čudežu preselila v osrčje Afrike. V resnici pa gre za baziliko Notre-Dame de la Paix v Jamasukroju, ki je od leta 1983 prestolnica Slonokoščene obale.

Kupola bazilike sega 150 metrov visoko. Je najvišja krščanska cerkev na svetu, 30 metrov višja od cerkve sv. Petra v Rimu, po kateri se zgleduje. Sprejela pa bo lahko dva tisoč vernikov manj. Predsednik Félix Houphouët-Boigny namerava svoj rojstni kraj Jamasukro, ki leži 250 kilometrov severozahodno od nekdanje prestolnice Abidžana, spremeniti v sodobno mesto sredi afriškega pragozda. Dal je zgraditi že letališče in veličasten kongresni center, krona njegovih gradbeniških podvigov pa naj bi bila nova cerkev.

Ne preseneča pa samo velikost nove cerkve, ampak tudi hitrost gradnje. Postavili so jo v treh letih (cerkev sv. Petra so gradili 100 let). Triinosemdesetletni predsednik je želel, da bi se načrt uresničil še pred njegovo smrtjo, zato je tisoč petsto dobro organiziranih delavcev garalo noč in dan, da bi izpolnili njegova pričakovanja. Zaključna dela so zdaj v polnem teku, posvetitev cerkve pa bo septembra. Houphouët-Boigny, ki je v katoliciznem prestopil že kot mladenič, si je cerkev zamislil kot romarsko središče 73 milijonov afriških katoličanov in kot branik pred islamom in animizmom, ki je v deželi zelo razširjen. Slonokoščena obala ima deset milijonov prebivalcev, od tega je milijon katoličanov. Na trgu pred baziliko bo prostor za 300.000 romarjev.

Seveda je na predsednika in njegovo cerkev naslovljenih veliko kritik. Zlasti bode v oči povsem neafriška oblika božjega hrama. Na poslikanih oknih so vsi človeški liki beli, črn je le osamljeni romar, ki močno spominja na predsednika. Neprijetno mučna pa je zlasti cena gradnje: končna vsota bo verjetno večja od 200 milijonov dolarjev.

Cerkev je projektiral domači arhitekt libijskega rodu Pierre Fakhoury. V cerkvi ne bo nobenih slik, kipov in lesenih opažev. Notranjščino podpira 60 stebrov, 36 velikanskih poslikanih oken pa po ladji razpršuje na stotine barvnih vzorcev, katerih oblika se ves dan spreminja. Ravno tako kot so protestanti gradno cerkve sv. Petra v Rimu imeli za sramotno zapravljivost, je za mnoge kritike tudi cerkev Naše gospe miru neprimerna potratnost v deželi, ki ima 650 dolarjev dohodka na prebivalca in kjer veliko ljudi nima dela ali pa celo strada. Predsednik na vse kritike odgovarja, da je denar za gradnjo šel iz zasebnih žepov, največ naj bi prispeval on sam in njegova sestra, pa tudi zemljišče je njegova last. Cerkev naj bi bila njegovo darilo ne le Afriki, ampak tudi Vatikanu. Vendar pa papež Janez Pavel II. ne namerava posvetiti cerkve. Če pa bo septembra morda le prišel, bo imel na voljo razidenco z 20 sobami in plavalnim bazenom, njegovo spremstvo pa bo lahko bivalo v hiši s 40 sobami. Vatikanski predstavniki menijo, da je gradnja tako velike cerkve v tako revni državi zelo kočljiva zadeva. Prav nič nočejo slišati o tem, da bi iz vatikanske blagajne prispevali vsako leto 1,5 milijona dolarjev za njeno vzdrževanje.

Donosen posel

Za mnoge Brazilce sta se prebujena zavest družbe o neizogibnosti varovanja narave in pritisk svetovne javnosti, da bi obvarovali nedotaknjene gozdove Amazonije, spremenila v donosno opravilo. Po celi Braziliji gredo odlično v promet predmeti, povezani z ekologijo: majice z gesli, priponke ali pa filtri za tovarniške dimnike. Posamezniki ali podjetja, ki vse te stvari izdelujejo, nočejo izdati, kolikšen je njihov dobiček, vendar pa priznavajo, da je varstvo narave področje, ki bo še precej časa prinašalo lepe denarce. Zasebna družba »SOS Amazonija« je na primer za 25.000 dolarjev prodala pravico do uporabe svojega imena tovarni, ki izdeluje majice. V enem mesecu je ta po vsej Braziliji prodala 500.000 majic z napisom »SOS Amazonija«.

Seveda še več zaslužijo tista podjetja, ki prodajajo naprave za čiščenje zraka, vode in tal ali pa izdelujejo načrte za varovanje okolja. Inženirska korporacija za varstvo okolja iz Sao Paula, največjega industrijskega središča Južne Amerike, spada med najuspešnejša zasebna podjetja te vrste, čeprav so ga ustanovili šele leta 1987. Največ je firma doslej zaslužila s programom čiščenja zraka v Cubatau, mestu v državi Sao Paulo, ki ima neslaven rekord najbolj onesnaženega mesta na svetu. Vsak mesec lastniki družbe »pospravijo« dobiček 50.000 dolarjev (toliko so priznali novinarjem), dela pa je vsak dan več, saj prihajajo nova in nova naročila. V Braziliji danes namreč vsak, ki kaj da nase, skuša dokazati, da ima rad naravo.

Prodali Lennonov avto

Na dražbi pri londonskem Christieju so pred kratkim nekemu Fincu, ki je želel ostati anonimen, prodali avtomobil mercedes-benz 600 pulman. Zanj je odštel 234 tisoč dolarjev. Nekdanji lastnik razkošnega vozila je bil legendarni član skupine Beatles John Lennon, ki ga je kupil leta 1970. Nato je avtomobil prešel v roke Georgea Harrisona. Mercedesbenz 600 pulman je imela tudi angleška kraljica Elizabeta II., monaški princ Rainier, romunski predsednik Nicolae Ceausescu in maršal Tito.

Okužen vsak peti Američan

Od 25 do 30 milijonov Američanov je okuženih z genitalnim herpesom, kar pomeni, da je vsaka peta odrasla oseba možni prenašalec te spolne bolezni. Podatke so objavili epidemiologi iz centra za nadzor nalezljivih bolezni v Atlanti v medicinskem časopisu New England Journal of Medicine. Številke, ki so jih strokovnjaki navajali v preteklih letih, so veliko nižje. Pri mnogih bolnikih namreč znaki bolezni niso vidni. Bolezen se prenaša samo s spolnimi stiki, povzroča pa jo virus herpes simpleks tip 2, ki prodira v živčevje. Zdravila lahko znake bolezni ublažijo, same bolezni pa ne morejo pozdraviti.

Izkazalo se je, da genitalni herpes povečuje možnost okužbe z virusom aidsa. Največ okuženih s herpesom je v starostni skupini od 30 do 44 let, pogosteje pa obolevajo črnci.

Malarija se širi

Po poročilih Svetovne zdravstvene organizacije malarija še ni izkoreninjena in tisti, ki se borijo proti njej, doživljajo vedno nove poraze. Komarji, ki to bolezen prenašajo, so postali neobčutljivi za DDT in druge pesticide. K širjenju malarije pripomore tudi naseljevanje območij, kjer razsaja malarija, na primer pragozdov Amazonije. Število obolelih nenehno narašča. V stotih državah vsako leto zboli od sto do 450 milijonov ljudi, od tega jih umre okoli dva milijona. Med žrtvami so v glavnem otroci. Navedeni podatki pa so samo približni, ker iz Afrike, kjer za malarijo umre največ ljudi, ni moč dobiti natančnih številk. Svetovna zdravstvena organizacija je pred dvajsetimi leti opustila načrt izkoreninjenja malarije, saj je ugotovila, da je popolnoma neizvedljiv. Denar, namenjen za financiranje tega načrta, je namenila za iskanje novih, učinkovitejših zdravil.

Anekdoti za danes

Na današnji dan leta 1937 je umrl ameriški pianist in skladatelj George Gershwin, ki je ustvarjal v slogu simfoničnega jazza (rojen 1898.)

Ko si je prišel George Gershwin razširjat svoje glasbeno znanje v Francijo, se je želel v Parizu seznaniti z Igorjem Stravinskim. Gershwin, takrat že slaven in bogat, je zaprosil velikega ruskega muzika za nekaj umetniških nasvetov.

»Koliko pa zaslužite?« je Stravinski vprašal Gershwina.

»Kakih dvestopetdeset tisoč dolarjev na leto,« je odgovoril ameriški glasbenik.

»Potemtakem morate svetovati vi meni!« je rekel Stravinski.

●

Nekoč je sklical Gershwin novinarje, da bi jim sporočil važno novico. Bil je malce domišljav, a imel je tudi biti za kaj. Povedal jim je, da je pravkar dobil ček za 50.000 dolarjev, kolikor je zahteval, da lahko uporabijo njegovo Rapsodijo v modrem za Whitemanov film Kralj jazza.

»To je več, kot sta dobila Beethoven ali Schubert za svoja najboljša dela, ali ne?« je rekel. »Upam, da se za to ne bosta v grobu obrnila!«

11. julij

1810 *Na prehodu iz 18. v 19. stoletje je bila botanična veda na Slovenskem že lepo razvita in na evropski ravni. Ob raznih lepotah, ljubiteljskih in za pouk potrebnih nasadih pa je dozorevala tudi misel na tak vrt, ki bi kolikor mogoče popolno prikazal domačo floro, ustrezal pouku botanike in bil hkrati raziskovalna in javnosti odprta kulturno-prosvetna ustanova. Misel je padla na plodna tla v času francoske vladavine, ko so se v takratni Iliriji, katere glavno mesto je bila Ljubljana, odprle možnosti za razvoj kulturnih dejavnosti. V Ljubljani je bila ustanovljena visoka šola, ki naj bi poleg knjižnice, fizikalnega in kemijskega kabineta dobila tudi botanični vrt.* ***Ljubljanski botanični vrt*** *so odprli 11. junija 1810, njegov pobudnik in prvi vodja pa je bil Franc Hladnik, doma in po svetu cenjen botanik. Za vrt, ki naj bi se imenoval Vrt domovinske flore, so oblasti določile približno 35 arov veliko zemljišče (ob sedanji Iški cesti), letno dotacijo 1000 frankov in sistemizirano mesto vrtnarja. Vrt so začeli zasajati še isto leto, med prvimi so bile to rastline, ki jih je Hladnik že prej gojil na licejskem vrtu, čez eno leto pa je bilo zasajenih že 768 vrst domačih rastlin. Po odhodu Francozov je obnovljena avstrijska oblast v Ljubljani odpravila vse šolstvo, ki so ga vpeljali Francozi, v nevarnosti pa je bil tudi botanični vrt. Samo Hladnikovemu slovesu in poznanstvu z uglednimi avstrijskimi botaniki gre zahvala, da je botanični vrt lahko ostal, da mu je avstrijska vlada dajala sredstva za širjenje in vzdrževanje in da je lahko nadaljeval z nepretrganim delovanjem. Svoj vrh je ljubljanski botanični vrt doživel v letih 1900–1914, med vojnama so njegove muze molčale, živel je ob prejšnji slavi in vzdrževanju obstoječega. Hiter razvoj mesta po drugi svetovni vojni je botaničnemu vrtu vzel možnost širjenja, tako da na sedanjem prostoru zaradi premajhnega zemljišča nima prihodnosti.*

Dogodki na današnji dan

1858 *Rodil se je slovenski gledališki igralec in režiser* ***Ignacij Borštnik*** *(umrl leta 1919).*

1859 *Rodil se je slovenski skladatelj* ***Risto Savin – Friderik Širca*** *(umrl leta 1948).*

1871 *Rodil se je pobudnik in voditelj hrvatskega kmečkega gibanja* ***Stjepan Radić*** *(umrl leta 1928).*

1906 *Francosko vrhovno sodišče je izreklo oprostilno sodbo in rehabilitiralo* ***Alfreda Dreyfusa****, generalštabnega oficirja, ki so ga leta 1894 po krivici obsodili vohunstva v korist Nemčije.*

1978 *Strahovita* ***eksplozija tovornjaka*** *s plinom v Tarragoni na španski sredozemski obali je med turisti v kampu zahtevala več kot 200 smrtnih žrtev.*

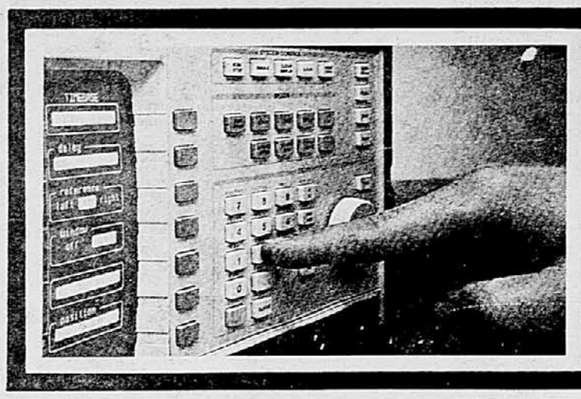

ZADOSTUJE PRITISK NA GUMB

IN ODLOČILI SE BOSTE ZA ENEGA OD NOVIH AVTOMATSKO NASTAVLJIVIH DIGITALNIH SPOMINSKIH OSCILOSKOPOV FIRME HEWLETT-PACKARD:

54501A.....4.347 USD
4 KANALI
100 MHz PASOVNE ŠIRINE
10 MHz VZORČENJE
TV/VIDEO PROŽENJE
ZA SPLOŠNO UPORABO V INDUSTRIJSKI ELEKTRONIKI, KOMUNIKACIJAH, RTV IN OSTALIH SERVISIH

54502A.....8.108 USD
2 KANALA
400 MHz PASOVNE ŠIRINE
400 MHz VZORČENJE
ZA ANALIZO HITRIH, NAPONOVLJIVIH POJAVOV, MERITVE NA MIKROPROCESORJIH IN DIGITALNIH TELEKOMUNIKACIJSKIH SISTEMIH

54503A.....6.218 USD
4 KANALI
500 MHz PASOVNE ŠIRINE
20 MHz VZORČENJE
ZA ANALIZO HITRIH PERIODIČNIH POJAVOV V INDUSTRIJSKI ELEKTRONIKI RAČUNALNIŠTVU IN TELEKOMUNIKACIJAH

ZAGOTAVLJAMO 3-LETNO GARANCIJO

HEWLETT PACKARD

ZA VEČ INFORMACIJ IZPOLNITE KUPON IN GA POŠLJITE NA NASLOV:

HERMES
ZASTOPSTVO HEWLETT-PACKARD
61000 LJUBLJANA, CELOVŠKA 73

ALI PA NAS POKLIČITE NA ŠTEVILKO 061/552-941

ZANIMA ME
(USTREZNO PREKRIŽAJ):

☐ 54501A ☐ 54502A ☐ 54503A

IME IN PRIIMEK: .....
ORGANIZACIJA: .....
NASLOV: ..... TEL. .....

DNEVNA OBVESTILA

37. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL
FESTIVAL LJUBLJANA

Torek, 11. 7., ob 21.30 – Poletno gledališče Križanke
Theatro de Complicite London: FANTOMSKE GOSLI, melodramska opereta
Režija: Jos Houben. Izbor glasbe in besedila: Gerard McBurney.
Sreda, 12. 7., ob 21.00 – Poletno gledališče Križanke
Tag Teatro Benetke: IZZABELINA BLAZNOST
Režija: Carlo Boso. Scena: Emanuele Luzzati.
Sobota, 15. 7., ob 20.00 – Cankarjev dom
IZRAELSKI KOMORNI ORKESTER
Solist in dirigent: Shlomo Mintz, violina
Program: Vivaldi, Mozart.
Sreda, 19. 7., ob 21.00 – Križanke
ZAGREBŠKI SOLISTI
Program: Händel, Rossini, Parać, Dvořak.
Vstopnice so v prodaji pri blagajni Festivala Ljubljana vsak dan razen sobote in nedelje od 11. do 13. in od 18. do 19. ure ter uro pred pričetkom. Za OZD: od 10. do 11. ure. Tel: 221-948, 226-544.

CANKARJEV DOM

glasba

Danes ob 21. uri v portoroškem Avditoriju:
ZAWINUL SYNDICATE, promocijski koncert -sooganizatorji: KOMPAS JAZZ&ROCK; DALLAS, ŠKUC-FORUM in CANKARJEV DOM.
(prodaja vstopnic v poslovalnicah Kompasa)

razstave

Obiskovalce obveščamo, da bo v juliju in avgustu za oglede CD in razstave odprt vhod iz **Kidričevega parka!**

Ne zamudite razstav v okviru mednarodnega grafičnega bienala: izjemna razstava grafik vrhunskega nemškega slikarja GEORGA BASELITZA, **do 23. avgusta.** (galerija CD); ANDREJ LLANSKOY, ruski grafik; GIUSEPPE SANTOMASO, italijanski grafik, **do 1. septembra.** (sprejemna dvorana); FIORENZO FALLANI – 20 let eksperimentalne serigrafije, **do 1. septembra.** (steklena dvorana)
Razstave v CD so odprte vsak dan od 10. do 18. ure, ob nedaljah in praznikih pa od 10. do 13. ure.

informacije

Blagajna Cankarjevega doma bo zaprta od 1. 7. do 31. 8.

KINO

MARIBOR
GLEDALIŠČE: amer., GROM NA KOLESIH, ob 18. uri.
Amer., VROČI LOPARJI (trda erotika!), ob 10. uri.
Amer., EVROSTAR – KLUB ZDRAVJA (trda erotika), ob 20. uri.
Amer. VROČI LOPARJI (trda erotika), ob 21.30. Mladim do 18. leta starosti ne dovolimo ogleda filmov s področja trde erotike!
UNION: amer., ŽENSKA – SOKOL, ob 18., 20. in 21.30.
PARTIZAN: amer., PRED VRATI JE BIL DOJENČEK, ob 10., 18. in 20. uri.
UDARNIK: amer., VOZNIŠKO DOVOLJENJE, ob 18. in 20. uri.
CANKARJEV DOM, VRHNIKA: amer., NOČNI SKOK, ob 20. uri.
SORA, ŠKOFJA LOKA: amer., U 2 – RATTLE AND HUM, ob 20.30.
CENTER, KRANJ: franc., GADJE NA POČITNICAH, ob 10. uri.
Premiera hongkon., ZMAJI ZA VEČNO, ob 17. in 19. uri.
Amer., (trda erotika) ZAČETNICA V HIŠI LJUBEZNI, ob 21. uri. Mladini do 18. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!
STORŽIČ, KRANJ: ital., CAMORRA, ob 18. in 20. uri.
ŽELEZAR, JESENICE: amer., POLICAJ IZ LOS ANGELESA, ob 18. in 20. uri.
DOM, KAMNIK: ital., SARTANA..., PROSI ZA SMRT, ob 19. uri.
TRŽIČ: amer., NORI DAN – BEATLOMANIJA, ob 19. uri.
RADOVLJICA: amer., PASJA VROČINA, ob 20. uri.
BLED: amer., DISKO MAFIJA, ob 20. uri.
DELAVSKI DOM, ZAGORJE: hongkog., GUSARSKA PATRULJA, ob 19. uri.
DELAVSKI DOM, TRBOVLJE: amer., GLASNIK SMRTI, ob 17. in 19. uri.
SVOBODA II, TRBOVLJE: amer. TRANSILVANIJA, ob 17. in 19. uri.
ČRNOMELJ: jug., TESNA KOŽA (III. del), ob 20. uri.
NOVO MESTO: amer., PRVI NA POTEZI, ob 20. in 22. uri.
ROGAŠKA SLATINA: avstr., VROČE NOČI NA POČASNEM VLAKU, ob 18. in 20. uri.
SOČA, NOVA GORICA: amer., AMERIŠKA NINJA, ob 18.30.
Amer., STRAŠNA MAMA, ob 20.30.
SVOBODA, ŠEMPETER PRI GORICI: gonkong., KUNG FU OTROCI, ob 20.30.

OBVESTILA

Društvo računovodskih in finančnih delavcev Ljubljana, Linhartova 9
Obveščamo, da bo društvo priredilo seminarje za POLLETNI PERIODIČNI OBRAČUN v Kino-Bežigrad, Ljubljana, Linhartova 11 ob 8.30 dne 12. julija za negospodarstvo in 14. julija za gospodarstvo. Sekcija upokojencev društva sporoča, da bodo od 12. julija do nadaljnega srečanja ob sredah na vrtu Ria ob 16. uri.
VABLJENI

Medicinska fakulteta obvešča, da bo asist. mag. **Živa Novak-Antolič, dr. med.** zagovarjala svojo doktorsko disertacijo z naslovom »Študij mediatorskih sistemov v humanem miometriju« v torek, 18. julija 1989 ob 11. uri v bralnici na tajništvu fakultete, Vrazov trg 2/1.

URŠKA
več kot plesna šola

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
hala B2/II – tel.: 327-651
INFORMACIJE, REZEVARICJE, VPIS: od 10. do 12. ure in od 15. do 20. ure

Vabimo v **poletno šolo** za mladino in odrasle od 20. do 23. ure vsak dan od 5. do 14. julija.
Vsak petek vas od 21. do 1.30 vabimo na
URŠKIN PLES.

KLUB K4 KERŠNIKOVA 4 LJUBLJANA

KLUB od 22. do 3. četrtek, petek, sobota do 4.
TOREK **RŠ BLUES**
SREDA **STRIP CORE**
ČETRTEK **REVOLUCIONARNO RAJANJE**
PETEK **TECHNO DROM**
SOBOTA **MAXIMUM ROCK'N'ROLL**
DJ JIMMY, gost večera IGOR VIDMAR
NEDELJA **MAGNUS VEČER,** ob 22. uri

metalka izrez poletja

V Metalkinem izrezu poletja bo v sredo, 12. 7. ob 21. uri nastopila glasbena skupina iz Celja: STRELNIKOFF.

Zaradi preusmeritve prometa pri otvoritvi avtoceste Šmarje Sap – Višnja Gora bo na magistralni cesti Ljubljana – Zagreb, oviran promet z delno zaporo v sredo, 12. 7. 1989, med 13. in 14. uro.

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Univerzitetnega kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih Zdravstvenega doma Ljubljana; – ponoči od 19. od 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – dispanzer za otroke Center, Ulica stare pravde 2, tel. 327-942.
2. Za nujno zdravniško pomoč na domu kličite po tel. 323-060. V primeru življenjske nevarnosti ali ogroženosti pa po tel. št. 94. Za otroke in mladino do 18. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 327-942.
3. Prebivalci občine Grosuplje – Ivančna Gorica naj kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu podnevi v redne ambulante. Ponoči od 19. do 7. ure zjutraj in ob nedeljah ter praznikih ves dan pa na telefonsko številko 783-039 ali 783-006. Če se zdravnik ne javi, ker je na terenu, naročite obisk na Reševalno postajo Ljubljana, telefonska številka 94, ki ga bo preko radio-zveze posredovala zdravniku na teren.
4. Nujna zobozdravstvena pomoč je vsak delavnik, nedeljo in praznik v prostorih TOZD Center, Zdravstvenega doma Ljubljana, Metelkova ulica 9, pritličje, soba št. 50.
Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in sicer ob delavnikih od 19. do 23. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 23. ure.
Ob delavnikih med 7. in 19. uro nudijo zobozdravstveno prvo pomoč dispanzerji za zobozdravstveno varstvo Zdravstvenega doma Ljubljana.
»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715. Telefonski številki za nujno zdravniško pomoč za vojaške zavarovance sta 331-142 in 224-903.

DEŽURNA LEKARNA

LJUBLJANA
Nočna in nedeljska dežurna služba: LEKARNA MIKLOŠIČ, Ljubljana, Miklošičeva 24. Izdaja nujnih zdravil in zdravil na recepte, predpisane istega dne.
MARIBOR
Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Lekarna Glavni trg 29.

INFO-STAN

Računalniško posredovanje informacij o zamenjavi, nakupu, prodaji, oddaji (brezplačno) in najemu stanovanj, hiš, parcel, vikendov, lokalov. Tel. (061) 443-242, od 8. do 14. ure, v soboto od 10. do 12. ure.
1834-0

Univerzitetni zavod za rehabilitacijo invalidov Ljubljana, Linhartova 51

objavlja naslednja prosta dela in naloge v:

A/tozd Bolnišnica

1. kuharja
Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe smer kuharstvo, do 3 mesecev delovnih izkušenj, poskusno delo je dva meseca.

2. administratorja
Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe smer administrator, poskusno delo je en mesec.

B/tozd Univerzitetni inštitut

3. zdravstvenega administratorja
Pogoji: IV. ali V. stopnja strokovne izobrazbe smer administrator, poskusno delo en oz. dva meseca, lahko tudi pripravnik.

Delovno razmerje bomo sklenili s polnim delovnim časom, za določen čas, nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu.
Vloge z dokazili o šolski izobrazbi pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izbiri.
10-9026

Iskra

Iskra – Elementi TOZD SEM – Tovarna specialnih elementov in materialov n. sub. o., Ljubljana, Cesta dveh cesarjev 403

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

1. samostojnega prodajnega inženirja
(visoka izobrazba ekonomske ali tehnične smeri ter 5 let delovnih izkušenj)

2. glavnega kontrolorja
(višja izobrazba tehnične smeri ter 2 leti delovnih izkušenj)

3. strugarja
(KV strugar ter 1 leto delovnih izkušenj)

4. varovanje objekta
(končana osnovna šola in priučitev)

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Vloge sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra – Elementi TOZD SEM, kadrovska služba, Ljubljana, Cesta dveh cesarjev 403.
11-9083

ELEKTROTEHNA

DO SET
splošna elektro trgovina, p. o., Pod.trančo 2, p. p. 34, 61001 Ljubljana
telex: 31-184 yu etehna
žiro račun: 50102-601-21709

objavlja na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja DO SET Ljubljana, Pod trančo 2

a) prosta dela in naloge

samostojno opravljanje del knjigovodstva kupcev

v gospodarsko-računovodskem sektorju na upravi DO SET (določen čas – nadomeščanje za čas bolniške odsotnosti)
Pogoji za sprejem: ekonomska srednja šola; 1 leto delovnih izkušenj na podobnih in pol leta na enakih delovnih nalogah; 2-mesečno poskusno delo, oziroma
pripravnika
s končano ekonomsko srednjo šolo v delovno razmerje za določen čas (6 mesecev) za opravljanje pripravništva.

b) v delovno razmerje za določen čas (6 mesecev) sprejmemo tudi

več pripravnikov

s končano šolo za prodajalce; po uspešno zaključenem pripravništvu je glede na potrebe možna razporeditev na ustrezne delovne naloge. Zaradi prodajnega asortimenta in fizičnega dela so primernejši moški kandidati.

Podrobnejše informacije dobijo kandidati v kadrovski službi. Prijave z dokazili naj kandidati vložijo v 8-dneh po objavi na naslov: Elektrotehna DO SET, Splošna elektro trgovina, kadrovska služba, Ljubljana, Pod trančo 2.
Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu komisije za delovna razmerja.
8-8917

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

AVTOHIŠA OBVEŠČA	kupce, da prodaja po sist. »staro za novo« vozila R 9 in R 19. Dobava takoj. **AVTOHIŠA,** Vodovodna 93, tel. 343-661.
40% ZNIŽANJE CEN KNJIG	**ZALOŽBE DOMUS** na Kardeljevi 2.
KONČNO!! dBASE III.+, clipper	V zbirki slovenskih računalniških knjig »Sodobno poslovanje s PC računalnikom« je izšla 4 knjiga dBASE III.+, clipper. Knjigi LAN – Lokalne računalniške mreže in PC DOS 3.3. (ponatis) izideta v drugi polovici avgusta. Na voljo je tudi še nekaj knjig LOTUS 1-2-3 (drugi ponatis) in PC – WORDSTAR (drugi ponatis). Inf. in naročila: Mikroračunalniški center Forum, Kersnikova 4, Lj., tel. 329-185, 314-256, telefaks 329-185.
NOVO! TENIŠKI TEČAJI NA TABORU	**TENIŠKA ŠOLA LJUBLJANA** vabi na zač. in nadalj. tečaje za otroke in odrasle na Tabor 13. Tečaj vodi BORIS MAJDIČ. Inf. po tel. (061) 264-312 od 12.–14. ure.
UGODEN NAKUP MESNIH IZDELKOV V NAMI	Te dni so v **Veleblagovnicah NAMA** za vas pripravili **več vrst mesnih izdelkov** proizvajalca KGP Kočevje **po ugodnih cenah. Obiščite Namo v Ljubljani, Škofji Loki, Kočevju in Cerknem.**
FUX POTOVANJA Titova 93, Lj.	**VABI NA ŠKOTSKO – OGLED GRADOV,** Loch Nessa in destilerij whiskyja, od 21.–28. 8. Inf. po tel. (061) 318-311.
ANGLEŠČINA, FRANCOŠČINA – V ALFA STANJU DO BOLJŠEGA ZNANJA	V času od 24. 7.–24. 8. je na voljo še nekaj mest za začetne tečaje francoščine, ostali jeseni. Tečaji po učinkoviti in izredno prijetni metodi sugestopedije, s poudarkom na sprotni, praktični uporabi pridobljenega znanja v konverzaciji. **ALBATROS,** Skupnost izobraževalnih centrov Slovenije, Aškerčeva 9, Ljubljana, tel. 225-529.
»PAZI NA GLAVO, GLAVA NI ŽOGA«	Velika ponudba čelad svetovno znane firme **»AGV«** (ekskluzivni izdelovalec za PIAGGIO) v trgovinah SLOVENIJA AVTA in drugih trgovinah, ki prodajajo avtomatike, mopede in mot. kolesa. Cene: od okoli **830.000, 1,420.000** ... do **2,200.000 din.** Posebna ponudba dekliških in fantovskih čelad po okoli **1,080.000 din** ter Enduro čelad po okoli **1,540.000 din.** V zalogi so tudi čelade drugih znanih izdelovalcev. Prodajna **AKCIJA** v trgovinah SLOVENIJA AVTA **TRAJA DO 16. 7. 1989.**
Nov način nakupa v EMONI	z Emonsko nakupovalno kartico – brezgotovinski nakup vseh vrst blaga in storitev. Informacije in prijave dobite pri Interni banki EMONA, Ljubljana, Šmartinska 130, telefon (061) 447-371 ali 441-944, int. 21-08.
SOZ NOTRANJKA IZREDNA PONUDBA RAČUNALNIŠKE OPREME TAKOJŠNJA DOBAVA	PC kompatibilni računalniki PC/AT 80-286, 80-386 v monokromatski in barvni izvedbi računalniške mreže izobraževanje, servisiranje opreme SOZ Notranjka, Tržaška 11, telefon (061) 741-761, telefaks (061) 741-205. POKLIČITE IN PRIHRANITE!

NAROČILA ZA OBJAVO OGLASOV V ŠTIKOVI VROČI LINIJI SPREJEMAMO PO TELEFONU (061) 329-559 IN NA NASLOV ČGP DELO ŠTIK, LJUBLJANA, TITOVA 35, DO 12. URE ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN

NA ISTO TELEFONSKO ŠTEVILKO LAHKO NAROČITE TUDI OBJAVLJANJE VAŠEGA SPOROČILA NA SVETLOBNEM »DISPLAYU« NA STAVBI GOSPODARSKE ZBORNICE V LJUBLJANI.

RENAULT 9
UDOBNA KLASIČNA LIMUZINA

NOVI PRODAJNI POGOJI ZA UVOZNE MODELE
60% ob nakupu
40% v 15 dneh
ZAGOTOVLJENE CENE

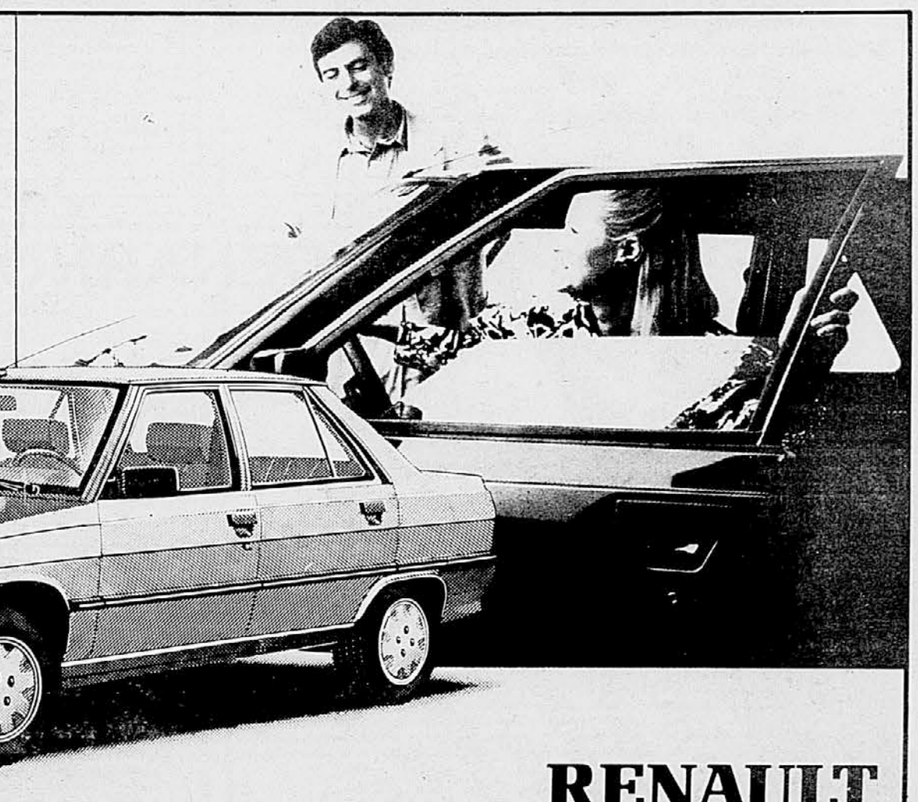

RENAULT
vozila s katerimi zaživimo

DISTRIBUCIJA: IMV TOZD REVOZ, tel.: (068) 22-927
IN NJEGOVA PRODAJNA MREŽA

AVTOTEHNIKA CELJE, tel.: (063) 38-511, 38-365
MURKA LESCE tel.: (064) 74-860, 75-650
AVTOHIŠA LJUBLJANA tel.: (061) 348-040, 343-661
AVTOCOMMERCE LJUBLJANA tel.: (061) 322-546, 310-361
JEKLOTEHNA MARIBOR tel.: (062) 39-549, 303-271
IMV RENAULT NOVO MESTO tel.: (068) 22-927, 21-770
TRGOAVTO KOPER tel.: (066) 25-473, 25-271

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINOTEKA ZAPRTO

KOMUNA ob 10. uri (matineja)
SICILIJANEC, (THE SICILIAN), ZDA, drama. R.: Michael Cimino. I.: Christopher Lambert, Barbara Sukowa;
ob 17., 19. in 21. uri
UPANJE IN SLAVA (HOPE AND GLORY), VB, vojna melodrama. R.: John »Smaragdni gozd« Boorman. I.: Sarah Miles, David Hayman, Sebastian Rice-Davis, Sammy Davis.

UNION ob 16., 18. in 20. uri
POLICIJSKA AKADEMIJA V. (POLICE ACADEMY V.), ZDA, komedija. R.: Alan Meyersen. I.: Bubba Smith, Michael Winslow, David Graf, Marion Ramsey. »Blede humorne zaplete popestrijo mimohodi razgaljenih miamskih lepotick in pa seveda čudoviti obmorski pejsaži z zanimivim, turistično vabljivim učinkom.« (Delo)

MINI KINO UNION ob 17., 19. in 21. uri
AMERIŠKA PRAVLJICA, (AN AMERICAN TAIL), ZDA, risani. R.: Don Bluth. VELIKI SPIELBERG, 2.

BEŽIGRAD ob 16., 18. in 20. uri
LAK ZA LASE (HAIRSPRAY), ZDA, socialna komedija. R.: Jon Waters, I.: Divine, Ruth Brown, Pia Zadora, Sonny Bono. »In potem je Hairspray tudi nostalgičen pogled na Baltimore.« »Toda Lak za lase ni nostalgik, ni iskanje izgubljenega časa.«

MLADININ KINO VIČ ob 17., 19. in 21. uri: premiera:
IZGUBLJENI FANTJE (THE LOST BOSS), ZDA, novi vampirski film. R.: Joel Schumacher. S: Janice Fischer, James Jeremias, Jeffrey Boam. G: Thomas Newman + Echo and the Bunnymen. I: Jason Patric, Corey Haim, Jami Gertz, Kiefer Sutherland, Edward Herrmann, Dianne West. OVERDESIGNED VAMPIRJI, POSTAVLJENI NEGENERACIJSKO.

TRIGLAV ob 16., 18. in 20. uri
NA LAHEK NAČIN (THE BIG EASY), ZDA, policijska drama. R.: Jim McBride. I.: Dennis Quaid, Ellen Barkin.

ŠIŠKA ob 16., 18., 20. uri
VELIKA ZMEDA V HONG KONGU (PROJECT A No 2), Hong Kong, akcijska komedija. R.: Jackie Chan. I.: Jackie Chan, David Lam, Maggie Chung.

OTROŠKI KINO MOJCA ob 16. in 18 uri
JOHNNY 5, ZDA, mladinska komedija. R.: Kenneth Johnson, I.: Fisher Stevens, Michael McKean, Johnny 5.

SLOGA: ob 10. in 12. uri
PREGREŠNA ZADOVOLJSTVA (INDECENT PLEASURES), ZDA. I.: Jessie St. James.
ob 14., 16., 18. in 20. uri
PLAVI ANGEL (BLONDE HEAT), ZDA. I. John Leslie, Seka, Gina Carrera. »Eden najboljših porno filmov v zadnjem času.« (Mladina)
ob 22. uri
VEDNO PRIPRAVLJENA (PERFECT FIT), ZDA. I.: Tracy Lords.

DOMŽALE: 17., 19., 21. uri
POLICAJ MANIJAK (MANIAC COP), ZDA, policijska srhljivka. R: William Lustig. I: Bruce Campbell, Laurence Lando, Tom Atkins.
Dvorane so klimatizirane!

Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo! Kako se preživlja poletje? V letnem kinu.

IZDAJA ČGP DELO, TOZD »DELO«, GLASILO SZDL SLOVENIJE ● NASLOV UREDNIŠTVA: LJUBLJANA, TITOVA 35, TELEFONA N. C. 318-255, 319-255 ● MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA ● YU DELO 31-255 ● POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA ● TISK ČGP DELO, TOZD, TISK ČASOPISOV IN REVIJ, LJUBLJANA, TITOVA 35 ● NAROČNINA TEL. 315-366. **REKLAMACIJSKI ODD. DOSTAVE DNEVNIKA »DELO« ZA LJUBLJANO TEL. 318-880, LJUBLJANA, TITOVA 35, NON STOP OB DELAVNIKIH IN SOBOTAH** ● POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 4.500 DIN, SOBOTNA ŠTEVILKA 6.000 DIN (POLNA CENA ZA EN MESEC 115.500 DIN) ● NAROČNINA S POPUSTOM ZA JULIJ 1989 (ZA INDIVIDUALNE NAROČNIKE) 110.000 DIN, ZNIŽANA NAROČNINA ZA UPOKOJENCE 99.000 DIN ● NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN: ČGP DELO – TOZD »DELO«, ŠTEVILKA 50102-603-48909 ● LETNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZDA 304 USD, AVSTRIJA 3.863 ATS, ZRN 540 DEM, FRANCIJA 1.840 FRF, ŠVICA 443 CHF, ŠVEDSKA 1.940 SEK, ITALIJA 420.000 ITL ● PLAČILA NA DEVIZ. RAČUN PRI LB, ŠTEVILKA 50100-620-107-257300-27822/0; NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V PETIH DNEH OD NAROČILA ● ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA ● ŠTIK – SPREJEM MALIH OGLASOV PO TELEFONU 318-866 ALI OSEBNO NA BLAGAJNI V ŠUBIČEVI 1 ALI TITOVI 35 OD 7. DO 19. URE ● SPREJEM OSMRTNIC: OB DELAVNIKIH OD 7. DO 16. URE OZ. OB SOBOTAH OD 7. DO 11. URE OSEBNO (ŠUBIČEVA 1 IN TITOVA 35), PO TELEKSU YU DELO ST 31-633, STELEGRAMOM ALI PO TELEFONU 318-866 (OD 14. DO 16. URE) ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE ● OGLASNO TRŽENJE, LJUBLJANA, TITOVA 35, 61001 LJUBLJANA, TELEFON 318-570 ● OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE (DO 16. URE) NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA »DELA«, LJUBLJANA, TITOVA 35 OSEBNO ALI PO TELEFONU 315-366 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE ● ROKOPISOV NE VRAČAMO

TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 318-252, TELEKS YU DELO 31-255, TELEFAKS 311-871

TELEVIZIJA

LJUBLJANA I

16.15–1.25 Teletekst RTV Ljubljana
16.30 VIDEO STRANI
POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj:
16.40 SCHWARZWALDSKA KLINIKA, nemška nadaljevanka, 37/46
17.30 'ALO, 'ALO, angleška nanizanka, 6/13
18.00 TV DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK
DA NE BI BOLELO: ZDRAVJE JE VREDNOTA
SPORED ZA OTROKE IN MLADE:
18.30 M. Čanak: ČIRULE-ČARULE: ČUDEŽNA PIJAČA, 11. oddaja
18.35 PISANI SVET: LJUBLJENCI
19.10 RISANKA
19.20 INFORMATIVNA ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
19.25 TV OKNO
19.30 TV DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 C. Barma: KLAN, francoska nadaljevanka, 3/6
21.10 NASILJE TURIZMA NAD PRETEKLOSTJO, dokumentarna oddaja
21.50 TV DNEVNIK 3
22.05 VREME
22.10 INFORMATIVNA ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
22.15 POLETNA NOČ
SCHWARZWALDSKA KLINIKA, nemška nadaljevanka, 38/46
NENAVADNE ZGODBE, angleška nanizanka, 6/10
1.15 VIDEO STRANI

LJUBLJANA II

18.00 Berlin: FINA POKAL V VATRPOLU – Jugoslavija : Avstralija, prenos
19.00 NAŠA PESEM: NIŠ '88, 2. oddaja
19.30 TV DNEVNIK
19.55 PREMOR
20.05 ŽARIŠČE
20.35 ŽREBANJE LOTA
20.40 ZABAVNI TOREK, vključitev
21.30 DUBROVNIŠKE POLETNE PRIREDITVE '89
L. Van Beethoven: IX. SIMFONIJA, prenos
23.00 POROČILA (do 23.05)

ZAGREB I

8.20 TV KOLEDAR
8.30 TV ZLOŽENKA, oddaja za otroke

Televizija si pridržuje vse pravice do morebitnih sprememb programa!

9.00 TUJA KRI, francoska nadaljevanka, 6/6
9.45 RISANKA
10.10 JUBILEJI KULTURE, dokumentarna serija
10.45 ZABAVA VAS MASSIMO SAVIĆ
11.30 NA KRILIH VETRA, dokumentarna serija
12.15 NARODNA GLASBA
12.45 ARHITEKTURA, izobraževalna oddaja
13.15 POLETNE NOTE
14.20 TV ZLOŽENKA, oddaja za otroke
14.50 MAJHNE RAZLIKE IN NJIHOVE VELIKE POSLEDICE, izobraževalna serija 1/4
15.25 POROČILA
15.35 PROGRAM PLUS, ponovitev
17.45 POROČILA
17.55 TV KOLEDAR
18.05 ŠTEVILKE IN ČRKE, kviz
18.25 ZNANSTVENI GRAFITI
19.10 VREME
19.13 INFORMATIVNA ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
19.18 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK 2 in Poročilo o seje ZKJ
20.20 ŽREBANJE LOTA
20.25 DRUŽINSKO SREČANJE, kanadski film
22.10 TV DNEVNIK 3 in Poročilo s seje ZKJ
22.50 TEME IN DILEME, kontaktni magazin
23.50 INFORMATIVNA ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
23.55 PROGRAM PLUS
GARFIELD, risanka
PULASKI, angleška nadaljevanka, 1/9
1.55 POROČILA

ZAGREB II

19.10 TEST
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OKNO, zabavni torek
21.30 DUBROVNIŠKE POLETNE IGRE 89: L. van Beethowen, IX. simfonija
23.00 POROČILA
23.05 ZGODBA O DVEH MESTIH, dokumentarna oddaja

KOPER

13.30 TV NOVICE
13.40 ŠPORT
19.00 TVD STIČIŠČE
20.00 ŠPORT
22.30 TV NOVICE
22.40 ŠPORT
23.40 BOX

AVSTRIJA I

9.00 POROČILA
in
PUSTOLOVŠČINA V VANCOUVERJU, Kačji strup, ponovitev
9.30 PSIHOLOGIJA UPANJA, 1. del: Modrost telesa
10.30 DEKLE BREZ DOTE, ponovitev
12.00 TAKRAT
12.05 ŠPORT V PONEDELJEK, ponovitev
13.00 POROČILA
13.10 MI, ponovitev
13.40 SKRINJA S TARO ŠARO, Larry in Harry – smešna bratca, burleska z Larryjem Semonom in Harryjem Langdonom, ČB
13.55 AZTEŠKI ZAKLAD – (Nemško-francoski film, 1965)
15.35 AM, DAM, DES
16.00 TRDNO V SEDLU, serija
16.50 AVSTRIJSKA IGRA
16.55 MINI ČAS V SLIKI
17.05 VIKING VIKI, risanka
17.30 MINI SREČANJE
17.55 PADDINGTONSKI MEDVED
18.00 MI
18.30 KNIGHT RIDER, Hitri hudič
19.17 ZNANJE DANES
19.20 ORF DANES
19.30 ČAS V SLIKI 1
19.53 VREME
20.00 ŠPORT
20.15 KNOFF-HOFF SHOW, Tehnične ukane in zabavni znanstveni eksperimenti
21.07 DALLAS, 283. del: Protinapad
21.55 POGLEDI S STRANI
22.00 VRNITEV V PARADIŽ – (Return to Eden – 1. del avstralske nadaljevanke, 1983)
0.10 POROČILA
0.15 DEPARTMENT S, Kadar ribe grizejo
1.05 POROČILA

AVSTRIJA II

16.55 TAKRAT
17.00 TO SO FIRENCE
17.30 ORIENTACIJA
18.00 PUSTOLOVŠČINA V VANCOUVERJU, Z najboljšim namenom
18.30 WURLITZER
19.00 LOKALNI PROGRAM
19.30 ČAS V SLIKI 1
19.53 VREME
20.00 KULTURNI MAGAZIN
20.15 ZVENEČA AVSTRIJA
21.07 REPORTAŽE IZ TUJINE, oddaja zunanjepolitične redakcije
22.00 ČAS V SLIKI 2
22.20 ŠPORT
22.40 KLUB 2
POROČILA

ITALIJA I

11.55 VREME
12.00 POROČILA
12.05 SANTA BARBARA, serijski film
12.30 VELIKE IN MAJHNE KREATURE, serijski film
13.30 TV DNEVNIK
14.00 SREČNO, otroška oddaja
14.10 GORSKA LEPOTICA, film
15.55 ACTION NOW, NORA NORA AMERIKA, neumni podvigi
16.30 BIG!, otroška oddaja
17.00 REZERVIRANO ZA . . .
17.10 DANES V PARLAMENTU
17.20 DON JUANOVE PUSTOLOŠČINE, film
§9.10 SANTA BARBARA, serijski film
19.40 ZGODILO SE JE NA JUTRIŠNJI DAN in VREME
20.00 TV DNEVNIK
20.30 QUARK SPECIALE – odkritja in iznajdbe na Zemlji, 2. oddaja iz serije BBC
21.20 CHATEAU VALLON, tv film, 3. del
22.15 POROČILA
22.25 CHATEAU VALLON, 4. del
23.15 DRUGA KRI (tv film v nadaljevanjih po romanu Simone de Beauvoir); režija: Claude Chabrol, igrajo Jodie Foster, Michael Ontkeen, Sam Neil; 1. del
24.00 POROČILA
00.15 DRUGA KRI, 2. del

ITALIJA II

12.00 TOP SECRET ODRED, serijski film
13.00 TV DNEVNIK
13.30 33, oddaja iz medicine
13.45 KAPITOL, TV nadaljevanka
14.30 EKONOMSKA POROČILA
14.45 BISTRA GLAVA, zabavna oddaja z igrami
15.25 LASSIE, otroški serijski film
15.50 PASJI MLADIČ, serijski risani film
16.15 IZ PARLAMENTA, informativna oddaja
16.20 FILM
18.05 NAJEMNIK, kviz
18.30 ŠPORTNA POROČILA
19.45 PERRY MASON, serijski film
19.30 HOROSKOP IN VREME
19.45 TV DNEVNIK
20.30 FILM iz cikla »Vidimo se spet v peklu«
22.30 POROČILA
22.40 AIDS, vzgojno-izobr. oddaja
23.10 INTERNATIONAL DOC CLUB, zabavna-glasbna oddaja
23.40 POROČILA

MADŽARSKA I

8.55 VIDEO STRANI
9.00 TV TELOVADBA, za upokojence
9.05 ZLATO, italijanska serija, pon.
9.45 PANORAMA, svetovna politika, pon.
10.30 RAZGIBAVANJE, telovadba za invalide
10.40 VIDEO STRANI
16.05 POROČILA
16.10 PANONSKA KRONIKA, studio Pécs
16.20 POROČILA, v nemščini
16.25 NAŠ EKRAN, narodnostna oddaja v slovenščini
17.00 SVETOVNI POKAL V VATERPOLU, Madžarska – ZR Nemčijaa
18.05 HELLO, EINSTEIN, francosko-madžarska serija, 1. del
19.10 VEČERNA PRAVLJICA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 SVET BREZ TEBE, 1. del francoske serije
21.05 STUDIO '89, kulturni TV tednik
21.50 RAZGLAŠEN ZA POGREŠANEGA, dokumentarna reportaža
22.30 TV DNEVNIK

MADŽARSKA II

17.25 TV 2 – video strani
18.00 TELEŠPORT
18.25 ZA OTROKE, risanka
19.49 VPRAŠANJA IN ODGOVORI
19.00 PORTRET SLIKARJEVE ŽENE, sovjetski film
20.30 TV 2
21.00 TV DNEVNIK
21.20 TV 2
21.30 POLETJE FRANCOSKE REVOLUCIJE, 1. del francoskega filma
23.00 TV 2 – zaključek

stop
OGLEDALO MEDIJEV

SATELITSKA TV

SUPER CHANNEL

7.00 Mednarodne poslovne novice; **8.00** The Mix; **15.30** Nino Firetto; **16.30** Vroča linija; **18.30** Tracking; **19.30** Richard Diamond; **20.00** Šport; **21.50** Vreme; **22.00** Košarka – Super športna noč; **0.00** The Mix

SKY CHANNEL

6.30 Evropski poslovni kanal; **7.00** DJ Kat show; **9.30** Panel Potpourri; **11.00** Sullivanovi; **11.30** Sky by Day; **12.30** Skupni problemi; **13.00** Drugi svet; **13.55** Landscape kanal; **14.50** Ko se svet vrti; **15.45** Loving; **16.15** Lucyjin show; **16.45** Lady Lovely Locks; **17.00** Countdown; **18.00** Eurošport menu; **19.00** Kakšen teden!; **20.00** Tour de France; **21.00** Showjumping; **22.00** Golf; **23.00** Formula 1; **0.00** Smučanje na vodi, eP; **0.30** Tour de France

3 SAT

14.25 Popoldanski program – glasbeni kanal; **14.30** Gost v studiu: Sontradu Speidel; **14.40** Dunajski pojoči dečki; **15.40** Violinist Gideon Kremer; **16.38** V slavo glasbe; **17.15** Nocoj na 3sat; **17.20** Mini čas v sliki; **18.00** Slike iz Švice; **19.00** Danes; **19.20** 3sat studio; **19.30** Reportaže iz tujine; **20.15** Münchensko glasbeno poletje; **22.40** Klub 2

SAT 1

6.00 Dobro jutro s sat 1; **9.10** Lassie; **9.35** Pixi; **10.05** Splošna bolnišnica; **10.50** TV nasveti; **11.05** Faza štiri, angl. ZF film; **13.00** TV borza; **14.05** Kimba, beli lev; **14.30** Lassie; **14.55** Zlati strel; **15.05** Splošna bolnišnica; **15.50** TV nasveti; **16.00** Pat in Patachon; **16.25** Zlati strel; **16.35** Bonanza; **17.50** Bumperjev revir; **19.00** Kolo sreče; **19.30** Cannon; **20.30** Special Squad; **21.30** Jerry, zmedeni policist, fran. komedija; **23.15** Sovraštvo brez usmiljenja, nem. kriminalka; **0.45** Pregled programa

RTL PLUS

6.00 Halo, Evropa; **9.10** Springfieldova zgodba; **10.00** Bogati in lepi; **10.25** Počitnice iz Rima; **11.00** Barreta; **11.45** Šef; **12.30** Klasika opoldne; **13.00** Danes pri nas; **13.05** Inšpektor Gadget; **13.25** Kalifornijski klan; **14.15** Solo za dva; **15.45** Neto; **16.00** Springfieldova zgodba; **16.50** Bogati in lepi; **17.15** Počitnice iz Rima; **18.00** Baretta; **19.10** Karlček; **19.20** Knight Rider; **20.15** Colossus, am. ZF film; **22.00** Eksplozivno; **22.25** Priložnost za ljubezen; **23.35** Lovič kot lev; **0.30** Sketchhotel; **0.55** Za lahko noč

TELE 5

6.00 Video nonstop; **7.00** Bim bam bino; **8.00** Risanke; **8.30** P. O. P.; **9.30** Soul; **10.30** Videotime; **11.00** Bazar; **11.30** Fashion Affairs; **12.00** Poročila; **12.30** Umik; **13.00** Rock šok; **14.00** Bim bam bino; **15.00** Made in Germany; **16.00** Včeraj; **17.00** V živo ob petih; **18.30** Pregled; **19.00** Umik; **19.30** Fashion Affairs; **20.00** Risanka; **21.00** Šport; **22.00** Človek dekle; **22.30** Mobil; **23.00** Soul; **0.00** Novi videospoti; **1.00** Šport; **2.00** Hard'n'heavy; **3.00** Video nonstop

RADIO

PRVI PROGRAM

(Krvavec stereo 91,8 MHz)
4.30 Jutranji program; **5.50** Rekreacija; **6.50** Dobro jutro, otroci; **8.05** Dober dan z . . . zabavnimi orkestri; **8.35** Igraj kolce; **9.05** Z glasbo v dober dan; **9.35** Turistični napotki za goste iz tujine; **10.00** Dopoldanski dnevnik: Informacije, gospodarstvo, glasba; **11.05** Človek in zdravje; **11.30** Danes smo izbrali; **12.10** Pojemo in godemo; **12.30** Kmetijski nasveti; **12.40** Domača glasba; **13.00** Danes do trinajstih; **13.30** Do štirinajstih; **14.02** Znanje za prihodnost; **14.20** Iz glasbenih šol; **14.40** Radijski Merkurček; **15.15** Radio danes, radio jutri; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Od melodije do melodije; **17.00** Studio ob sedemnajstih; **18.05** Za ljubitelje lahke glasbe; **19.00** Radijski dnevnik; **19.35** Lahko noč, otroci; **19.45** Z instrumentalnimi ansambli; **20.00** Radijska igra – Henry Cecil: Obe plati postavek, 2. del; **20.47** Glasbeni intermezzo; **21.05** Slovenska zemlja v pesmi in besedi; **21.40** Minute Claudom Debussyjem; **22.00** Zrcalo dneva (prenaša II. program); **22.30** Slovenski pevci šansonov in evergrinov; **23.05** Literarni nokturno – Frank Bury: Slaba vest

DRUGI PROGRAM

(Krvavec stereo 98,9 Mhz, Krim stereo 93,5 Mhz)
5.30 Val 202 – jutro; **8.00** Val 202 – dopoldan; **13.00** Danes do trinajstih; **13.00** Val 202 – dopoldan; **15.30** Dogodki in odmevi; **19.00** Radijski dnevnik; **19.30** Mondenin radio; **21.00** S festivalov jazza; **22.00** Zrcalo dneva; **22.20** Spekter;

TRETJI PROGRAM

(krim stereo 96,5 MHz)
16.00 Dober dan; **16.05** Glasbeni obrazi iljudskega izročila; **16.30** Koncetni dogodki na tujem; **18.30** Kulturni globus; **18.50** Srečanje z dirigentom Lubomirom Matlom v dneh »Praške pomladi 89«; **19.32** Arije in monologi; **20.00** Literarni večer – Aleksa Šantić: iz pozezije ; **20.45** S solističnih in komornih koncertov; **22.15** Pretok idej; **22.35** Glasbene miniature; **22.40** Tretja stopnica; **23.00** Glasba 20. stoletja; **23.55** Lirični utrinek

RADIO MARIBOR

(UKV 93,1 in 90,4 MHz, SV 558 KHz)
4.30 Prenos sporeda RTV Ljubjana; **7.15** Dobro jutro; **9.00** Izbiramo za vas; **10.05** Mavrica; **11.00** Če kdo ni slišal; **12.05** Mavrica; **14.30** Poročila, obvestila, zabavna glasba; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** želeli ste, poslušajte; **16.30** Dnevnik radia Maribor; **17.00** Ljubiteljski pevci in godci; **17.30** Novi rock; **18.00** Studij in glasba; **19.00** Večerni radijski dnevnik

RADIO KOPER

(SV 549 KHz, UKV 88,6-93,8-100,3-100,6-104,3-107,6 MHz)
6.00 Glasba za dobro jutro; **6.30** Jutranjik in cestne informacije; **7.00** Druga jutranja kronika; **7.30** Poročila in pregled tiska; **7.35** Kulturni servis; **8.00** Prenos II. programa radia Ljubljana; **13.00** Danes na valu radia Koper; **13.15** Od enih do treh; **14.35** Pesem tedna; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Glasba po željah; **17.00** Za varnejši dnevnik (aktualna tema); **18.00** Iz kulturnega sveta; **19.00** Radijski dnevnik

RADIO GLAS LJUBLJANE

(102,4 MHz)
6.00 Začetek programa; **6.15** Prve servisne informacije; **6.45** Prve novice; **7.00** Naj naj pesem tedna; **7.20** Iščemo odgovore na vaša vprašanja; **8.45** Druge novice na RGL; **10.00** Konec vodenega dela programa; **10.15** Dopoldanski kontakt; **11.00** Novice; **12.15** Vaše mnenje o; **13.00** Novice; **14.30** Čas za glasbo; **15.20** Novice; **15.45** Prost termin za kontakt in pogovor; **16.20** Spoznajmo se; **17.15** »Pet in petnajst; **18.10** Popoldanska tema – ali prost termin; **19.00** do **20.00** Glasba na RGL

RADIO ŠTUDENT

(89,3 in 104,3 MHz)
13.00 Vžig; **14.00** Dogajamo in odmevamo; **16.00** Tolpa bomov: Sakis Papadimitriou – Piano Oracles (leo) (1); **17.00** Joculator; **19.00** Potop

PLAČATE NA TEJ, PREVZAMETE NA DRUGI STRANI ALP!

Sherwood

Tako lahko pri nakupu kakovostnih HI-FI komponent prihranite prenekateri dinar, tako pri deviznem kot dinarskem vplačilu.

PM-1270	gramofon	245 DEM
DS-1630 R	kasetofon	473 DEM
AI-1110	ojačevalnik	245 DEM
IWV-202	zvočniki	338 DEM
EQ-1350	izenačevalnik zvoka	262 DEM
DD-1130	dvojni kasetofon	255 DEM
IWV-201	zvočniki	296 DEM
AI-1210 R	ojačevalnik	513 DEM
TD-7010 R	radijski sprejemnik/tuner	289 DEM
CD-1160 R	CD gramofon	412 DEM

FABRIKA 13

Posredovanje prodaje fizičnim osebam za osebni uvoz !

emona commerce tozd globus ljubljana
Ljubljana: Titova 21, tel.: 061/326-677, 324-786
Maribor: Lesnina, Hoče, tel.: 062/304-697
Novo mesto: Emona Dolenjka, Kidričev trg 1, tel.: 068/22-395

Iskra

Iskra, Iskra elementi TOZD Magneti, n. sub. o., Ljubljana, Stegne 21

po sklepu Delavskega sveta TOZD Magneti objavlja

javno licitacijo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

	izklicna cena
naprava za preiskavo propustnosti peska	
dodatna oprema za preiskavo propustnosti peska (manjka cev za črpalko)	
naprava za preiskavo trdnosti peska	
dodatna oprema za preiskavo trdnosti peska	
naprava za preiskavo trdote forme	
naprava za preiskavo trdote jedra	
naprava za nabijanje vzorcev peska	
dodatna oprema za napravo za nabijanje vzorcev peska (manjka en prstan)	
infra naprava za hitro sušenje peska	
(za komplet naprav – opreme)	60.000.000 din
fotokopirni stroj OMEGA	800.000 din
elektromotor, 15 kW, 1400 min- GORENJE–SEVER	2.200.000 din
mokri filter, komplet SOP HANDTE STWR – T – 7 7200 m3/h	35.000.000 din

Prometni davek plača kupec.
Javna licitacija bo v torek, 18. 7. 1989, ob 11. uri v prostorih TOZD Magneti, Ljubljana, Stegne 21.
Na licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki pred začetkom licitacije vplačajo 10% od izklicne cene.
Ogled osnovnih sredtev je mogoč vsak delovni dan do začetka licitacije od 10. do 12. ure.
Prodajali bomo po načelu »videno-kupljeno«.
12-8961

Titovi zavodi Litostroj, Srednja šola tehniških strok Franca Leskoška-Luke, Ljubljana, Djakovičeva 53

Svet Srednje šole tehniških strok Franca Leskoška-Luke razpisuje prosta dela in naloge

1. pomočnika ravnatelja
Pogoji:
kandidati morajo imeti visoko izobrazbo, izpolnjevati splošne pogoje po zakonu o usmerjenem izobraževanju, imeti morajo najmanj pet let delovnih izkušenj v vzgojnoizobraževalnem delu ter organizacijske in vodstvene sposobnosti za vodenje.
Kandidat bo imenovan za dobo 4 let, nastop dela je takoj oz. po dogovoru.

2. učitelja fizike
(prof. fizike)

3. učitelja matematike
(prof. matematike)

4. učitelja računalništva
(dipl. ing. računalništva, strojništva, elektrotehnike)
Pogoji pod 2., 3. in 4.:
kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje po zakonu o usmerjenem izobraževanju. Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusno dobo 90 dni. Nastop dela je 1. 9. 1989.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo vsi kandidati v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov. Kandidate bomo o sklepu obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju ponudb.
11-9098

Potovanje
besedila in načrtov s hitrostjo telefona

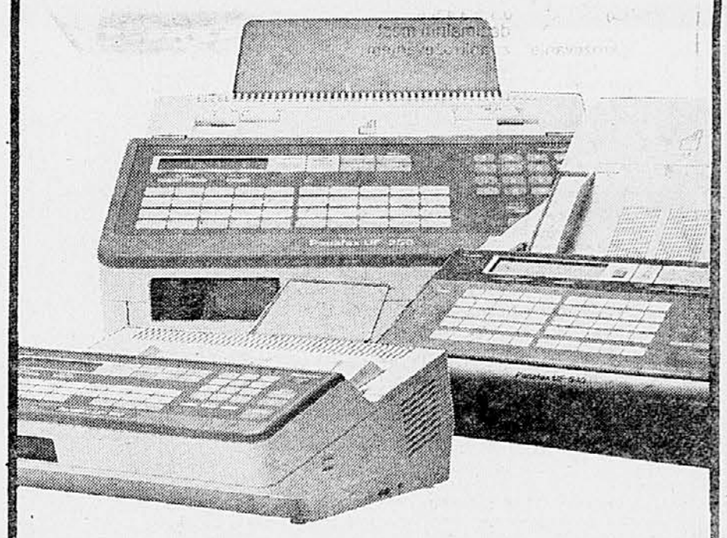

nova družina Panafaksov

S pomočjo našega novega programa telefaksov Panafax UF-150, UF-250 in UF-640 bosta besedilo in risba še hitreje prišla do vašega partnerja.

V zalogi imamo termoaktivni papir širine 21 cm v zavitkih po 50 in 100 m.

Dinarska prodaja, informacije in prospekti

ELEKTROTEHNA
Elzas,
Ljubljana, Poljanska 25
tel.: 061/329-745

DENARNO BLAGOVNA LOTERIJA

ŠTIRI MILIJARDE (400 STARIH MILIJARD)
PRVI DOBITEK

1 dobitek 3.000.000.000.-
18 dobitkov po 500.000.000.-
30 dobitkov po 300.000.000.-
8 dobitkov, avtomobil CBX 16 RS
2 dobitka, potovanje s turist. agenc.
100 dobitkov, barvni televizor
100 dobitkov, videorekorder
60 dobitkov, jadralna deska
60 dobitkov, pralni stroj
60 dobitkov, pomivalni stroj
60 dobitkov, hladilna omara
59 dobitkov, štedilnik
500 dobitkov, multiraclic

TRANSOCEANSKO REGATNO DRUŠTVO

1100 DOBITKOV

CENA SREČKE: 50 000 din
ŽREBANJE 26. AVGUSTA 1989 V PORTOROŽU

SPONZORJI:
gorenje CIMOS KOPER IVPRAD YACOMa

KOMPAS JUGOSLAVIJA

Turistična in gostinska delovna organizacija Kompas Jugoslavija, TOZD Turizem Ljubljana, Pražakova 4,

Komisija za delovna razmerja TOZD Turizem objavlja

5 prostih delovnih nalog

pripravnikov
za področje plana in analiz, investicij ter deviznega in dinarskega plačilnega prometa.
Pogoj: VII. oz. VI. stopnja šolske izobrazbe ekonomske smeri.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas, za dobo pripravništva. Informacije po tel. 326-441 oz. 327-761, int. 483. Rok prijave je 8 dni po objavi. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: DO Kompas Jugoslavija, TOZD Turizem, Ljubljana, Pražakova 4, Komisija za delovna razmerja.
10-9057

Italijansko industrijsko podjetje iz Trevisa **zaposli** naslednje delavce z znanjem italijanskega jezika:
delavca za kalupe (štampilkar)
z izkušnjami razkosavanja in polnjenja
mehanika
z izkušnjami montaže kalupov in vzdrževanja orodnih strojev
mehanika vzdrževalca
z izkušnjami pri pultu za montažo naprav
strugarja–ioščilca
z delovnimi izkušnjami
Pišite ali telefonirajte na: d. m. Srl. – Ul. Milano 12 – 31050 Olmi di Treviso, tel. 9939/422/799165 uradne ure 8.– 12./ 14.30–18.30
8-611

DR ROMAN
za prijetnejši dan

IZKORISTITE PRILOŽNOST

TOVARNA RAČUNSKIH STROJEV – ZAGREB

ELEKTRONSKI NAMIZNI KALKULATORJI

TRS Logos 454

Namizni kalkulator — **zaslon, trak, neslišen, širina 14 mest**

Tip	elektronski kalkulator z zaslonom in tiskalnikom (kontinuirani profil)
Hitrost tiskanja	2,8 vrste/sek
Papirni trak	širina 57 mm
Zaslon	14 mest za število in 1 mesto za simbol
Funkcije	4 aritmetične funkcije, verižno množenje deljenje, zmnožek/ razlika zmnožkov in kvocientov, kombiniran račun itd.
Decimalna vejica (pika)	premakljiva ali nastavljena na 0.1.2.3.5.7 decimalnih mest
Zaokroževanje	z zaokroževanjem ali brez njega
Dimenzije	256×224×78 mm
Teža	16 kg

Cena **2.990.000 din**

TRS Ibico 1460

Namizni kalkulator — **zaslon – trak, havy duty, hitri tiskalnik, širina 14 mest**

Tip	elektronski kalkulator z zaslonom in tiskalnikom
Hitrost tiskanja	4,6 vrste/sek
Papirni	trak širina 69 mm
Zaslon	14 mest za število, 1 mesto za simbol
Funkcije	4 aritmetične funkcije, verižno množenje, deljenje, zmnožek/ razlika zmnožkov in kvocientov, kombiniran račun itd.
Decimalna vejica (pika)	premakljiva ali nastavljena na 0.1.2.3.4.5.6 decimalnih mest
Zaokroževanje	z zaokroževanjem ali brez njega
Glavni element	MOS-LSI
Dimenzije	300×234×80 mm
Teža	22 kg

Cena **6,290.000 din**

TRS 636 Casio

Namizni kalkulator — **zaslon, trak, širina 16 mest, računanje časa in datuma**

Tip	elektronski kalkulator z zaslonom in tiskalnikom
Hitrost tiskanja	4,6 vrste/sek
Zaslon	16 mest
Funkcije	4 aritmetične funkcije, verižno množenje, deljenje, zmnožek/ razlika zmnožkov in kvocientov, kombiniran račun
Decimalna vejica (pika)	premakljiva ali nastavljena na 0.1.2.3.4.6 in 8 decimalnih mest
Zaokroževanje	z zaokroževanjem ali brez njega
Dimenzije	245×329×93 mm
Teža	3,1 kg

Cena **6,490.000 din**

Če kupite več kot 5 strojev, vam odobrimo popust.
Ne zamudite priložnosti!

Podrobne informacije dobite po tel.:
(041) 410-059 in 411-302 (prodaja)
(041) 447-111 in 447-001 (centrala)
Telefax: 415-213
Prodaja TRS, 41000 Zagreb, Braće Kavurića 21
TRS Tvornica računskih strojeva
Kalkulatori

TRS Tvornica računskih strojeva – Zagreb kalkulatori

Poslovna skupnost

Intermarketing Ljubljana

vabi k sodelovanju sodelavca – sodelavko za opravljanje

finančno-računovodskih opravil

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:
1. višja izobrazba ekonomske smeri ter 3 leta delovnih izkušenj ali
2. srednja izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj.

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter kratkim opisom delovnih izkušenj pošljejo v 8 dneh na naslov PS Intermarketing, Kardeljeva ploščad 24. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh.

8-8930

»Lek« Tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov N. Sol. O, Ljubljana DSSS-AOP, Celovška 135, Ljubljana

razpisuje

javno licitacijo odpisanega osnovnega sredstva

Licitacija bo za centralno procesno enoto IBM 4341/P02/16 MB realnega spomina.
Ogled osnovnega sredstva bo 12. 7. 1989 od 8. – 12. ure na Celovški 135, v sektorju AOP.
Licitacija bo 13. 7. 1989 ob 10. uri na Celovški 135.
Pred pričetkom licitacije morajo zasebniki plačati 10% varščine, družbene organizacije pa inštrument zavarovanja plačila v DO LEK.
Opremo bomo prodajali po načelu ogledano–kupljeno in po prevzemu ne bomo sprejemali reklamacij.

Kupec plača prometni davek.
Kupnino je potrebno plačati v 8 dneh po overovitvi pogodbe.
Kupcem, ki po 8 dneh po javni licitaciji ne bodo podpisali kupne pogodbe, bomo kavcijo zadržali za kritje prodaje.
Informacije dobite po telefonu 553-150

11-9084

Umrla je naša draga mama

FRANČIŠKA ANDERLUH

rojena ČEBULJ

Od nje se bomo poslovili v sredo, 12. julija 1989, ob 13. uri na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo žara v trinajsti mrliški vežici

Žalujoči: hčerka Majda, vnukinji Irena z Janezom in Taja, pravnukinje Iris, Jana, Sanja, Darja in prapravnukinja Kaja

Ljubljana, 9. julija 1989

Za vedno nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

GAŠPER GRILJ

iz Zg. Jarš 1

Od njega se bomo poslovili v sredo, 12. julija 1989, ob 14. uri na pokopališču v Štepanji vasi

Na dan pogreba bo ležal v štirinajsti mrliški vežici na ljubljanskih Žalah

Žalujoči: žena Marija, sin Franc z družino, sestra in brat in drugo sorodstvo

Zg. Jarše, Domžale, 9. julija 1989

Sporočamo žalostno vest, da nas je po težki bolezni v 59. letu zapustil naš dolgoletni sodelavec

ŠTEFAN KIRN

upokojenec DSSS

Na zadnjo pot ga bomo spremili v torek, 11. julija 1989, ob 15.30 na pokopališču v Nevljah pri Kamniku

Ohranili ga bomo v lepem spominu

Delavci DO Titan, Kamnik

1483

Ljubodrag ĐURIĆ

Sećanja

na ljude i događaje

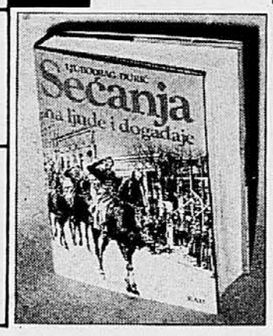

rad 1949 / 1989

Knjiga, ki je vzbudila nepojmljivo zanimanje javnosti še preden je izšla, od danes naprej v vseh knjigarnah!
Knjiga, ki odkriva številna neznana dejstva o delovanju vrhov naše oblasti v povojnih letih in priča o rušenju partizanske etike že med vojno.
Knjiga generala Ljubodraga Đurića, ki je napisana brez avtorske cenzure. General Ljubodrag Đurić je kot prvorazredna priča dogodkov naše novejše zgodovine vreden imaginacije Ive Andrića ali Jerasija Markesa.
Kako so se leta 1952 začele »čistke«!
General Ljubodrag Đurić, avtor naše »Skrivnostne zgodovine«, prikazuje, kako je zapravljena neka zgodovinska možnost, prevarana revolucionarna in bojevniška generacija ter zmanipulirana celotna družba!
Obilica fotografij in faksimilov dokumentov, 507 strani velikega formata, imensko kazalo z več kot 900 imeni osebnosti naše novejše zgodovine.
Knjiga je tiskana v latinici, vezana v platno, z barvnim zaščitnim ovitkom.

Cena ..... **750.000 dinarjev**
za gotovino ..... **600.000 dinarjev**

Pravočasno si zagotovite svoj izvod!

RAD – IZDAVAČKA RADNA ORGANIZACIJA
11000 Beograd, Moše Pijade 12, tel. 404-765 in 422-517

NAROČILNICA – DELO / 69

Nepreklicno naročam knjigo:

Lj. Đurić: **SEĆANJA po ceni** ..... **750.000 dinarjev**
ZA GOTOVINO – po prevzemu pošiljke po pošti in z 20% POPUSTOM (600.000 dinarjev) ali
NA OBROKE – Vrednost naročene knjige (po polni ceni) in s 34% letnimi obrestmi bom plačal v _____ mesečnih obrokih po prejemu knjige, računa in položnice. Prvi obrok bom plačal poštarju ob prejemu. **Knjigo lahko odplačate v največ 6 obrokih.** Kupci na obročno odplačevanje morajo naročilnico overiti v DO, kjer so zaposleni, upokojenci pa priložiti zadnji ček nakazila. Morebitne spore rešuje Peto občinsko sodišče v Beogradu.

ime in priimek

očetovo ime — datum in kraj rojstva

poklic — št. os. izkaznice in kraj, kjer je bila izdana

številka pošte, kraj in naslov stanovanja

DO in kraj, kjer je zaposlen kupec

M. P.

datum — (potrdilo o zaposlitvi in podpis pooblaščene osebe) — podpis kupca

V 83. letu je umrl naš dobri mož, ata, stari ata, brat in stric

ANTON LESAR

Mrtinovčev ata

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 11. julija 1989, ob 16. uri iz mrliške vežice na pokopališču v Hrovači

Žalujoči: žena Anica, hčerke Ana, Mari in Tončka z družinami, hčerka Vera, brat Nace z družino in drugo sorodstvo

Hrovača, Domžale, Ljubljana, Ruše, Ribnica, Buenos Aires, 9. julija 1989

Po težki bolezni nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

IVAN JERAŠA

Od njega smo se tiho poslovili v ožjem družinskem krogu 10. julija 1989.

Zahvaljujemo se zdravnikom dr. Križajevi iz ZD Vič, dr. Videčniku z geriatrične klinike, dr. Košuti, dr. Müllerju in dr. Ravniku iz UKC Ljubljana. Iskrena zahvala velja tudi sodelavcem in znancem za izraženo sožalje ter g. župniku z Viča za cerkveni obred.

Žalujoči: žena Cica, sinova Cveto in Marjan z družinama

Ljubljana, 11. julija 1989

Umrl je naš upokojenec

RIHARD ŽNIDAR

Dolgoletnega sodelavca bomo ohranili v lepem spominu

Delavci DS RS ZSS

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

VALENTIN HORVAT

VKV kurjač

Sodelavci tajništva Medicinske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani ga bomo ohranili v lepem spominu

Dekanica
prof. dr. Lidija Andolšek-Jeras

Umrla je naša draga

FRANČIŠKA BEŠTER

rojena FISTER

Od nje se bomo poslovili v sredo, 12. julija 1989, ob 12. uri na pokopališču v Dravljah

Na dan pogreba bo ležala v mrliški vežici Dravlje

Vsi njeni

Ljubljana, 9. julija 1989

Sporočamo žalostno vest, da nas je nepričakovano zapustil

CIRIL PINCOLIČ

vodovodni inštalater

Pogreb pokojnika bo v torek, 11. julija 1989, ob 18. uri izpred domače hiše na pokopališče Krka

Vestnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

Komunalno podjetje Grosuplje

Mnogo prezgodaj nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče

ŠTEFAN KIRN

iz Nevelj 5 pri Kamniku

Pogreb dragega pokojnika bo danes, 11. julija 1989, ob 15.30 iz mrliške vežice v Nevljah pri Kamniku

Žalujoči: žena Ivana ter sinova in hčerke z družinami

Zapustila nas je naša draga babica

BERTA KOS

učiteljica v pokoju

Od nje se bomo poslovili v četrtek, 13. julija 1989, ob 16. uri na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo žara v štirinajsti mrliški vežici

Vsi njeni

Ljubljana, Maribor, 8. julija 1989

V globoki žalosti sporočamo, da nas je v 57. letu starosti zapustil naš dragi mož, sin in brat

FRANC GOGNJAVEC

Od njega se bomo poslovili v sredo, 12. julija 1989, ob 17. uri na pokopališču Dobrova pri Ljubljani

Na dan pogreba bo ležal v sedemnajsti mrliški vežici na ljubljanskih Žalah

Žalujoči: žena Ivanka, mama, brat Vinko z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, 9. julija 1989

Komisija za delovna razmerja
VVO Narodne junakinje Rezke Dragarjeve–Črnuče, Črnuče, Titova 312/a

objavlja prosta dela in naloge

ene snažilke

s polnim delovnim časom za nedoločen čas v VVE Šentjakob.
Nastop dela: po dogovoru
Pogoji: končana osnovna šola, izpit iz higienskega minimuma, starost 18 let, enomesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo prijave z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev ter dokazili v 8 dneh po objavi na gornji naslov.
Vse prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh.

8-8912

Ostala je huda bolečina in neizmerna praznina v naših srcih, ko si nas zapustil naš dragi, ljubljeni mož, oči, dedek in brat

dipl. oec. MARIJAN AHAČIČ

Živel boš še naprej v mislih z nami, nikoli te ne bomo pozabili
Pogreb bo v četrtek, 13. julija 1989, v Tržiču ob 17. uri
Na dan pogreba bo žara od 10. ure dalje v mrliški vežici

V globoki žalosti: žena Blanka, sin Damjan z Marjeto, hčerka Neli, vnuka Kozma in Vid, sestre Marija, Vera s Petrom, Barbara, brat Kajetan in drugo sorodstvo

Škofja Loka, München, Tržič, Ljubljana

13442

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mami, babi in sestre

MILENE BOROVAC

ravnateljice v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč, sočustvovanje in tolažbo, za ustna in pisna sožalja ter za število spremstvo in cvetje na njeni zadnji poti. Za nesebično pomoč smo posebej hvaležni sosedom Janezu in Tanji Debeljak ter Jožetu Gradišarju, vodstvu in učencem osnovne šole za tako lepo spremstvo na poti do njenega zadnjega počivališča, mešanemu pevskemu zboru in nonetu Vitra, ki je bil pokojni še posebej pri srcu, vsem trem govornikom za poslovilne besede, ter zdravnikom, ki so si prizadevali blažiti njeno trpljenje.

Vsi njeni

Ribnica, julija 1989

1477

Vsem poslovnim partnerjem in znancem sporočamo, da je umrl

MARJAN AHAČIČ

dipl. oec.
prvi predsednik upravnega odbora Rudisa in prokurist Rudis GmbH München

Ohranili ga bomo v lepem spominu

Kolektiv DS PS Rudis in DO Rudis Inženiring Trbovlje

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dolgoletni sodelavec

FRANC STRAJNAR

voznik

Vestnega sodelavca bomo ohranili v lepem spominu

Podjetje INDOS, Ljubljana

1484

hoja

DO Hoja, TOZD Stavbno mizarstvo

razpisuje

zbiranje pisnih ponudb
za oddajo v najem proizvodno skladiščnih prostorov na Koprski 92

Oddamo proizvodno skladiščne prostore v izmeri:
– 7000 m² odprtih, komunalno urejenih skladiščnih prostorov
– 5000 m² pokritih proizvodnih prostorov.
Pisne ponudbe pošljite na naslov DO Hoja, TOZD Stavbno mizarstvo Koprska 92, Ljubljana v 15 dneh po objavi oglasa.
Informacije po tel.: 267-347, tov. Primc.

8-8934

NZD Vrhnika, tozd Zdravstvo Vrhnika

objavlja
prosta dela in naloge za določen čas – nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu:

zobozdravnika za ŠZA

Pogoji:
– medicinska fakulteta, stomatološke smeri
– opravljen strokovni izpit.

Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov: NZD – tozd Zdravstvo Vrhnika, Ulica 6. maja 11
Kandidate bomo obvestili v 8 dneh od dneva sprejema sklepa o izbiri.

12-9095

Skok na roge

DENIA, 10. julija – Na ulicah nekaterih španskih mest je te dni odprt lov bikov na ljudi, v Denii ob sredozemski obali pa so si izmislili ograjeno cesto, ki je odprta le na morje. Vsako leto imajo praznik, ki se imenuje Biki v morju. Fantje in možje tečejo pred zmedenimi živalmi in pred njimi poskačejo v morje, v upanju, da jim bodo biki sledili. Včasih se jim ta zabava posreči. (Telefoto: Reuter)

Praznovanje revolucije se zatika že na začetku

V Parizu pričakujejo kar 28 državnih poglavarjev z vseh celin, med njimi tudi Janeza Drnovška – Dialog med politiki dveh delov človeštva

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 10. julija – Slovesnosti ob 200. obletnici francoske revolucije se še niso pričele, a že je slišati glasno negodovanje; ne le pariških avtomobilistov, ki jim je nedavni obisk Mihaila Gorbačova v prestolnici pokazal, koliko prometnih zamaškov in zaprtih ulic jim bodo prinesli varnostni ukrepi ob obujanju najslavnejših dni francoske zgodovine, temveč predvsem politično angažiranih Francozov, ki menijo, da so snovalci jubileja izdali svetle ideje Robespierra in ostalih revolucionarjev.

Že tik po lanskem vrhu šefov sedmerice najbolj razvitih držav v Torontu, ko je Francija dobila (tretje) prireditelјstvo tega »svetovnega direktorija«, so svetovalci Françoisa Mitterranda omenili zamisel, naj bi posvet bogatih priredili v duhu francoske revolucije, kajpak posodobljenem v dialogu med svetovnim Severom in Jugom. Zamisel, nad katero šesterica francoskih sogovornikov ni bila navdušena, bo z manjšimi spremembami izpeljana, kajti že v sredo v Parizu pričakujejo kar 28 državnih poglavarjev s petih celin (razen Avstralije), med njimi bo tudi predsednik predsedstva SFRJ Janez Drnovšek, s šefom bruseljske komisije EGS Jacquesom Delorsom in generalnim sekretarjem OZN Perezom de Cuellarjem pa jih bo skupno kar 30. Toda šesterica udeležencev politično-gospodarskega vrha bogatih, najodločnejši so bili menda Američani, Britanci in Zahodni Nemci, so zavrnili skupno kosilo 14. julija, ko bo osrednja slovesnost ob jubileju revolucije in ko bodo najvišji državniki elite držav Severa pričeli svoje tridnevne razprave o posegih v svetovno gospodarstvo in politični kooperaciji.

● Proslava revolucije in vrh bosta po neuradnih ocenah, kajti uradnih podatkov ni, stala od 1,8 do dveh milijard frankov, kar nekateri ocenjujejo kot nepotrebno razsipanje denarja v času, ko je v Franciji dobrih dva milijona brezposelnih.

Njihovo zavračanje svetovnega razvojnega konsenza, ki so si ga zamislili francoski prireditelji, je motiviralo razmišljanje, da bi se izjema (ali bolje, poklon) francoski revoluciji, utegnila sprevreči v pravilo, ki bi razprave sedmerice državnikov, ki že same po sebi niso vselej gladke, razširila v nekakšno manjšo svetovno organizacijo, kar bi še obremenilo dnevni red in otežalo mednarodno koordinacijo.

Tako bodo državniki manj razvitih imeli le dvostranska srečanja s sogovorniki iz razvitega sveta, kar pa v elizejskih krogih poudarjajo kot pomemben produkt praznovanj revolucije. Mehiški predsednik Salinas de Gortari, čigar vlada se pravkar pogaja z upniki o novem reprogramiranju, ki utegne postati model za vso zeleno celino, se bo lahko srečal z ameriškim kolego Georgeom Bushom, ki lahko močno vpliva na način in posledice lajšanja mehiških (in latinskoameriških) dolgov. Skratka, francoska revolucija, ki je navdihnila demokratične mislece po vsem svetu, naj bi tik pred prelomom stoletja omogočila manj uradni, a zato bolj koristni dialog med najvišjimi politiki dveh delov človeštva.

A vsi niso tega mnenja. Celo med pristaši vladajočih francoskih socialistov je bilo zadnje mesece slišati glasne očitke, da je organizacija vrha sedmerice v času praznovanja dosežkov revolucije 1789 politični anahronizem, in celo, da je Francija izdala ideje svetlih revolucionarnih dogodkov. Ti so, vsaj tako uči zgodovina, pometli s sistemom privilegijev cerkve in plemstva, zato proslava teh dosežkov ni uskladljiva s srečanjem držav, ki imajo vse privilegije politične in ekonomske moči v svetu.

Nekaj deset socialističnih in drugih levičarsko mislečih politikov bo hkrati z debatami sedmerice bogatih priredilo »ekonomski vrh revnih« ob udeležbi predstavnikov iz Burkine Faso, Zaira, Mozambika, Bangladeša, Filipinov, Haitija in Indijancev iz brazilske Amazonije.

Še več nelagodja je elizejskim prireditelјem vrha najbolj razvitih držav povzročil Gavroche francoske šansone Renaud, ki je v soboto na trgu Bastille zbral kakih sto tisoč mladih: Protestni shod, katerega pomen v vladnih krogih skušajo zmanjšati z jedkim komentarjem, da so se ga udeležili predvsem tisti, ki so želeli zastonjski koncert (na katerem je poleg Renauda nastopil še »beli Zulu« Johnny Clegg ter vrsta rockovskih skupin), pri tem pa zanemarjajo, da je že na popoldansko politično manifestacijo brez glasbe prišlo okoli 15.000 ljudi. Glavni Mitterrandov svetovalec in vodja priprav za vrh sedmerice Jacques Attali je dvakrat zaman interveniral pri Renaudu, sicer prepričanem pristašu francoskega presednika, naj se odreče manifestaciji, ki so jo ocenili kot neupravičeni očitek edini levičarski vladi med sedmerico najbogatejših.

BOŽO MAŠANOVIĆ

Zaprli učitelje

SEUL, 10. julija (Tanjug) – Pripadniki južnokorejske policije so včeraj v Seulu aretirali več kot 1400 učiteljev in predavateljev, da bi preprečili napovedane demonstracije. Učitelji so ogorčeni, ker jim vlada ne dovoli ustanoviti sindikata.

OGLEDALO

MIDHAT AJANOVIĆ, Vjesnik

SVET SO LJUDJE

Kondrašov brani Saharova

Pred kratkim so v sovjetskih medijih prvič natančno ovrednotili življenjsko delo Nobelovega nagrajenca za mir Andreja Saharova. Priljubljeni televizijski poročevalec **STANISLAV KONDRAŠOV** je v tedniku Moscow News razdisidenta Saharova branil pred kritiko vojske in konservativcev: Saharov je historična osebnost, ki je za svoje ideale žrtvovala udobno življenje. Čas in razvoj sovjetske družbe sta razsodila njemu v prid in zavrnila vse tiste, ki so ga preganjali.

Kondrašov je zapisal tudi, da se program reform za Sovjetsko zvezo, ki ga je Saharov objavil v knjigi z naslovom Napredek, miroljubno sožitje in intelektualna svoboda, za čudo v marsičem ujema z današnjo uradno politiko perestrojke. Vendar kaže, da žig uporništva, ki mu ga je vtisnila cenzura pod Brežnjevom, še vedno ni zbrisan. Kondrašov poudarja, da politični spisi Saharova v Sovjetski zvezi še niso bili objavljeni, in da so njegovi tedanji kritiki bolj malo vedeli o njegovih idejah. Fizik Saharov, ki je bil zaradi svoje kritičnosti za šest let pregnan v Gorki, je zdaj član kongresa ljudskih odposlancev.

Sodnica

SANDRA DAY O'CONNOR je edina ženska med devetimi člani vrhovnega sodišča Združenih držav. Vedela je, da bo v sporu glede abortusa njen glas odločilen. Vedela je tudi, da bodo štirje možje skušali razdreti zakon iz leta 1973, s katerim so po sodnem primeru »Roe proti Wade« legalizirali abortus v prvih treh mesecih nosečnosti, ter da ga bodo drugi štirje skušali ohraniti. Na koncu se je odločila za konservativno srednjo pot. Ko se je v začetku prejšnjega tedna skromna večina odločila, da zakona »Roe proti Wade« v bistvu ne bo spreminjala, da pa mu bo dodala stroge omejitvene predpise, je bil njen glas peti.

V minulih mesecih je bila devetinpetdesetletna mati treh sinov v osredju pozornosti kakor nihče izmed njenih kolegov. Edina članica vrhovnega sodišča – edina z lastno izkušnjo nosečnosti – pa je bila tudi tarča aktivistov. Tako nasprotniki abortusa kakor zagovorniki svobodne odločitve žensk so jo zasipali z vrečami pisem. Množičen pritisk z obeh strani pa ji še malo ni ugajal. Po njenem mnenju ljudje kratko malo ne poznajo vloge vrhovnega sodišča. Naloga sodišča je, da interpretira ustavo, ne pa ustvarja politiko. Toda v najbolj spornih vprašanjih ameriške družbe je težko potegniti meje.

Z lokalnim navdušenjem nad superlativi so jo že povzdignili v »najvplivnejšo žensko Združenih držav«. Niti Barbara Bush, njena priložnostna soigralka pri tenisu, ji ne more biti resna tekmica. Toda sodnica milega videza in mehkega glasu je vse kaj drugega kakor človek machiavelističnega kroja. O'Connorjeva je praktična ženska, emancipirana, ostrega razuma in spravljive narave. Odraščala je na samotni farmi v Arizoni. Po končanem študiju prava na standfordski univerzi leta 1952 ni mogla dobiti zaposlitve v Kaliforniji. Odvetniške pisarne so bile tedaj še zaprt moški svet. O'Connorjeva se je usmerila v politiko in postala senatorka v Phoenixu. Pozneje pa se je z zakonodajalske klopi presedla na sodniško. Leta 1981 jo je namreč predsednik Reagan predlagal za sodnico v ameriškem vrhovnem sodišču. V enem zadnjih pogovorov mu je zagotovila, da je abortus po njenem mnenju »odvraten«.

Čez noč je postala nov ameriški simbol. O'Connorjeva je bila prva sodnica, ki jo je imenoval Reagan in hkrati prva ženska v dvestoletni zgodovini vrhovnega sodišča. Sprva je bila močno na strani spremenjene večine »Reaganovega sodišča«. Danes pa več ne ustreza niti vzorcem levičarskih kritikov. Njene odločitve so včasih prav tako neodvisne kakor tudi nepričakovane. Mirna sodnica, poročena z odvetnikom, pa z zasebnim življenjem ne zbuja pozornosti. Na straneh obrekljivih časnikov je bila doslej samo enkrat, in to po uspešni operaciji raka na prsih. »Roe proti Wade« pa ji bo najbrž nakopal več neprijetnosti.

Tudi zasebno se O'Connorjeva bliža novi izkušnji: jeseni bo postala babica.

Iznajdljivi minister

Sedeminštiridesetletni francoski minister za proračun **MICHEL CHARASSE** si zna pomagati v pariški prometni zmedi. Odkar so njegov urad iz Louvra preselili v super moderen upravni center v južnem delu mesta, ne izgublja časa v prometnih zastojih, marveč se z motorjem vozi

na tedenske seje v Elizejsko palačo ter na druga zasedanja in zbore v središču mesta. Varuh proračuna pa je za nameček še zgled varčnosti: odpovedal se je šoferju in svoje službeno vozilo sam krmari po morju pločevine. Charassejevi manj srčni finančni uradniki in prav tako minister za finance in gospodarstvo Pierre Bérégovoy, ki so jih prav tako preselili v novi upravni center, pa so se v kronično zagnetenih pariških ulicah prisiljeni vaditi v potrpežljivosti.

OB KONCU REDAKCIJE

Je bil Haider na neofašističnem shodu?

BONN, 10. julija (Tanjug) – Zahodnonemški Frankfurter Rundschau danes zatrjuje, da se je koroški glavar in predsednik avstrijske svobodnjaške stranke (FPÖ) Jörg Haider minuli petek v Ženevi vendarle udeležil sestanka voditeljev štirih evropskih neofašističnih strank. O tajnem sestanku Franza Schönhuberja, voditelja zahodnonemških republikancev, Jeana le Pena, voditelja francoske narodne fronte, Giancarla Finija, voditelja italijanskega socialnega gibanja, in Haiderja je v sobotni številki pisal ženevski list Le Matin. Sestali so se v hotelu Mirador v Veveyu na bregu Ženevskega jezera, njihov cilj pa je bil – kot zatrjuje omenjeni list – navezati tesnejše stike med zahodnoevropskimi neofašističnimi strankami.

Predstavnica za tisk avstrijskih svobodnjakov je v soboto zanikala, da bi se Haider udeležil tega sestanka. Ženevski dopisnik Frankfurter Rundschau pa pravi, da »priče vztrajajo pri trditvi, da so videle koroškega glavarja, ki je v spremstvu Schönhuberja vstopil v hotel Mirador, kjer sta ju že čakala Le Pen in Fini«. List piše, da pravkar poteka postopek za izključitev avstrijskih svobodnjakov iz mednarodne organizacije zahodnoevropskih liberalnih strank, ker so »šli preveč v desno«.

Predstavniki slovenske narodne manjšine na Koroškem poudarjajo, da so se njihovi odnosi s pokrajinsko vlado v Celovcu po prihodu Haiderja na oblast precej poslabšali. Haider je imel doslej že nekaj protijugoslovanskih izpadov.

● ALŽIR, 10. julija (Tanjug) – Alžirski cariniki so v kraju Akid Lotfi na maroško-alžirski meji v avtomobilu nekega Luksemburžana našli 57 kilogramov hašiša. V zadnjih štirih mesecih so samo na tem mejnem prehodu zaplenili več kot 200 kilogramov hašiša, kar pa je kljub vsemu zgolj simbolična količina glede na mamila, ki jo čez ta mejni prehod pritihotapijo iz Maroka.

Evropske policije v zadnjih letih zelo natančno nadzorujejo potnike iz Maroka, tako da so začeli tihotapci mamila prenašati prek Alžirije. Potem ko so lani odprli alžirsko-maroško mejo, je začel hašiš vse bolj prodirati tudi v Alžirijo, ki do zdaj ni poznala tega socialnega zla.

● DAMASK, 10. julija (SANA) – Sirski predsednik Hafez el Asad in jordanski premier Zeid Bin Šaker sta danes v Damasku razpravljala o dvostranskih odnosih in položaju na Bližnjem vzhodu. Izrazila sta »veliko zadovoljstvo, ker so izpolnili še nekaj pogojev za tesnejše medsebojno gospodarsko sodelovanje«.

● BUDIMPEŠTA, 10. julija (Tanjug) – Dan pred uradnim obiskom Georgea Busha na Madžarskem so v Budimpešti z živo verigo povezali veleposlaništvi obeh velesil, ki sta si okrog pet kilometrov vsaksebi. Nevsakdanji dogodek so organizirali člani budimpeštanskih reformističnih krožkov, ki so na ta način izrazili željo, da bi Washington in Moskva podprla Madžarsko pri uresničevanju njenih zgodovinskih ciljev.

● BERLIN, 10. julija (Tanjug) – Državni in partijski voditelj NDR dr. Erich Honecker je po krajšem zdravljenju zaradi obolenja žolčnika danes zapustil bolnišnico in bo nekaj časa na dopustu.

● STOCKHOLM, 10. julija (Tanjug) – Švedska vlada je ustanovila šest posebnih komisija, katerih naloga je, da pripravijo načrt proizvodnje, porabe in varčevanja z energijo. Ta načrt bo potem osnova za oblikovanje energetske politike v prihodnjih letih, ko bodo začeli v državi zapirati jedrske elektrarne.

Gre pravzaprav za prvi korak pri uresničevanju že prej sprejetega sklepa, po katerem naj bi do leta 2010 na Švedskem postopoma ukinili vseh 12 jedrskih elektrarn, od tega prvi dve že do leta 1995.

Ker pomeni jedrska energija danes okoli 40 odstotkov celotne proizvodnje energije, pa bo treba v prihodnjih letih graditi nove energetske zmogljivosti, hkrati pa tudi izdelati programe varčevanja in racionalizacije porabe. Ob tem je treba paziti tudi na to, da novi energetski viri ne bodo onesnaževali okolja, saj so se za ukinitev jedrskih elektrarn odločili prav zaradi tega, ker pomenijo te elektrarne nenehno nevarnost tako za človeka kot tudi za naravo.

● BEJRUT, 10. julija (QNA) – Izraelske vojaške oblasti so zjutraj aretirale irska vojaka iz kontingenta mirovnih sil Združenih narodov (UNIFIL) na libanonsko-izraelski meji. Kot je sporočila katarska tiskovna agencija QNA, so nekega irskega častnika in vojaka aretirali na mejnem prehodu Albajada, ker sta poskušala fotografirati tamkajšnje izraelske položaje.

Medtem pa je skupina palestinskih in prosirskih libanonskih gverilcev napadla patruljo, v kateri so bili izraelski vojaki in pripadniki kvislinške južnolibanonske armade. Izraelci so ubili tri gverilce, je sporočila libanonska policija.

Alge so in jih ni

OD NAŠEGA DOPISNIKA

RIM, 10. julija – Samo veter bi nas lahko rešil nadloge, ugotavljajo vzdolž 200 kilometrov italijanske obale severnega Jadrana, od Benetk na severu do Senigalie na jugu. Kadar zapiha s kopnega, sluzasta preproga naenkrat zgine, ko pa zavlada bonaca, se spet vleče vzdolž plaž.

Deželna skupščina Emilie Romagne je že cel dan zbrana na izredni seji, posvetuje se s turističnimi delavci, s sanitarnimi oblastmi, s krajevnimi upravitelji. Tehtajo, ali naj sprejmejo najbolj drastičen ukrep, se pravi prepoved kopanja na vsej turistično izredno donosni obali, katere središči sta Rimini in Riccione. O tem se bodo dokončno odločili, ko bodo predvidoma zvečer znani rezultati bakterioloških analiz mase, ki je oblila plaže. Gre za sluz, ki ga nekatere vrste alg spuščajo med svojo intenzivno reprodukcijo. Sumijo namreč, da je ta sluz, tam, kjer se zbira v največjih koncentracijah, biološko oporečna. V njem bi se zlahka zaredile bakterije, kopanje bi bilo tedaj škodljivo. Razmišljajo tudi o tem, da bi kopanje prepovedali samo za bolj občutljive ljudi, na primer za nosečnice, majhne otroke in starejše. Končno besedo bodo izrekli takrat, ko bodo laboratoriji poslali svoje izsledke.

Prve gospodarske posledice so že tu. Posebno iz Nemčije se vrstijo odpovedi letošnjih turističnih aranžmajev. Zaenkrat še niso zaznali množičnega bega zdaj prisotnih gostov, izgleda, da vendarle upajo, da bo napovedana sprememba vremena nadlogo odgnala. Sicer pa so turistični delavci že junija, samo ob govoricah, da se alge spet utegnejo pojaviti, zabeležili 20 do 30 odstotkov manj gostov.

Ena od razlag o tem, zakaj so se alge pojavile že vdrugič zapored (tista, ki ima največ pristašev) pravi, da je pojavu botrovala dosedanja meteorološka situacija. Močno deževje v minulih tednih je s kmetijskih žemljišč v zaledju izpralo snovi, s katerimi se hranijo alge. Spet je prišlo do eutrofizacije, torej do prekomernega prehranjevanja alg, s čemer se je povečala njihova vegetativna zmožnost. Zadevo so potem, v zadnjih dneh, poslabšale izredno visoke temperature in bonaca. Povsem enake razmere so bile lani, vendar avgusta, že v drugi polovici turistične sezone.

JURE PENGOV

Srbski nacionalisti so zmotili proslavo

ZAGREB, 10. julija (Tanjug) – Predsedstvo centralnega komiteja CK ZK Hrvaške je razpravljalo o nekaterih dogodkih v zvezi s proslavo 600. obletnice kosovske bitke v Kninu in menilo, da bi morali natančneje pretehtati celoten potek proslave. Vsem družbenopolitičnim organizacijam in organom, ki so kot organizatorji ali udeleženci sodelovali pri tej manifestaciji, je predlagalo, naj povedo svoje mnenje o tem in ustrezno ukrepajo s ciljem okrepiti bratstvo in enotnost oziroma zaupanje med narodi in narodnostmi ter zagotoviti nadaljnji napredek SFR Jugoslavije.

Osrednja proslava 600. obletnice kosovske bitke v Hrvaški 8. in 9. julija v Kninu je pokazala kulturnozgodovinski in globoko čustveni odnos srbskega in hrvaškega naroda do tega zgodovinskega dogodka v duhu stoletnih domoljubnih in osvobodilnih tradicij. Prebivalci Kninske Krajine, Srbi in Hrvati, pa tudi gostje iz vse države, so se dostojanstveno udeležili vseh civilnih in cerkvenih prireditev in vnovič dokazali svojo privrženost idealom in vrednotam Titove Jugoslavije.

V nasprotju s tem pa so militantne skupine in posamezniki, ki so s svojo napadalnostjo izstopali že na nekaterih prejšnjih zborovanjih po vsej Jugoslaviji, tudi tokrat s svojimi nasilnimi metodami in spoznavnimi simboli velikosrbskega nacionalizma v španoviji s posameznimi lokalnimi skupinami srbskih nacionalistov skušali politično zlorabiti to vseljudsko manifestacijo oziroma njen verski in družbeni značaj in ovirati njen potek. To je bilo tudi razlog za prekinitev kulturnoumetniškega programa.

Organizatorji praznovanja 600. obletnice kosovske bitke v Kninu in predstavniki vodstva krajevne skupnosti in občine so se skupaj s predstavniki srbske pravoslavne cerkve odločno uprli vsem njihovim poskusom in napadom. Njihovo delovanje, pa tudi obnašanje prisotnih občanov je pripomoglo k temu, da ni prišlo do uporabe sredstev za zaščito javnega reda in miru.

Nesprejemljivo je predvsem to, da so se na prireditvi pojavili posamezni simboli in sporočila, ki odkrito napadajo socialistične vrednote našega sistema, lik in zgodovinsko delo Josipa Broza Tita ter socialistični in federativni značaj Jugoslavije kot enakopravne skupnosti vseh narodov in narodnosti.

O incidentih v Kninu

KNIN, 10. julija (Tanjug) – Vodstva družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitične skupnosti Knina so na današnji seji razpravljala o incidentih, do katerih je prišlo med proslavo ob 600. obletnici kosovske bitke v Kninu. Med drugim je bilo rečeno, da so incidente izzvali destruktivni posamezniki in skupine. Te skupine so imele namen prekiniti kulturno-umetniški program in organizirati politično zborovanje, na katerem bi predstavile politični program, ki za ljudi iz tega kraja ni sprejemljiv. Najglasnejši je bil Jovan Opačić, ki pa so ga podprli tudi nekateri že znani posamezniki in skupine iz drugih okolij, za katere se ve, da so povezani s posamezniki iz kninske občine. Čeprav je bil program tako po vsebini kot po izvedbi v celoti jugoslovansko zasnovan, so se ti posamezniki obnašali kot odkriti sovražniki bratstva in enotnosti.

Prebivalci Knina so ogorčeni. Pričakujejo, da bodo vse tiste, ki so povzročili omenjeni incident, poklicali na odgovornost, je še rečeno ob koncu sporočila.

ISKRICA

Idealist je človek, ki misli, da je treba verjeti.

GABRIEL LAUB

Budimpeštansko krilo DZJS

BUDIMPEŠTA, 10. julija (Tanjug) – Danes so ustanovili budimpeštansko krilo demokratične zveze južnih Slovanov v Madžarski, s čimer se je začelo uresničevanje sklepa, po katerem naj bi se okoli 100.000 Hrvatov, Srbov in Slovencev na Madžarskem povezalo v lokalnih združenjih. Sklep je bil sprejet lani. Sedež organizacije bo ostal v Budimpešti, vendar pa bodo imeli od zdaj naprej pomembnejšo vlogo mestni sveti.

jana

Veliki intervju s prvo damo TV političnega žurnalizma
LJERKA BIZILJ: RAZUM BREZ DUŠE JE PREMALO

• • •

Začela se je velika Janina poletna akcija, poiskali smo prve tri finalistke za najlepše slovenske modre oči
BO ODŠEL NASLOV NA PRIMORSKO?

• • •

Nadaljevanje serije o neraziskanih umorih na Slovenskem
UGANKA IZ BIFEJA DALMACIJA

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 129 z dne 10. julija 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	13460,92	13481,14	13501,36
Avstrija	šiling	100	133523,07	133723,66	133924,25
Kanada	dolar	1	14754,27	14776,43	14798,59
Danska	krona	100	242024,95	242388,53	242752,11
Finska	marka	100	414463,44	415086,07	415708,70
Francija	frank	100	277049,85	277466,05	277882,25
ZR Nemčija	marka	100	938648,78	940058,87	941468,96
Grčija	drahma	100	10859,33	10875,64	10891,95
Irska	funt	1	25047,63	25085,26	25122,89
Italija	lira	100	1295,34	1297,29	1299,24
Japonska	jen	100	12618,50	12637,46	12656,42
Kuvajt	kv. dinar	1	59818,01	59907,87	59997,73
Nizozemska	gulden	100	833845,73	835098,38	836351,03
Norveška	krona	100	254841,64	255224,48	255607,32
Portugalska	escudo	100	11205,72	11222,55	11239,38
Švedska	krona	100	273725,43	274136,63	274547,83
Švica	frank	100	1091669,39	1093309,35	1094949,31
V. Britanija	funt	1	28569,40	28612,32	28655,24
ZDA	dolar	1	17538,65	17565,00	17591,35
	ECU	1	19453,20	19482,42	19511,64
Belgija	frank/F	100	44842,88	44910,25	44977,62
Belgija	frank/C	100	44911,69	44979,16	45046,63
Španija	pezeta	100	14948,90	14971,36	14993,82

Tečaj dinarja za obračunski dolar je 16.460,68.
Tečaji za grško drahmo in irski funt veljajo samo za efektivo in čeke.
– Nakupni in prodajni tečaji za devize začno veljati 10. julija 1989 ob 14. uri, srednji tečaji za devize ter nakupni, srednji in prodajni tečaji za efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice pa 11. julija 1989.
– Tečaj dinarja za obračunski dolar velja od 11. julija 1989 dalje.

ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

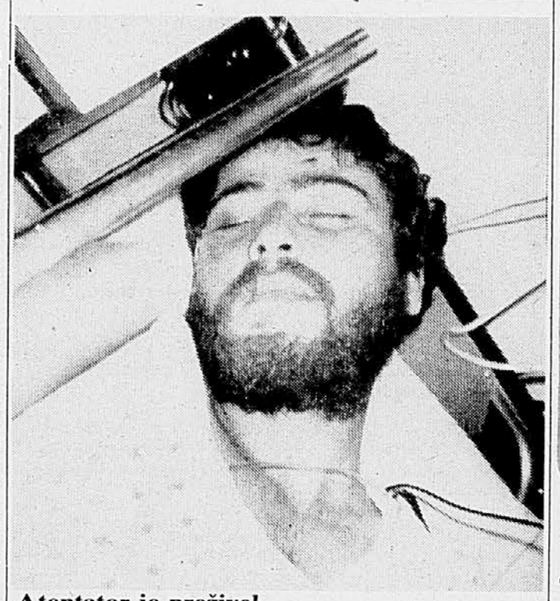

Atentator je preživel

JERUZALEM, 10. julija – Abdel Hadi Sulejman Gadem, Palestinec, ki je prejšnji teden na silo obrnil avtobus v prepad, pri čemer je umrlo 14 potnikov, 27 pa jih je bilo ranjenih, leži sam ranjen v jeruzalemski bolnišnici. Zdravniki so storili vse, da bi preživel. (Telefoto: Reuter)

PA ŠE TO

OH, TA ADMINISTRACIJA – Komisija za elementarne nesreče pri srbski vladi je obravnavala poročilo o škodi, ki so jo povzročile poplave v začetku julija v nekaterih občinah na ožjem območju Srbije.

Ugotovila je, da poplave niso povzročile kakšne posebno velike škode, ogromno stroškov pa so povzročile razne službe, ki so jih prizadete občine najele za odpravljanje posledic vodne ujme.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Slovenije

Prognostična karta za 11. julij 1989

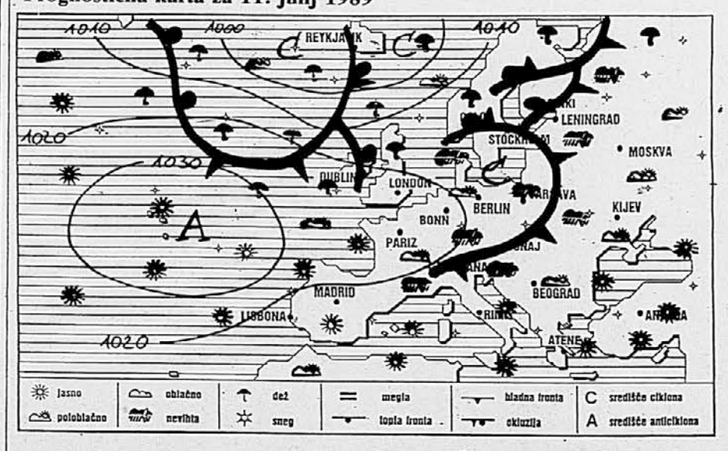

SLOVENIJA

Delno jasno bo s spremenljivo oblačnostjo, predvsem v popoldanskem in večernem času bodo vmes krajevne nevihte. Soparno bo. Najnižje jutranje temperature bodo od 15 do 20, ob morju 22, najvišje dnevne od 26 do 31 stopinj Celzija.

JUGOSLAVIJA

Dopoldne bo delno jasno, popoldne v notranjosti posamezne nevihte. Vroče bo.

VREMENSKA SLIKA

Oslabljena hladna fronta se zadržuje na Alpah. V višinah priteka k nam z jugozahodnimi vetrovi topel in vlažen zrak.

KAKO KAŽE ZA SREDO IN ČETRTEK

Ne bo večje spremembe vremena.

GORSKI SVET

Dopoldne bo precej jasno, popoldne pa spremenljivo oblačno s krajevnimi nevihtami. Temperatura na 1500 m bo okoli 18, na 2500 m pa 10 stopinj Celzija. Pihali bodo zmerni jugozahodni vetrovi.

TEMPERATURA MORJA

Portorož in Mali Lošinj 24, Vis in Ulcinj 25, Blejsko jezero 21,5 stopinj Celzija.

VREME IN TEMPERATURE 10. JULIJA 1989 OB 14. URI

kraj	vreme	°C
LJUBLJANA	nev. v okolici	26
PLANICA	nevihta	21
BRNIK	zmer. oblačno	27
KREDARICA	nevihta	7
MARIBOR	del. oblačno	27
M. SOBOTA	del. oblačno	29
SL. GRADEC	zmer. oblačno	27
CELJE	del. oblačno	28
N. MESTO	nev. v okolici	27
N. GORICA	pret. jasno	30
PORTOROŽ	pret. jasno	26
REKA	del. oblačno	30
PULJ	jasno	29
HVAR	jasno	31
DUBROVNIK	jasno	30
ZAGREB	jasno	29
BEOGRAD	jasno	32
SARAJEVO	pret. jasno	29
TITOGRAD	pret. jasno	34
SKOPJE	jasno	31
CELOVEC	jasno	26
GRADEC	jasno	27
DUNAJ	zmer. oblačno	26
BENETKE	jasno	27
MILANO	pret. jasno	27
GENOVA	oblačno	26
RIM	del. oblačno	29
PARIZ	oblačno	19
BERLIN	del. oblačno	22
STOCKHOLM	rah. dežuje	13
MOSKVA	zmer. oblačno	29

STANJE VODA 10. julija 1989, ob 8. uri

PRETOK v m^3/s: Drava HE Dravograd 390, Mura Gornja Radgona 435, Sava Radovljica 47,1, Sava HE Mavčiče 49, Sava Šentjakob 80,3, Sava Radeče 206, Sora Škofja Loka 13,8, Ljubljanica Moste 36,5, Savinja Laško 48,6, Krka Podbočje 47,6, Kolpa Radenci 29,8, Soča HE Doblar 46.

Pota ledenikov

Ledeniški tokovi so nastajali v naših Alpah skoraj v vsaki krnici in na vsaki večji planoti ter se od tam spuščali navzdol v nižji svet. Tja so se ob koncu hladnih obdobij postopoma tudi umikali in zapuščali ob vsakem zastoju čelne in bočne morene. Bohinjski ledenik je imel maksimalno dolžino okrog 50 kilometrov. Največji obseg je imel v starejših ledenih dobah in so zato morene pomaknjene najbolj proti robovom Blejsko-radovljiške kotline. Že mlajše so med Radovljicami, Lescami in Vrbo. Na koncu würmske oziroma zadnje ledene dobe pa je zapustil ledenik morene na Bodeški planoti in v neposredni okolici Bleda. Naslednje umikalne morene tega ledenika so v okolici Bohinjske Bistrice, na Ribčevem lazu in v Stari Fužini ter v Ukancu. To so trije zelo izraziti zastoji s posebno lepimi čelnimi morenami vzhodno od Bohinjskega jezera. Nasip pri Stari Fužini je eden najlepše ohranjenih pri nas in si ga je vredno ogledati od vseh strani. Na njegovem vrhu so veliki ledeniški balvani. Od tam je lep razgled tako proti jezeru kot v smeri doline Voje. Vse naokrog so vidni sledovi živahnih preoblikovalnih dogajanj v času ledene dobe in tik za tem. Pogled na Zgornjo dolino v smeri Srednje vasi pa nam kaže pravo obliko ledeniške doline med Rudnico in Studorjem v obliki črke U, kot se spodobi za pravo ledeniško dolino.

Počitniško varstvo za živali, ki ne bodo šle na dopust

Nekaj živali bo v Ljubljani lahko sprejel živalski vrt biološkega krožka na naravoslovni šoli – Pse bo treba odpeljati v hotel

LJUBLJANA, 10. julija – Dopustnikom, ki ne vedo, kam bi dali v varstvo domačo žival, ponuja roko Srednja šola za elektroniko in naravoslovje v Šentvidu (Prušnikova 98). Šola ima namreč svoj mali živalski vrt v okviru biološkega krožka, ki deluje tudi med počitnicami. Tu bodo poslej poskrbeli tudi za živali, ki jih bodo lahko lastniki oddali vsak dan med 10. in 12. uro, informacije pa dobili od 9. do 10. ure po telefonu (061) 50-480.

Varovali ne bodo psov in mačk, pač pa vse druge male živali, kot so ptiči, hrčki, budre (morski prašički), želve, ribe, dvoživke: žabe, pupke, močerade, vodne želve pa tudi kuščarje, kače in podobno. Na šoli imajo tudi svoje kletke, terarije in akvarije, lastniki pa lahko oddajo živali tudi v njihovih bivališčih. Cena varovanja ni visoka, odvisna pa je od števila dni in vrste živali pa tudi od posebne hrane, ki je za nekatere od živali potrebna. Skrb za živali in njihovo varstvo sta strokovna, sporočajo s te srednje šole.

Tudi lastniki psov s svojimi kosmatinci ne bodo imeli posebnih težav. Od treh hotelov za pse v Ljubljani in okolici sicer eden sprejema samo svoje stalne stranke, zato pa se lahko obrnejo še na pasji hotel Janka Brodarja na Kidričevi 13 v Škofji Loki (telefon je (064) 631-220), ki posluje do konca avgusta, vendar pa ima do 15. avgusta že vse zasedeno, ali pa na hotel Janeza Potočnika na Vačah 86 pri Litiji (telefon (061) 876-115), kjer je za zdaj še nekaj prostora. Hotel je odprt skozi celo leto, sprejema pa domače živali vseh vrst – tudi mačke, morske prašičke, ptičke in druge.

V oba hotela morajo lastniki prinesti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živali in potrdilo o cepljenju. Cena oskrbovalnega dne za pse je 30.000 do 40.000 dinarjev.

A. L., M. N.

Zamuda pri pripravi selitve kafilerije

Zazidalnega načrta za novo soboško kafilerijo najbrž do konca leta ne bodo sprejeli

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Že konec lanskega leta so se v soboški občini odločili, da bodo za kafilerijo Pomurkine Mesne industrije poiskali novo, primernejšo lokacijo. Sedaj je namreč ta kafilerija na robu najgostejše naseljenega dela Murske Sobote, na Lendavski ulici, in pritožbe stanovalcev zaradi občasnega neznosnega smradu se kar vrstijo. Toda občinski izvršni svet, ki od takrat spremlja priprave na selitev kafilerije ven iz naselja (najverjetneje bo nova lokacija nekje severno od nove Mesne industrije v bližini Noršinske ceste), je na svoji zadnji seji ugotovil, da s pripravljanjem potrebne dokumentacije zamujajo. Tako zazidalnega načrta za novo kafilerijo do konca letošnjega leta, kot je bilo predvideno, verjetno ne bo mogoče sprejeti, ker je treba najprej izvesti vse skupščinske postopke za sprejetje lokacijskega načrta, to pa pred jesenjo ne bo možno. Tudi idejnega projekta za novo kafilerijo, ki ga mora priskrbeti ABC Pomurka, še ni.

J. P.

Melioracije na Goričkem so opravljene površno

Tako so ugotavljali udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora v Šalovcih – Pomanjkljivi in nevzdrževani sistemi

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Na mladinskem raziskovalnem taboru v Šalovcih so ugotavljali stanje, učinkovitost in vzdrževanost dveh melioracijskih sistemov, starejšega Hodoš-Krplivnik in lani zgrajenega Peskovci-Šalovci ob Peskovskem potoku na Goričkem. Pobudo za takšen tabor je dal soboški občinski izvršni svet, da bi našel odgovore na številna vprašanja glede nedoslednosti pri melioriranju, pri izvedbi pa je največ prispeval živinorejsko-veterinarski zavod Murska Sobota oziroma Zita Flisar-Novak, ki je tabor strokovno vodila.

Vse ugotovitve raziskovalnega dela dvanajstih učencev in študentov srednje kmetijske šole v Rakičanu, Višje agronomske šole v Mariboru in Biotehniške fakultete v Ljubljani še niso znane, ker bodo morali počakati še na rezultate laboratorijskih raziskav vzorcev prsti. Ugotovitve o obeh melioracijskih sistemih pa niso bile spodbudne. Osem let star sistem Hodoš-Krplivnik so zgradili dosledno in v skladu s projekti, vendar ga pozneje nihče več ni vzdrževal. Zato so drenažne cevi zamašene, odtočni jarki zaraščeni in skupaj z izlivki zamuljeni. Nov sistem Peskovci-Šalovci, ki so ga končali lansko leto, pa ima številne pomanjkljivosti in ne omogoča normalnega odtekanja odvečne vode.

Že te prve ugotovitve kažejo, da pripombe naravovarstvenikov in drugih, ki nasprotujejo melioracijam, kakršne pač imamo, niso iz trte izvite. Veliko nepovratnega, »sistemskega« denarja so v zadnjih desetih letih vložili v sisteme, ki so pogosto le slabo opravljene delne melioracije – v glavnem le hidromelioracije – in za katere pozneje nihče več ne skrbi.

JOŽE POJBIČ

Ljubljanski domovi za ostarele so zasedeni

Tudi med počitnicami večina starejših ljudi ostane v domovih – Rekreacija za zunanje

LJUBLJANA, 10. julija – V Ljubljanskih domovih za ostarele so v poletnem, počitniškem času pripravili prostor za tiste ljudi, ki so prebetežni, da bi sami poskrbeli zase, njihove družine pa odhajajo na dopust.

Število prostih mest je sicer res majhno, saj so zmogljivosti domov 95-odstotno zapolnjene. Otroci svojih staršev iz domov med počitnicami v glavnem ne vzamejo k sebi, kjer pa to vendar store, starostniki ne odidejo za več kot teden ali dva, kar pa je vsekakor prekratek čas za oddajo ležišča. Kot pravi Vili Dolenc, socialni delavec v domu Trnovo, ima oddajanje ležišč tudi ekonomski pomen, saj se dom v večini financira sam. Sicer pa so v domovih v teh poletnih dneh organizirane vse tiste dejavnosti, ki potekajo skozi vse leto. Starostniki zunaj doma se lahko udeležujejo rekreacije in hodijo na kosilo v menzo, vendar za rekreacijo ni posebnega zanimanja.

M. I.

Letošnje Pivo–cvetje je srebrno

Prireditev v Laškem bo kar se da privlačna, dodali ji bodo nekaj prazničnega blišča

LAŠKO, 10. julija – Ena najboljših turističnih prireditev na širšem celjskem območju Pivo–cvetje v Laškem slavi letos 25-letnico. Zato so Laščani tradicionalnemu programu dodali še nekaj srebrnega prazničnega blišča in tako se letošnje Pivo–cvetje napoveduje v še privlačnejši podobi kot sicer.

Prireditev se bo začela v soboto, 15. julija, ko bodo ob 19.30 na osrednji prireditveni prostor na Aškerčevem trgu doskočili padalci in ko bodo prižgali slavnostno baklo. Miša Molk bo nato obiskovalce vodila v Modri cirkus lepote, kakor so poimenovali zabavno glasbeno prireditev, v kateri bodo nastopili londonska plesna skupina Dyems, ansambel Monte Carlo in pevka Gertruda Munitić.

V nedeljo bo ob 14. uri na Aškerčevem trgu velika tombola Združenja šoferjev in avtomehanikov, ob 18. uri pa na terasi zdravilišča koncert ansambla Nočna izmena. Za ljubitelje resne glasbe bosta ob 20. uri v laški župnijski cerkvi koncertirala Anton Grčar – trobenta in organist Hubert Bergant, medtem ko bodo poslušalci, ki se ogrevajo za narodno glasbo, prišli na svoj račun v sredo, ko bodo nastopili akademska folklorna skupina France Marolt ter Alpski kvintet z Ivanko Kraševec, Otom Pestnerjem ter Borisom Kopitarjem. Tudi letos ne bodo izpustili tradicionalne prireditve Moda–pivo–cvetje, ki jo skupaj z Laščani pripravljajo celjski trgovci, in običajnih razstav – od cvetlične do gobarske in kulinarične, ki jih bodo odprli v petek. Ta večer bodo v Laškem gostovali še plesalci plesne skupine Paradoks in ansambel Don Juan, vrhunec letošnje prireditve pa predstavlja sobotni program, ki se bo začel z večerno kanonado, nadaljeval s prazničnim ognjemetom in zaključil z jubilejnim rajanjem do zore z Novimi fosili. V nedeljo, 23. julija, bo prireditveni ritem že nekoliko bolj umirjen – dopoldne bo v Laškem ohcet po stari kmečki navadi, ob 17. uri 25. parada Pivo–cvetje, zvečer pa še promenadni koncert godb na pihala na Aškerčevem trgu. Ves teden bo v Laškem odprtih dvajset zabavišč. Gostinci obljubljajo dobro ponudbo jedil in pijače, pivovarji pa pivo.

IVICA BURNIK

PO SLOVENIJI

Studio D je dobil turistični nagelj

NOVO MESTO, 10. julija – Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja. (M. P.)

Mladi raziskujejo etnološke značilnosti

STARI TRG OB KOLPI, 10. julija – Trideset mladih raziskovalcev raziskuje etnološke posebnosti in značilnosti Starega trga, okoliških naselij in Poljanske doline. Mladi raziskovalci raziskujejo v sklopu letošnjega desetega, jubilejnega mladinskega raziskovalnega tabora, ki ga je pripravila zveza organizacij za tehniško kulturo – gibanje znanost mladini. Mladi bodo raziskovali do 13. julija. (M. D.)

Razstavo bodo zaprli in obnovili prostore

BLED, 10. julija – Muzejski svet Narodnega muzeja Ljubljana se je odločil, da bo svojo razstavo na blejskem gradu začasno umaknil, da bi omogočil čimprejšnjo obnovo prostorov. Odločitev pred začetkom glavne turistične sezone in pred septembrskim svetovnim veslaškim prvenstvom na Bledu gotovo ne bo ostala brez odmevov, vendar je treba povedati, da je Narodni muzej upravljalca gradu, Hotelsko turistično podjetje Bled, že dalj časa opozarjal, da je treba prostore prenoviti, razstavo pa izpopolniti, vendar se na ta opozorila ni nihče odzval. (V. F.)

Oživili bi radi kmečke običaje

JUGORJE NA GORJANCIH, 10. julija – Vaščani Jugorja na Gorjancih so konec tedna pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja. (M. D.)

Začela se je slikarska kolonija na Izlakah

IZLAKE, 10. julija – Na Izlakah se je začela 26. desetdnevna slikarska kolonija Izlake–Zagorje. Letos sodelujejo na njej slikarji: Tomasz Awdziejczyk iz Varšave (Poljska), Dagmar Hirsch-Post iz Rosbacha (ZRN), Henk Mual iz Groningena (Nizozemska), Angel Gavrovski iz Skopja, Gigo de Brea iz Nove Gorice, Alojz Konec iz Sevnice in Ljubljančani Dušan Fišer, Eva Heiner, Janez Kardelj, Mišo Knez in Štef Marflak.

Običajnemu programu je prireditelj, svet kolonije, letos dodal obisk gradov, ki so povezani z družino Valvasor (Medija, Gamberk, Bogenšperk, Črni Potok). Na Bogenšperku se bodo slikarji, ki bodo sicer stanovali in delali v hotelu Medijske toplice, srečali tudi s člani litijskega odbora za proslavljanje 300-letnice Slave vojvodine Kranjske. (M. P.)

Čebeljih družin je čedalje manj

LITIJA, 10. julija – Čebelarsko društvo Litija opaža, da število čebeljih družin v zadnjih letih upada. Vzrok je močno onesnaženo okolje in različne bolezni ter zajedalci, ki napadajo čebele in zarod. Zato na leto propade okoli 40 odstotkov čebeljih družin. K temu pripomore tudi neosveščenost nekaterih čebelarjev, ki ne upoštevajo dovolj strokovnih nasvetov, kako se obraniti pred boleznimi. Sicer pa čebelarsko društvo Litija šteje 150 članov, ki čebelarijo s 1600 čebeljimi družinami. (J. B.)

V Žireh odprli blagovnico

ŽIRI, 10. julija – V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Temeljne banke gorenjske. Blagovnico, na katero so Žirovci čakali celo desetletje, je v letu dni zgradil novomeški Pionir. (L. S.)

Obnova križišča na Dolenjski cesti

LJUBLJANA, 10. julija – Te dni so začeli obnavljati in razširjati križišče Orlove ulice z Dolenjsko cesto pod Streliščem. Na ljubljanski skupnosti za ceste so povedali, da so se za razširitev odločili, ker je bilo na tem križišču že več nesreč, predvsem med pešci. Poleg tega je križišče zelo prometno, ker Orlova ulica povezuje Dolenjsko cesto z Ižansko. Dela bodo potekala v več etapah ob delni zapori ceste, končana pa bodo predvidoma v štirih mesecih. (J. B.)

Počitniški dom rudarjev je znova odprt

TRBOVLJE, 10. julija – Počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu znova odprli. V tem času so ga deloma obnovili in pogodbeno oddali v dvajsetletni najem Janezu Grmeku iz Domžal. Delavci kombinata REK EK in njihove družine bodo tudi v prihodnje preživljale letni dopust v tem domu. V domu bo tudi štampiljka Zasavske planinske poti. (T. L.)

V Grižah je igralo kar 120 citrarjev

GRIŽE, 10. julija – Polno letno gledališče obiskovalcev je v nedeljo popoldne navdušeno pozdravljalo nastopajoče, ki so se zbrali na četrtem srečanju slovenskih citrarjev. Od osemdeset citrarjev, kolikor jih je prišlo na prvo srečanje v Griže, se je število nastopajočih včeraj povečalo že na sto dvajset, med njimi pa je bilo največ mladih godbenikov. Kot so ugotavljali organizatorji griškega srečanja, je razveseljivo predvsem to, da si citre zopet utirajo pot v glasbene šole in da je v sklepnem delu priprava učbenika, namenjenega predvsem mladim, nadobudnim citrarjem. (D. S.)

Začela se je MDA Ulaka 89

CERKNICA, 10. julija – Danes se je v cerkniški občini začela mladinska delovna akcija Ulaka 89, na kateri bo do 28. julija sodelovalo okoli 40 brigadirjev, med njimi večina iz Loške doline. Mladi iz cerkniške občine bodo večji del akcije opravili na trasi smučišča Ulaka v Starem trgu pri Ložu, akcijo pa bo sofinanciral smučarski klub loške Kovinoplastike. Mladi nameravajo izvesti akcijo tudi pri gradu Snežnik, kjer bodo očistili tamkajšnji bazen, ki je že nekaj let prava mlakuža. Prva dva tedna se bodo udeleženci mladinske delovne akcije vsak dan vračali domov, zadnji teden pa bodo preživeli pod šotori. (M. T.)

O ukrepu družbenega varstva v tozdu Transom

MARIBOR, 5. julija – S preoblikovanjem DO Tovarna kovinske opreme Primat v Tovarno kovinske opreme Primat so prenehale zakonske možnosti izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva v tozdu Transom in se zato uresničevanje začasno omejenih samoupravnih pravic v tozdu Transom prenese na začasni kolegijski poslovodni organ podjetja. Tako so sklenili na izvršnem svetu SO Maribor Tabor in pri tem upoštevali mnenje družbene pravobranilke samoupravljanja Jože Nikolič, ki je povedala, da je tozd Transom s preoblikovanjem delovne organizacije Primat v podjetje izgubil status pravne osebe. Joža Nikolič pa je dejala, da se morajo izvajalci začasnih ukrepov pripraviti na delovanje Primata po izteku začasnih ukrepov tako, da bodo pravočasno razpisana dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in direktorja ter da bodo čimprej izvoljeni samoupravni organi v skladu s statutom podjetja.

M. K.

stop

Otrokom odvzemajo temeljne pravice do čistega okolja

TRBOVLJE, 10. julija – »V naši občini je tudi otrokom kršena osnovna pravica – pravica do zdravega okolja. Brez tega osnovnega pogoja za zdravo življenje naš mladostnik nima prihodnosti. Zato zahtevamo od odgovornih ljudi v skupščini občine in njenem izvršnem svetu, da z odločnejšimi ukrepi takoj zagotovijo tisto, kar vsakdo potrebuje za osnovno preživetje – človeka vredno okolje. Vse občane, predvsem starše, opozarjamo, da z dvojno moralo, ki je v naši občini še kako navzoča, kopljejo grob lastnim otrokom,« so med drugim zapisali v odprtem pismu javnosti udeleženci pogovora o pravicah otrok v Trbovljah.

Letos bo OZN sprejela konvencijo o pravicah otroka. Udeleženci pozivajo, naj se ji priključimo. Med drugim so zapisali: »Ne potrebujemo več zaščitniškega odnosa pri varovanju pravic otroka, temveč mora država pri varovanju pravic aktivno jamčiti uresničevanje in zagotavljanje ustreznega položaja otrok v naši družbi.« Med ugotovitve so zapisali tudi to, da z ogorčenjem sprejemajo odgovor Cementarne Trbovlje glede kurjenja odpadnih surovin, ki so ga objavili v občinskem delegatskem poročevalcu, saj je odraz dvojne morale zaposlenih. Družina kot osnovna celica, kjer živi otrok, danes zaradi številnih problemov otroku ne nudi več mirnega zavetja. Kulturni odnos do soljudi je prav tako pastorek, mnoge moralne norme so porušene.

V tednu otroka naj bi vsa igrišča obnovili, z boljšo vzgojo pa dosegli, da jih ne bi več tako uničevali. Ob koncu odprtega pisma pa so še zapisali: »Za delo z otrokom ni dovolj le zagnan aktivist, delu predan vzgojitelj ali učitelj. Potreben je denar, potreben je ustrezen odnos celotne družbe. V današnjih razmerah ni več denarja niti za osnovno delo z otrokom. Pa čeprav so obremenitve gospodarstva vse večje. Zakaj?«

MARKO PLANINC

KIH
za bistre glave

V trgovini Papirografike oddelek za slikarje

LJUBLJANA, 10. julija – Pred nedavnim so na Poljanskem nasipu 32 odprli trgovino, ki jo je mesto, kot je Ljubljana, že dolgo potrebovalo. Gre za trgovino Papirografika z oddelkom Vidma-Krškega, lično urejeno in bogato založeno.

Papirografika je prevzela oddelek za grafično industrijo, založen z vsem mogočim materialom, ki ga uporabljajo tudi zasebni tiskarji ali umetniki. Tu so fotokopirni papirji, navadni ali v barvah, kartoni, lakirani ali brezlesni, vse za sitotisk, rakli, mreže in podobno, pravijo pa, da je vse precej cenejše kot v tujini.

Oddelek s slikarskimi potrebščinami, ki ga »vodi« Videm Krško, je še mlajši od Papirografike. Ni še povsem zaživel, ker mnogi še ne vedo zanj. Tu je seveda prav tako mogoče kupiti vse mogoče papirje, platna in domače in italijanske barve. Menijo, da bodo zalogo oziroma ponudbo še razširili. V zalogi pa imajo čopiče po dokaj ugodnih cenah, prav tako dleta za lino- in lesorez, pa tudi že napeta, s podlago premazana platna. V trgovini dela prijazno, simpatično osebje vsak dan od 7. do 16. ure, marsikaj pa je na policah uporabnega za ureditev stanovanja.

M. S.

Pred sedmimi leti so plačali, telefonov pa še vedno nimajo

Krajani Bizeljskega in Pišec so siti obljub novomeškega ptt podjetja – Svoje obveznosti so izpolnili, a zdaj to ni več dovolj

BIZELJSKO, 10. julija – Ko so minuli petek predstavniki PTT podjetja Novo mesto blizu 200 ljudem iz Bizeljskega in Pišec povedali, da do telefonskih priključkov ne bodo prišli prej kot v letu dni, če ne primaknejo še kaj denarja, je večina zapustila dvorano zadružnega doma. Zato protestni zbor ni dal pravih zaključkov, nezadovoljstvo ljudi pa se je še povečalo.

Že pred sedmimi leti je namreč tudi 306 prebivalcev iz obeh KS poravnalo svoje obveznosti. Plačali so prispevke, sami napeljali 120 kilometrov omrežja, postavili drogove ter zaman čakali, da bo svoje storilo še PTT podjetje. Krajani tudi tokrat niso izvedeli, kje je njihov denar in čemu so novo 574-številčno ATC odpeljali v Krško. Ljudje so ogorčeni, ker so v prenekateri drugi KS dobili telefone že nekaj mesecev po tistem, ko so plačali prispevek.

»S PTT podjetjem ne bi hotel več sodelovati. Dovolj imam njihovih praznih obljub. Nikogar nismo vlekli za nos tako dolgo kot naše nerazvite kraje,« se je zaklinjal **Rok Kržan**, predsednik odbora za telefonsko omrežje, pritegnili pa so mu **Jože Mihelin, Ivan Malus, Janez Istenič, Ivan Lesinšek, Jožica Kuhar, Milko Podgoršek** in drugi. Utišati jih ni mogel niti brežiški župan **Stane Zlobko.** Krajani se namreč ne morejo načuditi »strokovnosti« PTT delavcev, ki so šele zdaj začeli trditi, da potrebujejo za dokončno vključitev telefonskega omrežja na Bizeljskem in v Pišecah povečano ATC Brežice in nov medkrajevni kabel. Spraševali so se tudi o poslovni morali in vrednosti samoupravnega sporazuma, podpisanega pred sedmimi leti med dvema KS in PTT podjetjem.

VLADO PODGORŠEK

AVTO magazin
ZA VSE HITROSTI

Rekordno število kopalcev na kopališču

MARIBOR, 10. julija – Toplo sončno vreme je po nekaj tednih minuli konec tedna privabilo na kopališča rekordno število kopalcev. Na kopališču Mariborski otok je bilo v soboto 1700, v nedeljo pa kar 2600 kopalcev. (Besedilo in slika: Bogo Čerin)

V Ljubljani je skromna izbira gumijastih čolnov

LJUBLJANA, 10. julija – V teh vročih poletnih dneh se veliko ljudi v prostem času ukvarja z vodnimi športi in dejavnostmi v vodi in ob njej. Sem bi lahko šteli tudi vožnjo z najrazličnejšimi čolni, predvsem s čolni iz gume. V Ljubljani je moč kupiti čolne iz proizvodnega programa zagrebške tovarne RIS v skoraj vseh prodajalnah s športno opremo (Slovenijašport, Nama), cene pa se gibljejo med devetimi in nekaj več kot štiridesetimi milijoni dinarjev. Generalni zastopnik RIS za Slovenijo in Istro je Matjaž Urbanija, ki je povedal, da servisne storitve opravlja njihov pooblaščeni serviser Boris Strel, ki ima poslovalnici v Škofji Loki in Ljubljani. Čolnov tovarne Sport iz Beograda v Ljubljani skoraj nimajo, ravno tako nimajo Tomosovih zunajkrmnih motorjev, jih pa pričakujejo. Servisi za le-te pa so v Avtomerkurju na Samovi 14, pri Marku Živcu na Cilenškovi 13 in pri Janezu Jurci na Rolovićevi 13. Vsi trije so Tomosovi pooblaščeni serviserji.

A. K.

Ta blok je ograjen že tri leta

LJUBLJANA, 10. julija – Taka je podoba stanovanjske stolpnice na Kidričevi ulici 15 v Ljubljani že več kot tri leta. Ob vhodu v hišo so postavljeni odri, okrog hiše so ograje, ki so se podrle tudi že na parkirane avtomobile, skratka, ob tem, da motijo stanovalce, delajo tudi škodo. Zakaj je tako? Leta 1986 je Stanovanjsko podjetje Ljubljana naročilo sanacijo pročelja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, ki pa je zahtevala študijo o protipotresni varnosti za stolpnice, ki so bile zgrajene pred letom 1963. Študijo naj bi izdelal Zavod za raziskavo materiala, ker pa rezultati še niso znani, se dela sploh še niso začela. Predstavniki hišnega sveta so se sicer že obrnili na Stanovanjsko podjetje, vendar brez uspeha, zato so se odločili, da bodo vložili tožbo, če se zadeva ne bo uredila, kolikor hitro je mogoče. Kaj bi se zgodilo, če bi Ljubljano prizadel malce močnejši potres, pa lahko le ugibamo. (A. K., foto: Zoran Vogrinčič)

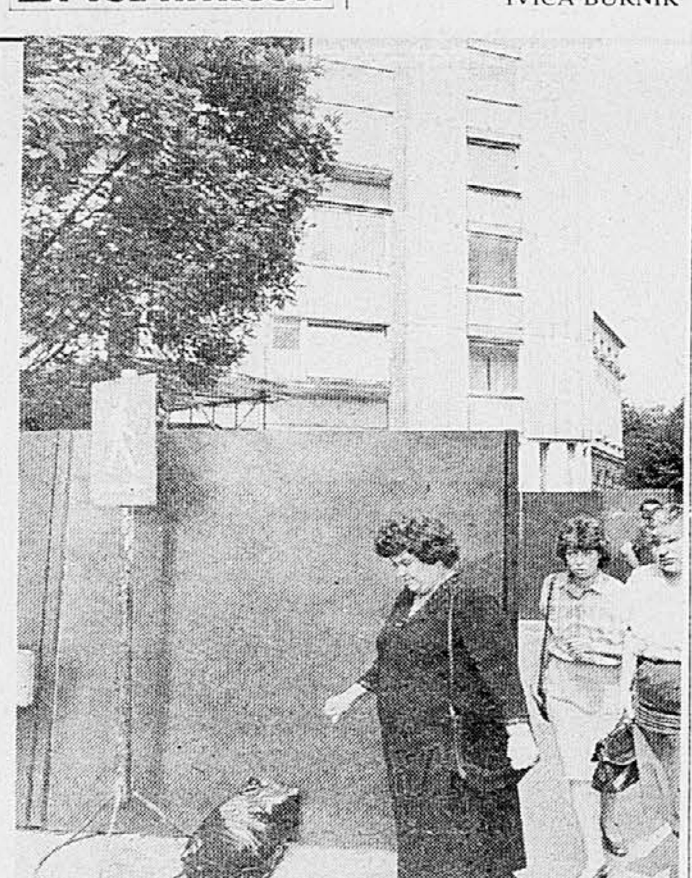

PISMA BRALCEV

Hvala lepa za takšnega ministra!

V sredo, 21. junija, sem gledal oddajo »V žarišču«, ki jo je vodila novinarka Jasna Tepina. Dotaknil se bom samo drugega dela oddaje, ki je govorila o šolstvu. Sogovornika sta bila predsednica Kluba staršev Marija Strojin in predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje dr. Ludvik Horvat. Tako šolstvu kot drugim stvarem je mogoče peti hvalnice ali pa vse skupaj poteptati v prah. Ob šolstvu je bila očitno prikladnejša druga rešitev. Kaj takega je še posebej lahko, če ti dejstva ne pomenijo kaj prida, če gradiš sodbe na občutkih in pri tem posplošuješ, če dobro zavržeš oz. dobrega sploh ne vidiš. Nedavno tega se je predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan odločno zavzel za argumentirane razprave, za vrednost argumentov, proti govorjenju in pisanju, ki ni podprto z dejstvi. Mislim, da njegove besede niso veljale samo našemu komuniciranju navzven, marveč vsemu našemu ravnanju. Omenjeni pogovor na TV je bil v pravi zasmeh navedenemu načelu. Trdno sem prepričan, da javnosti ne bi smeli – v tem primeru o šolstvu – prek tako vplivnega medija zavajati s polresnicami, s posplošitvami, ki so povsem krivične in ne temeljijo na argumentih. Tako kot o vsem drugem naj bi bila javnost tudi o šolstvu seznanjena ob upoštevanju objektivne resničnosti, ki ima seveda senčne in sončne strani. Če javno govorimo o šolstvu, bi človek pričakoval, da ne govorimo apriorno, posplošeno, samo negativno, zakaj razumno in pošteno je videti tudi dobro, pozitivno, koristno, napredno.

Govorilo se je o šoli – v prvi vrsti o osnovni, manj o srednji – in sicer brez omejitev, iz česar je bilo mogoče sklepati, da trditve veljajo za šolo – recimo osnovno – v celoti, brezizjemno. Tovarišica predsednica je izrekla sodbo, da naša šola zaostaja za 20 let. Po vsem sodeč spada sem šola kot organizacija, šola s svojo vsebino in svojimi učno-vzgojnimi cilji in seveda tudi z učitelji. Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je vse zanič, da vse skupaj ni kaj prida vredno. Krivec je šola, učitelj, metode, vsebine... Kot vemo, je šola izraz družbe, v kateri deluje, in če bi upoštevali vse okoliščine, bi smeli reči, da v ključnih dejavnostih nismo ravno v vrhu razvitega sveta. No, pa s tem nočem opravičevati slabosti v šolstvu. Bolj me moti pavšalnost, absolutnost, apriornost: tebi nič meni nič – 20 let za modernim (!) šolstvom. Kaj pa, če gre morda za 40 let ali pa samo za 10? Kje so argumenti? Če gre za tako natančno sodbo o zaostajanju, bi pričakovali, da bomo slišali tudi neizpodbitne izsledke raziskave, ki je s svojim instrumentarijem pripeljala do takih resnic (!). Toda nič, samo posploševanje in črna barva. Govorjenju, ki ne upošteva dejstev – takšnih in drugačnih – ponavadi pravimo natolcevanje. Natolcevanje pa je razdiralno, zavaja javno mnenje, ne kaže plemenitih nagnjenj.

Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je šola prava mučilnica, da so učitelji (vsi?!) brez posluha za mladino, da ji priskutijo védenje, znanje, učenje za vse življenje in da – o sancta simplicitas – v otroku iščejo neznanje (!), samo da bi ga prizadeli. Tako sem razumel, kar je bilo povedano na TV. Pri zadnji trditvi se mi je kar zvrtelo v glavi. Če pa je vse tako zanič, potem ne ostane drugega, kot da to gnilobo odstranimo, obstoječo šolo porušimo do tal in zgradimo novo. Kako to, da družba (njeni organi, strokovne in politične institucije) tega ni opazila oz. ne opazi? Kaj ni škoda denarja za tako šolo (zaostalo, ničevo, nehumano), kot jo je razkrila oddaja na TV? Oprostite, a moram si pomagati z ironijo. Res, kako malo je treba, da pred javnostjo izničiš dolgoletna prizadevanja, študij, človeško voljo, psihične in fizične napore in še marsikaj – v tem primeru učiteljev. Zamahneš in vse skupaj razglasiš za ničvredno.

Spoštovana predsednica, ne vem, v kolikšni meri poznate osnovno šolo, vendar pa bi si upal trditi, da nedvomno premalo, ker si sicer ne bi dovolili takega govorjenja na TV. Da o odgovornosti do javnosti sploh ne govorim. Ne mislite, da hočem zapeti pesmico, ki bi bila intonirana prav nasprotno od vaše. Nikakor, preveč dobro vem, kje so slabosti, da marsikaj ni na ravni družbenih zahtev oz. zahtev moderne družbe, da niti predmetniki in učni programi niti ljudje, ki to uresničujejo, niso idealni. In kje pa so? Toda – ali si šola ne zasluži, da govorimo argumentirano in da ne posplošujemo? Zakaj ne govorite takole: na tej in tej šoli sta slaba učitelja (X in Y) npr. slovenščine in tujega jezika, ta in ta predmet je odveč, otroke samo obremenjuje, na teh in teh šolah imamo primere krivičnega ocenjevanja, napačnega ravnanja z otroki, iz učnih programov naj bi izpustili takšne in drugačne vsebine itd. Ni mogoče vsega metati v en koš; res pa je, da je najenostavneje udrihati z gorjačo. Ali se sploh zavedate, koliko imamo na šolah dobrih, da ne rečem, odličnih učiteljev – učiteljic, ki vso svojo moč, znanje in tudi zdravje namenjajo učencem? Zakaj ne bi javno povedali, da taki učitelji dosegajo lepe uspehe, da so učenci zadovoljni, da si pridobijo dovolj kvalitetnega znanja za uspešno nadaljevanje šolanja itd.?

In zdaj k naslovu. Moj šolski minister se je očitno z vsem tem govorjenjem strinjal, o nobeni sodbi, posploštivi ni imel pomislekov, neargumentiranost ga ni motila, celo malo olja na ogenj je prilil k tej spačeni podobi. Pričakoval sem, da bo povedal (kot strokovnjak), kje so slabosti in kaj bi morali takoj (ali v krajšem času) popraviti, in kaj je vendarle dobro, uspešno, moderno. Nič, videti je bilo, da se je sprijaznil z oceno, da je na čelu dejavnosti, ki zaostaja za 20 let. Ponavadi se ljudje, ki so odgovorni za neko področje, ustanovo, skupino ljudi itd., argumentirano zavzamejo za »napadenega« in na podlagi dobrega poznavanja zavrnejo natolcevanja, obenem pa pritrdijo dejstvom. Skratka, potrudijo se, da bi ljudje (v tem primeru gledalci oz. poslušalci) dobili čimbolj objektivno podobo o neki dejavnosti. Toda – tokrat nič! Zato ponavljam: najlepša hvala za takšnega ministra, ki dovoli, da se njegovo področje prikazuje popačeno in na podlagi nekih občutkov in delnih izkušenj.

Pa še tole: Nobena posebna modrost ni, da je otrokov učno-vzgojni uspeh odvisen od otroka, staršev in šole. Če eden od teh treh dejavnikov odpove, je rezultat problematičen ali pa ga ni. Kaj pa če v mnogih primerih ni odpovedala šola, ampak ...? Ali ne bi bilo prav, če bi pri posameznem neuspehu razčlenili vse tri dejavnike in šele nato ugotovili, kje so korenine neuspeha? Pa ne zato, da bi pač našli krivca, marveč da bi poskušali vsaj delno popraviti neuspeh in se izkopati iz težav.

GREGOR KOCIJAN,
Pedagoška akademija v Ljubljani

Ugovor

Oglašam se glede članka, ki je bil v Delu objavljen 28. junija pod naslovom »Ljudje se ne bi razburjali, če bi jih sproti obveščali«, ker sem prizadet zaradi pisanja novinarja Ivana Praprotnika, ki je zapisal neresnico, ko je navedel, da se razpoloženje ljudi v Bistriškem jarku in na Muti le počasi vrača v običajni tir... Znakov popuščanja namreč ni bilo in jih tudi ne bo, dokler problem ne bo pošteno urejen.

Zato mi ni vseeno, da se o meni javno piše neresnica. Borim se za lepši, zdrav in ekološko neoporečen jutri in trdno sem odločen to tudi nadaljevati. Zato je moj pristop h gibanju zelenih Slovenije – logičen.

IVAN LESJAK,
Bistriški jarek,
Muta ob Dravi

Po Slomškovi poti

Slovensko duhovniško društvo je 20. junija organiziralo svoj vsakoletni društveni izlet, to pot po sledeh Antona Martina Slomška. Letos praznujemo 130-obletnico njegovega prihoda v Maribor. Triinštirideset duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij je somaševalo v cerkvi v Ponikvi, kjer je bil škof Slomšek krščen. Somaševanje je vodil škof Grmič. V govoru je poudaril Slomškovo veselost, ki se razodeva tudi v njegovih pesmih. Govoril je o njegovi narodni zavesti, kar je motilo nekatere cerkvene kroge, od koder je prišel poseben opomin, ki pa Slomška ni odvrnil od njegovega prepričanja. Ljubezen do slovenskega jezika, danes tako aktualne teme, je pri Slomšku dobro znana.

Slomškova rojstna hiša na Slomu se zdi, da ni deležna zadostne pozornosti s strani mariborske škofije, tem bolj, ker smo v jubilejnem letu.

Društveni izlet smo zaključili v mariborski stolnici, kjer je Slomšek pokopan.

Stolnica se na veliko obnavlja in pripravlja na jubilejno slovesnost.

JOŽE ČAMPA
Loke pri Zagorju 5

Lipa sprave

Na kongresu Slovenske demokratične zveze 24. junija letos v Mariboru je bila sprejeta tudi pobuda, naj se Ljubljanski odbor SDZ zavzame, da bi na ljubljanskih Žalah vsajena lipa sprave še naprej ostala izraz pietete do žrtev stalinizma in drugih naših zmot. Ljubljanski odbor SDZ je na svojem sestanku 28. junija letos to pobudo v celoti podprl in je trdno prepričan, da bo med tistimi, ki so lipo vsadili, in upravo Žal, ki jih je 12. junija letos z dopisom pozvala, naj jo odstranijo, prišlo do ustreznega sporazuma. Obe dosedanji komemoraciji sta nedvoumno pokazali, da je ne samo ljubljanska, temveč tudi širša slovenska javnost ta prostor, na katerem je lipa vsajena, sprejela kot prostor sprave med mrtvimi in živimi in ji zagotovo ne bi bilo vseeno, ko bi bilo drevo spet odstranjeno. Zato apeliramo na vse pristojne forume našega mesta, da s strpnostjo in razumevanjem prispevajo, naj lipa sprave na tem prostoru ostane opomin tudi za prihodnje rodove.

BORUT TREKMAN
za ljubljanski odbor
Slovenske demokratične zveze

Čast zdravniškemu osebju

Dne 14. 3. 1989 sem pri 75 letih nenadoma zbolel za prekatno tahikardijo, to je z naglimi utripi srca (tudi čez 200 utripov na minuto). Prvo pomoč sem dobil v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Tahikardijo so mi ustavili z elektrokonverzijo, nato sem bil sprejet na intenzivni oddelek za bolezni srca in ožilja. Pod strokovnim vodstvom prof. dr. Petra Rakovca in drugih zdravnikov so si vsi zelo prizadevali, da bi mi s številnimi zdravili ukrotili ponavljajočo se tahikardijo. Tudi z najsodobnejšimi aparati za neposredno registracijo kardiogramov in z drugimi novejšimi optičnimi aparati so mi preiskovali funkcionalnost srca. Sprva je kazalo, da bo najbolj učinkovalo zdravilo novocamid, toda po treh tednih so se napadi začeli ponavljati. Nobeno od novih zdravil ni účinkovalo z zadovoljivim uspehom. Zaradi moje trdovratnosti mi je prof. dr. Rakovec svetoval kirurški poseg z vstavitvijo avtomatičnega srčnega defibrilatorja. To naj bi bil drugi primer v Jugoslaviji, drugod po svetu pa jih deluje že več kot 8000. Po sklepu konzilija s predstojnikom prof. dr. Aleksandrom Janežičem je ta poseg s svojo ekipo odlično opravil asist. dr. Aleš Brecelj. Kliniko sem zapustil 9. junija 1989. Zahvaljujem se za izredno prizadevanje vsemu zdravniškemu in pomožnemu osebju, ki so mi dajali vsestransko pomoč. Tudi zdaj mi po vsakem avtomatično sproženem elektrošoku pomagata prof. dr. Peter Rakovec in njegov sodelavec dr. Jaroslav Lajovic. Še enkrat hvala vsemu osebju Centra za bolezni srca in ožilja, Centra za intenzivno terapijo (CIT) in Centru za intenzivno medicino (CIM).

GABRIJEL SIMČIČ,
prof. v pok.,
Ljubljana

Počitniško varstvo za živali, ki ne bodo šle na dopust

Nekaj živali bo v Ljubljani lahko sprejel živalski vrt biološkega krožka na naravoslovni šoli – Pse bo treba odpeljati v hotel

LJUBLJANA, 10. julija – Dopustnikom, ki ne vedo, kam bi dali v varstvo domačo žival, ponuja roko Srednja šola za elektroniko in naravoslovje v Šentvidu (Prušnikova 98). Šola ima namreč svoj mali živalski vrt v okviru biološkega krožka, ki deluje tudi med počitnicami. Tu bodo poslej poskrbeli tudi za živali, ki jih bodo lahko lastniki oddali vsak dan med 10. in 12. uro, informacije pa dobili od 9. do 10. ure po telefonu (061) 50-480.

Varovali ne bodo psov in mačk, pač pa vse druge male živali, kot so ptiči, hrčki, budre (morski prašički), želve, ribe, dvoživke: žabe, pupke, močerade, vodne želve pa tudi kuščarje, kače in podobno. Na šoli imajo tudi svoje kletke, terarije in akvarije, lastniki pa lahko oddajo živali tudi v njihovih bivališčih. Cena varovanja ni visoka, odvisna pa je od števila dni in vrste živali pa tudi od posebne hrane, ki je za nekatere od živali potrebna. Skrb za živali in njihovo varstvo sta strokovna, sporočajo s te srednje šole.

Tudi lastniki psov s svojimi kosmatinci ne bodo imeli posebnih težav. Od treh hotelov za pse v Ljubljani in okolici sicer eden sprejema samo svoje stalne stranke, zato pa se lahko obrnejo še na pasji hotel Janka Brodarja na Kidričevi 13 v Škofji Loki (telefon je (064) 631-220), ki posluje do konca avgusta, vendar pa ima do 15. avgusta že vse zasedeno, ali pa na hotel Janeza Potočnika na Vačah 86 pri Litiji (telefon (061) 876-115), kjer je za zdaj še nekaj prostora. Hotel je odprt skozi celo leto, sprejema pa domače živali vseh vrst – tudi mačke, morske prašičke, ptičke in druge.

V oba hotela morajo lastniki prinesti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živali in potrdilo o cepljenju. Cena oskrbovalnega dne za pse je 30.000 do 40.000 dinarjev.

A.I., M. N.

Zamuda pri pripravi selitve kafilerije

Zazidalnega načrta za novo soboško kafilerijo najbrž do konca leta ne bodo sprejeli

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Že konec lanskega leta so se v soboški občini odločili, da bodo za kafilerijo Pomurkine Mesne industrije poiskali novo, primernejšo lokacijo. Sedaj je namreč ta kafilerija na robu najgosteje naseljenega dela Murske Sobote, na Lendavski ulici, in pritožbe stanovalcev zaradi občasnega neznosnega smradu se kar vrstijo. Toda občinski izvršni svet, ki od takrat spremlja priprave na selitev kafilerije ven iz naselja (najverjetneje bo nova lokacija nekje severno od nove Mesne industrije v bližini Noršinske ceste), je na svoji zadnji seji ugotovil, da s pripravljanjem potrebne dokumentacije zamujajo. Tako zazidalnega načrta za novo kafilerijo do konca letošnjega leta, kot je bilo predvideno, verjetno ne bo mogoče sprejeti, ker je treba najprej izvesti vse skupščinske postopke za sprejetje lokacijskega načrta, to pa pred jesenjo ne bo možno. Tudi idejnega projekta za novo kafilerijo, ki ga mora priskrbeti ABC Pomurka, še ni.

J. P.

Melioracije na Goričkem so opravljene površno

Tako so ugotavljali udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora v Šalovcih – Pomanjkljivi in nevzdrževani sistemi

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Na mladinskem raziskovalnem taboru v Šalovcih so ugotavljali stanje, učinkovitost in vzdrževanost dveh melioracijskih sistemov, starejšega Hodoš-Krplivnik in lani zgrajenega Peskovci-Šalovci ob Peskovskem potoku na Goričkem. Pobudo za takšen tabor je dal soboški občinski izvršni svet, da bi našel odgovore na številna vprašanja glede nedoslednosti pri melioriranju, pri izvedbi pa je največ prispeval živinorejsko-veterinarski zavod Murska Sobota oziroma Zita Flisar-Novak, ki je tabor strokovno vodila.

Vse ugotovitve raziskovalnega dela dvanajstih učencev in študentov srednje kmetijske šole v Rakičanu, Višje agronomske šole v Mariboru in Biotehniške fakultete v Ljubljani še niso znane, ker bodo morali počakati še na rezultate laboratorijskih raziskav vzorcev prsti. Ugotovitve o obeh melioracijskih sistemih pa niso bile spodbudne. Osem let star sistem Hodoš-Krplivnik so zgradili dosledno in v skladu s projekti, vendar ga pozneje nihče več ni vzdrževal. Zato so drenažne cevi zamašene, odtočni jarki zaraščeni in skupaj z izlivki zamuljeni. Nov sistem Peskovci-Šalovci, ki so ga končali lansko leto, pa ima številne pomanjkljivosti in ne omogoča normalnega odtekanja odvečne vode.

Že te prve ugotovitve kažejo, da pripombe naravovarstvenikov in drugih, ki nasprotujejo melioracijam, kakršne pač imamo, niso iz trte izvite. Veliko nepovratnega, »sistemskega« denarja so v zadnjih desetih letih vložili v sisteme, ki so pogosto le slabo opravljene delne melioracije – v glavnem le hidromelioracije – in za katere pozneje nihče več ne skrbi.

JOŽE POJBIČ

Ljubljanski domovi za ostarele so zasedeni

Tudi med počitnicami večina starejših ljudi ostane v domovih – Rekreacija za zunanje

LJUBLJANA, 10. julija – V Ljubljanskih domovih za ostarele so v poletnem, počitniškem času pripravili prostor za tiste ljudi, ki so prebetežni, da bi sami poskrbeli zase, njihove družine pa odhajajo na dopust.

Število prostih mest je sicer res majhno, saj so zmogljivosti domov 95-odstotno zapolnjene. Otroci svojih staršev iz domov med počitnicami v glavnem ne vzamejo k sebi, kjer pa to vendar store, starostniki ne odidejo za več kot teden ali dva, kar pa je vsekakor prekratek čas za oddajo ležišča. Kot pravi Vili Dolenc, socialni delavec v domu Trnovo, ima oddajanje ležišč tudi ekonomski pomen, saj se dom v večini financira sam. Sicer pa so v domovih v teh poletnih dneh organizirane vse tiste dejavnosti, ki potekajo skozi vse leto. Starostniki zunaj doma se lahko udeležujejo rekreacije in hodijo na kosilo v menzo, vendar za rekreacijo ni posebnega zanimanja.

M. I.

Letošnje Pivo–cvetje je srebrno

Prireditev v Laškem bo kar se da privlačna, dodali ji bodo nekaj prazničnega blišča

LAŠKO, 10. julija – Ena najboljših turističnih prireditev na širšem celjskem območju Pivo–cvetje v Laškem slavi letos 25-letnico. Zato so Laščani tradicionalnemu programu dodali še nekaj srebrnega prazničnega blišča in tako se letošnje Pivo–cvetje napoveduje v še privlačnejši podobi kot sicer.

Prireditev se bo začela v soboto, 15. julija, ko bodo ob 19.30 na osrednji prireditveni prostor na Aškerčevem trgu doskočili padalci in ko bodo prižgali slavnostno baklo. Miša Molk bo nato obiskovalce vodila v Modri cirkus lepote , kakor so poimenovali zabavno glasbeno prireditev, v kateri bodo nastopili londonska plesna skupina Dyems, ansambel Monte Carlo in pevka Gertruda Munitić.

V nedeljo bo ob 14. uri na Aškerčevem trgu velika tombola Združenja šoferjev in avtomehanikov, ob 18. uri pa na terasi zdravilišča koncert ansambla Nočna izmena. Za ljubitelje resne glasbe bosta ob 20. uri v laški župnijski cerkvi koncertirala Anton Grčar – trobenta in organist Hubert Bergant, medtem ko bodo poslušalci, ki se ogrevajo za narodno glasbo, prišli na svoj račun v sredo, ko bodo nastopili akademska folklorna skupina France Marolt ter Alpski kvintet z Ivanko Kraševec, Otom Pestnerjem ter Borisom Kopitarjem. Tudi letos ne bodo izpustili tradicionalne prireditve Moda–pivo–cvetje, ki jo skupaj z Laščani pripravljajo celjski trgovci, in običajnih razstav – od cvetlične do gobarske in kulinarične, ki jih bodo odprli v petek. Ta večer bodo v Laškem gostovali še plesalci plesne skupine Paradoks in ansambel Don Juan, vrhunec letošnje prireditve pa predstavlja sobotni program, ki se bo začel z večerno kanonado, nadaljeval s prazničnim ognjemetom in zaključil z jubilejnim rajanjem do zore z Novimi fosili. V nedeljo, 23. julija, bo prireditveni ritem že nekoliko bolj umirjen – dopoldne bo v Laškem ohcet po stari kmečki navadi, ob 17. uri 25. parada Pivo–cvetje, zvečer pa še promenadni koncert godb na pihala na Aškerčevem trgu. Ves teden bo v Laškem odprtih dvajset zabavišč. Gostinci obljubljajo dobro ponudbo jedil in pijače, pivovarji pa pivo.

IVICA BURNIK

PO SLOVENIJI

Studio D je dobil turistični nagelj

NOVO MESTO, 10. julija – Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja. (M. P.)

Mladi raziskujejo etnološke značilnosti

STARI TRG OB KOLPI, 10. julija – Trideset mladih raziskovalcev raziskuje etnološke posebnosti in značilnosti Starega trga, okoliških naselij in Poljanske doline. Mladi raziskovalci raziskujejo v sklopu letošnjega desetega, jubilejnega mladinskega raziskovalnega tabora, ki ga je pripravila zveza organizacij za tehniško kulturo – gibanje znanost mladini. Mladi bodo raziskovali do 13. julija. (M. D.)

Razstavo bodo zaprli in obnovili prostore

BLED, 10. julija – Muzejski svet Narodnega muzeja Ljubljana se je odločil, da bo svojo razstavo na blejskem gradu začasno umaknil, da bi omogočil čimprejšnjo obnovo prostorov. Odločitev pred začetkom glavne turistične sezone in pred septembrskim svetovnim veslaškim prvenstvom na Bledu gotovo ne bo ostala brez odmevov, vendar je treba povedati, da je Narodni muzej upravljalca gradu, Hotelsko turistično podjetje Bled, že dalj časa opozarjal, da je treba prostore prenoviti, razstavo pa izpopolniti, vendar se na ta opozorila ni nihče odzval. (V. F.)

Oživili bi radi kmečke običaje

JUGORJE NA GORJANCIH, 10. julija – Vaščani Jugorja na Gorjancih so konec tedna pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja. (M. D.)

Začela se je slikarska kolonija na Izlakah

IZLAKE, 10. julija – Na Izlakah se je začela 26. desetdnevna slikarska kolonija Izlake–Zagorje. Letos sodelujejo na njej slikarji: Tomasz Awdziejczyk iz Varšave (Poljska), Dagmar Hirsch-Post iz Rosbacha (ZRN), Henk Mual iz Groningena (Nizozemska), Angel Gavrovski iz Skopja, Gigo de Brea iz Nove Gorice, Alojz Konec iz Sevnice in Ljubljančani Dušan Fišer, Eva Heiner, Janez Kardelj, Mišo Knez in Štef Marflak.

Običajnemu programu je prireditelj, svet kolonije, letos dodal obisk gradov, ki so povezani z družino Valvasor (Medija, Gamberk, Bogenšperk, Črni Potok). Na Bogenšperku se bodo slikarji, ki bodo sicer stanovali in delali v hotelu Medijske toplice, srečali tudi s člani litijskega odbora za proslavljanje 300-letnice Slave vojvodine Kranjske. (M. P.)

Čebeljih družin je čedalje manj

LITIJA, 10. julija – Čebelarsko društvo Litija opaža, da število čebeljih družin v zadnjih letih upada. Vzrok je močno onesnaženo okolje in različne bolezni ter zajedalci, ki napadajo čebele in zarod. Zato na leto propade okoli 40 odstotkov čebeljih družin. K temu pripomore tudi neosveščenost nekaterih čebelarjev, ki ne upoštevajo dovolj strokovnih nasvetov, kako se obraniti pred boleznimi. Sicer pa čebelarsko društvo Litija šteje 150 članov, ki čebelarijo s 1600 čebeljimi družinami. (J. B.)

V Žireh odprli blagovnico

ŽIRI, 10. julija – V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Temeljne banke gorenjske. Blagovnico, na katero so Žirovci čakali celo desetletje, je v letu dni zgradil novomeški Pionir. (L. S.)

Obnova križišča na Dolenjski cesti

LJUBLJANA, 10. julija – Te dni so začeli obnavljati in razširjati križišče Orlove ulice z Dolenjsko cesto pod Streliščem. Na ljubljanski skupnosti za ceste so povedali, da so se za razširitev odločili, ker je bilo na tem križišču že več nesreč, predvsem med pešci. Poleg tega je križišče zelo prometno, ker Orlova ulica povezuje Dolenjsko cesto z Ižansko. Dela bodo potekala v več etapah ob delni zapori ceste, končana pa bodo predvidoma v štirih mesecih. (J. B.)

Počitniški dom rudarjev je znova odprt

TRBOVLJE, 10. julija – Počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu znova odprli. V tem času so ga deloma obnovili in pogodbeno oddali v dvajsetletni najem Janezu Grmeku iz Domžal. Delavci kombinata REK EK in njihove družine bodo tudi v prihodnje prebile letni dopust v tem domu. V domu bo tudi štampiljka Zasavske planinske poti. (T. L.)

V Grižah je igralo kar 120 citrarjev

GRIŽE, 10. julija – Polno letno gledališče obiskovalcev je v nedeljo popoldne navdušeno pozdravljalo nastopajoče, ki so se zbrali na četrtem srečanju slovenskih citrarjev. Od osemdeset citrarjev, kolikor jih je prišlo na prvo srečanje v Griže, se je število nastopajočih včeraj povečalo že na sto dvajset, med njimi pa je bilo največ mladih godbenikov. Kot so ugotavljali organizatorji griškega srečanja, je razveseljivo predvsem to, da si citre zopet utirajo pot v glasbene šole in da je v sklepnem delu priprava učbenika, namenjenega predvsem mladim, nadobudnim citrarjem. (D. S.)

Začela se je MDA Ulaka 89

CERKNICA, 10. julija – Danes se je v cerkniški občini začela mladinska delovna akcija Ulaka 89, na kateri bo do 28. julija sodelovalo okoli 40 brigadirjev, med njimi večina iz Loške doline. Mladi iz cerkniške občine bodo večji del akcije opravili na trasi smučišča Ulaka v Starem trgu pri Ložu, akcijo pa bo sofinanciral smučarski klub loške Kovinoplastike. Mladi nameravajo izvesti akcijo tudi pri gradu Snežnik, kjer bodo očistili tamkajšnji bazen, ki je že nekaj let prava mlakuža. Prva dva tedna se bodo udeleženci mladinske delovne akcije vsak dan vračali domov, zadnji teden pa bodo preživeli pod šotori. (M. T.)

O ukrepu družbenega varstva v tozdu Transom

MARIBOR, 5. julija – S preoblikovanjem DO Tovarna kovinske opreme Primat v Tovarno kovinske opreme Primat so prenehale zakonske možnosti izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva v tozdu Transom in se zato uresničevanje začasno omejenih samoupravnih pravic v tozdu Transom prenese na začasni kolegijski poslovodni organ podjetja. Tako so sklenili na izvršnem svetu SO Maribor Tabor in pri tem upoštevali mnenje družbene pravobranilke samoupravljanja Jože Nikolič, ki je povedala, da je tozd Transom s preoblikovanjem delovne organizacije Primat v podjetje izgubil status pravne osebe. Joža Nikolič pa je dejala, da se morajo izvajalci začasnih ukrepov pripraviti na delovanje Primata po izteku začasnih ukrepov tako, da bodo pravočasno razpisana dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in direktorja ter da bodo čimprej izvoljeni samoupravni organi v skladu s statutom podjetja.

M. K.

stop

Otrokom odvzemajo temeljne pravice do čistega okolja

TRBOVLJE, 10. julija – »V naši občini je tudi otrokom kršena osnovna pravica – pravica do zdravega okolja. Brez tega osnovnega pogoja za zdravo življenje naš mladostnik nima prihodnosti. Zato zahtevamo od odgovornih ljudi v skupščini občine in njenem izvršnem svetu, da z odločnejšimi ukrepi takoj zagotovijo tisto, kar vsakdo potrebuje za osnovno preživetje – človeka vredno okolje. Vse občane, predvsem starše, opozarjamo, da z dvojno moralo, ki je v naši občini še kako navzoča, kopljejo grob lastnim otrokom,« so med drugim zapisali v odprtem pismu javnosti udeleženci pogovora o pravicah otrok v Trbovljah.

Letos bo OZN sprejela konvencijo o pravicah otroka. Udeleženci pozivajo, naj se ji priključimo. Med drugim so zapisali: »Ne potrebujemo več zaščitniškega odnosa pri varovanju pravic otroka, temveč mora država pri varovanju pravic aktivno jamčiti uresničevanje in zagotavljanje ustreznega položaja otrok v naši družbi.« Med ugotovitve so zapisali tudi to, da z ogorčenjem sprejemajo odgovor Cementarne Trbovlje glede kurjenja odpadnih surovin, ki so ga objavili v občinskem delegatskem poročevalcu, saj je odraz dvojne morale zaposlenih. Družina kot osnovna celica, kjer živi otrok, danes zaradi številnih problemov otroku ne nudi več mirnega zavetja. Kulturni odnos do soljudi je prav tako pastorek, mnoge moralne norme so porušene.

V tednu otroka naj bi vsa igrišča obnovili, z boljšo vzgojo pa dosegli, da jih ne bi več tako uničevali. Ob koncu odprtega pisma pa so še zapisali: »Za delo z otrokom ni dovolj le zagnan aktivist, delu predan vzgojitelj ali učitelj. Potreben je denar, potreben je ustrezen odnos celotne družbe. V današnjih razmerah ni več denarja niti za osnovno delo z otrokom. Pa čeprav so obremenitve gospodarstva vse večje. Zakaj?«

MARKO PLANINC

kih
za bistre glave

V trgovini Papirografike oddelek za slikarje

LJUBLJANA, 10. julija – Pred nedavnim so na Poljanskem nasipu 32 odprli trgovino, ki jo je mesto, kot je Ljubljana, že dolgo potrebovalo. Gre za trgovino Papirografika z oddelkom Vidma-Krškega, lično urejeno in bogato založeno.

Papirografika je prevzela oddelek za grafično industrijo, založen z vsem mogočim materialom, ki ga uporabljajo tudi zasebni tiskarji ali umetniki. Tu so fotokopirni papirji, navadni ali v barvah, kartoni, lakirani ali brezlesni, vse za sitotisk, rakli, mreže in podobno, pravijo pa, da je vse precej cenejše kot v tujini.

Oddelek s slikarskimi potrebščinami, ki ga »vodi« Videm Krško, je še mlajši od Papirografike. Ni še povsem zaživel, ker mnogi še ne vedo zanj. Tu je seveda prav tako mogoče kupiti vse mogoče papirje, platna in domače in italijanske barve. Menijo, da bodo zalogo oziroma ponudbo še razširili. V zalogi pa imajo čopiče po dokaj ugodnih cenah, prav tako dleta za lino- in lesorez, pa tudi že napeta, s podlago premazana platna. V trgovini dela prijazno, simpatično osebje vsak dan od 7. do 16. ure, marsikaj pa je na policah uporabnega za ureditev stanovanja.

M. S.

Pred sedmimi leti so plačali, telefonov pa še vedno nimajo

Krajani Bizeljskega in Pišec so siti obljub novomeškega ptt podjetja – Svoje obveznosti so izpolnili, a zdaj to ni več dovolj

BIZELJSKO, 10. julija – Ko so minuli petek predstavniki PTT podjetja Novo mesto blizu 200 ljudem iz Bizeljskega in Pišec povedali, da do telefonskih priključkov ne bodo prišli prej kot v letu dni, če ne primaknejo še kaj denarja, je večina zapustila dvorano zadružnega doma. Zato protestni zbor ni dal pravih zaključkov, nezadovoljstvo ljudi pa se je še povečalo.

Že pred sedmimi leti je namreč tudi 306 prebivalcev iz obeh KS poravnalo svoje obveznosti. Plačali so prispevke, sami napeljali 120 kilometrov omrežja, postavili drogove ter zaman čakali, da bo svoje storilo še PTT podjetje. Krajani tudi tokrat niso izvedeli, kje je njihov denar in čemu so novo 574-številčno ATC odpeljali v Krško. Ljudje so ogorčeni, ker so v preteklosti nekateri drugi KS dobili telefone že nekaj mesecev po tistem, ko so plačali prispevek.

»S PTT podjetjem ne bi hotel več sodelovati. Dovolj imam njihovih praznih obljub. Nikogar nismo vlekli za nos tako dolgo kot naše nerazvite kraje,« se je zaklinjal **Rok Kržan**, predsednik odbora za telefonsko omrežje, pritegnili pa so mu **Jože Mihelin, Ivan Malus, Janez Istenič, Ivan Lesinšek, Jožica Kuhar, Milko Podgoršek** in drugi. Utišati jih ni mogel niti brežiški župan **Stane Zlobko.** Krajani se namreč ne morejo načuditi »strokovnosti« PTT delavcev, ki so šele zdaj začeli trditi, da potrebujejo za dokončno vključitev telefonskega omrežja na Bizeljskem in v Pišecah povečano ATC Brežice in nov medkrajevni kabel. Spraševali so se tudi o poslovni morali in vrednosti samoupravnega sporazuma, podpisanega pred sedmimi leti med dvema KS in PTT podjetjem.

VLADO PODGORŠEK

AUTO magazin
ZA VSE HITROSTI

Rekordno število kopalcev na kopališču

MARIBOR, 10. julija – Toplo sončno vreme je po nekaj tednih minuli konec tedna privabilo na kopališča rekordno število kopalcev. Na kopališču Mariborski otok je bilo v soboto 1700, v nedeljo pa kar 2600 kopalcev. (Besedilo in slika: Bogo Čerin)

V Ljubljani je skromna izbira gumijastih čolnov

LJUBLJANA, 10. julija – V teh vročih poletnih dneh se veliko ljudi v prostem času ukvarja z vodnimi športi in dejavnostmi v vodi in ob njej. Sem bi lahko šteli tudi vožnjo z najrazličnejšimi čolni, predvsem s čolni iz gume. V Ljubljani je moč kupiti čolne iz proizvodnega programa zagrebške tovarne RIS v skoraj vseh prodajalnah s športno opremo (Slovenija-šport, Nama), cene pa se gibljejo med devetimi in nekaj več kot štiridesetimi milijoni dinarjev. Generalni zastopnik RIS za Slovenijo in Istro je Matjaž Urbanija, ki je povedal, da servisne storitve opravlja njihov pooblaščeni serviser Boris Strel, ki ima poslovalnici v Škofji Loki in Ljubljani. Čolnov tovarne Sport iz Beograda v Ljubljani skoraj nimajo, ravno tako nimajo Tomosovih zunajkrmnih motorjev, jih pa pričakujejo. Servisi za le-te pa so v Avtomerkurju na Samovi 14, pri Marku Živcu na Cilenškovi 13 in pri Janezu Jurci na Rolovićevi 13. Vsi trije so Tomosovi pooblaščeni serviserji.

A. K.

Ta blok je ograjen že tri leta

LJUBLJANA, 10. julija – Taka je podoba stanovanjske stolpnice na Kidričevi ulici 15 v Ljubljani že več kot tri leta. Ob vhodu v hišo so postavljeni odri, okrog hiše so ograje, ki so se podrle tudi že na parkirane avtomobile, skratka, ob tem, da motijo stanovalce, delajo tudi škodo. Zakaj je tako? Leta 1986 je Stanovanjsko podjetje Ljubljana naročilo sanacijo pročelja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, ki pa je zahtevala študijo o protipotresni varnosti za stolpnice, ki so bile zgrajene pred letom 1963. Študijo naj bi izdelal Zavod za raziskavo materiala, ker pa rezultati še niso znani, se dela sploh še niso začela. Predstavniki hišnega sveta so se sicer že obrnili na Stanovanjsko podjetje, vendar brez uspeha, zato so se odločili, da bodo vložili tožbo, če se zadeva ne bo uredila, kolikor hitro je mogoče. Kaj bi se zgodilo, če bi Ljubljano prizadel malce močnejši potres, pa lahko le ugibamo.

(A. K., foto: Zoran Vogrinčič)

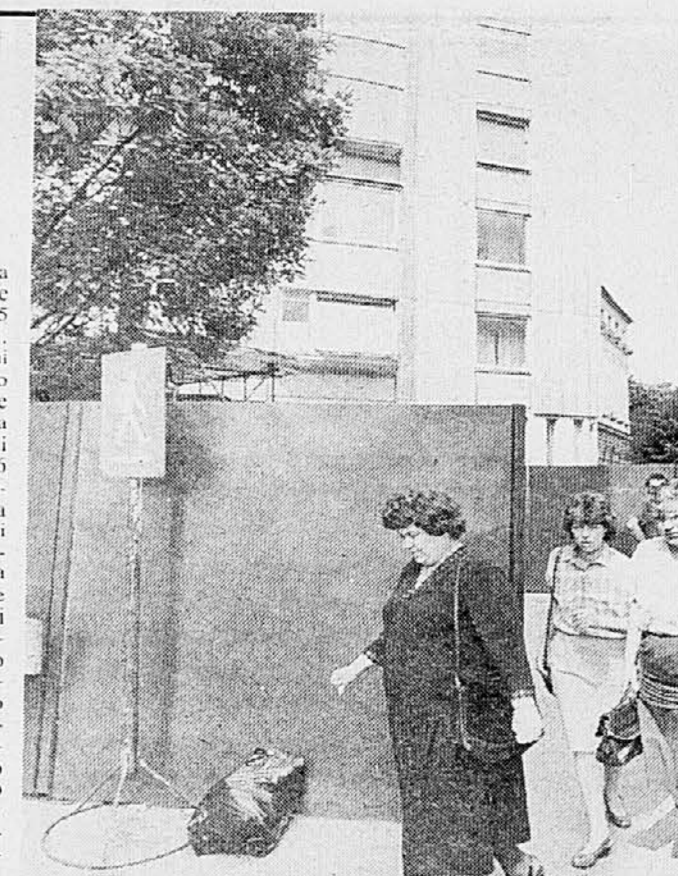

PISMA BRALCEV

Hvala lepa za takšnega ministra!

V sredo, 21. junija, sem gledal oddajo »V žarišču«, ki jo je vodila novinarka Jasna Tepina. Dotaknil se bom samo drugega dela oddaje, ki je govorila o šolstvu. Sogovornika sta bila predsednica Kluba staršev Marija Strojin in predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje dr. Ludvik Horvat. Tako šolstvu kot drugim stvarem je mogoče peti hvalnice ali pa vse skupaj potep- tati v prah. Ob šolstvu je bila očitno prikladnejša druga rešitev. Kaj takega je še posebej lahko, če ti dejstva ne pomenijo kaj prida, če gradiš sodbe na občutkih in pri tem posplošuješ, če dobro zavržeš oz. dobrega sploh ne vidiš. Nedavno tega se je predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan odločno zavzel za argumentirane razprave, za vrednost argumentov, proti govorjenju in pisanju, ki ni podprto z dejstvi. Mislim, da njegove besede niso veljale samo našemu komuniciranju navzven, marveč vsemu našemu ravnanju. Omenjeni pogovor na TV je bil v pravi zasmeh navedenemu načelu. Trdno sem prepričan, da javnosti ne bi smeli – v tem primeru o šolstvu – prek tako vplivnega medija zavajati s polresnicami, s posplošitvami, ki so povsem krivične in ne temeljijo na argumentih. Tako kot o vsem drugem naj bi bila javnost tudi o šolstvu seznanjena ob upoštevanju objektivne resničnosti, ki ima seveda senčne in sončne strani. Če javno govorimo o šolstvu, bi človek pričakoval, da ne govorimo apriorno, posplošeno, samo negativno, zakaj razumno in pošteno je videti tudi dobro, pozitivno, koristno, napredno.

Govorilo se je o šoli – v prvi vrsti o osnovni, manj o srednji – in sicer brez omejitev, iz česar je bilo mogoče sklepati, da trditve veljajo za šolo – recimo osnovno – v celoti, brezizjemno. Tovarišica predsednica je izrekla sodbo, da naša šola zaostaja za 20 let. Po vsem sodeč spada sem šola kot organizacija, šola s svojo vsebino in svojimi učno-vzgojnimi cilji in seveda tudi z učitelji. Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je vse zanič, da vse skupaj ni kaj prida vredno. Krivec je šola, učitelj, metode, vsebine... Kot vemo, je šola izraz družbe, v kateri deluje, in če bi upoštevali vse okoliščine, bi smeli reči, da v ključnih dejavnostih nismo ravno v vrhu razvitega sveta. No, pa s tem nočem opravičevati slabosti v šolstvu. Bolj me moti pavšalnost, absolutnost, apriornost: tebi nič meni nič – 20 let za modernim (!) šolstvom. Kaj pa, če gre morda za 40 let ali pa samo za 10? Kje so argumenti? Če gre za tako natančno sodbo o zaostajanju, bi pričakovali, da bomo slišali tudi neizpodbitne izsledke raziskave, ki je s svojim instrumentarijem pripeljala do takih resnic (!). Toda nič, samo posploševanje in črna barva. Govorjenju, ki ne upošteva dejstev – takšnih in drugačnih – ponavadi pravimo natolcevanje. Natolcevanje pa je razdiralno, zavaja javno mnenje, ne kaže plemenitih nagnjenj.

Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je šola prava mučilnica, da so učitelji (vsi?!) brez posluha za mladino, da ji priskutijo védenje, znanje, učenje za vse življenje in da – o sancta simplicitas – v otroku iščejo neznanje (!), samo da bi ga prizadeli. Tako sem razumel, kar je bilo povedano na TV. Pri zadnji trditvi se mi je kar zvrtelo v glavi. Če pa je vse tako zanič, potem ne ostane drugega, kot da to gnilobo odstranimo, obstoječo šolo porušimo do tal in zgradimo novo. Kako to, da družba (njeni organi, strokovne in politične institucije) tega ni opazila oz. ne opazi? Kaj ni škoda denarja za tako šolo (zaostalo, ničevo, nehumano), kot jo je razkrila oddaja na TV? Oprostite, a moram si pomagati z ironijo. Res, kako malo je treba, da pred javnostjo izničiš dolgoletna prizadevanja, študij, človeško voljo, psihične in fizične napore in še marsikaj – v tem primeru učiteljev. Zamahneš in vse skupaj razglasiš za ničvredno.

Spoštovana predsednica, ne vem, v kolikšni meri poznate osnovno šolo, vendar pa bi si upal trditi, da nedvomno premalo, ker si sicer ne bi dovolili takega govorjenja na TV. Da o odgovornosti do javnosti sploh ne govorim. Ne mislite, da hočem zapeti pesmico, ki bi bila intonirana prav nasprotno od vaše. Nikakor, preveč dobro vem, kje so slabosti, da marsikaj ni na ravni družbenih zahtev oz. zahtev moderne družbe, da niti predmetniki in učni programi niti ljudje, ki to uresničujejo, niso idealni. In kje pa so? Toda – ali si šola ne zasluži, da govorimo argumentirano in da ne posplošujemo? Zakaj ne govorite takole: na tej in tej šoli sta slaba učitelja (X in Y) npr. slovenščine in tujega jezika, ta in ta predmet je odveč, otroke samo obremenjuje, na teh in teh šolah imamo primere krivičnega ocenjevanja, napačnega ravnanja z otroki, iz učnih programov naj bi izpustili takšne in drugačne vsebine itd. Ni mogoče vsega metati v en koš; res pa je, da je najenostavneje udrihati z gorjačo. Ali se sploh zavedate, koliko imamo na šolah dobrih, da ne rečem, odličnih učiteljev – učiteljic, ki vso svojo moč, znanje in tudi zdravje namenjajo učencem? Zakaj ne bi javno povedali, da taki učitelji dosegajo lepe uspehe, da so učenci zadovoljni, da si pridobijo dovolj kvalitetnega znanja za uspešno nadaljevanje šolanja itd.?

In zdaj k naslovu. Moj šolski minister se je očitno z vsem tem govorjenjem strinjal, o nobeni sodbi, posploštivi ni imel pomislekov, neargumentiranost ga ni motila, celo malo olja na ogenj je prilil k tej spačeni podobi. Pričakoval sem, da bo povedal (kot strokovnjak), kje so slabosti in kaj bi morali takoj (ali v krajšem času) popraviti, in kaj je vendarle dobro, uspešno, moderno. Nič, videti je bilo, da se je sprijaznil z oceno, da je na čelu dejavnosti, ki zaostaja za 20 let. Ponavadi se ljudje, ki so odgovorni za neko področje, ustanovo, skupino ljudi itd., argumentirano zavzamejo za »napadenega« in na podlagi dobrega poznavanja zavrnejo natolcevanja, obenem pa pritrdijo dejstvom. Skratka, potrudijo se, da bi ljudje (v tem primeru gledalci oz. poslušalci) dobili čimbolj objektivno podobo o neki dejavnosti. Toda – tokrat nič! Zato ponavljam: najlepša hvala za takšnega ministra, ki dovoli, da se njegovo področje prikazuje popačeno in na podlagi nekih občutkov in delnih izkušenj.

Pa še tole: Nobena posebna modrost ni, da je otrokov učno-vzgojni uspeh odvisen od otroka, staršev in šole. Če eden od teh treh dejavnikov odpove, je rezultat problematičen ali pa ga ni. Kaj pa če v mnogih primerih ni odpovedala šola, ampak...? Ali ne bi bilo prav, če bi pri posameznem neuspehu razčlenili vse tri dejavnike in šele nato ugotovili, kje so korenine neuspeha? Pa ne zato, da bi pač našli krivca, marveč da bi poskušali vsaj delno popraviti neuspeh in se izkopati iz težav.

GREGOR KOCIJAN,
Pedagoška akademija v Ljubljani

Ugovor

Oglašam se glede članka, ki je bil v Delu objavljen 28. junija pod naslovom »Ljudje se ne bi razburjali, če bi jih sproti obveščali«, ker sem prizadet zaradi pisanja novinarja Ivana Praprotnika, ki je zapisal neresnico, ko je navedel, da se razpoloženje ljudi v Bistriškem jarku in na Muti le počasi vrača v običajni tir... Znakov popuščanja namreč ni bilo in jih tudi ne bo, dokler problem ne bo pošteno urejen.

Zato mi ni vseeno, da se o meni javno piše neresnica. Borim se za lepši, zdrav in ekološko neoporečen jutri in trdno sem odločen to tudi nadaljevati. Zato je moj pristop h gibanju zelenih Slovenije – logičen.

IVAN LESJAK,
Bistriški jarek,
Muta ob Dravi

Po Slomškovi poti

Slovensko duhovniško društvo je 20. junija organiziralo svoj vsakoletni društveni izlet, to pot po sledeh Antona Martina Slomška. Letos praznujemo 130-obletnico njegovega prihoda v Maribor. Triinštirideset duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij je somaševalo v cerkvi v Ponikvi, kjer je bil škof Slomšek krščen. Somaševanje je vodil škof Grmič. V govoru je poudaril Slomškovo veselost, ki se razodeva tudi v njegovih pesmih. Govoril je o njegovi narodni zavesti, kar je motilo nekatere cerkvene kroge, od koder je prišel poseben opomin, ki pa Slomška ni odvrnil od njegovega prepričanja. Ljubezen do slovenskega jezika, danes tako aktualne teme, je pri Slomšku dobro znana.

Slomškova rojstna hiša na Slomu se zdi, da ni deležna zadostne pozornosti s strani mariborske škofije, tem bolj, ker smo v jubilejnem letu.

Društveni izlet smo zaključili v mariborski stolnici, kjer je Slomšek pokopan.

Stolnica se na veliko obnavlja in pripravlja na jubilejno slovesnost.

JOŽE ČAMPA
Loke pri Zagorju 5

Lipa sprave

Na kongresu Slovenske demokratične zveze 24. junija letos v Mariboru je bila sprejeta tudi pobuda, naj se Ljubljanski odbor SDZ zavzame, da bi na ljubljanskih Žalah vsajena lipa sprave še naprej ostala izraz pietete do žrtev stalinizma in drugih naših zmot. Ljubljanski odbor SDZ je na svojem sestanku 28. junija letos to pobudo v celoti podprl in je trdno prepričan, da bo med tistimi, ki so lipo vsadili, in upravo Žal, ki jih je 12. junija letos z dopisom pozvala, naj jo odstranijo, prišlo do ustreznega sporazuma. Obe dosedanji komemoraciji sta nedvoumno pokazali, da je ne samo ljubljanska, temveč tudi širša slovenska javnost ta prostor, na katerem je lipa vsajena, sprejela kot prostor sprave med mrtvimi in živimi in ji zagotovo ne bi bilo vseeno, ko bi bilo drevo spet odstranjeno. Zato apeliramo na vse pristojne forume našega mesta, da s strpnostjo in razumevanjem prispevajo, naj lipa sprave na tem prostoru ostane opomin tudi za prihodnje rodove.

BORUT TREKMAN
za ljubljanski odbor
Slovenske demokratične zveze

Čast zdravniškemu osebju

Dne 14. 3. 1989 sem pri 75 letih nenadoma zbolel za prekatno tahikardijo, to je z naglimi utripi srca (tudi čez 200 utripov na minuto). Prvo pomoč sem dobil v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Tahikardijo so mi ustavili z elektrokonverzijo, nato sem bil sprejet na intenzivni oddelek za bolezni srca in ožilja. Pod strokovnim vodstvom prof. dr. Petra Rakovca in drugih zdravnikov so si vsi zelo prizadevali, da bi mi s številnimi zdravili ukrotili ponavljajočo se tahikardijo. Tudi z najsodobnejšimi aparati za neposredno registracijo kardiogramov in z drugimi novejšimi optičnimi aparati so mi preiskovali funkcionalnost srca. Sprva je kazalo, da bo najbolj učinkovalo zdravilo novocamid, toda po treh tednih so se napadi začeli ponavljati. Nobeno od novih zdravil ni učinkovalo z zadovoljivim uspehom. Zaradi moje trdovratnosti mi je prof. dr. Rakovec svetoval kirurški poseg z vstavitvijo avtomatičnega srčnega defibrilatorja. To naj bi bil drugi primer v Jugoslaviji, drugod po svetu pa jih deluje že več kot 8000. Po sklepu konzilija s predstojnikom prof. dr. Aleksandrom Janežičem je ta poseg s svojo ekipo odlično opravil asist. dr. Aleš Brecelj. Kliniko sem zapustil 9. junija 1989. Zahvaljujem se za izredno prizadevanje vsemu zdravniškemu in pomožnemu osebju, ki so mi dajali vsestransko pomoč. Tudi zdaj mi po vsakem avtomatično sproženem elektrošoku pomagata prof. dr. Peter Rakovec in njegov sodelavec dr. Jaroslav Lajovic. Še enkrat hvala vsemu osebju Centra za bolezni srca in ožilja, Centru za intenzivno terapijo (CIT) in Centru za intenzivno medicino (CIM).

GABRIJEL SIMČIČ,
prof. v pok.,
Ljubljana

Počitniško varstvo za živali, ki ne bodo šle na dopust

Nekaj živali bo v Ljubljani lahko sprejel živalski vrt biološkega krožka na naravoslovni šoli – Pse bo treba odpeljati v hotel

LJUBLJANA, 10. julija – Dopustnikom, ki ne vedo, kam bi dali v varstvo domačo žival, ponuja roko Srednja šola za elektroniko in naravoslovje v Šentvidu (Prušnikova 98). Šola ima namreč svoj mali živalski vrt v okviru biološkega krožka, ki deluje tudi med počitnicami. Tu bodo poslej poskrbeli tudi za živali, ki jih bodo lahko lastniki oddali vsak dan med 10. in 12. uro, informacije pa dobili od 9. do 10. ure po telefonu (061) 50-480.

Varovali ne bodo psov in mačk, pač pa vse druge male živali, kot so ptiči, hrčki, budre (morski prašički), želve, ribe, dvoživke: žabe, pupke, močerade, vodne želve pa tudi kuščarje, kače in podobno. Na šoli imajo tudi svoje kletke, terarije in akvarije, lastniki pa lahko oddajo živali tudi v njihovih bivališčih. Cena varovanja ni visoka, odvisna pa je od števila dni in vrste živali pa tudi od posebne hrane, ki je za nekatere od živali potrebna. Skrb za živali in njihovo varstvo sta strokovna, sporočajo s te srednje šole.

Tudi lastniki psov s svojimi kosmatinci ne bodo imeli posebnih težav. Od treh hotelov za pse v Ljubljani in okolici sicer eden sprejema samo svoje stalne stranke, zato pa se lahko obrnejo še na pasji hotel Janka Brodarja na Kidričevi 13 v Škofji Loki (telefon je (064) 631-220), ki posluje do konca avgusta, vendar pa ima do 15. avgusta že vse zasedeno, ali pa na hotel Janeza Potočnika na Vačah 86 pri Litiji (telefon (061) 876-115), kjer je za zdaj še nekaj prostora. Hotel je odprt skozi celo leto, sprejema pa domače živali vseh vrst – tudi mačke, morske prašičke, ptičke in druge.

V oba hotela morajo lastniki prinesti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živali in potrdilo o cepljenju. Cena oskrbovalnega dne za pse je 30.000 do 40.000 dinarjev.

A. I., M. N.

Zamuda pri pripravi selitve kafilerije

Zazidalnega načrta za novo soboško kafilerijo najbrž do konca leta ne bodo sprejeli

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Že konec lanskega leta so se v soboški občini odločili, da bodo za kafilerijo Pomurkine Mesne industrije poiskali novo, primernejšo lokacijo. Sedaj je namreč ta kafilerija na robu najgosteje naseljenega dela Murske Sobote, na Lendavski ulici, in pritožbe stanovalcev zaradi občasnega neznosnega smradu se kar vrstijo. Toda občinski izvršni svet, ki od takrat spremlja priprave na selitev kafilerije ven iz naselja (najverjetneje bo nova lokacija nekje severno od nove Mesne industrije v bližini Noršinske ceste), je na svoji zadnji seji ugotovil, da s pripravljanjem potrebne dokumentacije zamujajo. Tako zazidalnega načrta za novo kafilerijo do konca letošnjega leta, kot je bilo predvideno, verjetno ne bo mogoče sprejeti, ker je treba najprej izvesti vse skupščinske postopke za sprejetje lokacijskega načrta, to pa pred jesenjo ne bo možno. Tudi idejnega projekta za novo kafilerijo, ki ga mora priskrbeti ABC Pomurka, še ni.

J. P.

Melioracije na Goričkem so opravljene površno

Tako so ugotavljali udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora v Šalovcih – Pomanjkljivi in nevzdrževani sistemi

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Na mladinskem raziskovalnem taboru v Šalovcih so ugotavljali stanje, učinkovitost in vzdrževanost dveh melioracijskih sistemov, starejšega Hodoš-Krplivnik in lani zgrajenega Peskovci-Šalovci ob Peskovskem potoku na Goričkem. Pobudo za takšen tabor je dal soboški občinski izvršni svet, da bi našel odgovore na številna vprašanja glede nedoslednosti pri melioriranju, pri izvedbi pa je največ prispeval živinorejsko-veterinarski zavod Murska Sobota oziroma Zita Flisar-Novak, ki je tabor strokovno vodila.

Vse ugotovitve raziskovalnega dela dvanajstih učencev in študentov srednje kmetijske šole v Rakičanu, Višje agronomske šole v Mariboru in Biotehniške fakultete v Ljubljani še niso znane, ker bodo morali počakati še na rezultate laboratorijskih raziskav vzorcev prsti. Ugotovitve o obeh melioracijskih sistemih pa niso bile spodbudne. Osem let star sistem Hodoš-Krplivnik so zgradili dosledno in v skladu s projekti, vendar ga pozneje nihče več ni vzdrževal. Zato so drenažne cevi zamašene, odtočni jarki zaraščeni in skupaj z izlivki zamuljeni. Nov sistem Peskovci-Šalovci, ki so ga končali lansko leto, pa ima številne pomanjkljivosti in ne omogoča normalnega odtekanja odvečne vode.

Že te prve ugotovitve kažejo, da pripombe naravovarstvenikov in drugih, ki nasprotujejo melioracijam, kakršne pač imamo, niso iz trte izvite. Veliko nepovratnega, »sistemskega« denarja so v zadnjih desetih letih vložili v sisteme, ki so pogosto le slabo opravljene delne melioracije – v glavnem le hidromelioracije – in za katere pozneje nihče več ne skrbi.

JOŽE POJBIČ

Ljubljanski domovi za ostarele so zasedeni

Tudi med počitnicami večina starejših ljudi ostane v domovih – Rekreacija za zunanje

LJUBLJANA, 10. julija – V Ljubljanskih domovih za ostarele so v poletnem, počitniškem času pripravili prostor za tiste ljudi, ki so prebetežni, da bi sami poskrbeli zase, njihove družine pa odhajajo na dopust.

Število prostih mest je sicer res majhno, saj so zmogljivosti domov 95-odstotno zapolnjene. Otroci svojih staršev iz domov med počitnicami v glavnem ne vzamejo k sebi, kjer pa to vendar store, starostniki ne odidejo za več kot teden ali dva, kar pa je vsekakor prekratek čas za oddajo ležišča. Kot pravi Vili Dolenc, socialni delavec v domu Trnovo, ima oddajanje ležišč tudi ekonomski pomen, saj se dom v večini financira sam. Sicer pa so v domovih v teh poletnih dneh organizirane vse tiste dejavnosti, ki potekajo skozi vse leto. Starostniki zunaj doma se lahko udeležujejo rekreacije in hodijo na kosilo v menzo, vendar za rekreacijo ni posebnega zanimanja.

M. I.

Letošnje Pivo–cvetje je srebrno

Prireditev v Laškem bo kar se da privlačna, dodali ji bodo nekaj prazničnega blišča

LAŠKO, 10. julija – Ena najboljših turističnih prireditev na širšem celjskem območju Pivo–cvetje v Laškem slavi letos 25-letnico. Zato so Laščani tradicionalnemu programu dodali še nekaj srebrnega prazničnega blišča in tako se letošnje Pivo–cvetje napoveduje v še privlačnejši podobi kot sicer.

Prireditev se bo začela v soboto, 15. julija, ko bodo ob 19.30 na osrednji prireditveni prostor na Aškerčevem trgu doskočili padalci in ko bodo prižgali slavnostno baklo. Miša Molk bo nato obiskovalce vodila v Modri cirkus lepote , kakor so poimenovali zabavno glasbeno prireditev, v kateri bodo nastopili londonska plesna skupina Dyems, ansambel Monte Carlo in pevka Gertruda Munitić.

V nedeljo bo ob 14. uri na Aškerčevem trgu velika tombola Združenja šoferjev in avtomehanikov, ob 18. uri pa na terasi zdravilišča koncert ansambla Nočna izmena. Za ljubitelje resne glasbe bosta ob 20. uri v laški župnijski cerkvi koncertirala Anton Grčar – trobenta in organist Hubert Bergant, medtem ko bodo poslušalci, ki se ogrevajo za narodno glasbo, prišli na svoj račun v sredo, ko bodo nastopili akademska folklorna skupina France Marolt ter Alpski kvintet z Ivanko Kraševec, Otom Pestnerjem ter Borisom Kopitarjem. Tudi letos ne bodo izpustili tradicionalne prireditve Moda–pivo–cvetje, ki jo skupaj z Laščani pripravljajo celjski trgovci, in običajnih razstav – od cvetlične do gobarske in kulinarične, ki jih bodo odprli v petek. Ta večer bodo v Laškem gostovali še plesalci plesne skupine Paradoks in ansambel Don Juan, vrhunec letošnje prireditve pa predstavlja sobotni program, ki se bo začel z večerno kanonado, nadaljeval s prazničnim ognjemetom in zaključil z jubilejnim rajanjem do zore z Novimi fosili. V nedeljo, 23. julija, bo prireditveni ritem že nekoliko bolj umirjen – dopoldne bo v Laškem ohcet po stari kmečki navadi, ob 17. uri 25. parada Pivo–cvetje, zvečer pa še promenadni koncert godb na pihala na Aškerčevem trgu. Ves teden bo v Laškem odprtih dvajset zabavišč. Gostinci obljubljajo dobro ponudbo jedil in pijače, pivovarji pa pivo.

IVICA BURNIK

PO SLOVENIJI

Studio D je dobil turistični nagelj

NOVO MESTO, 10. julija – Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja. (M. P.)

Mladi raziskujejo etnološke značilnosti

STARI TRG OB KOLPI, 10. julija – Trideset mladih raziskovalcev raziskuje etnološke posebnosti in značilnosti Starega trga, okoliških naselij in Poljanske doline. Mladi raziskovalci raziskujejo v sklopu letošnjega desetega, jubilejnega mladinskega raziskovalnega tabora, ki ga je pripravila zveza organizacij za tehniško kulturo – gibanje znanost mladini. Mladi bodo raziskovali do 13. julija. (M. D.)

Razstavo bodo zaprli in obnovili prostore

BLED, 10. julija – Muzejski svet Narodnega muzeja Ljubljana se je odločil, da bo svojo razstavo na blejskem gradu začasno umaknil, da bi omogočil čimprejšnjo obnovo prostorov. Odločitev pred začetkom glavne turistične sezone in pred septembrskim svetovnim veslaškim prvenstvom na Bledu gotovo ne bo ostala brez odmevov, vendar je treba povedati, da je Narodni muzej upravljalca gradu, Hotelsko turistično podjetje Bled, že dalj časa opozarjal, da je treba prostore prenoviti, razstavo pa izpopolniti, vendar se na ta opozorila ni nihče odzval. (V. F.)

Oživili bi radi kmečke običaje

JUGORJE NA GORJANCIH, 10. julija – Vaščani Jugorja na Gorjancih so konec tedna pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja. (M. D.)

Začela se je slikarska kolonija na Izlakah

IZLAKE, 10. julija – Na Izlakah se je začela 26. desetdnevna slikarska kolonija Izlake–Zagorje. Letos sodelujejo na njej slikarji: Tomasz Awdziejczyk iz Varšave (Poljska), Dagmar Hirsch-Post iz Rosbacha (ZRN), Henk Mual iz Groningena (Nizozemska), Angel Gavrovski iz Skopja, Gigo de Brea iz Nove Gorice, Alojz Konec iz Sevnice in Ljubljančani Dušan Fišer, Eva Heiner, Janez Kardelj, Mišo Knez in Štef Marflak.

Običajnemu programu je prireditelj, svet kolonije, letos dodal obisk gradov, ki so povezani z družino Valvasor (Medija, Gamberk, Bogenšperk, Črni Potok). Na Bogenšperku se bodo slikarji, ki bodo sicer stanovali in delali v hotelu Medijske toplice, srečali tudi s člani litijskega odbora za proslavljanje 300-letnice Slave vojvodine Kranjske. (M. P.)

Čebeljih družin je čedalje manj

LITIJA, 10. julija – Čebelarsko društvo Litija opaža, da število čebeljih družin v zadnjih letih upada. Vzrok je močno onesnaženo okolje in različne bolezni ter zajedalci, ki napadajo čebele in zarod. Zato na leto propade okoli 40 odstotkov čebeljih družin. K temu pripomore tudi neosveščenost nekaterih čebelarjev, ki ne upoštevajo dovolj strokovnih nasvetov, kako se obraniti pred boleznimi. Sicer pa čebelarsko društvo Litija šteje 150 članov, ki čebelarijo s 1600 čebeljimi družinami. (J. B.)

V Žireh odprli blagovnico

ŽIRI, 10. julija – V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Temeljne banke gorenjske. Blagovnico, na katero so Žirovci čakali celo desetletje, je v letu dni zgradil novomeški Pionir. (L. S.)

Obnova križišča na Dolenjski cesti

LJUBLJANA, 10. julija – Te dni so začeli obnavljati in razširjati križišče Orlove ulice z Dolenjsko cesto pod Streliščem. Na ljubljanski skupnosti za ceste so povedali, da so se za razširitev odločili, ker je bilo na tem križišču že več nesreč, predvsem med pešci. Poleg tega je križišče zelo prometno, ker Orlova ulica povezuje Dolenjsko cesto z Ižansko. Dela bodo potekala v več etapah ob delni zapori ceste, končana pa bodo predvidoma v štirih mesecih. (J. B.)

Počitniški dom rudarjev je znova odprt

TRBOVLJE, 10. julija – Počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu znova odprli. V tem času so ga deloma obnovili in pogodbeno oddali v dvajsetletni najem Janezu Grmeku iz Domžal. Delavci kombinata REK EK in njihove družine bodo tudi v prihodnje prebile letni dopust v tem domu. V domu bo tudi štampiljka Zasavske planinske poti. (T. L.)

V Grižah je igralo kar 120 citrarjev

GRIŽE, 10. julija – Polno letno gledališče obiskovalcev je v nedeljo popoldne navdušeno pozdravljalo nastopajoče, ki so se zbrali na četrtem srečanju slovenskih citrarjev. Od osemdeset citrarjev, kolikor jih je prišlo na prvo srečanje v Griže, se je število nastopajočih včeraj povečalo že na sto dvajset, med njimi pa je bilo največ mladih godbenikov. Kot so ugotavljali organizatorji griškega srečanja, je razveseljivo predvsem to, da si citre zopet utirajo pot v glasbene šole in da je v sklepnem delu priprava učbenika, namenjenega predvsem mladim, nadobudnim citrarjem. (D. S.)

Začela se je MDA Ulaka 89

CERKNICA, 10. julija – Danes se je v cerkniški občini začela mladinska delovna akcija Ulaka 89, na kateri bo do 28. julija sodelovalo okoli 40 brigadirjev, med njimi večina iz Loške doline. Mladi iz cerkniške občine bodo večji del akcije opravili na trasi smučišča Ulaka v Starem trgu pri Ložu, akcijo pa bo sofinanciral smučarski klub loške Kovinoplastike. Mladi nameravajo izvesti akcijo tudi pri gradu Snežnik, kjer bodo očistili tamkajšnji bazen, ki je že nekaj let prava mlakuža. Prva dva tedna se bodo udeleženci mladinske delovne akcije vsak dan vračali domov, zadnji teden pa bodo preživeli pod šotori. (M. T.)

O ukrepu družbenega varstva v tozdu Transom

MARIBOR, 5. julija – S preoblikovanjem DO Tovarna kovinske opreme Primat v Tovarno kovinske opreme Primat so prenehale zakonske možnosti izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva v tozdu Transom in se zato uresničevanje začasno omejenih samoupravnih pravic v tozdu Transom prenese na začasni kolegijski poslovodni organ podjetja. Tako so sklenili na izvršnem svetu SO Maribor Tabor in pri tem upoštevali mnenje družbene pravobranilke samoupravljanja Jože Nikolič, ki je povedala, da je tozd Transom s preoblikovanjem delovne organizacije Primat v podjetje izgubil status pravne osebe. Joža Nikolič pa je dejala, da se morajo izvajalci začasnih ukrepov pripraviti na delovanje Primata po izteku začasnih ukrepov tako, da bodo pravočasno razpisana dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in direktorja ter da bodo čimprej izvoljeni samoupravni organi v skladu s statutom podjetja.

M. K.

stop

Otrokom odvzemajo temeljne pravice do čistega okolja

TRBOVLJE, 10. julija – »V naši občini je tudi otrokom kršena osnovna pravica – pravica do zdravega okolja. Brez tega osnovnega pogoja za zdravo življenje naš mladostnik nima prihodnosti. Zato zahtevamo od odgovornih ljudi v skupščini občine in njenem izvršnem svetu, da z odločnejšimi ukrepi takoj zagotovijo tisto, kar vsakdo potrebuje za osnovno preživetje – človeka vredno okolje. Vse občane, predvsem starše, opozarjamo, da z dvojno moralo, ki je v naši občini še kako navzoča, kopljejo grob lastnim otrokom,« so med drugim zapisali v odprtem pismu javnosti udeleženci pogovora o pravicah otrok v Trbovljah.

Letos bo OZN sprejela konvencijo o pravicah otroka. Udeleženci pozivajo, naj se ji priključimo. Med drugim so zapisali: »Ne potrebujemo več zaščitniškega odnosa pri varovanju pravic otroka, temveč mora država pri varovanju pravic aktivno jamčiti uresničevanje in zagotavljanje ustreznega položaja otrok v naši družbi.« Med ugotovitve so zapisali tudi to, da z ogorčenjem sprejemajo odgovor Cementarne Trbovlje glede kurjenja odpadnih surovin, ki so ga objavili v občinskem delegatskem poročevalcu, saj je odraz dvojne morale zaposlenih. Družina kot osnovna celica, kjer živi otrok, danes zaradi številnih problemov otroku ne nudi več mirnega zavetja. Kulturni odnos do soljudi je prav tako pastorek, mnoge moralne norme so porušene.

V tednu otroka naj bi vsa igrišča obnovili, z boljšo vzgojo pa dosegli, da jih ne bi več tako uničevali. Ob koncu odprtega pisma pa so še zapisali: »Za delo z otrokom ni dovolj le zagnan aktivist, delu predan vzgojitelj ali učitelj. Potreben je denar, potreben je ustrezen odnos celotne družbe. V današnjih razmerah ni več denarja niti za osnovno delo z otrokom. Pa čeprav so obremenitve gospodarstva vse večje. Zakaj?«

MARKO PLANINC

kih
za bistre glave

V trgovini Papirografike oddelek za slikarje

LJUBLJANA, 10. julija – Pred nedavnim so na Poljanskem nasipu 32 odprli trgovino, ki jo je mesto, kot je Ljubljana, že dolgo potrebovalo. Gre za trgovino Papirografika z oddelkom Vidma-Krškega, lično urejeno in bogato založeno.

Papirografika je prevzela oddelek za grafično industrijo, založen z vsem mogočim materialom, ki ga uporabljajo tudi zasebni tiskarji ali umetniki. Tu so fotokopirni papirji, navadni ali v barvah, kartoni, lakirani ali brezlesni, vse za sitotisk, rakli, mreže in podobno, pravijo pa, da je vse precej cenejše kot v tujini.

Oddelek s slikarskimi potrebščinami, ki ga »vodi« Videm Krško, je še mlajši od Papirografike. Ni še povsem zaživel, ker mnogi še ne vedo zanj. Tu je seveda prav tako mogoče kupiti vse mogoče papirje, platna in domače in italijanske barve. Menijo, da bodo zalogo oziroma ponudbo še razširili. V zalogi pa imajo čopiče po dokaj ugodnih cenah, prav tako dleta za lino- in lesorez, pa tudi že napeta, s podlago premazana platna. V trgovini dela prijazno, simpatično osebje vsak dan od 7. do 16. ure, marsikaj pa je na policah uporabnega za ureditev stanovanja.

M. S.

Pred sedmimi leti so plačali, telefonov pa še vedno nimajo

Krajani Bizeljskega in Pišec so siti obljub novomeškega ptt podjetja – Svoje obveznosti so izpolnili, a zdaj to ni več dovolj

BIZELJSKO, 10. julija – Ko so minuli petek predstavniki PTT podjetja Novo mesto blizu 200 ljudem iz Bizeljskega in Pišec povedali, da do telefonskih priključkov ne bodo prišli prej kot v letu dni, če ne primaknejo še kaj denarja, je večina zapustila dvorano zadružnega doma. Zato protestni zbor ni dal pravih zaključkov, nezadovoljstvo ljudi pa se je še povečalo.

Že pred sedmimi leti je namreč tudi 306 prebivalcev iz obeh KS poravnalo svoje obveznosti. Plačali so prispevke, sami napeljali 120 kilometrov omrežja, postavili drogove ter zaman čakali, da bo svoje storilo še PTT podjetje. Krajani tudi tokrat niso izvedeli, kje je njihov denar in čemu so novo 574-številčno ATC odpeljali v Krško. Ljudje so ogorčeni, ker so v prenekateri drugi KS dobili telefone že nekaj mesecev po tistem, ko so plačali prispevek.

»S PTT podjetjem ne bi hotel več sodelovati. Dovolj imam njihovih praznih obljub. Nikogar nismo vlekli za nos tako dolgo kot naše nerazvite kraje,« se je zaklinjal **Rok Kržan**, predsednik odbora za telefonsko omrežje, pritegnili pa so mu **Jože Mihelin**, **Ivan Malus**, **Janez Istenič**, **Ivan Lesinšek**, **Jožica Kuhar**, **Milko Podgoršek** in drugi. Utišati jih ni mogel niti brežiški župan **Stane Žlobko**. Krajani se namreč ne morejo načuditi »strokovnosti« PTT delavcev, ki so šele zdaj začeli trditi, da potrebujejo za dokončno vključitev telefonskega omrežja na Bizeljskem in v Pišecah povečano ATC Brežice in nov medkrajevni kabel. Spraševali so se tudi o poslovni morali in vrednosti samoupravnega sporazuma, podpisanega pred sedmimi leti med dvema KS in PTT podjetjem.

VLADO PODGORŠEK

AVTO magazin
ZA VSE HITROSTI

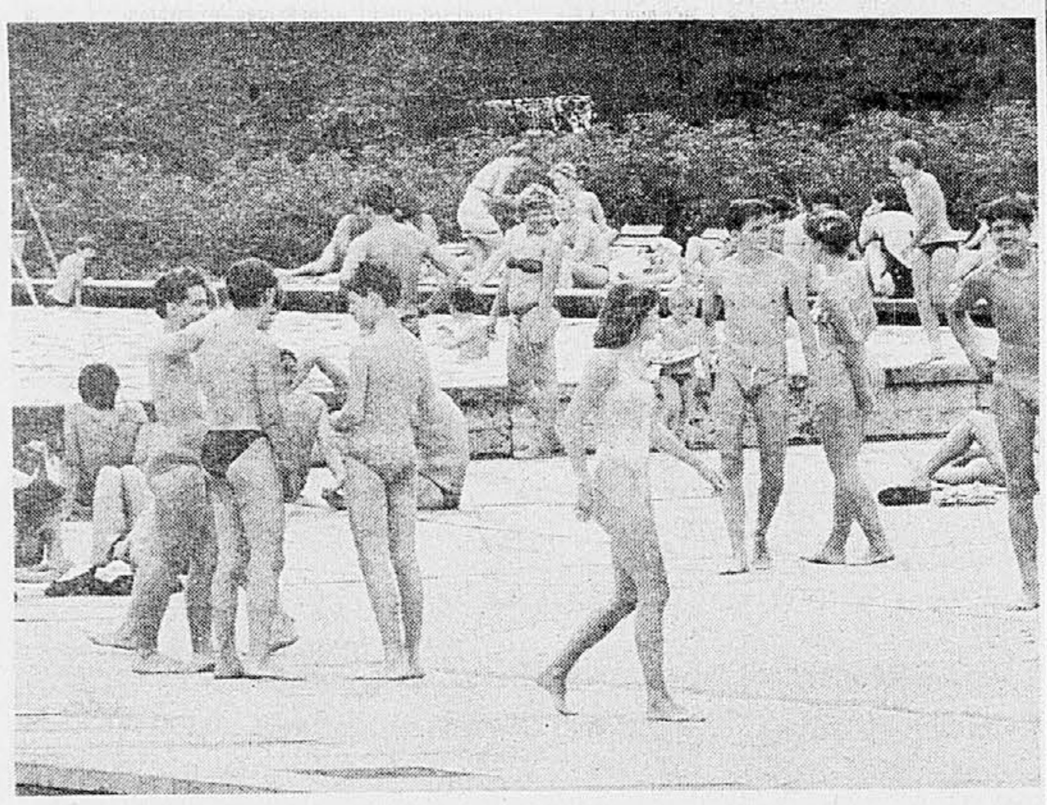

Rekordno število kopalcev na kopališču

MARIBOR, 10. julija – Toplo sončno vreme je po nekaj tednih minuli konec tedna privabilo na kopališča rekordno število kopalcev. Na kopališču Mariborski otok je bilo v soboto 1700, v nedeljo pa kar 2600 kopalcev. (Besedilo in slika: Bogo Čerin)

V Ljubljani je skromna izbira gumijastih čolnov

LJUBLJANA, 10. julija – V teh vročih poletnih dneh se veliko ljudi v prostem času ukvarja z vodnimi športi in dejavnostmi v vodi in ob njej. Sem bi lahko šteli tudi vožnjo z najrazličnejšimi čolni, predvsem s čolni iz gume. V Ljubljani je moč kupiti čolne iz proizvodnega programa zagrebške tovarne RIS v skoraj vseh prodajalnah s športno opremo (Slovenijašport, Nama), cene pa se gibljejo med devetimi in nekaj več kot štiridesetimi milijoni dinarjev. Generalni zastopnik RIS za Slovenijo in Istro je Matjaž Urbanija, ki je povedal, da servisne storitve opravlja njihov pooblaščeni serviser Boris Strel, ki ima poslovalnici v Škofji Loki in Ljubljani. Čolnov tovarne Sport iz Beograda v Ljubljani skoraj nimajo, ravno tako nimajo Tomosovih zunajkrmnih motorjev, jih pa pričakujejo. Servisi za le-te pa so v Avtomerkurju na Samovi 14, pri Marku Živcu na Cilenškovi 13 in pri Janezu Jurci na Rolovićevi 13. Vsi trije so Tomosovi pooblaščeni serviserji.

A. K.

Ta blok je ograjen že tri leta

LJUBLJANA, 10. julija – Taka je podoba stanovanjske stolpnice na Kidričevi ulici 15 v Ljubljani že več kot tri leta. Ob vhodu v hišo so postavljeni odri, okrog hiše so ograje, ki so se podrle tudi že na parkirane avtomobile, skratka, ob tem, da motijo stanovalce, delajo tudi škodo. Zakaj je tako? Leta 1986 je Stanovanjsko podjetje Ljubljana naročilo sanacijo pročelja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, ki pa je zahtevala študijo o protipotresni varnosti za stolpnice, ki so bile zgrajene pred letom 1963. Študijo naj bi izdelal Zavod za raziskavo materiala, ker pa rezultati še niso znani, se dela sploh še niso začela. Predstavniki hišnega sveta so se sicer že obrnili na Stanovanjsko podjetje, vendar brez uspeha, zato so se odločili, da bodo vložili tožbo, če se zadeva ne bo uredila, kolikor hitro je mogoče. Kaj bi se zgodilo, če bi Ljubljano prizadel malce močnejši potres, pa lahko le ugibamo.

(A. K., foto: Zoran Vogrinčič)

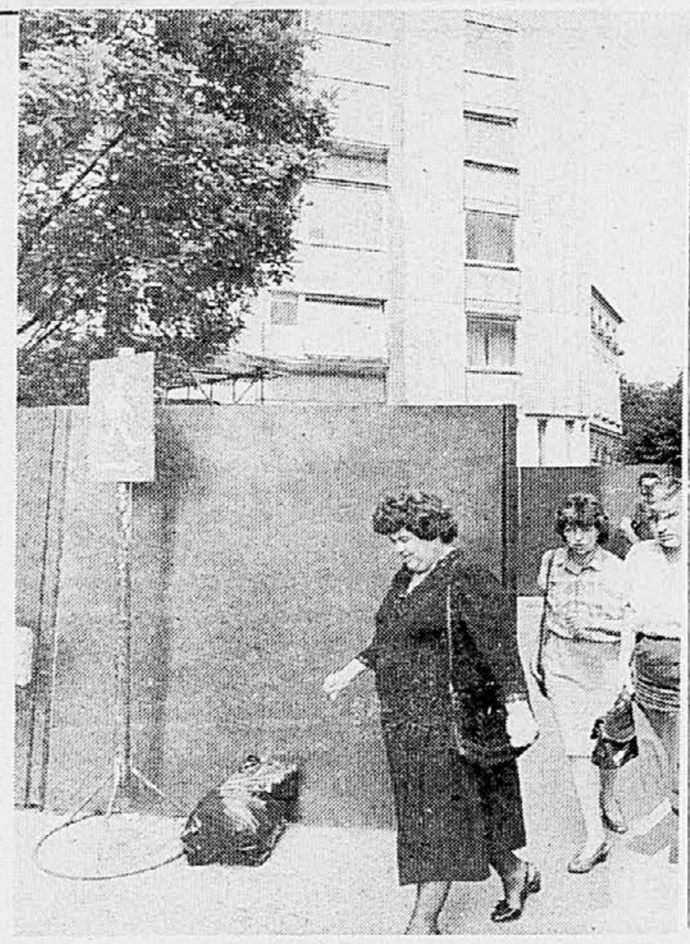

PISMA BRALCEV

Hvala lepa za takšnega ministra!

V sredo, 21. junija, sem gledal oddajo »V žarišču«, ki jo je vodila novinarka Jasna Tepina. Dotaknil se bom samo drugega dela oddaje, ki je govorila o šolstvu. Sogovornika sta bila predsednica Kluba staršev Marija Strojin in predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje dr. Ludvik Horvat. Tako šolstvu kot drugim stvarem je mogoče peti hvalnice ali pa vse skupaj pötептati v prah. Ob šolstvu je bila očitno prikladnejša druga rešitev. Kaj takega je še posebej lahko, če ti dejstva ne pomenijo kaj prida, če gradiš sodbe na občutkih in pri tem posplošuješ, če dobro zavržeš oz. dobrega sploh ne vidiš. Nedavno tega se je predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan odločno zavzel za argumentirane razprave, za vrednost argumentov, proti govorjenju in pisanju, ki ni podprto z dejstvi. Mislim, da njegove besede niso veljale samo našemu komuniciranju navzven, marveč vsemu našemu ravnanju. Omenjeni pogovor na TV je bil v pravi zasmeh navedenemu načelu. Trdno sem prepričan, da javnosti ne bi smeli – v tem primeru o šolstvu – prek tako vplivnega medija zavajati s polresnicami, s posplošitvami, ki so povsem krivične in ne temeljijo na argumentih. Tako kot o vsem drugem naj bi bila javnost tudi o šolstvu seznanjena ob upoštevanju objektivne resničnosti, ki ima seveda senčne in sončne strani. Če javno govorimo o šolstvu, bi človek pričakoval, da ne govorimo apriorno, posplošeno, samo negativno, zakaj razumno in pošteno je videti tudi dobro, pozitivno, koristno, napredno.

Govorilo se je o šoli – v prvi vrsti o osnovni, manj o srednji – in sicer brez omejitev, iz česar je bilo mogoče sklepati, da trditve veljajo za šolo – recimo osnovno – v celoti, brezizjemno. Tovarišica predsednica je izrekla sodbo, da naša šola zaostaja za 20 let. Po vsem sodeč spada sem šola kot organizacija, šola s svojo vsebino in svojimi učno-vzgojnimi cilji in seveda tudi z učitelji. Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je vse zanič, da vse skupaj ni kaj prida vredno. Krivec je šola, učitelj, metode, vsebine ... Kot vemo, je šola izraz družbe, v kateri deluje, in če bi upoštevali vse okoliščine, bi smeli reči, da v ključnih dejavnostih nismo ravno v vrhu razvitega sveta. No, pa s tem nočem opravičevati slabosti v šolstvu. Bolj me moti pavšalnost, absolutnost, apriornost: tebi nič meni nič – 20 let za modernim (!) šolstvom. Kaj pa, če gre morda za 40 let ali pa samo za 10? Kje so argumenti? Če gre za tako natančno sodbo o zaostajanju, bi pričakovali, da bomo slišali tudi neizpodbitne izsledke raziskave, ki je s svojim instrumentarijem pripeljala do takih resnic (!). Toda nič, samo posploševanje in črna barva. Govorjenju, ki ne upošteva dejstev – takšnih in drugačnih – ponavadi pravimo natolcevanje. Natolcevanje pa je razdiralno, zavaja javno mnenje, ne kaže plemenitih nagnjenj.

Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je šola prava mučilnica, da so učitelji (vsi?!) brez posluha za mladino, da ji priskutijo vedenje, znanje, učenje za vse življenje in da – o sancta simplicitas – v otroku iščejo neznanje (!), samo da bi ga prizadeli. Tako sem razumel, kar je bilo povedano na TV. Pri zadnji trditvi se mi je kar zvrtelo v glavi. Če pa je vse tako zanič, potem ne ostane drugega, kot da to gnilobo odstranimo, obstoječo šolo porušimo do tal in zgradimo novo. Kako to, da družba (njeni organi, strokovne in politične institucije) tega ni opazila oz. ne opazi? Kaj ni škoda denarja za tako šolo (zaostalo, ničevo, nehumano), kot jo je razkrila oddaja na TV? Oprostite, a moram si pomagati z ironijo. Res, kako malo je treba, da pred javnostjo izničiš dolgoletna prizadevanja, študij, človeško voljo, psihične in fizične napore in še marsikaj – v tem primeru učiteljev. Zamahneš in vse skupaj razglasiš za ničvredno.

Spoštovana predsednica, ne vem, v kolikšni meri poznate osnovno šolo, vendar pa bi si upal trditi, da nedvomno premalo, ker si sicer ne bi dovolili takega govorjenja na TV. Da o odgovornosti do javnosti sploh ne govorim. Ne mislite, da hočem zapeti pesmico, ki bi bila intonirana prav nasprotno od vaše. Nikakor, preveč dobro vem, kje so slabosti, da marsikaj ni na ravni družbenih zahtev oz. zahtev moderne družbe, da niti predmetniki in učni programi niti ljudje, ki to uresničujejo, niso idealni. In kje pa so? Toda – ali si šola ne zasluži, da govorimo argumentirano in da ne posplošujemo? Zakaj ne govorite takole: na tej in tej šoli sta slaba učitelja (X in Y) npr. slovenščine in tujega jezika, ta in ta predmet je odveč, otroke samo obremenjuje, na teh in teh šolah imamo primere krivičnega ocenjevanja, napačnega ravnanja z otroki, iz učnih programov naj bi izpustili takšne in drugačne vsebine itd. Ni mogoče vsega metati v en koš: res pa je, da je najenostavneje udrihati z gorjačo. Ali se sploh zavedate, koliko imamo na šolah dobrih, da ne rečem, odličnih učiteljev – učiteljic, ki vso svojo moč, znanje in tudi zdravje namenjajo učencem? Zakaj ne bi javno povedali, da taki učitelji dosegajo lepe uspehe, da so učenci zadovoljni, da si pridobijo dovolj kvalitetnega znanja za uspešno nadaljevanje šolanja itd.?

In zdaj k naslovu. Moj šolski minister se je očitno z vsem tem govorjenjem strinjal, o nobeni sodbi, posploštivi ni imel pomislekov, neargumentiranost ga ni motila, celo malo olja na ogenj je prilil k tej spačeni podobi. Pričakoval sem, da bo povedal (kot strokovnjak), kje so slabosti in kaj bi morali takoj (ali v krajšem času) popraviti, in kaj je vendarle dobro, uspešno, moderno. Nič, videti je bilo, da se je sprijaznil z oceno, da je na čelu dejavnosti, ki zaostaja za 20 let. Ponavadi se ljudje, ki so odgovorni za neko področje, ustanovo, skupino ljudi itd., argumentirano zavzamejo za »napadenega« in na podlagi dobrega poznavanja zavrnejo natolcevanja, obenem pa pritrdijo dejstvom. Skratka, potrudijo se, da bi ljudje (v tem primeru gledalci oz. poslušalci) dobili čimbolj objektivno podobo o neki dejavnosti. Toda – tokrat nič! Zato ponavljam: najlepša hvala za takšnega ministra, ki dovoli, da se njegovo področje prikazuje popačeno in na podlagi nekih občutkov in delnih izkušenj.

Pa še tole: Nobena posebna modrost ni, da je otrokov učnovzgojni uspeh odvisen od otroka, staršev in šole. Če eden od teh treh dejavnikov odpove, je rezultat problematičen ali pa ga ni. Kaj pa če v mnogih primerih ni odpovedala šola, ampak ...? Ali ne bi bilo prav, če bi pri posameznem neuspehu razčlenili vse tri dejavnike in šele nato ugotovili, kje so korenine neuspeha? Pa ne zato, da bi pač našli krivca, marveč da bi poskušali vsaj delno popraviti neuspeh in se izkopati iz težav.

GREGOR KOCIJAN,
Pedagoška akademija v Ljubljani

Ugovor

Oglašam se glede članka, ki je bil v Delu objavljen 28. junija pod naslovom »Ljudje se ne bi razburjali, če bi jih sproti obveščali«, ker sem prizadet zaradi pisanja novinarja Ivana Praprotnika, ki je zapisal neresnico, ko je navedel, da se razpoloženje ljudi v Bistriškem jarku in na Muti le počasi vrača v običajni tir... Znakov popuščanja namreč ni bilo in jih tudi ne bo, dokler problem ne bo pošteno urejen.

Zato mi ni vseeno, da se o meni javno piše neresnica. Borim se za lepši, zdrav in ekološko neoporečen jutri in trdno sem odločen to tudi nadaljevati. Zato je moj pristop h gibanju zelenih Slovenije – logičen.

IVAN LESJAK,
Bistriški jarek,
Muta ob Dravi

Po Slomškovi poti

Slovensko duhovniško društvo je 20. junija organiziralo svoj vsakoletni društveni izlet, to pot po sledeh Antona Martina Slomška. Letos praznujemo 130-obletnico njegovega prihoda v Maribor. Triinštirideset duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij je somaševalo v cerkvi v Ponikvi, kjer je bil škof Slomšek krščen. Somaševanje je vodil škof Grmič. V govoru je poudaril Slomškovo veselost, ki se razodeva tudi v njegovih pesmih. Govoril je o njegovi narodni zavesti, kar je motilo nekatere cerkvene kroge, od koder je prišel poseben opomin, ki pa Slomška ni odvrnil od njegovega prepričanja. Ljubezen do slovenskega jezika, danes tako aktualne teme, je pri Slomšku dobro znana.

Slomškova rojstna hiša na Slomu se zdi, da ni deležna zadostne pozornosti s strani mariborske škofije, tem bolj, ker smo v jubilejnem letu.

Društveni izlet smo zaključili v mariborski stolnici, kjer je Slomšek pokopan.

Stolnica se na veliko obnavlja in pripravlja na jubilejno slovesnost.

JOŽE ČAMPA
Loke pri Zagorju 5

Lipa sprave

Na kongresu Slovenske demokratične zveze 24. junija letos v Mariboru je bila sprejeta tudi pobuda, naj se Ljubljanski odbor SDZ zavzame, da bi na ljubljanskih Žalah vsajena lipa sprave še naprej ostala izraz pietete do žrtev stalinizma in drugih naših zmot. Ljubljanski odbor SDZ je na svojem sestanku 28. junija letos to pobudo v celoti podprl in je trdno prepričan, da bo med tistimi, ki so lipo vsadili, in upravo Žal, ki jih je 12. junija letos z dopisom pozvala, naj jo odstranijo, prišlo do ustreznega sporazuma. Obe dosedanji komemoraciji sta nedvoumno pokazali, da je ne samo ljubljanska, temveč tudi širša slovenska javnost ta prostor, na katerem je lipa vsajena, sprejela kot prostor sprave med mrtvimi in živimi in ji zagotovo ne bi bilo vseeno, ko bi bilo drevo spet odstranjeno. Zato apeliramo na vse pristojne forume našega mesta, da s strpnostjo in razumevanjem prispevajo, naj lipa sprave na tem prostoru ostane opomin tudi za prihodnje rodove.

BORUT TREKMAN
za ljubljanski odbor
Slovenske demokratične zveze

Čast zdravniškemu osebju

Dne 14. 3. 1989 sem pri 75 letih nenadoma zbolel za prekatno tahikardijo, to je z naglimi utripi srca (tudi čez 200 utripov na minuto). Prvo pomoč sem dobil v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Tahikardijo so mi ustavili z elektrokonverzijo, nato sem bil sprejet na intenzivni oddelek za bolezni srca in ožilja. Pod strokovnim vodstvom prof. dr. Petra Rakovca in drugih zdravnikov so si vsi zelo prizadevali, da bi mi s številnimi zdravili ukrotili ponavljajočo se tahikardijo. Tudi z najsodobnejšimi aparati za neposredno registracijo kardiogramov in z drugimi novejšimi optičnimi aparati so mi preiskovali funkcionalnost srca. Sprva je kazalo, da bo najbolj učinkovalo zdravilo novocamid, toda po treh tednih so se napadi začeli ponavljati. Nobeno od novih zdravil ni učinkovalo z zadovoljivim uspehom. Zaradi moje trdovratnosti mi je prof. dr. Rakovec svetoval kirurški poseg z vstavitvijo avtomatičnega srčnega defibrilatorja. To naj bi bil drugi primer v Jugoslaviji, drugod po svetu pa jih deluje že več kot 8000. Po sklepu konzilija s predstojnikom prof. dr. Aleksandrom Ježičem je ta poseg s svojo ekipo odlično opravil asist. dr. Aleš Brecelj. Kliniko sem zapustil 9. junija 1989. Zahvaljujem se za izredno prizadevanje vsemu zdravniškemu in pomožnemu osebju, ki so mi dajali vsestransko pomoč. Tudi zdaj mi po vsakem avtomatično sproženem elektrošoku pomagata prof. dr. Peter Rakovec in njegov sodelavec dr. Jaroslav Lajovic. Še enkrat hvala vsemu osebju Centra za bolezni srca in ožilja, Centru za intenzivno terapijo (CIT) in Centru za intenzivno medicino (CIM).

GABRIJEL SIMČIČ,
prof. v pok.,
Ljubljana

Počitniško varstvo za živali, ki ne bodo šle na dopust

Nekaj živali bo v Ljubljani lahko sprejel živalski vrt biološkega krožka na naravoslovni šoli – Pse bo treba odpeljati v hotel

LJUBLJANA, 10. julija – Dopustnikom, ki ne vedo, kam bi dali v varstvo domačo žival, ponuja roko Srednja šola za elektroniko in naravoslovje v Šentvidu (Prušnikova 98). Šola ima namreč svoj mali živalski vrt v okviru biološkega krožka, ki deluje tudi med počitnicami. Tu bodo poslej poskrbeli tudi za živali, ki jih bodo lahko lastniki oddali vsak dan med 10. in 12. uro, informacije pa dobili od 9. do 10. ure po telefonu (061) 50-480.

Varovali ne bodo psov in mačk, pač pa vse druge male živali, kot so ptiči, hrčki, budre (morski prašički), želve, ribe, dvoživke: žabe, pupke, močerade, vodne želve pa tudi kuščarje, kače in podobno. Na šoli imajo tudi svoje kletke, terarije in akvarije, lastniki pa lahko oddajo živali tudi v njihovih bivališčih. Cena varovanja ni visoka, odvisna pa je od števila dni in vrste živali pa tudi od posebne hrane, ki je za nekatere od živali potrebna. Skrb za živali in njihovo varstvo sta strokovna, sporočajo s te srednje šole.

Tudi lastniki psov s svojimi kosmatinci ne bodo imeli posebnih težav. Od treh hotelov za pse v Ljubljani in okolici sicer eden sprejema samo svoje stalne stranke, zato pa se lahko obrnejo še na pasji hotel Janka Brodarja na Kidričevi 13 v Škofji Loki (telefon je (064) 631-220), ki posluje do konca avgusta, vendar pa ima do 15. avgusta že vse zasedeno, ali pa na hotel Janeza Potočnika na Vačah 86 pri Litiji (telefon (061) 876-115), kjer je za zdaj še nekaj prostora. Hotel je odprt skozi celo leto, sprejema pa domače živali vseh vrst – tudi mačke, morske prašičke, ptičke in druge.

V oba hotela morajo lastniki prinesti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živali in potrdilo o cepljenju. Cena oskrbovalnega dne za pse je 30.000 do 40.000 dinarjev.

A. I., M. N.

Zamuda pri pripravi selitve kafilerije

Zazidalnega načrta za novo soboško kafilerijo najbrž do konca leta ne bodo sprejeli

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Že konec lanskega leta so se v soboški občini odločili, da bodo za kafilerijo Pomurkine Mesne industrije poiskali novo, primernejšo lokacijo. Sedaj je namreč ta kafilerija na robu najgosteje naseljenega dela Murske Sobote, na Lendavski ulici, in pritožbe stanovalcev zaradi občasnega neznosnega smradu se kar vrstijo. Toda občinski izvršni svet, ki od takrat spremlja priprave na selitev kafilerije ven iz naselja (najverjetneje bo nova lokacija nekje severno od nove Mesne industrije v bližini Noršinske ceste), je na svoji zadnji seji ugotovil, da s pripravljanjem potrebne dokumentacije zamujajo. Tako zazidalnega načrta za novo kafilerijo do konca letošnjega leta, kot je bilo predvideno, verjetno ne bo mogoče sprejeti, ker je treba najprej izvesti vse skupščinske postopke za sprejetje lokacijskega načrta, to pa pred jesenjo ne bo možno. Tudi idejnega projekta za novo kafilerijo, ki ga mora priskrbeti ABC Pomurka, še ni.

J. P.

Melioracije na Goričkem so opravljene površno

Tako so ugotavljali udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora v Šalovcih – Pomanjkljivi in nevzdrževani sistemi

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Na mladinskem raziskovalnem taboru v Šalovcih so ugotavljali stanje, učinkovitost in vzdrževanost dveh melioracijskih sistemov, starejšega Hodoš-Krplivnik in lani zgrajenega Peskovci-Šalovci ob Peskovskem potoku na Goričkem. Pobudo za takšen tabor je dal soboški občinski izvršni svet, da bi našel odgovore na številna vprašanja glede nedoslednosti pri melioriranju, pri izvedbi pa je največ prispeval živinorejsko-veterinarski zavod Murska Sobota oziroma Zita Flisar-Novak, ki je tabor strokovno vodila.

Vse ugotovitve raziskovalnega dela dvanajstih učencev in študentov srednje kmetijske šole v Rakičanu, Višje agronomske šole v Mariboru in Biotehniške fakultete v Ljubljani še niso znane, ker bodo morali počakati še na rezultate laboratorijskih raziskav vzorcev prsti. Ugotovitve o obeh melioracijskih sistemih pa niso bile spodbudne. Osem let star sistem Hodoš-Krplivnik so zgradili dosledno in v skladu s projekti, vendar ga pozneje nihče več ni vzdrževal. Zato so drenažne cevi zamašene, odtočni jarki zaraščeni in skupaj z izlivki zamuljeni. Nov sistem Peskovci-Šalovci, ki so ga končali lansko leto, pa ima številne pomanjkljivosti in ne omogoča normalnega odtekanja odvečne vode.

Že te prve ugotovitve kažejo, da pripombe naravovarstvenikov in drugih, ki nasprotujejo melioracijam, kakršne pač imamo, niso iz trte izvite. Veliko nepovratnega, »sistemskega« denarja so v zadnjih desetih letih vložili v sisteme, ki so pogosto le slabo opravljene delne melioracije – v glavnem le hidromelioracije – in za katere pozneje nihče več ne skrbi.

JOŽE POJBIČ

Ljubljanski domovi za ostarele so zasedeni

Tudi med počitnicami večina starejših ljudi ostane v domovih – Rekreacija za zunanje

LJUBLJANA, 10. julija – V Ljubljanskih domovih za ostarele so v poletnem, počitniškem času pripravili prostor za tiste ljudi, ki so prebetežni, da bi sami poskrbeli zase, njihove družine pa odhajajo na dopust.

Število prostih mest je sicer res majhno, saj so zmogljivosti domov 95-odstotno zapolnjene. Otroci svojih staršev iz domov med počitnicami v glavnem ne vzamejo k sebi, kjer pa to vendar store, starostniki ne odidejo za več kot teden ali dva, kar pa je vsekakor prekratek čas za oddajo ležišča. Kot pravi Vili Dolenc, socialni delavec v domu Trnovo, ima oddajanje ležišč tudi ekonomski pomen, saj se dom v večini financira sam. Sicer pa so v domovih v teh poletnih dneh organizirane vse tiste dejavnosti, ki potekajo skozi vse leto. Starostniki zunaj doma se lahko udeležujejo rekreacije in hodijo na kosilo v menzo, vendar za rekreacijo ni posebnega zanimanja.

M. I.

Letošnje Pivo–cvetje je srebrno

Prireditev v Laškem bo kar se da privlačna, dodali ji bodo nekaj prazničnega blišča

LAŠKO, 10. julija – Ena najboljših turističnih prireditev na širšem celjskem območju Pivo–cvetje v Laškem slavi letos 25-letnico. Zato so Laščani tradicionalnemu programu dodali še nekaj srebrnega prazničnega blišča in tako se letošnje Pivo–cvetje napoveduje v še privlačnejši podobi kot sicer.

Prireditev se bo začela v soboto, 15. julija, ko bodo ob 19.30 na osrednji prireditveni prostor na Aškerčevem trgu doskočili padalci in ko bodo prižgali slavnostno baklo. Miša Molk bo nato obiskovalce vodila v Modri cirkus lepote, kakor so poimenovali zabavno glasbeno prireditev, v kateri bodo nastopili londonska plesna skupina Dyems, ansambel Monte Carlo in pevka Gertruda Munitić.

V nedeljo bo ob 14. uri na Aškerčevem trgu velika tombola Združenja šoferjev in avtomehanikov, ob 18. uri pa na terasi zdravilišča koncert ansambla Nočna izmena. Za ljubitelje resne glasbe bosta ob 20. uri v laški župnijski cerkvi koncertirala Anton Grčar – trobenta in organist Hubert Bergant, medtem ko bodo poslušalci, ki se ogrevajo za narodno glasbo, prišli na svoj račun v sredo, ko bodo nastopili akademska folklorna skupina France Marolt ter Alpski kvintet z Ivanko Kraševec, Otom Pestnerjem ter Borisom Kopitarjem. Tudi letos ne bodo izpustili tradicionalne prireditve Moda–pivo–cvetje, ki jo skupaj z Laščani pripravljajo celjski trgovci, in običajnih razstav – od cvetlične do gobarske in kulinarične, ki jih bodo odprli v petek. Ta večer bodo v Laškem gostovali še plesalci plesne skupine Paradoks in ansambel Don Juan, vrhunec letošnje prireditve pa predstavlja sobotni program, ki se bo začel z večerno kanonado, nadaljeval s prazničnim ognjemetom in zaključil z jubilejnim rajanjem do zore z Novimi fosili. V nedeljo, 23. julija, bo prireditveni ritem že nekoliko bolj umirjen – dopoldne bo v Laškem ohcet po stari kmečki navadi, ob 17. uri 25. parada Pivo–cvetje, zvečer pa še promenadni koncert godb na pihala na Aškerčevem trgu. Ves teden bo v Laškem odprtih dvajset zabavišč. Gostinci obljubljajo dobro ponudbo jedil in pijače, pivovarji pa pivo.

IVICA BURNIK

PO SLOVENIJI

Studio D je dobil turistični nagelj

NOVO MESTO, 10. julija – Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja. (M. P.)

Mladi raziskujejo etnološke značilnosti

STARI TRG OB KOLPI, 10. julija – Trideset mladih raziskovalcev raziskuje etnološke posebnosti in značilnosti Starega trga, okoliških naselij in Poljanske doline. Mladi raziskovalci raziskujejo v sklopu letošnjega desetega, jubilejnega mladinskega raziskovalnega tabora, ki ga je pripravila zveza organizacij za tehniško kulturo – gibanje znanost mladini. Mladi bodo raziskovali do 13. julija. (M. D.)

Razstavo bodo zaprli in obnovili prostore

BLED, 10. julija – Muzejski svet Narodnega muzeja Ljubljana se je odločil, da bo svojo razstavo na blejskem gradu začasno umaknil, da bi omogočil čimprejšnjo obnovo prostorov. Odločitev pred začetkom glavne turistične sezone in pred septembrskim svetovnim veslaškim prvenstvom na Bledu gotovo ne bo ostala brez odmevov, vendar je treba povedati, da je Narodni muzej upravljalca gradu, Hotelsko turistično podjetje Bled, že dalj časa opozarjal, da je treba prostore prenoviti, razstavo pa izpopolniti, vendar se na ta opozorila ni nihče odzval. (V. F.)

Oživili bi radi kmečke običaje

JUGORJE NA GORJANCIH, 10. julija – Vaščani Jugorja na Gorjancih so konec tedna pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja. (M. D.)

Začela se je slikarska kolonija na Izlakah

IZLAKE, 10. julija – Na Izlakah se je začela 26. desetdnevna slikarska kolonija Izlake–Zagorje. Letos sodelujejo na njej slikarji: Tomasz Awdziejczyk iz Varšave (Poljska), Dagmar Hirsch-Post iz Rosbacha (ZRN), Henk Mual iz Groningena (Nizozemska), Angel Gavrovski iz Skopja, Gigo de Brea iz Nove Gorice, Alojz Konec iz Sevnice in Ljubljančani Dušan Fišer, Eva Heiner, Janez Kardelj, Mišo Knez in Štef Marflak.

Običajnemu programu je prireditelj, svet kolonije, letos dodal obisk gradov, ki so povezani z družino Valvasor (Medija, Gamberk, Bogenšperk, Črni Potok). Na Bogenšperku se bodo slikarji, ki bodo sicer stanovali in delali v hotelu Medijske toplice, srečali tudi s člani litijskega odbora za proslavljanje 300-letnice Slave vojvodine Kranjske. (M. P.)

Čebeljih družin je čedalje manj

LITIJA, 10. julija – Čebelarsko društvo Litija opaža, da število čebeljih družin v zadnjih letih upada. Vzrok je močno onesnaženo okolje in različne bolezni ter zajedalci, ki napadajo čebele in zarod. Zato na leto propade okoli 40 odstotkov čebeljih družin. K temu pripomore tudi neosveščenost nekaterih čebelarjev, ki ne upoštevajo dovolj strokovnih nasvetov, kako se obraniti pred boleznimi. Sicer pa čebelarsko društvo Litija šteje 150 članov, ki čebelarijo s 1600 čebeljimi družinami. (J. B.)

V Žireh odprli blagovnico

ŽIRI, 10. julija – V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Temeljne banke gorenjske. Blagovnico, na katero so Žirovci čakali celo desetletje, je v letu dni zgradil novomeški Pionir. (L. S.)

Obnova križišča na Dolenjski cesti

LJUBLJANA, 10. julija – Te dni so začeli obnavljati in razširjati križišče Orlove ulice z Dolenjsko cesto pod Streliščem. Na ljubljanski skupnosti za ceste so povedali, da so se za razširitev odločili, ker je bilo na tem križišču že več nesreč, predvsem med pešci. Poleg tega je križišče zelo prometno, ker Orlova ulica povezuje Dolenjsko cesto z Ižansko. Dela bodo potekala v več etapah ob delni zapori ceste, končana pa bodo predvidoma v štirih mesecih. (J. B.)

Počitniški dom rudarjev je znova odprt

TRBOVLJE, 10. julija – Počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu znova odprli. V tem času so ga deloma obnovili in pogodbeno oddali v dvajsetletni najem Janezu Grmeku iz Domžal. Delavci kombinata REK EK in njihove družine bodo tudi v prihodnje prebile letni dopust v tem domu. V domu bo tudi štampiljka Zasavske planinske poti. (T. L.)

V Grižah je igralo kar 120 citrarjev

GRIŽE, 10. julija – Polno letno gledališče obiskovalcev je v nedeljo popoldne navdušeno pozdravljalo nastopajoče, ki so se zbrali na četrtem srečanju slovenskih citrarjev. Od osemdeset citrarjev, kolikor jih je prišlo na prvo srečanje v Griže, se je število nastopajočih včeraj povečalo že na sto dvajset, med njimi pa je bilo največ mladih godbenikov. Kot so ugotavljali organizatorji griškega srečanja, je razveseljivo predvsem to, da si citre zopet utirajo pot v glasbene šole in da je v sklepnem delu priprava učbenika, namenjenega predvsem mladim, nadobudnim citrarjem. (D. S.)

Začela se je MDA Ulaka 89

CERKNICA, 10. julija – Danes se je v cerkniški občini začela mladinska delovna akcija Ulaka 89, na kateri bo do 28. julija sodelovalo okoli 40 brigadirjev, med njimi večina iz Loške doline. Mladi iz cerkniške občine bodo večji del akcije opravili na trasi smučišča Ulaka v Starem trgu pri Ložu, akcijo pa bo sofinanciral smučarski klub loške Kovinoplastike. Mladi nameravajo izvesti akcijo tudi pri gradu Snežnik, kjer bodo očistili tamkajšnji bazen, ki je že nekaj let prava mlakuža. Prva dva tedna se bodo udeleženci mladinske delovne akcije vsak dan vračali domov, zadnji teden pa bodo preživeli pod šotori. (M. T.)

O ukrepu družbenega varstva v tozdu Transom

MARIBOR, 5. julija – S preoblikovanjem DO Tovarna kovinske opreme Primat v Tovarno kovinske opreme Primat so prenehale zakonske možnosti izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva v tozdu Transom in se zato uresničevanje začasno omejenih samoupravnih pravic v tozdu Transom prenese na začasni kolegijski poslovodni organ podjetja. Tako so sklenili na izvršnem svetu SO Maribor Tabor in pri tem upoštevali mnenje družbene pravobranilke samoupravljanja Jože Nikolić, ki je povedala, da je tozd Transom s preoblikovanjem delovne organizacije Primat v podjetje izgubil status pravne osebe. Joža Nikolič pa je dejala, da se morajo izvajalci začasnih ukrepov pripraviti na delovanje Primata po izteku začasnih ukrepov tako, da bodo pravočasno razpisana dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in direktorja ter da bodo čimprej izvoljeni samoupravni organi v skladu s statutom podjetja.

M. K.

stop

Otrokom odvzemajo temeljne pravice do čistega okolja

TRBOVLJE, 10. julija – »V naši občini je tudi otrokom kršena osnovna pravica – pravica do zdravega okolja. Brez tega osnovnega pogoja za zdravo življenje naš mladostnik nima prihodnosti. Zato zahtevamo od odgovornih ljudi v skupščini občine in njenem izvršnem svetu, da z odločnejšimi ukrepi takoj zagotovijo tisto, kar vsakdo potrebuje za osnovno preživetje – človeka vredno okolje. Vse občane, predvsem starše, opozarjamo, da z dvojno moralo, ki je v naši občini še kako navzoča, kopljejo grob lastnim otrokom.« so med drugim zapisali v odprtem pismu javnosti udeleženci pogovora o pravicah otrok v Trbovljah.

Letos bo OZN sprejela konvencijo o pravicah otroka. Udeleženci pozivajo, naj se ji priključimo. Med drugim so zapisali: »Ne potrebujemo več zaščitniškega odnosa pri varovanju pravic otroka, temveč mora država pri varovanju pravic aktivno jamčiti uresničevanje in zagotavljanje ustreznega položaja otrok v naši družbi.« Med ugotovitve so zapisali tudi to, da z ogorčenjem sprejemajo odgovor Cementarne Trbovlje glede kurjenja odpadnih surovin, ki so ga objavili v občinskem delegatskem poročevalcu, saj je odraz dvojne morale zaposlenih. Družina kot osnovna celica, kjer živi otrok, danes zaradi številnih problemov otroku ne nudi več mirnega zavetja. Kulturni odnos do soljudi je prav tako pastorek, mnoge moralne norme so porušene.

V tednu otroka naj bi vsa igrišča obnovili, z boljšo vzgojo pa dosegli, da jih ne bi več tako uničevali. Ob koncu odprtega pisma pa so še zapisali: »Za delo z otrokom ni dovolj le zagnan aktivist, delu predan vzgojitelj ali učitelj. Potreben je denar, potreben je ustrezen odnos celotne družbe. V današnjih razmerah ni več denarja niti za osnovno delo z otrokom. Pa čeprav so obremenitve gospodarstva vse večje. Zakaj?«

MARKO PLANINC

KIH
za bistre glave

V trgovini Papirografike oddelek za slikarje

LJUBLJANA, 10. julija – Pred nedavnim so na Poljanskem nasipu 32 odprli trgovino, ki jo je mesto, kot je Ljubljana, že dolgo potrebovalo. Gre za trgovino Papirografika z oddelkom Vidma-Krškega, lično urejeno in bogato založeno.

Papirografika je prevzela oddelek za grafično industrijo, založen z vsem mogočim materialom, ki ga uporabljajo tudi zasebni tiskarji ali umetniki. Tu so fotokopirni papirji, navadni ali v barvah, kartoni, lakirani ali brezlesni, vse za sitotisk, rakli, mreže in podobno, pravijo pa, da je vse precej cenejše kot v tujini.

Oddelek s slikarskimi potrebščinami, ki ga »vodi« Videm Krško, je še mlajši od Papirografike. Ni še povsem zaživel, ker mnogi še ne vedo zanj. Tu je seveda prav tako mogoče kupiti vse mogoče papirje, platna in domače in italijanske barve. Menijo, da bodo zalogo oziroma ponudbo še razširili. V zalogi pa imajo čopiče po dokaj ugodnih cenah, prav tako dleta za lino- in lesorez, pa tudi že napeta, s podlago premazana platna. V trgovini dela prijazno, simpatično osebje vsak dan od 7. do 16. ure, marsikaj pa je na policah uporabnega za ureditev stanovanja.

M. S.

Pred sedmimi leti so plačali, telefonov pa še vedno nimajo

Krajani Bizeljskega in Pišec so siti obljub novomeškega ptt podjetja – Svoje obveznosti so izpolnili, a zdaj to ni več dovolj

BIZELJSKO, 10. julija – Ko so minuli petek predstavniki PTT podjetja Novo mesto blizu 200 ljudem iz Bizeljskega in Pišec povedali, da do telefonskih priključkov ne bodo prišli prej kot v letu dni, če ne primaknejo še kaj denarja, je večina zapustila dvorano zadružnega doma. Zato protestni zbor ni dal pravih zaključkov, nezadovoljstvo ljudi pa se je še povečalo.

Že pred sedmimi leti je namreč tudi 306 prebivalcev iz obeh KS poravnalo svoje obveznosti. Plačali so prispevke, sami napeljali 120 kilometrov omrežja, postavili drogove ter zaman čakali, da bo svoje storilo še PTT podjetje. Krajani tudi tokrat niso izvedeli, kje je njihov denar in čemu so novo 574-številčno ATC odpeljali v Krško. Ljudje so ogorčeni, ker so v preteklosti nekateri drugi KS dobili telefone že nekaj mesecev po tistem, ko so plačali prispevek.

»S PTT podjetjem ne bi hotel več sodelovati. Dovolj imam njihovih praznih obljub. Nikogar nismo vlekli za nos tako dolgo kot naše nerazvite kraje,« se je zaklinjal **Rok Kržan**, predsednik odbora za telefonsko omrežje. Pritegnili pa so mu **Jože Mihelin, Ivan Malus, Janez Istenič, Ivan Lesinšek, Jožica Kuhar, Milko Podgoršek** in drugi. Utišati jih ni mogel niti brežiški župan **Stane Zlobko.** Krajani se namreč ne morejo načuditi »strokovnosti« PTT delavcev, ki so šele zdaj začeli trditi, da potrebujejo za dokončno vključitev telefonskega omrežja na Bizeljskem in v Pišecah povečano ATC Brežice in nov medkrajevni kabel. Spraševali so se tudi o poslovni morali in vrednosti samoupravnega sporazuma, podpisanega pred sedmimi leti med dvema KS in PTT podjetjem.

VLADO PODGORŠEK

AVTO magazin
ZA VSE HITROSTI

Rekordno število kopalcev na kopališču

MARIBOR, 10. julija – Toplo sončno vreme je po nekaj tednih minuli konec tedna privabilo na kopališča rekordno število kopalcev. Na kopališču Mariborski otok je bilo v soboto 1700, v nedeljo pa kar 2600 kopalcev. (Besedilo in slika: Bogo Čerin)

V Ljubljani je skromna izbira gumijastih čolnov

LJUBLJANA, 10. julija – V teh vročih poletnih dneh se veliko ljudi v prostem času ukvarja z vodnimi športi in dejavnostmi v vodi in ob njej. Sem bi lahko šteli tudi vožnjo z najrazličnejšimi čolni, predvsem s čolni iz gume. V Ljubljani je moč kupiti čolne iz proizvodnega programa zagrebške tovarne RIS v skoraj vseh prodajalnah s športno opremo (Slovenijašport, Nama), cene pa se gibljejo med devetimi in nekaj več kot štiridesetimi milijoni dinarjev. Generalni zastopnik RIS za Slovenijo in Istro je Matjaž Urbanija, ki je povedal, da servisne storitve opravlja njihov pooblaščeni serviser Boris Strel, ki ima poslovalnici v Škofji Loki in Ljubljani. Čolnov tovarne Sport iz Beograda v Ljubljani skoraj nimajo, ravno tako nimajo Tomosovih zunajkrmnih motorjev, jih pa pričakujejo. Servisi za le-te pa so v Avtomerkurju na Samovi 14, pri Marku Živcu na Cilenškovi 13 in pri Janezu Jurci na Rolovićevi 13. Vsi trije so Tomosovi pooblaščeni serviserji.

A. K.

Ta blok je ograjen že tri leta

LJUBLJANA, 10. julija – Taka je podoba stanovanjske stolpnice na Kidričevi ulici 15 v Ljubljani že več kot tri leta. Ob vhodu v hišo so postavljeni odri, okrog hiše so ograje, ki so se podrle tudi že na parkirane avtomobile, skratka, ob tem, da motijo stanovalce, delajo tudi škodo. Zakaj je tako? Leta 1986 je Stanovanjsko podjetje Ljubljana naročilo sanacijo pročelja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, ki pa je zahtevala študijo o protipotresni varnosti za stolpnice, ki so bile zgrajene pred letom 1963. Študijo naj bi izdelal Zavod za raziskavo materiala, ker pa rezultati še niso znani, se dela sploh še niso začela. Predstavniki hišnega sveta so se sicer že obrnili na Stanovanjsko podjetje, vendar brez uspeha, zato so se odločili, da bodo vložili tožbo, če se zadeva ne bo uredila, kolikor hitro je mogoče. Kaj bi se zgodilo, če bi Ljubljano prizadel malce močnejši potres, pa lahko le ugibamo.

(A. K., foto: Zoran Vogrinčič)

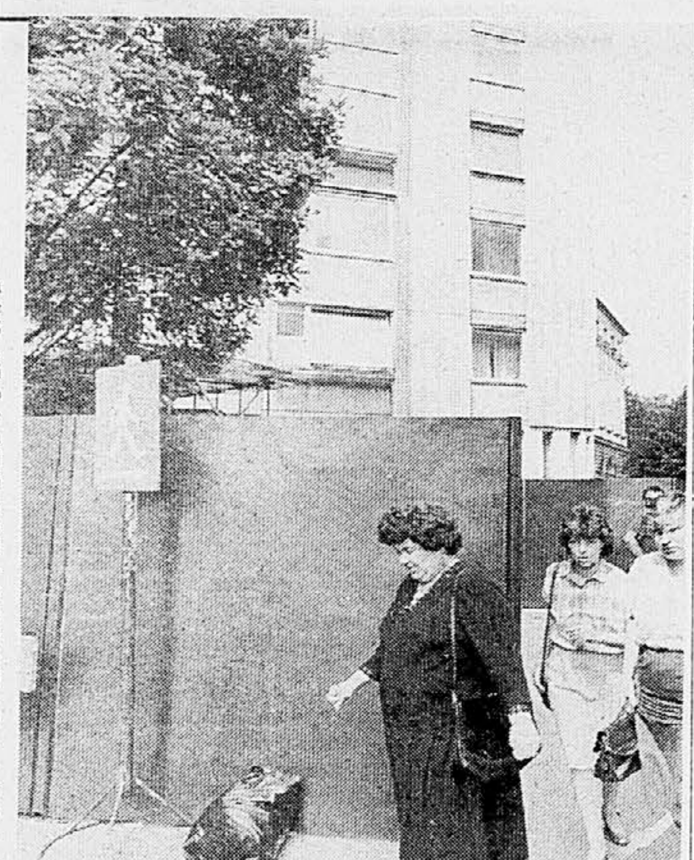

PISMA BRALCEV

Hvala lepa za takšnega ministra!

V sredo, 21. junija, sem gledal oddajo »V žarišču«, ki jo je vodila novinarka Jasna Tepina. Dotaknil se bom samo drugega dela oddaje, ki je govorila o šolstvu. Sogovornika sta bila predsednica Kluba staršev Marija Strojin in predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje dr. Ludvik Horvat. Tako šolstvu kot drugim stvarem je mogoče peti hvalnice ali pa vse skupaj poteptati v prah. Ob šolstvu je bila očitno prikladnejša druga rešitev. Kaj takega je še posebej lahko, če ti dejstva ne pomenijo kaj prida, če gradiš sodbe na občutkih in pri tem posplošuješ, če dobro zavržeš oz. dobrega sploh ne vidiš. Nedavno tega se je predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan odločno zavzel za argumentirane razprave, za vrendost argumentov, proti govorjenju in pisanju, ki ni podprto z dejstvi. Mislim, da njegove besede niso veljale samo našemu komuniciranju navzven, marveč vsemu našemu ravnanju. Omenjeni pogovor na TV je bil v pravi zasmeh navedenemu načelu. Trdno sem prepričan, da javnosti ne bi smeli – v tem primeru o šolstvu – prek tako vplivnega medija zavajati s polresnicami, s posplošitvami, ki so povsem krivične in ne temeljijo na argumentih. Tako kot o vsem drugem naj bi bila javnost tudi o šolstvu seznanjena ob upoštevanju objektivne resničnosti, ki ima seveda senčne in sončne strani. Če javno govorimo o šolstvu, bi človek pričakoval, da ne govorimo apriorno, posplošeno, samo negativno, zakaj razumno in pošteno je videti tudi dobro, pozitivno, koristno, napredno.

Govorilo se je o šoli – v prvi vrsti o osnovni, manj o srednji – in sicer brez omejitev, iz česar je bilo mogoče sklepati, da trditve veljajo za šolo – recimo osnovno – v celoti, brezizjemno. Tovarišica predsednica je izrekla sodbo, da naša šola zaostaja za 20 let. Po vsem sodeč spada sem šola kot organizacija, šola s svojo vsebino in svojimi učno-vzgojnimi cilji in seveda tudi z učitelji. Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je vse zanič, da vse skupaj ni kaj prida vredno. Krivec je šola, učitelj, metode, vsebine... Kot vemo, je šola izraz družbe, v kateri deluje, in če bi upoštevali vse okoliščine, bi smeli reči, da v ključnih dejavnostih nismo ravno v vrhu razvitega sveta. No, pa s tem nočem opravičevati slabosti v šolstvu. Bolj me moti pavšalnost, absolutnost, apriornost: tebi nič meni nič – 20 let za modernim (!) šolstvom. Kaj pa, če gre morda za 40 let ali pa samo za 10? Kje so argumenti? Če gre za tako natančno sodbo o zaostajanju, bi pričakovali, da bomo slišali tudi neizpodbitne izsledke raziskave, ki je s svojim instrumentarijem pripeljala do takih resnic (!). Toda nič, samo posploševanje in črna barva. Govorjenju, ki ne upošteva dejstev – takšnih in drugačnih – ponavadi pravimo natolcevanje. Natolcevanje pa je razdiralno, zavaja javno mnenje, ne kaže plemenitih nagnjenj.

Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je šola prava mučilnica, da so učitelji (vsi?!) brez posluha za mladino, da ji priskutijo vedenje, znanje, učenje za vse življenje in da – o sancta simplicitas – v otroku iščejo neznanje (!), samo da bi ga prizadeli. Tako sem razumel, kar je bilo povedano na TV. Pri zadnji trditvi se mi je kar zvrtelo v glavi. Če pa je vse tako zanič, potem ne ostane drugega, kot da to gnilobo odstranimo, obstoječo šolo porušimo do tal in zgradimo novo. Kako to, da družba (njeni organi, strokovne in politične institucije) tega ni opazila oz. ne opazi? Kaj ni škoda denarja za tako šolo (zaostalo, ničevo, nehumano), kot jo je razkrila oddaja na TV? Oprostite, a moram si pomagati z ironijo. Res, kako malo je treba, da pred javnostjo izničiš dolgoletna prizadevanja, študij, človeško voljo, psihične in fizične napore in še marsikaj – v tem primeru učiteljev. Zamahneš in vse skupaj razglasiš za ničvredno.

Spoštovana predsednica, ne vem, v kolikšni meri poznate osnovno šolo, vendar pa bi si upal trditi, da nedvomno premalo, ker si sicer ne bi dovolili takega govorjenja na TV. Da o odgovornosti do javnosti sploh ne govorim. Ne mislite, da hočem zapeti pesmico, ki bi bila intonirana prav nasprotno od vaše. Nikakor, preveč dobro vem, kje so slabosti, da marsikaj ni na ravni družbenih zahtev oz. zahtev moderne družbe, da niti predmetniki in učni programi niti ljudje, ki to uresničujejo, niso idealni. In kje pa so? Toda – ali si šola ne zasluži, da govorimo argumentirano in da ne posplošujemo? Zakaj ne govorite takole: na tej in tej šoli sta slaba učitelja (X in Y) npr. slovenščine in tujega jezika, ta in ta predmet je odveč, otroke samo obremenjuje, na teh in teh šolah imamo primere krivičnega ocenjevanja, napačnega ravnanja z otroki, iz učnih programov naj bi izpustili takšne in drugačne vsebine itd. Ni mogoče vsega metati v en koš; res pa je, da je najenostavneje udrihati z gorjačo. Ali se sploh zavedate, koliko imamo na šolah dobrih, da ne rečem, odličnih učiteljev – učitelje, ki vso svojo moč, znanje in tudi zdravje namenjajo učencem? Zakaj ne bi javno povedali, da taki učitelji dosegajo lepe uspehe, da so učenci zadovoljni, da si pridobijo dovolj kvalitetnega znanja za uspešno nadaljevanje šolanja itd.?

In zdaj k naslovu. Moj šolski minister se je očitno z vsem tem govorjenjem strinjal, o nobeni sodbi, posploštivi ni imel pomislekov, neargumentiranost ga ni motila, celo malo olja na ogenj je prilil k tej spačeni podobi. Pričakoval sem, da bo povedal (kot strokovnjak), kje so slabosti in kaj bi morali takoj (ali v krajšem času) popraviti, in kaj je vendarle dobro, uspešno, moderno. Nič, videti je bilo, da se je sprijaznil z oceno, da je na čelu dejavnosti, ki zaostaja za 20 let. Ponavadi se ljudje, ki so odgovorni za neko področje, ustanovo, skupino ljudi itd., argumentirano zavzamejo za »napadenega« in na podlagi dobrega poznavanja zavrnejo natolcevanja, obenem pa pritrdijo dejstvom. Skratka, potrudijo se, da bi ljudje (v tem primeru gledalci oz. poslušalci) dobili čimbolj objektivno podobo o neki dejavnosti. Toda – tokrat nič! Zato ponavljam: najlepša hvala za takšnega ministra, ki dovoli, da se njegovo področje prikazuje popačeno in na podlagi nekih občutkov in delnih izkušenj.

Pa še tole: Nobena posebna modrost ni, da je otrokov učno-vzgojni uspeh odvisen od otroka, staršev in šole. Če eden od teh treh dejavnikov odpove, je rezultat problematičen ali pa ga ni. Kaj pa če v mnogih primerih ni odpovedala šola, ampak ...? Ali ne bi bilo prav, če bi pri posameznem neuspehu razčlenili vse tri dejavnike in šele nato ugotovili, kje so korenine neuspeha? Pa ne zato, da bi pač našli krivca, marveč da bi poskušali vsaj delno popraviti neuspeh in se izkopati iz težav.

GREGOR KOCIJAN,
Pedagoška akademija v Ljubljani

Ugovor

Oglašam se glede članka, ki je bil v Delu objavljen 28. junija pod naslovom »Ljudje se ne bi razburjali, če bi jih sproti obveščali«, ker sem prizadet zaradi pisanja novinarja Ivana Praprotnika, ki je zapisal neresnico, ko je navedel, da se razpoloženje ljudi v Bistriškem jarku in na Muti le počasi vrača v običajni tir... Znakov popuščanja namreč ni bilo in jih tudi ne bo, dokler problem ne bo pošteno urejen.

Zato mi ni vseeno, da se o meni javno piše neresnica. Borim se za lepši, zdrav in ekološko neoporečen jutri in trdno sem odločen to tudi nadaljevati. Zato je moj pristop h gibanju zelenih Slovenije – logičen.

IVAN LESJAK,
Bistriški jarek,
Muta ob Dravi

Po Slomškovi poti

Slovensko duhovniško društvo je 20. junija organiziralo svoj vsakoletni društveni izlet, to pot po sledeh Antona Martina Slomška. Letos praznujemo 130-obletnico njegovega prihoda v Maribor. Triinštirideset duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij je somaševalo v cerkvi v Ponikvi, kjer je bil škof Slomšek krščen. Somaševanje je vodil škof Grmič. V govoru je poudaril Slomškovo veselost, ki se razodeva tudi v njegovih pesmih. Govoril je o njegovi narodni zavesti, kar je motilo nekatere cerkvene kroge, od koder je prišel poseben opomin, ki pa Slomška ni odvrnil od njegovega prepričanja. Ljubezen do slovenskega jezika, danes tako aktualne teme, je pri Slomšku dobro znana.

Slomškova rojstna hiša na Slomu se zdi, da ni deležna zadostne pozornosti s strani mariborske škofije, tem bolj, ker smo v jubilejnem letu.

Društveni izlet smo zaključili v mariborski stolnici, kjer je Slomšek pokopan.

Stolnica se na veliko obnavlja in pripravlja na jubilejno slovesnost.

JOŽE ČAMPA
Loke pri Zagorju 5

Lipa sprave

Na kongresu Slovenske demokratične zveze 24. junija letos v Mariboru je bila sprejeta tudi pobuda, naj se Ljubljanski odbor SDZ zavzame, da bi na ljubljanskih Žalah vsajena lipa sprave še naprej ostala izraz pietete do žrtev stalinizma in drugih naših zmot. Ljubljanski odbor SDZ je na svojem sestanku 28. junija letos to pobudo v celoti podprl in je trdno prepričan, da bo med tistimi, ki so lipo vsadili, in upravo Žal, ki jih je 12. junija letos z dopisom pozvala, naj jo odstranijo, prišlo do ustreznega sporazuma. Obe dosedanji komemoraciji sta nedvoumno pokazali, da je ne samo ljubljanska, temveč tudi širša slovenska javnost ta prostor, na katerem je lipa vsajena, sprejela kot prostor sprave med mrtvimi in živimi in ji zagotovo ne bi bilo vseeno, ko bi bilo drevo spet odstranjeno. Zato apeliramo na vse pristojne forume našega mesta, da s strpnostjo in razumevanjem prispevajo, naj lipa sprave na tem prostoru ostane opomin tudi za prihodnje rodove.

BORUT TREKMAN
za ljubljanski odbor
Slovenske demokratične zveze

Čast zdravniškemu osebju

Dne 14. 3. 1989 sem pri 75 letih nenadoma zbolel za prekatno tahikardijo, to je z naglimi utripi srca (tudi čez 200 utripov na minuto). Prvo pomoč sem dobil v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Tahikardijo so mi ustavili z elektrokonverzijo, nato sem bil sprejet na intenzivni oddelek za bolezni srca in ožilja. Pod strokovnim vodstvom prof. dr. Petra Rakovca in drugih zdravnikov so si vsi zelo prizadevali, da bi mi s številnimi zdravili ukrotili ponavljajočo se tahikardijo. Tudi z najsodobnejšimi aparati za neposredno registracijo kardiogramov in z drugimi novejšimi optičnimi aparati so mi preiskovali funkcionalnost srca. Sprva je kazalo, da bo najbolj učinkovalo zdravilo novocamid, toda po treh tednih so se napadi začeli ponavljati. Nobeno od novih zdravil ni učinkovalo z zadovoljivim uspehom. Zaradi moje trdovratnosti mi je prof. dr. Rakovec svetoval kirurški poseg z vstavitvijo avtomatičnega srčnega defibrilatorja. To naj bi bil drugi primer v Jugoslaviji, drugod po svetu pa jih deluje že več kot 8000. Po sklepu konzilija s predstojnikom prof. dr. Aleksandrom Janežičem je ta poseg s svojo ekipo odlično opravil asist. dr. Aleš Brecelj. Kliniko sem zapustil 9. junija 1989. Zahvaljujem se za izredno prizadevanje vsemu zdravniškemu in pomožnemu osebju, ki so mi dajali vsestransko pomoč. Tudi zdaj mi po vsakem avtomatično sproženem elektrošoku pomagata prof. dr. Peter Rakovec in njegov sodelavec dr. Jaroslav Lajovic. Še enkrat hvala vsemu osebju Centra za bolezni srca in ožilja, Centru za intenzivno terapijo (CIT) in Centru za intenzivno medicino (CIM).

GABRIJEL SIMČIČ,
prof. v pok.,
Ljubljana

Počitniško varstvo za živali, ki ne bodo šle na dopust

Nekaj živali bo v Ljubljani lahko sprejel živalski vrt biološkega krožka na naravoslovni šoli – Pse bo treba odpeljati v hotel

LJUBLJANA, 10. julija – Dopustnikom, ki ne vedo, kam bi dali v varstvo domačo žival, ponuja roko Srednja šola za elektroniko in naravoslovje v Šentvidu (Prušnikova 98). Šola ima namreč svoj mali živalski vrt v okviru biološkega krožka, ki deluje tudi med počitnicami. Tu bodo poslej poskrbeli tudi za živali, ki jih bodo lahko lastniki oddali vsak dan med 10. in 12. uro, informacije pa dobili od 9. do 10. ure po telefonu (061) 50-480.

Varovali ne bodo psov in mačk, pač pa vse druge male živali, kot so ptiči, hrčki, budre (morski prašički), želve, ribe, dvoživke: žabe, pupke, močerade, vodne želve pa tudi kuščarje, kače in podobno. Na šoli imajo tudi svoje kletke, terarije in akvarije, lastniki pa lahko oddajo živali tudi v njihovih bivališčih. Cena varovanja ni visoka, odvisna pa je od števila dni in vrste živali pa tudi od posebne hrane, ki je za nekatere od živali potrebna. Skrb za živali in njihovo varstvo sta strokovna, sporočajo s te srednje šole.

Tudi lastniki psov s svojimi kosmatinci ne bodo imeli posebnih težav. Od treh hotelov za pse v Ljubljani in okolici sicer eden sprejema samo svoje stalne stranke, zato pa se lahko obrnejo še na pasji hotel Janka Brodarja na Kidričevi 13 v Škofji Loki (telefon je (064) 631-220), ki posluje do konca avgusta, vendar pa ima do 15. avgusta že vse zasedeno, ali pa na hotel Janeza Potočnika na Vačah 86 pri Litiji (telefon (061) 876-115), kjer je za zdaj še nekaj prostora. Hotel je odprt skozi celo leto, sprejema pa domače živali vseh vrst – tudi mačke, morske prašičke, ptičke in druge.

V oba hotela morajo lastniki prinesti tudi veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju živali in potrdilo o cepljenju. Cena oskrbovalnega dne za pse je 30.000 do 40.000 dinarjev.

A.I., M. N.

Zamuda pri pripravi selitve kafilerije

Zazidalnega načrta za novo soboško kafilerijo najbrž do konca leta ne bodo sprejeli

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Že konec lanskega leta so se v soboški občini odločili, da bodo za kafilerijo Pomurkine Mesne industrije poiskali novo, primernejšo lokacijo. Sedaj je namreč ta kafilerija na robu najgosteje naseljenega dela Murske Sobote, na Lendavski ulici, in pritožbe stanovalcev zaradi občasnega neznosnega smradu se kar vrstijo. Toda občinski izvršni svet, ki od takrat spremlja priprave na selitev kafilerije ven iz naselja (najverjetneje bo nova lokacija nekje severno od nove Mesne industrije v bližini Noršinske ceste), je na svoji zadnji seji ugotovil, da s pripravljanjem potrebne dokumentacije zamujajo. Tako zazidalnega načrta za novo kafilerijo do konca letošnjega leta, kot je bilo predvideno, verjetno ne bo mogoče sprejeti, ker je treba najprej izvesti vse skupščinske postopke za sprejetje lokacijskega načrta, to pa pred jesenjo ne bo možno. Tudi idejnega projekta za novo kafilerijo, ki ga mora priskrbeti ABC Pomurka, še ni.

J. P.

Melioracije na Goričkem so opravljene površno

Tako so ugotavljali udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora v Šalovcih – Pomanjkljivi in nevzdrževani sistemi

MURSKA SOBOTA, 10. julija – Na mladinskem raziskovalnem taboru v Šalovcih so ugotavljali stanje, učinkovitost in vzdrževanost dveh melioracijskih sistemov, starejšega Hodoš-Krplivnik in lani zgrajenega Peskovci-Šalovci ob Peskovskem potoku na Goričkem. Pobudo za takšen tabor je dal soboški občinski izvršni svet, da bi našel odgovore na številna vprašanja glede nedoslednosti pri melioriranju, pri izvedbi pa je največ prispeval živinorejsko-veterinarski zavod Murska Sobota oziroma Zita Flisar-Novak, ki je tabor strokovno vodila.

Vse ugotovitve raziskovalnega dela dvanajstih učencev in študentov srednje kmetijske šole v Rakičanu, Višje agronomske šole v Mariboru in Biotehniške fakultete v Ljubljani še niso znane, ker bodo morali počakati še na rezultate laboratorijskih raziskav vzorcev prsti. Ugotovitve o obeh melioracijskih sistemih pa niso bile spodbudne. Osem let star sistem Hodoš-Krplivnik so zgradili dosledno in v skladu s projekti, vendar ga pozneje nihče več ni vzdrževal. Zato so drenažne cevi zamašene, odtočni jarki zaraščeni in skupaj z izlivki zamuljeni. Nov sistem Peskovci-Šalovci, ki so ga končali lansko leto, pa ima številne pomanjkljivosti in ne omogoča normalnega odtekanja odvečne vode.

Že te prve ugotovitve kažejo, da pripombe naravovarstvenikov in drugih, ki nasprotujejo melioracijam, kakršne pač imamo, niso iz trte izvite. Veliko nepovratnega, »sistemskega« denarja so v zadnjih desetih letih vložili v sisteme, ki so pogosto le slabo opravljene delne melioracije – v glavnem le hidromelioracije – in za katere pozneje nihče več ne skrbi.

JOŽE POJBIČ

Ljubljanski domovi za ostarele so zasedeni

Tudi med počitnicami večina starejših ljudi ostane v domovih – Rekreacija za zunanje

LJUBLJANA, 10. julija – V Ljubljanskih domovih za ostarele so v poletnem, počitniškem času pripravili prostor za tiste ljudi, ki so prebetežni, da bi sami poskrbeli zase, njihove družine pa odhajajo na dopust.

Število prostih mest je sicer res majhno, saj so zmogljivosti domov 95-odstotno zapolnjene. Otroci svojih staršev iz domov med počitnicami v glavnem ne vzamejo k sebi, kjer pa to vendar store, starostniki ne odidejo za več kot teden ali dva, kar pa je vsekakor prekratek čas za oddajo ležišča. Kot pravi Vili Dolenc, socialni delavec v domu Trnovo, ima oddajanje ležišč tudi ekonomski pomen, saj se dom v večini financira sam. Sicer pa so v domovih v teh poletnih dneh organizirane vse tiste dejavnosti, ki potekajo skozi vse leto. Starostniki zunaj doma se lahko udeležujejo rekreacije in hodijo na kosilo v menzo, vendar za rekreacijo ni posebnega zanimanja.

M. I.

Letošnje Pivo–cvetje je srebrno

Prireditev v Laškem bo kar se da privlačna, dodali ji bodo nekaj prazničnega blišča

LAŠKO, 10. julija – Ena najboljših turističnih prireditev na širšem celjskem območju Pivo–cvetje v Laškem slavi letos 25-letnico. Zato so Laščani tradicionalnemu programu dodali še nekaj srebrnega prazničnega blišča in tako se letošnje Pivo–cvetje napoveduje v še privlačnejši podobi kot sicer.

Prireditev se bo začela v soboto, 15. julija, ko bodo ob 19.30 na osrednji prireditveni prostor na Aškerčevem trgu doskočili padalci in ko bodo prižgali slavnostko baklo. Miša Molk bo nato obiskovalce vodila v Modri cirkus lepote , kakor so poimenovali zabavno glasbeno prireditev, v kateri bodo nastopili londonska plesna skupina Dyems, ansambel Monte Carlo in pevka Gertruda Munitić.

V nedeljo bo ob 14. uri na Aškerčevem trgu velika tombola Združenja šoferjev in avtomehanikov, ob 18. uri pa na terasi zdravilišča koncert ansambla Nočna izmena. Za ljubitelje resne glasbe bosta ob 20. uri v laški župnijski cerkvi koncertirala Anton Grčar – trobenta in organist Hubert Bergant, medtem ko bodo poslušalci, ki se ogrevajo za narodno glasbo, prišli na svoj račun v sredo, ko bodo nastopili akademska folklorna skupina France Marolt ter Alpski kvintet z Ivanko Kraševec, Otom Pestnerjem ter Borisom Kopitarjem. Tudi letos ne bodo izpustili tradicionalne prireditve Moda–pivo–cvetje, ki jo skupaj z Laščani pripravljajo celjski trgovci, in običajnih razstav – od cvetlične do gobarske in kulinarične, ki jih bodo odprli v petek. Ta večer bodo v Laškem gostovali še plesalci plesne skupine Paradoks in ansambel Don Juan, vrhunec letošnje prireditve pa predstavlja sobotni program, ki se bo začel z večerno kanonado, nadaljeval s prazničnim ognjemetom in zaključil z jubilejnim rajanjem do zore z Novimi fosili. V nedeljo, 23. julija, bo prireditveni ritem že nekoliko bolj umirjen – dopoldne bo v Laškem ohcet po stari kmečki navadi, ob 17. uri 25. parada Pivo–cvetje, zvečer pa še promenadni koncert godb na pihala na Aškerčevem trgu. Ves teden bo v Laškem odprtih dvajset zabavišč. Gostinci obljubljajo dobro ponudbo jedil in pijače, pivovarji pa pivo.

IVICA BURNIK

PO SLOVENIJI

Studio D je dobil turistični nagelj

NOVO MESTO, 10. julija – Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja. (M. P.)

Mladi raziskujejo etnološke značilnosti

STARI TRG OB KOLPI, 10. julija – Trideset mladih raziskovalcev raziskuje etnološke posebnosti in značilnosti Starega trga, okoliških naselij in Poljanske doline. Mladi raziskovalci raziskujejo v sklopu letošnjega desetega, jubilejnega mladinskega raziskovalnega tabora, ki ga je pripravila zveza organizacij za tehniško kulturo – gibanje znanost mladini. Mladi bodo raziskovali do 13. julija. (M. D.)

Razstavo bodo zaprli in obnovili prostore

BLED, 10. julija – Muzejski svet Narodnega muzeja Ljubljana se je odločil, da bo svojo razstavo na blejskem gradu začasno umaknil, da bi omogočil čimprejšnjo obnovo prostorov. Odločitev pred začetkom glavne turistične sezone in pred septembrskim svetovnim veslaškim prvenstvom na Bledu gotovo ne bo ostala brez odmevov, vendar je treba povedati, da je Narodni muzej upravljalca gradu, Hotelsko turistično podjetje Bled, že dalj časa opozarjal, da je treba prostore prenoviti, razstavo pa izpopolniti, vendar se na ta opozorila ni nihče odzval. (V. F.)

Oživili bi radi kmečke običaje

JUGORJE NA GORJANCIH, 10. julija – Vaščani Jugorja na Gorjancih so konec tedna pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja. (M. D.)

Začela se je slikarska kolonija na Izlakah

IZLAKE, 10. julija – Na Izlakah se je začela 26. desetdnevna slikarska kolonija Izlake–Zagorje. Letos sodelujejo na njej slikarji: Tomasz Awdziejczyk iz Varšave (Poljska), Dagmar Hirsch-Post iz Rosbacha (ZRN), Henk Mual iz Groningena (Nizozemska), Angel Gavrovski iz Skopja, Gigo de Brea iz Nove Gorice, Alojz Konec iz Sevnice in Ljubljančani Dušan Fišer, Eva Heiner, Janez Kardelj, Mišo Knez in Štef Marflak.

Običajnemu programu je prireditelj, svet kolonije, letos dodal obisk gradov, ki so povezani z družino Valvasor (Medija, Gamberk, Bogenšperk, Črni Potok). Na Bogenšperku se bodo slikarji, ki bodo sicer stanovali in delali v hotelu Medijske toplice, srečali tudi s člani litijskega odbora za proslavljanje 300-letnice Slave vojvodine Kranjske. (M. P.)

Čebeljih družin je čedalje manj

LITIJA, 10. julija – Čebelarsko društvo Litija opaža, da število čebeljih družin v zadnjih letih upada. Vzrok je močno onesnaženo okolje in različne bolezni ter zajedalci, ki napadajo čebele in zarod. Zato na leto propade okoli 40 odstotkov čebeljih družin. K temu pripomore tudi neosveščenost nekaterih čebelarjev, ki ne upoštevajo dovolj strokovnih nasvetov, kako se obraniti pred boleznimi. Sicer pa čebelarsko društvo Litija šteje 150 članov, ki čebelarijo s 1600 čebeljimi družinami. (J. B.)

V Žireh odprli blagovnico

ŽIRI, 10. julija – V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Temeljne banke gorenjske. Blagovnico, na katero so Žirovci čakali celo desetletje, je v letu dni zgradil novomeški Pionir. (L. S.)

Obnova križišča na Dolenjski cesti

LJUBLJANA, 10. julija – Te dni so začeli obnavljati in razširjati križišče Orlove ulice z Dolenjsko cesto pod Strelišćem. Na ljubljanski skupnosti za ceste so povedali, da so se za razširitev odločili, ker je bilo na tem križišču že več nesreč, predvsem med pešci. Poleg tega je križišče zelo prometno, ker Orlova ulica povezuje Dolenjsko cesto z Ižansko. Dela bodo potekala v več etapah ob delni zapori ceste, končana pa bodo predvidoma v štirih mesecih. (J. B.)

Počitniški dom rudarjev je znova odprt

TRBOVLJE, 10. julija – Počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu znova odprli. V tem času so ga deloma obnovili in pogodbeno oddali v dvajsetletni najem Janezu Grmeku iz Domžal. Delavci kombinata REK EK in njihove družine bodo tudi v prihodnje preživljali letni dopust v tem domu. V domu bo tudi štampiljka Zasavske planinske poti. (T. L.)

V Grižah je igralo kar 120 citrarjev

GRIŽE, 10. julija – Polno letno gledališče obiskovalcev je v nedeljo popoldne navdušeno pozdravljalo nastopajoče, ki so se zbrali na četrtem srečanju slovenskih citrarjev. Od osemdeset citrarjev, kolikor jih je prišlo na prvo srečanje v Griže, se je število nastopajočih včeraj povečalo že na sto dvajset, med njimi pa je bilo največ mladih godbenikov. Kot so ugotavljali organizatorji griškega srečanja, je razveseljivo predvsem to, da si citre zopet utirajo pot v glasbene šole in da je v sklepnem delu priprava učbenika, namenjenega predvsem mladim, nadobudnim citrarjem. (D. S.)

Začela se je MDA Ulaka 89

CERKNICA, 10. julija – Danes se je v cerkniški občini začela mladinska delovna akcija Ulaka 89, na kateri bo do 28. julija sodelovalo okoli 40 brigadirjev, med njimi večina iz Loške doline. Mladi iz cerkniške občine bodo večji del akcije opravili na trasi smučišča Ulaka v Starem trgu pri Ložu, akcijo pa bo sofinanciral smučarski klub loške Kovinoplastike. Mladi nameravajo izvesti akcijo tudi pri gradu Snežnik, kjer bodo očistili tamkajšnji bazen, ki je že nekaj let prava mlakuža. Prva dva tedna se bodo udeleženci mladinske delovne akcije vsak dan vračali domov, zadnji teden pa bodo preživeli pod šotori. (M. T.)

O ukrepu družbenega varstva v tozdu Transom

MARIBOR, 5. julija – S preoblikovanjem DO Tovarna kovinske opreme Primat v Tovarno kovinske opreme Primat so prenehale zakonske možnosti izvajanja začasnih ukrepov družbenega varstva v tozdu Transom in se zato uresničevanje začasno omejenih samoupravnih pravic v tozdu Transom prenese na začasni kolegijski poslovodni organ podjetja. Tako so sklenili na izvršnem svetu SO Maribor Tabor in pri tem upoštevali mnenje družbene pravobranilke samoupravljanja Jože Nikolič, ki je povedala, da je tozd Transom s preoblikovanjem delovne organizacije Primat v podjetje izgubil status pravne osebe. Joža Nikolič pa je dejala, da se morajo izvajalci začasnih ukrepov pripraviti na delovanje Primata po izteku začasnih ukrepov tako, da bodo pravočasno razpisana dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in direktorja ter da bodo čimprej izvoljeni samoupravni organi v skladu s statutom podjetja.

M. K.

stop

Otrokom odvzemajo temeljne pravice do čistega okolja

TRBOVLJE, 10. julija – »V naši občini je tudi otrokom kršena osnovna pravica – pravica do zdravega okolja. Brez tega osnovnega pogoja za zdravo življenje naš mladostnik nima prihodnosti. Zato zahtevamo od odgovornih ljudi v skupščini občine in njenem izvršnem svetu, da z odločnejšimi ukrepi takoj zagotovijo tisto, kar vsakdo potrebuje za osnovno preživetje – človeka vredno okolje. Vse občane, predvsem starše, opozarjamo, da z dvojno moralo, ki je v naši občini še kako navzoča, kopljejo grob lastnim otrokom,« so med drugim zapisali v odprtem pismu javnosti udeleženci pogovora o pravicah otrok v Trbovljah.

Letos bo OZN sprejela konvencijo o pravicah otroka. Udeleženci pozivajo, naj se ji priključimo. Med drugim so zapisali: »Ne potrebujemo več zaščitniškega odnosa pri varovanju pravic otroka, temveč mora država pri varovanju pravic aktivno jamčiti uresničevanje in zagotavljanje ustreznega položaja otrok v naši družbi.« Med ugotovitve so zapisali tudi to, da z ogorčenjem sprejemajo odgovor Cementarne Trbovlje glede kurjenja odpadnih surovin, ki so ga objavili v občinskem delegatskem poročevalcu, saj je odraz dvojne morale zaposlenih. Družina kot osnovna celica, kjer živi otrok, danes zaradi številnih problemov otroku ne nudi več mirnega zavetja. Kulturni odnos do soljudi je prav tako pastorek, mnoge moralne norme so porušene.

V tednu otroka naj bi vsa igrišča obnovili, z boljšo vzgojo pa dosegli, da jih ne bi več tako uničevali. Ob koncu odprtega pisma pa so še zapisali: »Za delo z otrokom ni dovolj le zagnan aktivist, delu predan vzgojitelj ali učitelj. Potreben je denar, potreben je ustrezen odnos celotne družbe. V današnjih razmerah ni več denarja niti za osnovno delo z otrokom. Pa čeprav so obremenitve gospodarstva vse večje. Zakaj?«

MARKO PLANINC

KIH
za bistre glave

V trgovini Papirografike oddelek za slikarje

LJUBLJANA, 10. julija – Pred nedavnim so na Poljanskem nasipu 32 odprli trgovino, ki jo je mesto, kot je Ljubljana, že dolgo potrebovalo. Gre za trgovino Papirografika z oddelkom Vidma-Krškega, lično urejeno in bogato založeno.

Papirografika je prevzela oddelek za grafično industrijo, založen z vsem mogočim materialom, ki ga uporabljajo tudi zasebni tiskarji ali umetniki. Tu so fotokopirni papirji, navadni ali v barvah, kartoni, lakirani ali brezlesni, vse za sitotisk, rakli, mreže in podobno, pravijo pa, da je vse precej cenejše kot v tujini.

Oddelek s slikarskimi potrebščinami, ki ga »vodi« Videm Krško, je še mlajši od Papirografike. Ni še povsem zaživel, ker mnogi še ne vedo zanj. Tu je seveda prav tako mogoče kupiti vse mogoče papirje, platna in domače in italijanske barve. Menijo, da bodo zalogo oziroma ponudbo še razširili. V zalogi pa imajo čopiče po dokaj ugodnih cenah, prav tako dleta za lino- in lesorez, pa tudi že napeta, s podlago premazana platna. V trgovini dela prijazno, simpatično osebje vsak dan od 7. do 16. ure, marsikaj pa je na policah uporabnega za ureditev stanovanja.

M. S.

Pred sedmimi leti so plačali, telefonov pa še vedno nimajo

Krajani Bizeljskega in Pišec so siti obljub novomeškega ptt podjetja – Svoje obveznosti so izpolnili, a zdaj to ni več dovolj

BIZELJSKO, 10. julija – Ko so minuli petek predstavniki PTT podjetja Novo mesto blizu 200 ljudem iz Bizeljskega in Pišec povedali, da do telefonskih priključkov ne bodo prišli prej kot v letu dni, če ne primaknejo še kaj denarja, je večina zapustila dvorano zadružnega doma. Zato protestni zbor ni dal pravih zaključkov, nezadovoljstvo ljudi pa se je še povečalo.

Že pred sedmimi leti je namreč tudi 306 prebivalcev iz obeh KS poravnalo svoje obveznosti. Plačali so prispevke, sami napeljali 120 kilometrov omrežja, postavili drogove ter zaman čakali, da bo svoje storilo še PTT podjetje. Krajani tudi tokrat niso izvedeli, kje je njihov denar in čemu so novo 574-številčno ATC odpeljali v Krško. Ljudje so ogorčeni, ker so v prenekateri drugi KS dobili telefone že nekaj mesecev po tistem, ko so plačali prispevek.

»S PTT podjetjem ne bi hotel več sodelovati. Dovolj imam njihovih praznih obljub. Nikogar nismo vlekli za nos tako dolgo kot naše nerazvite kraje,« se je zaklinjal **Rok Kržan,** predsednik odbora za telefonsko omrežje, pritegnili pa so mu **Jože Mihelin, Ivan Malus, Janez Istenič, Ivan Lesinšek, Jožica Kuhar, Milko Podgoršek** in drugi. Utišati jih ni mogel niti brežiški župan **Stane Zlobko.** Krajani se namreč ne morejo načuditi »strokovnosti« PTT delavcev, ki so šele zdaj začeli trditi, da potrebujejo za dokončno vključitev telefonskega omrežja na Bizeljskem in v Piščecah povečano ATC Brežice in nov medkrajevni kabel. Spraševali so se tudi o poslovni morali in vrednosti samoupravnega sporazuma, podpisanega pred sedmimi leti med dvema KS in PTT podjetjem.

VLADO PODGORŠEK

AVTO magazin
ZA VSE HITROSTI

Rekordno število kopalcev na kopališču

MARIBOR, 10. julija – Toplo sončno vreme je po nekaj tednih minuli konec tedna privabilo na kopališča rekordno število kopalcev. Na kopališču Mariborski otok je bilo v soboto 1700, v nedeljo pa kar 2600 kopalcev. (Besedilo in slika: Bogo Čerin)

V Ljubljani je skromna izbira gumijastih čolnov

LJUBLJANA, 10. julija – V teh vročih poletnih dneh se veliko ljudi v prostem času ukvarja z vodnimi športi in dejavnostmi v vodi in ob njej. Sem bi lahko šteli tudi vožnjo z najrazličnejšimi čolni, predvsem s čolni iz gume. V Ljubljani je moč kupiti čolne iz proizvodnega programa zagrebške tovarne RIS v skoraj vseh prodajalnah s športno opremo (Slovenijašport, Nama), cene pa se gibljejo med devetimi in nekaj več kot štiridesetimi milijoni dinarjev. Generalni zastopnik RIS za Slovenijo in Istro je Matjaž Urbanija, ki je povedal, da servisne storitve opravlja njihov pooblaščeni serviser Boris Strel, ki ima poslovalnici v Škofji Loki in Ljubljani. Čolnov tovarne Sport iz Beograda v Ljubljani skoraj nimajo, ravno tako nimajo Tomosovih zunajkrmnih motorjev, jih pa pričakujejo. Servisi za le-te pa so v Avtomerkurju na Samovi 14, pri Marku Živcu na Cilenškovi 13 in pri Janezu Jurci na Rolovičevi 13. Vsi trije so Tomosovi pooblaščeni serviserji.

A. K.

Ta blok je ograjen že tri leta

LJUBLJANA, 10. julija – Taka je podoba stanovanjske stolpnice na Kidričevi ulici 15 v Ljubljani že več kot tri leta. Ob vhodu v hišo so postavljeni odri, okrog hiše so ograje, ki so se podrle tudi že na parkirane avtomobile, skratka, ob tem, da motijo stanovalce, delajo tudi škodo. Zakaj je tako? Leta 1986 je Stanovanjsko podjetje Ljubljana naročilo sanacijo pročelja pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, ki pa je zahtevala študijo o protipotresni varnosti za stolpnice, ki so bile zgrajene pred letom 1963. Študijo naj bi izdelal Zavod za raziskavo materiala, ker pa rezultati še niso znani, se dela sploh še niso začela. Predstavniki hišnega sveta so se sicer že obrnili na Stanovanjsko podjetje, vendar brez uspeha, zato so se odločili, da bodo vložili tožbo, če se zadeva ne bo uredila, kolikor hitro je mogoče. Kaj bi se zgodilo, če bi Ljubljano prizadel malce močnejši potres, pa lahko le ugibamo.

(A. K., foto: Zoran Vogrinčič)

PISMA BRALCEV

Hvala lepa za takšnega ministra!

V sredo, 21. junija, sem gledal oddajo »V žarišču«, ki jo je vodila novinarka Jasna Tepina. Dotaknil se bom samo drugega dela oddaje, ki je govorila o šolstvu. Sogovornika sta bila predsednica Kluba staršev Marija Strojin in predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje dr. Ludvik Horvat. Tako šolstvu kot drugim stvarem je mogoče peti hvalnice ali pa vse skupaj poteptati v prah. Ob šolstvu je bila očitno prikladnejša druga rešitev. Kaj takega je še posebej lahko, če ti dejstva ne pomenijo kaj prida, če gradiš sodbe na občutkih in pri tem posplošuješ, če dobro završeš oz. dobrega sploh ne vidiš. Nedavno tega se je predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan odločno zavzel za argumentirane razprave, za vrendost argumentov, proti govorjenju in pisanju, ki ni podprto z dejstvi. Mislim, da njegove besede niso veljale samo našemu komuniciranju navzven, marveč vsemu našemu ravnanju. Omenjeni pogovor na TV je bil v pravi zasmeh navedenemu načelu. Trdno sem prepričan, da javnosti ne bi smeli – v tem primeru o šolstvu – prek tako vplivnega medija zavajati s polresnicami, s posplošitvami, ki so povsem krivične in ne temeljijo na argumentih. Tako kot o vsem drugem naj bi bila javnost tudi o šolstvu seznanjena ob upoštevanju objektivne resničnosti, ki ima seveda senčne in sončne strani. Če javno govorimo o šolstvu, bi človek pričakoval, da ne govorimo apriorno, posplošeno, samo negativno, zakaj razumno in pošteno je videti tudi dobro, pozitivno, koristno, napredno.

Govorilo se je o šoli – v prvi vrsti o osnovni, manj o srednji – in sicer brez omejitev, iz česar je bilo mogoče sklepati, da trditve veljajo za šolo – recimo osnovno – v celoti, brezizjemno. Tovarišica predsednica je izrekla sodbo, da naša šola zaostaja za 20 let. Po vsem sodeč spada sem šola kot organizacija, šola s svojo vsebino in svojimi učno-vzgojnimi cilji in seveda tudi z učitelji. Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je vse zanič, da vse skupaj ni kaj prida vredno. Krivec je šola, učitelj, metode, vsebine . . . Kot vemo, je šola izraz družbe, v kateri deluje, in če bi upoštevali vse okoliščine, bi smeli reči, da v ključnih dejavnostih nismo ravno v vrhu razvitega sveta. No, pa s tem nočem opravičevati slabosti v šolstvu. Bolj me moti pavšalnost, absolutnost, apriornost: tebi nič meni nič – 20 let za modernim (!) šolstvom. Kaj pa, če gre morda za 40 let ali pa samo za 10? Kje so argumenti? Če gre za tako natančno sodbo o zaostajanju, bi pričakovali, da bomo slišali tudi neizpodbitne izsledke raziskave, ki je s svojim instrumentarijem pripeljala do takih resnic (!). Toda nič, samo posploševanje in črna barva. Govorjenju, ki ne upošteva dejstev – takšnih in drugačnih – ponavadi pravimo natolcevanje. Natolcevanje pa je razdiralno, zavaja javno mnenje, ne kaže plemenitih nagnjenj.

Iz govorjenja na TV je bilo mogoče sklepati, da je šola prava mučilnica, da so učitelji (vsi?!) brez posluha za mladino, da ji priskutijo védenje, znanje, učenje za vse življenje in da – o sancta simplicitas – v otroku iščejo neznanje (!), samo da bi ga prizadeli. Tako sem razumel, kar je bilo povedano na TV. Pri zadnji trditvi se mi je kar zvrtelo v glavi. Če pa je vse tako zanič, potem ne ostane drugega, kot da to gnilobo odstranimo, obstoječo šolo porušimo do tal in zgradimo novo. Kako to, da družba (njeni organi, strokovne in politične institucije) tega ni opazila oz. ne opazi? Kaj ni škoda denarja za tako šolo (zaostalo, ničevo, nehumano), kot jo je razkrila oddaja na TV? Oprostite, a moram si pomagati z ironijo. Res, kako malo je treba, da pred javnostjo izničiš dolgoletna prizadevanja, študij, človeško voljo, psihične in fizične napore in še marsikaj – v tem primeru učiteljev. Zamahneš in vse skupaj razglasiš za ničvredno.

Spoštovana predsednica, ne vem, v kolikšni meri poznate osnovno šolo, vendar pa bi si upal trditi, da nedvomno premalo, ker si sicer ne bi dovolili takega govorjenja na TV. Da o odgovornosti do javnosti sploh ne govorim. Ne mislite, da hočem zapeti pesmico, ki bi bila intonirana prav nasprotno od vaše. Nikakor, preveč dobro vem, kje so slabosti, da marsikaj ni na ravni družbenih zahtev oz. zahtev moderne družbe, da niti predmetniki in učni programi niti ljudje, ki to uresničujejo, niso idealni. In kje pa so? Toda – ali si šola ne zasluži, da govorimo argumentirano in da ne posplošujemo? Zakaj ne govorite takole: na tej in tej šoli sta slaba učitelja (X in Y) npr. slovenščine in tujega jezika, ta in ta predmet je odveč, otroke samo obremenjuje, na teh in teh šolah imamo primere krivičnega ocenjevanja, napačnega ravnanja z otroki, iz učnih programov naj bi izpustili takšne in drugačne vsebine itd. Ni mogoče vsega metati v en koš; res pa je, da je najenostavneje udrihati z gorjačo. Ali se sploh zavedate, koliko imamo na šolah dobrih, da ne rečem, odličnih učiteljev – učiteljic, ki vso svojo moč, znanje in tudi zdravje namenjajo učencem? Zakaj ne bi javno povedali, da taki učitelji dosegajo lepe uspehe, da so učenci zadovoljni, da si pridobijo dovolj kvalitetnega znanja za uspešno nadaljevanje šolanja itd.?

In zdaj k naslovu. Moj šolski minister se je očitno z vsem tem govorjenjem strinjal, o nobeni sodbi, posploštivi ni imel pomislekov, neargumentiranost ga ni motila, celo malo olja na ogenj je prilil k tej spačeni podobi. Pričakoval sem, da bo povedal (kot strokovnjak), kje so slabosti in kaj bi morali takoj (ali v krajšem času) popraviti, in kaj je vendarle dobro, uspešno, moderno. Nič, videti je bilo, da se je sprijaznil z oceno, da je na čelu dejavnosti, ki zaostaja za 20 let. Ponavadi se ljudje, ki so odgovorni za neko področje, ustanovo, skupino ljudi itd., argumentirano zavzamejo za »napadenega« in na podlagi dobrega poznavanja zavrnejo natolcevanja, obenem pa pritrdijo dejstvom. Skratka, potrudijo se, da bi ljudje (v tem primeru gledalci oz. poslušalci) dobili čimbolj objektivno podobo o neki dejavnosti. Toda – tokrat nič! Zato ponavljam: najlepša hvala za takšnega ministra, ki dovoli, da se njegovo področje prikazuje popačeno in na podlagi nekih občutkov in delnih izkušenj.

Pa še tole: Nobena posebna modrost ni, da je otrokov učnovzgojni uspeh odvisen od otroka, staršev in šole. Če eden od teh treh dejavnikov odpove, je rezultat problematičen ali pa ga ni. Kaj pa če v mnogih primerih ni odpovedala šola, ampak . . .? Ali ne bi bilo prav, če bi pri posameznem neuspehu razčlenili vse tri dejavnike in šele nato ugotovili, kje so korenine neuspeha? Pa ne zato, da bi pač našli krivca, marveč da bi poskušali vsaj delno popraviti neuspeh in se izkopati iz težav.

GREGOR KOCIJAN,
Pedagoška akademija v Ljubljani

Ugovor

Oglašam se glede članka, ki je bil v Delu objavljen 28. junija pod naslovom »Ljudje se ne bi razburjali, če bi jih sproti obveščali«, ker sem prizadet zaradi pisanja novinarja Ivana Praprotnika, ki je zapisal neresnico, ko je navedel, da se razpoloženje ljudi v Bistriškem jarku in na Muti le počasi vrača v običajni tir . . . Znakov popuščanja namreč ni bilo in jih tudi ne bo, dokler problem ne bo pošteno urejen.

Zato mi ni vseeno, da se o meni javno piše neresnica. Borim se za lepši, zdrav in ekološko neoporečen jutri in trdno sem odločen to tudi nadaljevati. Zato je moj pristop h gibanju zelenih Slovenije – logičen.

IVAN LESJAK,
Bistriški jarek,
Muta ob Dravi

Po Slomškovi poti

Slovensko duhovniško društvo je 20. junija organiziralo svoj vsakoletni društveni izlet, to pot po sledeh Antona Martina Slomška. Letos praznujemo 130-obletnico njegovega prihoda v Maribor. Triinštirideset duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij je somaševalo v cerkvi v Ponikvi, kjer je bil škof Slomšek krščen. Somaševanje je vodil škof Grmič. V govoru je poudaril Slomškovo veselost, ki se razodeva tudi v njegovih pesmih. Govoril je o njegovi narodni zavesti, kar je motilo nekatere cerkvene kroge, od koder je prišel poseben opomin, ki pa Slomška ni odvrnil od njegovega prepričanja. Ljubezen do slovenskega jezika, danes tako aktualne teme, je pri Slomšku dobro znana.

Slomškova rojstna hiša na Slomu se zdi, da ni deležna zadostne pozornosti s strani mariborske škofije, tem bolj, ker smo v jubilejnem letu.

Društveni izlet smo zaključili v mariborski stolnici, kjer je Slomšek pokopan.

Stolnica se na veliko obnavlja in pripravlja na jubilejno slovesnost.

JOŽE ČAMPA
Loke pri Zagorju 5

Lipa sprave

Na kongresu Slovenske demokratične zveze 24. junija letos v Mariboru je bila sprejeta tudi pobuda, naj se Ljubljanski odbor SDZ zavzame, da bi na ljubljanskih Žalah vsajena lipa sprave še naprej ostala izraz pietete do žrtev stalinizma in drugih naših zmot. Ljubljanski odbor SDZ je na svojem sestanku 28. junija letos to pobudo v celoti podprl in je trdno prepričan, da bo med tistimi, ki so lipo vsadili, in upravo Žal, ki jih je 12. junija letos z dopisom pozvala, naj jo odstranijo, prišlo do ustreznega sporazuma. Obe dosedanji komemoraciji sta nedvoumno pokazali, da je ne samo ljubljanska, temveč tudi širša slovenska javnost ta prostor, na katerem je lipa vsajena, sprejela kot prostor sprave med mrtvimi in živimi in ji zagotovo ne bi bilo vseeno, ko bi bilo drevo spet odstranjeno. Zato apeliramo na vse pristojne forume našega mesta, da s strpnostjo in razumevanjem prispevajo, naj lipa sprave na tem prostoru ostane opomin tudi za prihodnje rodove.

BORUT TREKMAN
za ljubljanski odbor
Slovenske demokratične zveze

Čast zdravniškemu osebju

Dne 14. 3. 1989 sem pri 75 letih nenadoma zbolel za prekatno tahikardijo, to je z naglimi utripi srca (tudi čez 200 utripov na minuto). Prvo pomoč sem dobil v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Tahikardijo so mi ustavili z elektrokonverzijo, nato sem bil sprejet na intenzivni oddelek za bolezni srca in ožilja. Pod strokovnim vodstvom prof. dr. Petra Rakovca in drugih zdravnikov so si vsi zelo prizadevali, da bi mi s številnimi zdravili ukrotili ponavljajočo se tahikardijo. Tudi z najsodobnejšimi aparati za neposredno registracijo kardiogramov in z drugimi novejšimi optičnimi aparati so mi preiskovali funkcionalnost srca. Sprva je kazalo, da bo najbolj učinkovalo zdravilo novocamid, toda po treh tednih so se napadi začeli ponavljati. Nobeno od novih zdravil ni učinkovalo z zadovoljivim uspehom. Zaradi moje trdovratnosti mi je prof. dr. Rakovec svetoval kirurški poseg z vstavitvijo avtomatičnega srčnega defibrilatorja. To naj bi bil drugi primer v Jugoslaviji, drugod po svetu pa jih deluje že več kot 8000. Po sklepu konzilija s predstojnikom prof. dr. Aleksandrom Janežičem je ta poseg s svojo ekipo odlično opravil asist. dr. Aleš Brecelj. Kliniko sem zapustil 9. junija 1989. Zahvaljujem se za izredno prizadevanje vsemu zdravniškemu in pomožnemu osebju, ki so mi dajali vsestransko pomoč. Tudi zdaj mi po vsakem avtomatično sproženem elektrošoku pomagata prof. dr. Peter Rakovec in njegov sodelavec dr. Jaroslav Lajovic. Še enkrat hvala vsemu osebju Centra za bolezni srca in ožilja, Centru za intenzivno terapijo (CIT) in Centru za intenzivno medicino (CIM).

GABRIJEL SIMČIČ,
prof. v pok.,
Ljubljana